

dà fó dǐng shǒu lóng yán jīng
***大佛顶首楞严经

tángtiān zhú shā mén bān lá mì dì yì
唐天竺莎门般刺蜜帝译

wū cháng guó shā mén mí gā shì jiā yì yǔ
乌长国沙门弥伽释迦译语

pú sà jiè dì zǐ qiánzhèng yì dài fu tóngzhōng shū
菩萨戒弟子前正议大夫同中书

mén xià píngzhāng shì qīng hé fángróng bǐ shòu
门下平章事清河房融笔受

juǎn yī

卷一

rú shì wǒ wén yì shí fó zài shì luó fá chéng
如是我闻。一时佛在室罗筏城，
zhǐ huán jīng shě yǔ dà bǐ qiū zhòng qiān èr bǎi wǔ shí
只桓精舍。与大比丘众，千二百五十
rén jù jiē shì wú lòu dà ā luó hàn fó zǐ zhù chí
人俱。皆是无漏大阿罗汉。佛子住持，
shàn chāo zhū yǒu néng yú guó tǔ chéng jiù wēi yí cóng
善超诸有。能於国土，成就威仪。从
fó zhuǎn lún miào kān yí zhǔ yán jìng pí ní hóng fàn
佛转轮，妙堪遗嘱。严净毗尼，弘范
sān jiè yīng shēn wú liàng dù tuō zhòng shēng bá jì wèi
三界。应身无量，度脱众生。拔济未

lái yuè zhū chén lèi qí míng yuē dà zhì shě lì fú
来，越诸尘累。其名曰。大智舍利弗。
mó hē mù jiān lián mó hē jū zhī luó fù lóu nà mí
摩诃目犍连。摩诃拘絺罗。富楼那弥
duō luó ní zǐ xū pú tí yōu bō ní shā tuó děng
多罗尼子。须菩提。优波尼沙陀等。
ér wéi shàng shǒu fù yǒu wú liàng pì zhī wú xué bìng qí
而为上首。复有无量辟支无学。并其
chū xīn tóng lái fó suǒ shǔ zhū bǐ qiū xiū xià zì zì
初心。同来佛所。属诸比丘休夏自恣。
shí fāng pú sà zī jué xīn yí qīn fèng cí yán jiān qiú mì
十方菩萨咨决心疑。钦奉慈严将求密
yì jí shí rú lái fū zuò yàn ān wéi zhū huì zhōng
义。即时如来敷座宴安。为诸会中，
xuān shì shēn ào fǎ yán qīng zhòng dé wèi cén yǒu jiā
宣示深奥。法筵清众，得未曾有。迦
lín xiān yīn biàn shí fāng jiè héng shā pú sà lái jù
陵仙音，遍十方界。恒沙菩萨，来聚
dào chǎng wén shū shī lì ér wéi shàng shǒu
道场。文殊师利而为上首。

shí bō sī nì wáng wéi qí fù wáng huì rì yíng
时波斯匿王，为其父王讳日营
zhāi qǐng fó gōng yē zì yíng rú lái guǎng shè zhēn xiū
斋。请佛宫掖。自迎如来。广设珍羞
wú shàng miào wèi jiān fù qīn yán zhū dà pú sà chéng zhōng
无上妙味。兼复亲延诸大菩萨。城中
fù yǒu zhǎng zhě jū shì tóng shí fàn sēng zhù fó lái yīng
复有长者居士同时饭僧。伫佛来应。

fó chī dà shū fēn lǐng pú sà jí ā luó hàn yīng zhū
佛敕大殊，分领菩萨及阿罗汉，应诸
zhāi zhǔ wéi yǒu ā nán xiānshòu bié qǐng yuǎn yóu wèi
斋主。唯有阿难，先受别请。远游未
hái bù huán sēng cì jì wú shàng zuò jí ā shé lí
还，不遑僧次。既无上座，及阿闍黎。
tú zhōng dú guī qí rì wú gòng jí shí ā nán zhí
途中独归。其日无供。即时阿难，执
chí yīng qì yú suǒ yóu chéng cì dì xún qǐ xīn zhōng
持应器，於所游城，次第循乞。心中
chū qiú zuì hòu tán yuè yǐ wéi zhāi zhǔ wú wèn jìng huì
初求最後檀越，以为斋主。无问净秽，
chà lì zūn xìng jí zhān tuó luó fāng xíng děng cí bù
刹利尊姓。及旃陀罗。方行等慈，不
zé wēi jiàn fā yì yuán chéng yì qiè zhòng shēng wú liàng
择微贱。发意圆成，一切众生，无量
gōng dé ā nán yǐ zhī rú lái shì zūn hē xū pú tí
功德。阿难已知如来世尊，诃须菩提，
jí dà jiā yè wéi ā luó hàn xīn bù jūn píng qīn
及大迦叶，为阿罗汉，心不均平。钦
yǎng rú lái kāi chǎn wú zhē dù zhū yí bàng jīng bǐ
仰如来，开阐无遮，度诸疑谤。经彼
chéng huáng xú bù guō mén yán zhěng wēi yí sù gōng zhāi
城隍，徐步郭门。严整威仪，肃恭斋
fǎ ěr shí ā nán yīn qǐ shí cì jīng lì yáo shì
法。尔时阿难，因乞食次，经历婬室，
zāo dà huàn shù mó dēng gā nǚ yǐ suǒ pí jiā luó xiān
遭大幻术。摩登伽女，以娑毗迦罗先

fàn tiānzhòu shè rù yáo xí yáo gōng fǔ mó jiāng huǐ
梵天咒，摄入媯席。媯躬抚摩，将毁
jiè tǐ
戒体。

rú lái zhī bǐ yáo shù suǒ jiā zhāi bì xuán guī
如来知彼媯术所加，斋毕旋归。

wáng jí dà chénzhǎng zhě jū shì jù lái suí fó yuàn wén
王及大臣长者居士，俱来随佛，愿闻
fǎ yào yú shí shì zūn dǐng fàng bǎi bǎo wú wèi guāng míng
法要。於时世尊。顶放百宝无畏光明，
guāng zhōng chū shēng qiān yè bǎo lián yǒu fó huà shēn jié jiā
光中出生千叶宝莲，有佛化身，结跏
fū zuò xuānshuō shénzhòu chī wén shū shī lì jiāng zhòu wǎng
趺坐，宣说神咒。敕文殊师利将咒往
hù è zhòu xiāo miè tí jiǎng ā nán jí mó dēng gā
护。恶咒消灭。提奖阿难，及摩登伽，
guī lái fó suǒ ā nán jiàn fó dǐng lǐ bēi qì hèn
归来佛所。阿难见佛。顶礼悲泣。恨
wú shǐ lái yí xiàng duō wén wèi quán dào lì yīn qín
无始来。一向多闻，未全道力。殷勤
qǐ qǐng shí fāng rú lái dé chéng pú tí miào shē mó tā
启请，十方如来得成菩提，妙奢摩他，
sān mó chán nà zuì chū fāng biàn yú shí fù yǒu héng
三摩，禅那，最初方便。於时复有恒
shā pú sà jí zhū shí fāng dà ā luó hàn pì zhī fó
沙菩萨。及诸十方大阿罗汉。辟支佛
děng jù yuàn lè wén tuì zuò mò rán chéngshòu shèng zhǐ
等。俱愿乐闻。退坐默然。承受圣旨。

fó gào ā nán rǔ wǒ tóng qì qíng jūn tiān lún
佛告阿难。汝我同气，情均天伦。

dāng chū fā xīn yú wǒ fǎ zhōng jiàn hé shèng xiāng dùn
当初发心，於我法中，见何胜相，顿

shě shì jiān shēn zhòng ēn ài ā nán bái fó wǒ jiàn rú lái
舍世间深重恩爱。阿难白佛我见如来

sān shí èr xiāng shèng miào shū jué xíng tǐ yìng chè yóu rú
三十二相。胜妙殊绝。形体映彻犹如

liú lí cháng zì sī wéi cǐ xiāng fēi shì yù ài suǒ
琉璃。常自思惟，此相非是欲爱所

shēng hé yǐ gù yù qì cū zhuó xīng sào jiāo gòu
生。何以故。欲气麤浊，腥臊交遘，

nóng xuè zá luàn bù néng fā shēng shèng jìng miào míng zǐ jīn
脓血杂乱，不能发生胜净妙明紫金

guāng jù shì yǐ kě yǎng cóng fó tì luò fó yán
光聚。是以渴仰，从佛剃落。佛言：

shàn zāi ā nán rǔ děng dāng zhī yì qiè zhòng shēng cóng wú
善哉阿难。汝等当知一切众生，从无

shǐ lái shēng sǐ xiāng xù jiē yóu bù zhī cháng zhù zhēn xīn
始来。生死相续，皆由不知常住真心

xìng jìng míng tǐ yòng zhū wàng xiǎng cǐ xiǎng bù zhēn gù
性净明体。用诸妄想。此想不真，故

yǒu lún zhuǎn rǔ jīn yù yán wú shàng pú tí zhēn fā míng
有轮转。汝今欲研无上菩提真发明

xìng yīng dāng zhí xīn zhòu wǒ suǒ wèn shí fāng rú lái tóng
性。应当直心训我所问。十方如来同

yí dào gù chū lí shēng sǐ jiē yǐ zhí xīn xīn yán
一道故，出离生死，皆以直心。心言

zhí gù rú shì nǎi zhì zhōng shǐ dì wèi zhōngjiānyǒng wú
直故，如是乃至终始地位，中间永无

zhū wěi qū xiāng

诸委曲相。

ā nán wǒ jīn wèn rǔ dāng rǔ fā xīn yuán yú

阿难，我今问汝。当汝发心缘於

rú lái sān shí èr xiāng jiāng hé suǒ jiàn shuí wéi ài
如来三十二相，将何所见，谁为爱

lè ā nán bái fó yán shì zūn rú shì ài lè
乐。阿难白佛言：世尊，如是爱乐，

yòng wǒ xīn mù yóu mù guān jiàn rú lái shèng xiāng xīn shēng
用我心自由目观见如来胜相，心生

ài lè gù wǒ fā xīn yuàn shě shēng sǐ fó gào ā
爱乐。故我发心，愿舍生死。佛告阿

nán rú rǔ suǒ shuō zhēn suǒ ài lè yīn yú xīn mù
难如汝所说。真所爱乐，因於心目。

ruò bù shí zhī xīn mù suǒ zài zé bù néng dé xiáng fú chén
若不识知心目所在，则不能得降伏尘

láo pì rú guó wáng wéi zéi suǒ qīn fā bīng tǎo chú
劳。譬如国王，为贼所侵，发兵讨除。

shì bīng yào dāng zhī zéi suǒ zài shǐ rǔ liú zhuǎn xīn mù wéi
是兵要当知贼所在使汝流转，心目为

jiù wú jīn wèn rǔ wéi xīn yǔ mù jīn hé suǒ zài
咎。吾今问汝，唯心与目，今何所在。

ā nán bái fó yán shì zūn yì qiè shì jiān shí

阿难白佛言：世尊，一切世间十

zhǒng yì shēng tóng jiān shí xīn jū zài shēn nèi zònguān rú

种异生，同将识心居在身内。纵观如

lái qīnglián huá yǎn yì zài fó miàn wǒ jīn guān cǐ fú
来青莲华眼，亦在佛面。我今观此浮
gēn sì chén zhǐ zài wǒ miàn rú shì shí xīn shí jū
根四尘，只在我面。如是识心，实居
shēn nèi fó gào ā nán rǔ jīn xiàn zuò rú lái jiǎng táng
身内。佛告阿难。汝今现坐如来讲堂。
guān zhǐ tuó lín jīn hé suǒ zài shì zūn cǐ dà zhòng gé
观只陀林今何所在。世尊，此大重阁
qīng jìng jiǎng táng zài gěi gū yuán jīn zhǐ tuó lín shí
清净讲堂，在给孤园。今只陀林实
zài táng wài ā nán rǔ jīn táng zhōng xiān hé suǒ jiàn
在堂外。阿难，汝今堂中先何所见。
shì zūn wǒ zài táng zhōng xiān jiàn rú lái cì guān dà
世尊，我在堂中先见如来。次观大
zhòng rú shì wài wàng fāng zhǔ lín yuán ā nán rǔ
众。如是外望，方瞩林园。阿难，汝
zhǔ lín yuán yīn hé yǒu jiàn shì zūn cǐ dà jiǎng táng
瞩林园，因何有见。世尊，此大讲堂，
hù yǒu kāi huò gù wǒ zài táng dé yuǎn zhān jiàn
户牖开豁。故我在堂得远瞻见。

ěr shí shì zūn zài dà zhòng zhōng shū jīn sè
尔时世尊，在大众中，舒金色
bì mó ā nán dǐng gào shì ā nán jí zhū dà zhòng
臂，摩阿难顶。告示阿难及诸大众。
yǒu sān mó tí míng dà fó dǐng shǒu lén yán wáng jù zú
有三摩提。名大佛顶首楞严王，具足
wàn háng shí fāng rú lái yī mén chāo chū miào zhuāng yán lù
万行，十方如来一门超出妙庄严路。

rǔ jīn dì tīng ā nán dǐng lǐ fú shòu cí zhǐ
汝今谛听。阿难顶礼，伏受慈旨。

fó gào ā nán rú rǔ suǒ yán shēn zài jiǎng táng
佛告阿难。如汝所言，身在讲堂，
hù yǒu kāi huō yuǎn zhǔ lín yuán yì yǒu zhòng shēng zài cǐ
户牖开豁，远瞩林园。亦有众生在此
táng zhōng bú jiàn rú lái jiàn táng wài zhě ā nán dā
堂中，不见如来，见堂外者。阿难答
yán shì zūn zài táng bú jiàn rú lái néng jiàn lín quán
言。世尊，在堂不见如来，能见林泉，
wú yǒu shì chù ā nán rǔ yì rú shì rǔ zhī xīn
无有是处。阿难，汝亦如是。汝之心
líng yī qiē míng liǎo ruò rǔ xiàn qián suǒ míng liǎo xīn shí zài
灵一切明了。若汝现前所明了心实在
shēn nèi ěr shí xiān hé le zhī nèi shēn pō yǒu zhòng
身内，尔时先合了知内身。颇有众
shēng xiān jiàn shēn zhōng hòu guān wài wù zòng bù néng jiàn
生，先见身中，后观外物，纵不能见
xīn gān pí wèi zhǎo shēng fā cháng jīn zhuǎn mài yáo chéng
心肝脾胃，爪生发长，筋转脉摇，诚
hé míng liǎo rú hé bù zhī bì bú nèi zhī yún hé
合明了，如何不知。必不内知，云何
zhī wài shì gù yīng zhī rǔ yán jiào le néng zhī zhī xīn
知外。是故应知，汝言觉了能知之心，
zhù zài shēn nèi wú yǒu shì chù
住在身内无有是处。

ā nán qí shǒu ér bái fó yán wǒ wén rú lái rú
阿难稽首而白佛言：我闻如来如

shì fǎ yīn wù zhī wǒ xīn shí jū shēn wài suǒ yǐ zhě
是法音。悟知我心实居身外。所以者
hé pì rú dēngguāng rán yú shì zhōng shì dēng bì néng xiān
何。譬如灯光然於室中，是灯必能先
zhào shì nèi cóng qí shì mén hòu jí tíng jì yì qiè
照室内，从其室门，後及庭际。一切
zhòngshēng bú jiànshēnzhōng dú jiànshēn wài yì rú dēng
众生，不见身中，独见身外。亦如灯
guāng jū zài shì wài bù néng zhào shì shì yì bì míng
光，居在室外，不能照室。是义必明，
jiāng wú suǒ huò tóng fó le yì dé wú wàng yē
将无所惑。同佛了义得无妄耶。

fó gào ā nán shì zhū bǐ qiū shì lái cóng wǒ
佛告阿难。是诸比丘，适来从我
shì luó fá chéng xún qǐ tuán shí guī zhǐ tuó lín wǒ
室罗筏城，循乞抔食，归只陀林。我
yǐ sù zhāi rǔ guān bǐ qiū yì rén shí shí zhū rén
已宿斋。汝观比丘，一人食时，诸人
bǎo bú ā nán dā yán bù yě shì zūn hé yǐ
饱不。阿难答言：不也，世尊。何以
gù shì zhū bǐ qiū suī ā luó hàn qū mìng bù tóng
故。是诸比丘，虽阿罗汉，躯命不同。
yún hé yì rén néng lìng zhòng bǎo fó gào ā nán ruò rǔ
云何一人能令众饱。佛告阿难。若汝
jiào le zhī jiàn zhī xīn shí zài shēn wài shēn xīn xiāng wài
觉了知见之心，实在身外，身心相外，
zì bù xiāng gān zé xīn suǒ zhī shēn bù néng jiào jiào
自不相干。则心所知，身不能觉。觉

zài shēn jì xīn bù néng zhī wǒ jīn shì rǔ dòu luó mián
在身际，心不能知。我今示汝兜罗绵
shǒu rǔ yǎn jiàn shí xīn fēn bié bú ā nán dā yán
手，汝眼见时，心分别不。阿难答言：
rú shì shì zūn fó gào ā nán ruò xiāng zhī zhě
如是，世尊。佛告阿难。若相知者，
yún hé zài wài shì gù yīng zhī rǔ yán jiào le néng zhī
云何在外。是故应知，汝言觉了能知
zhī xīn zhù zài shēn wài wú yǒu shì chù
之心，住在身外，无有是处。

ā nán bái fó yán shì zūn rú fó suǒ yán
阿难白佛言：世尊，如佛所言，
bú jiàn nèi gù bù jū shēn nèi shēn xīn xiāng zhī bù
不见内故，不居身内。身心相知，不
xiāng lí gù bú zài shēn wài wǒ jīn sī wéi zhī zài
相离故，不在身外。我今思惟，知在
yí chù fó yán chù jīn hé zài ā nán yán cǐ
一处。佛言：处今何在。阿难言：此
le zhī xīn jì bù zhī nèi ér néng jiàn wài rú wǒ
了知心，既不知内，而能见外。如我
sī cǔn qián fú gēn lǐ yóu rú yǒu rén qǔ liú lí
思忖，潜伏根里。犹如有人，取琉璃
wǎn hé qí liǎng yǎn suī yǒu wù hé ér bù liú ài
碗，合其两眼。虽有物合，而不留碍
bǐ gēn suí jiàn suí jí fēn bié rán wǒ jiào le néng
。彼根随见，随即分别。然我觉了能
zhī zhī xīn bú jiàn nèi zhě wéi zài gēn gù fēn míng
知之心，不见内者，为在根故。分明

zhǔ wài wú zhàng ài zhě qián gēn nèi gù fó gào ā
瞩外，无障碍者，潜根内故。佛告阿
nán rú rǔ suǒ yán qián gēn nèi zhě yóu rú liú lí
难。如汝所言，潜根内者，犹如琉璃。
bǐ rén dāng yǐ liú lí lóng yǎn dāng jiàn shān hé jiàn liú
彼人当以琉璃笼眼，当见山河，见琉
lí bú rú shì shì zūn shì rén dāng yǐ liú lí lóng
璃不。如是，世尊，是人当以琉璃笼
yǎn shí jiàn liú lí fó gào ā nán rǔ xīn ruò tóng
眼，实见琉璃。佛告阿难。汝心若同
liú lí hé zhě dāng jiàn shān hé hé bù jiàn yǎn ruò
琉璃合。者当见山河，何不见眼。若
jiàn yǎn zhě yǎn jí tóng jìng bù dé chéng suí ruò bù
见眼者，眼即同境，不得成随。若不
néng jiàn yún hé shuō yán cǐ le zhī xīn qián zài gēn nèi
能见，云何说言此了知心，潜在根内，
rú liú lí hé shì gù yīng zhī rǔ yán jiào le néng zhī
如琉璃合。是故应知，汝言觉了能知
zhī xīn qián fú gēn lǐ rú liú lí hé wú yǒu shì
之心，潜伏根里，如琉璃合，无有是
chù
处。

ā nán bái fó yán shì zūn wǒ jīn yòu zuò rú
阿难白佛言：世尊，我今又作如
shì sī wéi shì zhòng shēng shēn fǔ cáng zài zhōng qiào xué
是思惟。是众生身，腑藏在中，窍穴
jū wài yǒu cáng zé àn yǒu qiào zé míng jīn wǒ duì
居外。有藏则暗。有窍则明。今我对

fó kāi yǎn jiàn míng míng wéi jiàn wài bì yǎn jiàn àn
佛，开眼见明，名为见外。闭眼见暗，
míng wéi jiàn nèi shì yì yún hé fó gào ā nán rǔ
名为见内。是义云何。佛告阿难。汝
dāng bì yǎn jiàn àn zhī shí cǐ àn jìng jiè wéi yǔ yǎn
当闭眼见暗之时，此暗境界，为与眼
duì wéi bú duì yǎn ruò yǔ yǎn duì àn zài yǎn
对，为不对眼。若与眼对，暗在眼
qián yún hé chéng nèi ruò chéng nèi zhě jū àn shì zhōng
前，云何成内。若成内者，居暗室中，
wú rì yuè dēng cǐ shì àn zhōng jiē rǔ jiāo fǔ ruò
无日月灯，此室暗中，皆汝焦腑。若
bú duì zhě yún hé chéng jiàn ruò lí wài jiàn nèi duì
不对者，云何成见。若离外见，内对
suǒ chéng hé yǎn jiàn àn míng wéi shēn zhōng kāi yǎn jiàn
所成。合眼见暗，名为身中。开眼见
míng hé bù jiàn miàn ruò bú jiàn miàn nèi duì bù chéng
明，何不见面。若不见面，内对不成。
jiàn miàn ruò chéng cǐ le zhī xīn jí yǔ yǎn gēn nǎi
见面若成，此了知心，及与眼根，乃
zài xū kōng hé chéng zài nèi ruò zài xū kōng zì fēi
在虚空，何成在内。若在虚空，自非
rǔ tǐ jí yīng rú lái jīn jiàn rǔ miàn yì shì rǔ shēn
汝体。即应如来今见汝面，亦是汝身。
rǔ yǎn yǐ zhī shēn hé fēi jiào bì rǔ zhí yán shēn yǎn
汝眼已知，身合非觉。必汝执言身眼
liǎng jiào yīng yǒu èr zhī jí rǔ yì shēn yīng chéng liǎng
两觉，应有二知，即汝一身，应成两

fó shì gù yīng zhī rǔ yán jiàn àn míng jiàn nèi zhě
佛。是故应知，汝言见暗名见内者，
wú yǒu shì chù
无有是处。

ā nán yán wǒ cháng wén fó kāi shì sì zhòng yóu
阿难言；我尝闻佛开示四众。由
xīn shēng gù zhǒng zhǒng fǎ shēng yóu fǎ shēng gù zhǒng
心生故，种种法生。由法生故，种
zhǒng xīn shēng wǒ jīn sī wéi jí sī wéi tǐ shí wǒ
种心生。我今思惟，即思惟体，实我
xīn xìng suí suǒ hé chù xīn zé suí yǒu yì fēi nèi
心性。随所合处，心则随有。亦非内
wài zhōng jiān sān chù fó gào ā nán rǔ jīn shuō yán yóu
外中间三处。佛告阿难汝今说言，由
fǎ shēng gù zhǒng zhǒng xīn shēng suí suǒ hé chù xīn
法生故，种种心生，随所合处。心
suí yǒu zhě shì xīn wú tǐ zé wú suǒ hé ruò wú
随有者，是心无体，则无所合。若无
yǒu tǐ ér néng hé zhě zé shí jiǔ jiè yīn qī chén hé
有体而能合者，则十九界因七尘合。
shì yì bù rán ruò yǒu tǐ zhě rú rǔ yǐ shǒu zì zhì
是义不然。若有体者，如汝以手自捏
qí tǐ rǔ suǒ zhī xīn wéi fù nèi chū wéi cóng wài
其体。汝所知心，为复内出，为从外
rù ruò fù nèi chū hái jiàn shēn zhōng ruò cóng wài lái
入。若复内出，还见身中。若从外来，
xiān hé jiàn miàn ā nán yán jiàn shì qí yǎn xīn zhī
先合见面。阿难言：见是其眼。心知

fei yǎn wéi jiàn fei yì fó yán ruò yǎn néng jiàn
非眼。为见非义。佛言：若眼能见，
rǔ zài shì zhōng mén néng jiàn bú zé zhū yǐ sǐ shàng
汝在室中，门能见不。则诸已死，尚
yǒu yǎn cún yīng jiē jiàn wù ruò jiàn wù zhě yún hé
有眼存，应皆见物。若见物者，云何
míng sǐ ā nán yòu rǔ jiào le néng zhī zhī xīn ruò
名死。阿难，又汝觉了能知之心，若
bì yǒu tǐ wéi fù yì tǐ wéi yǒu duō tǐ jīn zài
必有体，为复一体，为有多体。今在
rǔ shēn wéi fù biàn tǐ wéi bú biàn tǐ ruò yì tǐ
汝身，为复遍体，为不遍体。若一体
zhě zé rǔ yǐ shǒu zhì yì zhī shí sì zhī yīng jiào
者，则汝以手捏一支时，四支应觉。
ruò xián jiào zhě zhì yīng wú zài ruò zhì yǒu suǒ zé
若咸觉者，捏应无在。若捏有所，则
rǔ yì tǐ zì bù néng chéng ruò duō tǐ zhě zé chéng
汝一体，自不能成。若多体者，则成
duō rén hé tǐ wéi rǔ ruò biàn tǐ zhě tóng qián suǒ
多人，何体为汝。若遍体者，同前所
zhì ruò bú biàn zhě dāng rǔ chù tóu yì chù qí zú
捏。若不遍者，当汝触头，亦触其足，
tóu yǒu suǒ jiào zú yīng wú zhī jīn rǔ bù rán shì
头有所觉，足应无知。今汝不然。是
gù yīng zhī suí suǒ hé chù xīn zé suí yǒu wú yǒu
故应知，随所合处，心则随有，无有
shì chù
是处。

ā nán bái fó yán shì zūn wǒ yì wén fó
阿难白佛言：世尊，我亦闻佛，
yǔ wén shū dèng zhū fǎ wáng zǐ tán shí xiāng shí shì zūn
与文殊等诸法王子，谈实相时，世尊
yì yán xīn bú zài nèi yì bú zài wài rú wǒ sī
亦言，心不在内，亦不在外。如我思
wéi nèi wú suǒ jiàn wài bù xiāng zhī nèi wú zhī gù
惟，内无所见，外不相知。内无知故，
zài nèi bù chéng shēn xīn xiāng zhī zài wài fēi yì jīn
在内不成。身心相知，在外非义。今
xiāng zhī gù fù nèi wú jiàn dāng zài zhōng jiān fó yán
相知故，复内无见，当在中间。佛言：
rǔ yán zhōng jiān zhōng bì bù mí fēi wú suǒ zài
汝言中间，中必不迷，非无所在
jīn rǔ tuī zhōng zhōng hé wéi zài wéi fù zài chù
。今汝推中，中何为在。为复在处。
wéi dāng zài shēn ruò zài shēn zhě zài biān fēi zhōng zài
为当在身。若在身者，在边非中，在
zhōng tóng nèi ruò zài chù zhě wéi yǒu suǒ biǎo wéi wú
中同内。若在处者，为有所表，为无
suǒ biǎo wú biǎo tóng wú biǎo zé wú dìng hé yǐ gù
所表。无表同无。表则无定。何以故。
rú rén yǐ biǎo biǎo wéi zhōng shí dōng kàn zé xī nán
如人以表，表为中时，东看则西，南
guān chéng běi biǎo tǐ jì hún xīn yīng zá luàn ā nán
观成北。表体既混，心应杂乱。阿难
yán wǒ suǒ shuō zhōng fēi cǐ èr zhǒng rú shì zūn
言：我所说中，非此二种。如世尊

yán yǎn sè wéi yuán shēng yú yǎn shí yǎn yǒu fēn bié
言，眼色为缘，生於眼识。眼有分别，
sè chén wú zhī shí shēng qí zhōng zé wéi xīn zài fó
色尘无知。识生其中，则为心在。佛
yán rǔ xīn ruò zài gēn chén zhī zhōng cǐ zhī xīn tǐ
言：汝心若在根尘之中，此之心体，
wéi fù jiān èr wéi bú jiān èr ruò jiān èr zhě wù
为复兼二，为不兼二。若兼二者，物
tǐ zá luàn wù fēi tǐ zhī chéng dí liǎng lì yún hé
体杂乱。物非体知，成敌两立，云何
wéi zhōng jiān èr bù chéng fēi zhī bù zhī jí wú tǐ
为中。兼二不成，非知不知，即无体
xìng zhōng hé wéi xiāng shì gù yīng zhī dāng zài zhōng
性，中何为相。是故应知，当在中
jiān wú yǒu shì chù
间，无有是处。

ā nán bái fó yán shì zūn wǒ xī jiàn fó
阿难白佛言：世尊，我昔见佛，
yǔ dà mù lián xū pú tí fù lóu nà shě lì fú
与大目连、须菩提、富楼那、舍利弗，
sì dà dì zǐ gòng zhuǎn fǎ lún cháng yán jiào zhī fēn bié
四大弟子，共转法轮。常言觉知分别
xīn xìng jì bú zài nèi yì bú zài wài bú zài zhōng
心性，既不在内，亦不在外，不在中
jiān jù wú suǒ zài yì qiè wú zhù míng zhī wéi xīn
间，俱无所在，一切无著，名之为心。
zé wǒ wú zhù míng wéi xīn bú fó gào ā nán rǔ
则我无著，名为心不。佛告阿难。汝

yán jiào zhī fēn bié xīn xìng jù wú zài zhě shì jiān xū
言觉知分别心性，俱无在者，世间虚
kōng shuǐ lù fēi xíng zhū suǒ wù xiàng míng wéi yì qiè
空水陆飞行，诸所物象，名为一切。
rǔ bú zhù zhě wéi zài wéi wú wú zé tóng yū guī máo
汝不著者，为在为无。无则同於龟毛
tù jiǎo yún hé bù zhù yǒu bú zhù zhě bù kě míng
兔角，云何不著。有不著者，不可名
wú wú xiāng zé wú fēi wú jí xiāng xiāng yǒu zé zài
无。无相则无，非无即相，相有则在，
yún hé wú zhù shì gù yīng zhī yì qiè wú zhù míng
云何无著。是故应知，一切无著，名
jiào zhī xīn wú yǒu shì chù
觉知心，无有是处。

ěr shí ā nán zài dà zhòng zhōng jí cóng zuò
尔时阿难，在大众中，即从座
qǐ piān tǎn yòu jiān yòu xī zhù dì hé zhǎng gōng jìng
起，偏袒右肩，右膝著地，合掌恭敬，
ér bái fó yán wǒ shì rú lái zuì xiǎo zhī dì méng fó
而白佛言：我是如来最小之弟，蒙佛
cí ài suī jīn chū jiā yóu shì jiāo lián suǒ yǐ duō
慈爱，虽今出家，犹恃憍怜。所以多
wén wèi dé wú lòu bù néng zhé fú suǒ pí luó zhòu wéi
闻未得无漏。不能折伏娑毗罗咒。为
bǐ suǒ zhuǎn nì yú yáo shě dāng yóu bù zhī zhēn jì suǒ
彼所转，溺於婬舍。当由不知真际所
yì wéi yuàn shì zūn dà cí āi mǐn kāi shì wǒ děng
诣。惟愿世尊，大慈哀愍，开示我等

she mó tā lù lìng zhū chǎn tí huī mí lì chē zuò
奢摩他路，令诸阐提。隳弥戾车。作
shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì jí zhū dà zhòng qīng kě
是语已，五体投地，及诸大众，倾渴
qiào zhù qīn wén shì huì
翘伫，钦闻示诲。

ěr shí shì zūn cóng qí miàn mén fàng zhǒng zhǒng
尔时世尊，从其面门，放种种
guāng qí guāng huǎng yào rú bǎi qiān rì pǔ fó shì jiè
光。其光晃耀，如百千日。普佛世界，
liù zhǒng zhèndòng rú shì shí fāng wēi chén guó tǔ yì shí
六种震动。如是十方微尘国土，一时
kāi xiàn fó zhī wēi shén lìng zhū shì jiè hé chéng yí jiè
开现佛之威神，令诸世界合成一界。
qí shì jiè zhōng suǒ yǒu yì qiè zhū dà pú sà jiē zhù
其世界中，所有一切诸大菩萨，皆住
běn guó hé zhǎng chéng tīng
本国，合掌承听。

fó gào ā nán yì qiè zhòng shēng cóng wú shǐ
佛告阿难。一切众生，从无始
lái zhǒng zhǒng diān dǎo yè zhǒng zì rán rú è chā jù
来，种种颠倒，业种自然，如恶叉聚。
zhū xiū xíng rén bù néng dé chéng wú shàng pú tí nǎi zhì
诸修行人，不能得成无上菩提，乃至
bié chéng shēng wén yuán jiào jí chéng wài dào zhū tiān mó
别成声闻缘觉，及成外道，诸天魔
wáng jí mó juàn shǔ jiē yóu bù zhī èr zhǒng gēn běn
王，及魔眷属。皆由不知二种根本，

cuò luàn xiū xí yóu rú zhǔ shā yù chéng jiā zhuàn zòng
错乱修习。犹如煮沙，欲成嘉馔，纵
jīng chén jié zhōng bù néng dé yún hé èr zhǒng ā nán
经尘劫，终不能得。云何二种。阿难，
yì zhě wú shǐ shēng sǐ gēn běn zé rǔ jīn zhě yǔ
一者，无始生死根本。则汝今者，与
zhū zhòng shēng yòng pān yuán xīn wéi zì zhě èr zhě
诸众生，用攀缘心，为自者。二者，
wú shǐ pú tí niè pān yuán qīng jìng tǐ zé rǔ jīn zhě shí
无始菩提涅盘元清净体。则汝今者识
jīng yuán míng néng shēng zhū yuán yuán suǒ yí zhě yóu zhū
精元明，能生诸缘，缘所遗者。由诸
zhòng shēng yí cǐ běn míng suī zhōng rì xíng ér bù zì
众生，遗此本明，虽终日行，而不自
jué wǎng rù zhū qù
觉，枉入诸趣。

ā nán rǔ jīn yù zhī shē mó tā lù yuàn chū
阿难，汝今欲知奢摩他路，愿出
shēng sǐ jīn fù wèn rǔ jí shí rú lái jǔ jīn sè bì
生死。今复问汝。即时如来举金色臂，
qū wǔ lún zhǐ yǔ ā nán yán rǔ jīn jiàn bú ā
屈五轮指，语阿难言。汝今见不。阿
nán yán jiàn fó yán rǔ hé suǒ jiàn ā nán yán
难言见。佛言，汝何所见。阿难言。
wǒ jiàn rú lái jǔ bì qū zhǐ wéi guāng míng quán yào wǒ
我见如来举臂屈指，为光明拳，耀我
xīn mù fó yán rǔ jiāng shuí jiàn ā nán yán wǒ
心目。佛言：汝将谁见。阿难言：我

yǔ dà zhòng tóngjiāng yǎn jiàn fó gào ā nán rǔ
与大众，同将眼见。佛告阿难。汝
jīn dá wǒ rú lái qū zhǐ wéi guāngmíngquán yào rǔ xīn
今答我，如来屈指为光明拳，耀汝心
mù rǔ mù kě jiàn yǐ hé wéi xīn dāng wǒ quán yào
目。汝目可见，以何为心，当我拳耀。
ā nán yán rú lái xiàn jīn zhēng xīn suǒ zài ér wǒ yǐ
阿难言：如来现今徵心所在。而我以
xīn tuī qióng xún zhú jí néng tuī zhě wǒ jiāng wéi xīn
心推穷寻逐，即能推者，我将为心。
fó yán duō ā nán cǐ fēi rǔ xīn ā nán jué
佛言。咄。阿难，此非汝心。阿难矍
rán bì zuò hé zhǎng qǐ lì bái fó cǐ fēi wǒ xīn
然，避座合掌起立白佛。此非我心，
dāng míng hé děng fó gào ā nán cǐ shì qián chén xū wàng
当名何等。佛告阿难。此是前尘虚妄
xiǎng xiǎng huò rǔ zhēn xìng yóu rǔ wú shǐ zhì yú jīn
相想，惑汝真性。由汝无始至於今
shēng rèn zéi wéi zǐ shī rǔ yuán cháng gù shòu lún zhuǎn
生，认贼为子，失汝元常，故受轮转。

ā nán bái fó yán shì zūn wǒ fó chǒng dì
阿难白佛言：世尊，我佛宠弟，
xīn ài fó gù lìng wǒ chū jiā wǒ xīn hé dú gòng yǎng
心爱佛故，令我出家。我心何独供养
rú lái nǎi zhì biàn lì héng shā guó tǔ chéng shì zhū fó
如来。乃至遍历恒沙国土，承事诸佛，
jí shàn zhī shí fā dà yǒng měng xíng zhū yì qiè nán xíng
及善知识，发大勇猛，行诸一切难行

fǎ shì jiē yòng cǐ xīn zòng lìng bàn fǎ yǒng tuì shàn
法事，皆用此心。纵令谤法，永退善
gēn yì yīn cǐ xīn ruò cǐ fā míng bú shì xīn zhě
根，亦因此心。若此发明不是心者，
wǒ nǎi wú xīn tóng zhū tǔ mù lí cǐ jiào zhī gèng
我乃无心同诸土木，离此觉知，更
wú suǒ yǒu yún hé rú lái shuō cǐ fēi xīn wǒ shí jīng
无所有。云何如来说此非心。我实惊
bù jiān cǐ dà zhòng wú bù yí huò wéi chuí dà bēi
怖。兼此大众，无不疑惑。惟垂大悲，
kāi shì wèi wù
开示未悟。

ěr shí shì zūn kāi shì ā nán jí zhū dà zhòng
尔时世尊。开示阿难。及诸大众。
yù lìng xīn rù wú shēng fǎ rěn yú shī zǐ zuò mó ā
欲令心入无生法忍。於师子座，摩阿
nán dǐng ér gào zhī yán rú lái cháng shuō zhū fǎ suǒ
难顶，而告之言：如来常说诸法所
shēng wéi xīn suǒ xiàn yī qiē yīn guǒ shì jiè wēi chén
生，唯心所现。一切因果，世界微尘，
yīn xīn chéng tǐ ā nán ruò zhū shì jiè yì qiē suǒ
因心成体。阿难，若诸世界，一切所
yǒu qí zhōng nǎi zhì cǎo yè lǚ jié jié qí gēn yuán
有，其中乃至草叶缕结，诘其根元，
xián yǒu tǐ xìng zòng lìng xū kōng yì yǒu míng mào hé
咸有体性。纵令虚空，亦有名貌。何
kuàng qīng jìng miào jìng míng xīn xìng yì qiē xīn ér zì wú
况清净妙净明心，性一切心，而自无

tǐ ruò rǔ zhí lìn fēn bié jiào guān suǒ le zhī xìng
体。若汝执吝，分别觉观，所了知性，
bì wéi xīn zhě cǐ xīn jí yīng lí zhū yì qiè sè xiāng wèi
必为心者。此心即应离诸一切色香味
chù zhū chén shì yè bié yǒu quán xìng rú rǔ jīn zhě chéng
触诸尘事业，别有全性。如汝今者承
tīng wǒ fǎ cǐ zé yīn shēng ér yǒu fēn bié zòng miè yì
听我法，此则因声而有分别。纵灭一
qiè jiàn wén jiào zhī nèi shǒu yōu xián yóu wéi fǎ chén fēn
切见闻觉知，内守幽闲，犹为法尘分
bié yǐng shì wǒ fēi cù rǔ zhí wéi fēi xīn dàn rǔ
别影事。我非敕汝，执为非心。但汝
yū xīn wēi xì chuāi mó ruò lí qián chén yǒu fēn bié xìng
於心，微细揣摩。若离前尘有分别性，
jí zhēn rǔ xīn ruò fēn bié xìng lí chén wú tǐ sī
即真汝心。若分别性，离尘无体，斯
zé qián chén fēn bié yǐng shì chén fēi cháng zhù ruò biàn miè
则前尘分别影事。尘非常住，若变灭
shí cǐ xīn zé tóng guī máo tù jiǎo zé rǔ fǎ shēn tóng
时，此心则同龟毛兔角，则汝法身同
yū duàn miè qí shuí xiū zhèng wú shēng fǎ rěn jí shí
於断灭，其谁修证，无生法忍。即时
ā nán yǔ zhū dà zhòng mò rán zì shī fó gào ā
阿难，与诸大众，默然自失。佛告阿
nán shì jiān yì qiè zhū xiū xué rén xiàn qián suī chéng jiǔ
难。世间一切诸修学人，现前虽成九
cì dì dìng bù dé lòu jìn chéng ā luó hàn jiē yóu zhí
次第定，不得漏尽成阿罗汉，皆由执

cǐ shēng sǐ wàngxiǎng wù wéi zhēn shí shì gù rǔ jīn suī
此生**死妄想**，**误为真实**。是故汝今虽

dé duō wén bù chéngshèng guǒ
得多闻不成圣果。

ā nán wén yǐ chóng fù bēi lèi wǔ tǐ tóu dì
阿难闻已。重复悲泪，五体投地，
cháng guì hé zhǎng ér bái fó yán zì wǒ cóng fó fā xīn
长跪合掌，而白佛言：自我从佛发心

chū jiā shì fó wēi shén cháng zì sī wéi wú láo wǒ
出家，恃佛威神。常自思惟，无劳我
xiū jiāng wèi rú lái huì wǒ sān mèi bù zhī shēn xīn běn
修，将谓如来惠我三昧。不知身心本

bù xiāng dài shī wǒ běn xīn suī shēn chū jiā xīn bú
不相代。失我本心。虽身出家，心不
rù dào pì rú qióng zǐ shě fù táo shì jīn rì nǎi
入道。譬如穷子，舍父逃逝。今日乃

zhī suī yǒu duō wén ruò bù xiū xíng yǔ bù wén děng
知虽有多闻，若不修行，与不闻等。

rú rén shuō shí zhōng bù néng bǎo shì zūn wǒ děng jīn
如人说食，终不能饱。世尊，我等今

zhě èr zhàng suǒ chán liáng yóu bù zhī jì chán xīn xìng
者，二障所缠。良由不知寂常心性。

wéi yuàn rú lái āi mǐn qióng lù fā miào míng xīn kāi
惟愿如来，哀愍穷露，发妙明心，开

wǒ dào yǎn
我道眼。

jí shí rú lái cóng xiōng wàn zì yǒng chū bǎo
即时如来，从胸卍字，涌出宝

guāng qí guānghuǎng yù yǒu bǎi qiān sè shí fāng wēi chén
光。其光晃昱有百千色。十方微尘，
pǔ fó shì jiè yì shí zhōubiàn biànguàn shí fāng suǒ yǒu
普佛世界，一时周遍。遍灌十方所有
bǎo chà zhū rú lái dǐng xuán zhì ā nán jí zhū dà zhòng
宝刹诸如来顶。旋至阿难，及诸大众。
gào ā nán yán wú jīn wéi rǔ jiàn dà fǎ zhuàng yì lìng
告阿难言：吾今为汝建大法幢。亦令
shí fāng yì qiè zhòngshēng huò miào wēi mì xìng jìng míng
十方一切众生，获妙微密，性净明
xīn dé qīng jìng yǎn ā nán rǔ xiān dá wǒ jiàn guāng
心，得清净眼。阿难，汝先答我见光
míng quán cǐ quán guāng míng yīn hé suǒ yǒu yún hé chéng
明拳。此拳光明，因何所有。云何成
quán rǔ jiāng shuí jiàn ā nán yán yóu fó quán tǐ yán
拳。汝将谁见。阿难言：由佛全体阎
fú tán jīn xì rú bǎo shān qīng jìng suǒ shēng gù yǒu
浮檀金，赭如宝山，清净所生，故有
guāng míng wǒ shí yǎn guān wǔ lún zhǐ duān qū wò shì
光明。我实眼观，五轮指端，屈握示
rén gù yǒu quán xiāng fó gào ā nán rú lái jīn rì
人，故有拳相。佛告阿难。如来今日
shí yán gào rǔ zhū yǒu zhì zhě yào yǐ pì yù ér dé
实言告汝。诸有智者，要以譬喻而得
kāi wù ā nán pì rú wǒ quán ruò wú wǒ shǒu
开悟。阿难，譬如我拳，若无我手，
bú chéng wǒ quán ruò wú rǔ yǎn bù chéng rǔ jiàn yǐ
不成我拳。若无汝眼，不成汝见。以

rǔ yǎn gēn lì wǒ quán lǐ qí yì jūn bú ā nán
汝眼根，例我拳理，其义均不。阿难
yán wéi rán shì zūn jì wú wǒ yǎn bù chéng wǒ jiàn
言：唯然世尊。既无我眼，不成我见。
yǐ wǒ yǎn gēn lì rú lái quán shì yì xiāng lèi fó
以我眼根，例如来拳，事义相类。佛
gào ā nán rǔ yán xiāng lèi shì yì bù rán hé yǐ
告阿难。汝言相类，是义不然。何以
gù rú wú shǒu rén quán bì jìng miè bǐ wú yǎn zhě
故。如无手人，拳毕竟灭。彼无眼者，
fēi jiàn quán wú suǒ yì zhě hé rǔ shì yú tú xún
非见全无。所以者何。汝试於途，询
wèn máng rén rǔ hé suǒ jiàn bǐ zhū máng rén bì lái
问盲人，汝何所见。彼诸盲人，必来
dá rǔ wǒ jīn yǎn qián wéi jiàn hēi àn gèng wú tā
答汝，我今眼前，唯见黑暗，更无他
zhǔ yǐ shì yì guān qián chén zì àn jiàn hé kuī sǔn
瞩。以是义观，前尘自暗，见何亏损。
ā nán yán zhū máng yǎn qián wéi dǔ hēi àn yún hé
阿难言：诸盲眼前，唯睹黑暗，云何
chéng jiàn fó gào ā nán zhū máng wú yǎn wéi guān hēi
成见。佛告阿难。诸盲无眼，唯观黑
àn yǔ yǒu yǎn rén chù yú àn shì èr hēi yǒu bié
暗，与有眼人，处于暗室，二黑有别，
wéi wú yǒu bié rú shì shì zūn cǐ àn zhōng rén yǔ
为无有别。如是世尊。此暗中人，与
bǐ qún máng èr hēi xiào liàng céng wú yǒu yì ā nán
彼群盲，二黑较量，曾无有异。阿难，

ruò wú yǎn rén quánjiànqián hēi hū dé yǎn guāng hái
若无眼人，全见前黑，忽得眼光，还
yū qiánchénjiànzhóngzhǒng sè míng yǎn jiàn zhě bǐ àn zhōng
於前尘见种种色，名眼见者。彼暗中
rén quánjiànqián hēi hū huò dēngguāng yì yū qiánchén
人，全见前黑，忽获灯光，亦於前尘
jiànzhóngzhǒng sè yīngmíngdēngjiàn ruò dēngjiàn zhě dēng
见种种色，应名灯见。若灯见者，灯
néng yǒu jiàn zì bù míngdēng yòu zé dēngguān hé guān
能有见，自不名灯。又则灯观，何关
rǔ shì shì gù dāng zhī dēngnéngxiǎn sè rú shì jiàn
汝事。是故当知，灯能显色。如是见
zhě shì yǎn fēi dēng yǎn néngxiǎn sè rú shì jiàn xìng
者，是眼非灯。眼能显色，如是见性，
shì xīn fēi yǎn
是心非眼。

ā nán suī fù dé wén shì yán yǔ zhū dà zhòng
阿难，虽复得闻是言，与诸大众，
kǒu yǐ mò rán xīn wèi kāi wù yóu jì rú lái cí yīn
口已默然，心未开悟。犹冀如来慈音
xuān shì hé zhǎngqīng xīn zhù fó bēi huì
宣示，合掌清心，伫佛悲诲。

ěr shí shì zūn shū dōu luó miánwǎngxiāngguāngshǒu
尔时世尊。舒兜罗绵网相光手，
kāi wǔ lún zhǐ huì chī ā nán jí zhū dà zhòng wǒ
开五轮指，诲敕阿难，及诸大众。我
chū chéng dào yū lù yuánzhōng wéi ā ruò duō wǔ bǐ qiū
初成道，於鹿园中，为阿若多五比丘

děng jí rǔ sì zhòng yán yì qiè zhòngshēng bù chéng
等，及汝四众言。一切众生，不成

pú tí jí ā luó hàn jiē yóu kè chén fán nǎo suǒ wù
菩提，及阿罗汉，皆由客尘烦恼所误。

rǔ děng dāng shí yīn hé kāi wù jīn chéng shèng guǒ
汝等当时，因何开悟，今成圣果。

shí jiāo chén nà qǐ lì bái fó wǒ jīn zhǎng lǎo
时憍陈那，起立白佛。我今长老，

yú dà zhòng zhōng dú dé jiě míng yīn wù kè chén èr zì
於大众中，独得解名。因悟客尘二字

chéng guǒ shì zūn pì rú xíng kè tóu jì lǚ tíng
成果。世尊，譬如行客，投寄旅亭，

huò sù huò shí shí sù shì bì chù zhuān qián tú bù
或宿或食，食宿事毕，俶装前途，不

huán ān zhù ruò shí zhǔ rén zì wú yǒu wǎng rú shì
遑安住。若实主人，自无攸往。如是

sī wéi bú zhù míng kè zhù míng zhǔ rén yǐ bú zhù
思惟，不住名客，住名主人，以不住

zhě míng wéi kè yì yòu rú xīn jì qīng yáng shēng
者，名为客义。又如新霁。清阳升

tiān guāng rù xì zhōng fā míng kōng zhōng zhū yǒu chén xiāng
天，光入隙中，发明空中诸有尘相。

chén zhì yáo dòng xū kōng jì rán rú shì sī wéi chéng
尘质摇动，虚空寂然。如是思惟，澄

jì míng kōng yáo dòng míng chén yǐ yáo dòng zhě míng wéi
寂名空。摇动名尘。以摇动者，名为

chén yì
尘义。

fó yán rú shì jí shí rú lái yú dà zhòng
佛言如是。即时如来，於大众
zhōng qū wǔ lún zhǐ qū yǐ fù kāi kāi yǐ yòu qū
中，屈五轮指，屈已复开，开已又屈。
wèi ā nán yán rǔ jīn hé jiàn ā nán yán wǒ jiàn
谓阿难言：汝今何见。阿难言：我见
rú lái bǎi bǎo lún zhǎng zhòngzhōng kāi hé fó gào ā
如来百宝轮掌，众中开合」佛告阿
nán rǔ jiàn wǒ shǒu zhòngzhōng kāi hé wéi shì wǒ shǒu
难。汝见我手，众中开合。为是我手，
yǒu kāi yǒu hé wéi fù rǔ jiàn yǒu kāi yǒu hé ā
有开有合。为复汝见，有开有合。阿
nán yán shì zūn bǎo shǒu zhòngzhōng kāi hé wǒ jiàn rú
难言：世尊宝手，众中开合。我见如
lái shǒu zì kāi hé fēi wǒ jiàn xìng yǒu kāi yǒu hé fó
来手自开合。非我见性有开有合。佛
yán shuí dòng shuí jìng ā nán yán fó shǒu bú zhù
言：谁动谁静。阿难言：佛手不住。
ér wǒ jiàn xìng shàng wú yǒu jìng shuí wéi wú zhù fó
而我见性，尚无有静，谁为无住。佛
yán rú shì
言如是。

rú lái yú shì cóng lún zhǎngzhōng fēi yì bǎo guāng
如来於是时从轮掌中，飞一宝光，
zài ā nán yòu jí shí ā nán huí shǒu yòu pàn yòu
在阿难右。即时阿难，回首右盼。又
fàng yì guāng zài ā nán zuǒ ā nán yòu zé huí shǒu zuǒ
放一光，在阿难左，阿难又则回首左

pàn fó gào ā nán rǔ tóu jīn rì hé yīn yáo dòng
盼。佛告阿难。汝头今日何因摇动。

ā nán yán wǒ jiàn rú lái chū miào bǎo guāng lái wǒ zuǒ
阿难言：我见如来出妙宝光，来我左
yòu gù zuǒ yòu guān tóu zì yáo dòng ā nán rǔ
右，故左右观，头自摇动。阿难，汝
pàn fó guāng zuǒ yòu dòng tóu wéi rǔ tóu dòng wéi fù
盼佛光，左右动头，为汝头动，为复
jiàndòng shì zūn wǒ tóu zì dòng ér wǒ jiàn xìng shàng
见动。世尊，我头自动，而我见性尚
wú yǒu zhǐ shuí wéi yáo dòng fó yán rú shì yú shì
无有止，谁为摇动。佛言如是。於是
rú lái pǔ gào dà zhòng ruò fù zhòng shēng yǐ yáo dòng
如来，普告大众，若复众生，以摇动
zhě míng zhī wéi chén yǐ bú zhù zhě míng zhī wéi kè
者名之为尘。以不住者，名之为客。

rǔ guān ā nán tóu zì dòng yáo jiàn wú suǒ dòng yòu rǔ
汝观阿难头自动摇，见无所动。又汝
guān wǒ shǒu zì kāi hé jiàn wú shū juǎn yún hé rǔ jīn yǐ
观我手自开合见无舒卷。云何汝今以
dòng wéi shēn yǐ dòng wéi jìng cóng shǐ bó zhōng niàn niàn
动为身，以动为境。从始泊终，念念
shēng miè yí shī zhēn xìng diān dǎo xíng shì xìng xīn shī
生灭，遗失真性，颠倒行事。性心失
zhēn rèn wù wéi jǐ lún huí shì zhōng zì qǔ liú zhuǎn
真，认物为己。轮回是中，自取流转。

juǎn èr

卷二

ěr shí ā nán jí zhū dà zhòng wén fó shì huì
尔时阿难，及诸大众。闻佛示诲，
shēn xīn tài rán niàn wú shǐ lái shī què běn xīn wàng
身心泰然。念无始来，失却本心。妄
rèn yuán chén fēn bié yǐng shì jīn rì kāi wù rú shī
认缘尘，分别影事。今日开悟，如失
rǔ ér hū yù cí mǔ hé zhǎng lǐ fó yuàn wén rú
乳儿，忽遇慈母。合掌礼佛。愿闻如
lái xiǎn chū shēn xīn zhēn wàng xū shí xiàn qián shēng miè
来，显出身心，真妄虚实，现前生灭
yǔ bù shēng miè èr fā míng xìng
与不生灭，二发明性。

shí bō sī nì wáng qǐ lì bái fó wǒ xī wèi
时波斯匿王，起立白佛。我昔未
chéng zhū fó huì chù jiàn jiā zhān yán pí luó zhī zǐ xián
承诸佛诲教。见迦旃延毗罗胝子。咸
yán cǐ shēn sǐ hòu duàn miè míng wéi niè pán wǒ suī zhí
言此身死後断灭，名为涅槃。我虽值
fó jīn yóu hú yí yún hé fā huī zhèng zhī cǐ xīn
佛，今犹狐疑。云何发挥证知此心，
bù shēng miè dì jīn cǐ dà zhòng zhū yǒu lòu zhě xián
不生灭地。今此大众，诸有漏者，咸
jiē yuàn wén
皆愿闻。

fó gào dài wáng rǔ shēn xiàn zài jīn fù wèn rǔ
佛告大王。汝身现在。今复问汝。

rǔ cǐ ròu shēn wéi tóng jīn gāng cháng zhù bù xiǔ wéi fù
汝此肉身，为同金刚常住不朽，为复

biàn huài shì zūn wǒ jīn cǐ shēn zhōng cóng biàn miè
变坏。世尊，我今此身，终从变灭。

fó yán dài wáng rǔ wèi céng miè yún hé zhī miè shì
佛言大王。汝未曾灭，云何知灭。世

zūn wǒ cǐ wú cháng biàn huài zhī shēn suī wèi céng miè wǒ
尊，我此无常变坏之身虽未曾灭。我

guān xiàn qián niàn niàn qiān xiè xīn xīn bú zhù rú huǒ
观现前，念念迁谢，新新不住。如火

chéng huī jiàn jiàn xiāo yǔn yǔn wán bù xī jué zhī
成灰，渐渐销殒。殒亡不息，决知

cǐ shēn dāng cóng miè jìn fó yán rú shì dài wáng
此身，当从灭尽。佛言：如是，大王，

rǔ jīn shēng líng yǐ cóng shuāi lǎo yán mào hé rú tóng zǐ
汝今生龄，已从衰老，颜貌何如童子

zhī shí shì zūn wǒ xī hái nǚ fū còu rùn zé
之时。世尊，我昔孩孺，肤腠润泽。

nián zhì zhǎng chéng xuè qì chōng mǎn ér jīn tuí líng pò
年至长成，血气充满。而今颓龄。迫

yú shuāi mào xíng sè kū cuì jīng shén hūn mèi fā bái
於衰耄，形色枯悴，精神昏昧，发白

miàn zhòu dǎi jiāng bù jiǔ rú hé jiàn bǐ chōng shèng zhī
面皱，逮将不久，如何见比充盛之

shí fó yán dài wáng rǔ zhī xíng róng yīng bú dùn xiǔ
时。佛言大王。汝之形容，应不顿朽

wáng yán shì zūn biàn huà mì yí wǒ chéng bù jué
。王言世尊。变化密移，我诚不觉。

hán shǔ qiān liú jiàn zhì yú cǐ hé yǐ gù wǒ nián
寒暑迁流，渐至於此。何以故。我年
èr shí suī hào niánshào yán mào yǐ lǎo chū shí suì shí
二十，虽号年少颜貌已老初十岁时。
sān shí zhī nián yòu shuāi èr shí yū jīn liù shí yòu
三十之年，又衰二十。於今六十，又
guò yú èr guān wǔ shí shí wǎn rán qiánɡzhuànɡ shì zūn
过於二，观五十时，宛然强壮。世尊，
wǒ jiàn mì yí suī cǐ cú luò qí jiān liú yì qiě
我见密移。虽此殒落。其间流易，且
xiàn shí nián ruò fù lìng wǒ wēi xì sī wéi qí biàn
限十年。若复令我微细思惟，其变
níng wéi yī jì èr jì shí wéi nián biàn qǐ wéi nián biàn
宁唯一纪二纪，实为年变。岂唯年变。
yì jiān yuè huà hé zhí yuè huà jiān yòu rì qiān shēn
亦兼月化。何直月化。兼又日迁。沈
sī dì guān chà nà chà nà niànniàn zhī jiān bù dé
思谛观，刹那刹那，念念之间，不得
tíng zhù gù zhī wǒ shēn zhōng cóng biàn miè
停住。故知我身，终从变灭。

fó gào dài wáng rǔ jiàn biàn huà qiān gǎi bù tíng
佛告大王。汝见变化，迁改不停，
wù zhī rǔ miè yì yú miè shí rǔ zhī shēnzhōng yǒu bú
悟知汝灭。亦於灭时，汝知身中有不
miè yē bō sī nì wáng hé zhǎng bái fó wǒ shí bù
灭耶。波斯匿王。合掌白佛。我实不
zhī fó yán wǒ jīn shì rǔ bù shēng miè xìng dài wáng
知。佛言，我今示汝不生灭性。大王，

rǔ nián jǐ shí jiànhéng hé shuǐ wáng yán wǒ shēng sān
汝年几时，见恒河水。王言：我生三
suì cí mǔ xié wǒ yè qí pó tiān jīng guò cǐ liú
岁，慈母携我，谒耆婆天，经过此流，
ěr shí jí zhī shì héng hé shuǐ fó yán dài wáng rú rǔ
尔时即知是恒河水。佛言大王。如汝
suǒ shuō èr shí zhī shí shuāi yú shí suì nǎi zhì liù
所说，二十之时，衰於十岁，乃至六
shí rì yuè suì shí niànniànqiānbìàn zé rǔ sān suì
十，日月岁时，念念迁变。则汝三岁
jiàn cǐ hé shí zhì nián shí sān qí shuǐ yún hé
见此河时，至年十三，其水。云何。
wáng yán rú sān suì shí wǎn rán wú yì nǎi zhì yú
王言：如三岁时，宛然无异。乃至於
jīn nián liù shí èr yì wú yǒu yì fó yán rǔ
今，年六十二，亦无有异，佛言：汝
jīn zì shāng fā bái miàn zhòu qí miàn bì dìng zhòu yú tóng
今自伤发白面皱。其面必定皱於童
nián zé rǔ jīn shí guān cǐ héng hé yǔ xī tóng shí
年。则汝今时，观此恒河，与昔童时，
guān hé zhī jiàn yǒu tóng mào bú wáng yán bù yě
观河之见，有童毫不。王言：不也，
shì zūn fó yán dài wáng rǔ miàn suī zhòu ér cǐ jiàn
世尊。佛言大王。汝面虽皱，而此见
jīng xìng wèi céng zhòu zhòu zhě wéi biàn bú zhòu fēi biàn
精，性未曾皱。皱者为变。不皱非变。
biàn zhě shòu miè bǐ bú biàn zhě yuán wú shēng miè yún
变者受灭。彼不变者，元无生灭。云

hé yú zhōngshòu rǔ shēng sǐ ér yóu yǐn bǐ mò gā lí
何於中受汝生死。而犹引彼末伽黎
děng dōu yán cǐ shēn sǐ hòu quán miè wáng wén shì yán
等，都言此身死後全灭。王闻是言。
xìn zhī shēn hòu shě shēng qù shēng yǔ zhū dà zhòng yǒng yuè
信知身後舍生趣生。与诸大众，踊跃
huān xǐ dé wèi céng yǒu
欢喜，得未曾有。

ā nán jí cóng zuò qǐ lǐ fó hé zhǎng cháng guì
阿难即从座起。礼佛合掌，长跪
bái fó shì zūn ruò cǐ jiàn wén bì bù shēng miè
白佛。世尊，若此见闻，必不生灭，
yún hé shì zūn míng wǒ děng bèi yí shī zhēnxìng diān
云何世尊，名我等辈，遗失真性，颠
dǎo xíng shì yuàn xìng cí bēi xǐ wǒ chén gòu
倒行事。愿兴慈悲，洗我尘垢。

jí shí rú lái chuí jīn sè bì lún shǒu xià zhǐ
即时如来垂金色臂，轮手下指，
shì ā nán yán rǔ jīn jiàn wǒ mǔ tuó luó shǒu wéi zhèng
示阿难言。汝今见我母陀罗手，为正
wéi dǎo ā nán yán shì jiān zhòng shēng yǐ cǐ wéi dǎo
为倒。阿难言：世间众生，以此为倒，
ér wǒ bù zhī shuí zhèng shuí dǎo fó gào ā nán ruò shì
而我不知谁正谁倒。佛告阿难。若世
jiān rén yǐ cǐ wéi dǎo jí shì jiān rén jiāng hé wéi
间人，以此为倒，即世间人，将何为
zhèng ā nán yán rú lái shù bì dōu luó mián shǒu
正，阿难言：如来竖臂，兜罗绵手，

shàng zhǐ yú kōng zé míng wéi zhèng fó jí shù bì gào
上指於空，则名为正。佛即竖臂，告
ā nán yán ruò cǐ diān dǎo shǒu wěi xiāng huàn zhū shì
阿难言：若此颠倒，首尾相换。诸世
jiān rén yí bèi zhān shì zé zhī rǔ shēn yǔ zhū rú
间人，一倍瞻视。则知汝身，与诸如
lái qīng jìng fǎ shēn bǐ lèi fā míng rú lái zhī shēn
来清净法身，比类发明，如来之身，
míng zhèng biàn zhī rǔ děng zhī shēn hào xìng diān dǎo suí
名正遍知。汝等之身，号性颠倒。随
rǔ dì guān rǔ shēn fó shēn chēng diān dǎo zhě míng zì
汝谛观。汝身佛身，称颠倒者，名字
hé chù hào wéi diān dǎo
何处，号为颠倒。

yú shí ā nán yǔ zhū dà zhòng dèng mén gāng zhān fó
於时阿难与诸大众，瞪瞞瞻佛，
mù jīng bú shùn bù zhī shēn xīn diān dǎo suǒ zài fó
目睛不瞬，不知身心，颠倒所在。佛
xīng cí bēi āi mǐn ā nán jí zhū dà zhòng fā hǎi cháo
兴慈悲，哀愍阿难及诸大众。发海潮
yīn biàn gào tóng huì zhū shàn nán zǐ wǒ cháng shuō yán
音，遍告同会。诸善男子，我常说言，
sè xīn zhū yuán jí xīn suǒ shǐ zhū suǒ yuán fǎ wéi xīn
色心诸缘，及心所使诸所缘法，唯心
suǒ xiàn rǔ shēn rǔ xīn jiē shì miào míng zhēn jīng miào xīn
所现。汝身汝心，皆是妙明真精妙心
zhōng suǒ xiàn wù yún hé rǔ děng yí shī běn miào yuán
中所现物。云何汝等，遗失本妙，圆

miào míng xīn bǎo míng miào xìng rèn wù zhōng mí huì mèi
妙明心，宝明妙性。认悟中迷。晦昧
wéi kōng kōng huì àn zhōng jié àn wéi sè sè zá wàng
为空，空晦暗中，结暗为色。色杂妄
xiǎng xiǎng xiāng wéi shēn jù yuán nèi yáo qù wài bēn yì
想，想相为身。聚缘内摇，趣外奔逸。
hūn rǎo rǎo xiāng yǐ wéi xīn xìng yì mí wéi xīn jué
昏扰扰相，以为心性。一迷为心，决
dìng huò wéi sè shēn zhī nèi bù zhī sè shēn wài jì shān
定惑为色身之内。不知色身，外泊山
hé xū kōng dà dì xián shì miào míng zhēn xīn zhōng wù pì
河虚空大地，咸是妙明真心中物。譬
rú chéng qīng bǎi qiān dà hǎi qì zhī wéi rèn yì fú ǒu
如澄清百千大海弃之。唯认一浮沤
tǐ mù wéi quán cháo qióng jìn yíng bó rǔ děng jí shì
体，目为全潮，穷尽瀛渤。汝等即是
mí zhōng bèi rén rú wǒ chuí shǒu děng wú chā bié
迷中倍人。如我垂手。等无差别。

rú lái shuō wéi kě lián mǐn zhě ā nán chéng fó bēi
如来说为可怜愍者。阿难承佛悲
jiù shēn huì chuí qì chā shǒu ér bái fó yán wǒ suī
救深诲。垂泣叉手，而白佛言：我虽
chéng fó rú shì miào yīn wù miào míng xīn yuán suǒ yuán mǎn
承佛如是妙音，悟妙明心，元所圆满，
cháng zhù xīn dì ér wǒ wù fó xiàn shuō fǎ yīn xiàn yǐ
常住心地。而我悟佛现说法音，现以
yuán xīn yǔn suǒ zhān yǎng tú huò cǐ xīn wèi gǎn rèn
缘心，允所瞻仰，徒获此心，未敢认

wéi běn yuán xīn dì yuàn fó āi mǐn xuān shì yuán yīn
为本元心地。愿佛哀愍，宣示圆音。

bá wǒ yí gēn guī wú shàng dào
拔我疑根，归无上道。

fó gào ā nán rǔ děngshàng yǐ yuán xīn tīng fǎ
佛告阿难。汝等尚以缘心听法，

cǐ fǎ yì yuán fēi dé fǎ xìng rú rén yǐ shǒu zhǐ
此法亦缘，非得法性。如人以手，指

yuè shì rén bǐ rén yīn zhǐ dāng yīng kàn yuè ruò fù
月示人。彼人因指，当应看月。若复

guān zhǐ yǐ wéi yuè tǐ cǐ rén qǐ wéi wáng shī yuè lún
观指以为月体，此人岂唯亡失月轮，

yì wáng qí zhǐ hé yǐ gù yǐ suǒ biāo zhǐ wéi míng yuè
亦亡其指。何以故。以所标指为明月

gù qǐ wéi wáng zhǐ yì fù bù shí míng zhī yǔ àn
故。岂唯亡指。亦复不识明之与暗。

hé yǐ gù jí yǐ zhǐ tǐ wéi yuè míng xìng míng àn
何以故。即以指体，为月明性。明暗

èr xìng wú suǒ le gù rǔ yì rú shì ruò yǐ fēn
二性，无所了故。汝亦如是，若以分

bié wǒ shuō fǎ yīn wéi rǔ xīn zhě cǐ xīn zì yīng lí
别我说法音，为汝心者。此心自应离

fēn bié yīn yǒu fēn bié xìng pì rú yǒu kè jì sù lǚ
分别音有分别性。譬如有客，寄宿旅

tíng zàn zhǐ biàn qù zhōng bù cháng zhù ér zhǎng tíng rén
亭，暂止便去，终不常住。而掌亭人，

dōu wú suǒ qù míng wéi tíng zhǔ cǐ yì rú shì ruò
都无所去，名为亭主。此亦如是。若

zhēn rǔ xīn zé wú suǒ qù yún hé lí shēng wú fēn
真汝心，则无所去。云何离声，无分
bié xìng sī zé qǐ wéi shēng fēn bié xīn fēn bié wǒ
别性。斯则岂唯声分别心。分别我
róng lí zhū sè xiāng wú fēn bié xìng rú shì nǎi zhì
容，离诸色相，无分别性。如是乃至
fēn bié dōu wú fēi sè fēi kōng jū shě lí děng mèi
分别都无，非色非空，拘舍离等，昧
wéi míng dì lí zhū fǎ yuán wú fēn bié xìng zé rǔ
为冥谛。离诸法缘，无分别性。则汝
xīn xìng gè yǒu suǒ hái yún hé wéi zhǔ
心性，各有所还，云何为主。

ā nán yán ruò wǒ xīn xìng gè yǒu suǒ hái
阿难言：若我心性，各有所还。

zé rú lái shuō miào míng yuán xīn yún hé wú hái wéi
则如来说，妙明元心，云何无还。惟
chuí āi mǐn wéi wǒ xuān shuō
垂哀愍，为我宣说。

fó gào ā nán qiě rǔ jiàn wǒ jiàn jīng míng yuán
佛告阿难。且汝见我，见精明元。

cǐ jiàn suī fēi miào jīng míng xīn rú dì èr yuè fēi shì
此见虽非妙精明心。如第二月，非是
yuè yǐng rǔ yīng dì tīng jīn dāng shì rǔ wú suǒ hái dì
月影。汝应谛听。今当示汝无所还地。

ā nán cǐ dà jiǎng táng dòng kāi dōng fāng rì lún shēng
阿难：此大讲堂，洞开东方，日轮升
tiān zé yǒu míng yào zhōng yè hēi yuè yún wù huì míng
天，则有明耀。中夜黑月，云雾晦暝，

zé fù hūn àn hù yǒu zhī xì zé fù jiàntōng qiánɡ
则复昏暗。户牖之隙，则复见通。墙
yǔ zhī jiān zé fù guānyōnɡ fēn bié zhī chù zé fù
宇之间，则复观壅。分别之处，则复
jiànyuán wán xū zhī zhōnɡ biàn shì kōnɡxìnɡ yù bèi zhī
见缘。顽虚之中，遍是空性。郁孛之
xiànɡ zé yū hūn chén chénɡ jì liǎn fēn yòu guānqīnɡjìnɡ
象，则纒昏尘。澄霁敛氛。又观清静。
ā nán rǔ xián kàn cǐ zhū biàn huà xiānɡ wú jīn gè huán
阿难：汝咸看此诸变化相。吾今各还
běn suǒ yīn chù yún hé běn yīn ā nán cǐ zhū biàn
本所因处。云何本因。阿难：此诸变
huà mínɡ hái rì lún hé yǐ gù wú rì bù mínɡ
化：明还日轮。何以故。无日不明，
mínɡ yīn shǔ rì shì gù hái rì àn hái hēi yuè tōnɡ
明因属日，是故还日。暗还黑月。通
hái hù yǒu yōnɡ hái qiánɡ yǔ yuán hái fēn bié wán xū
还户牖。壅还墙宇。缘还分别，顽虚
hái kōnɡ yù bèi hái chén qīnɡmínɡ hái jì zé zhū shì
还空。郁孛还尘。清明还霁。则诸世
jiān yì qiè suǒ yǒu bù chū sī lèi rǔ jiàn bā zhōnɡjiàn
间一切所有，不出斯类。汝见八种见
jīnɡmínɡxìnɡ dānɡ yù shuí hái hé yǐ gù ruò hái yú
精明性，当欲谁还。何以故。若还於
mínɡ zé bù mínɡ shí wú fù jiàn àn suī mínɡ àn dēnɡ
明，则不明时，无复见暗。虽明暗等，
zhōnɡzhōnɡ chā bié jiàn wú chā bié zhū kě hái zhě
种种差别，见无差别。诸可还者，

zì rán fēi rǔ bù rǔ hái zhě fēi rǔ ér shuí zé
自然非汝。不汝还者，非汝而谁。则
zhī rǔ xīn běn miào míng jìng rǔ zì mí mèn sàng běn
知汝心，本妙明净，汝自迷闷。丧本
shòu lún yú shēng sǐ zhōng cháng bèi piāo nì shì gù rú
受轮，於生死中，常被漂溺。是故如
lái míng kě lián mǐn
来，名可怜愍。

ā nán yán wǒ suī shí cǐ jiàn xìng wú hái yún
阿难言：我虽识此见性无还。云
hé dé zhī shì wǒ zhēn xìng
何得知是我真性。

fó gào ā nán wú jīn wèn rǔ jīn rǔ wèi dé
佛告阿难。吾今问汝。今汝未得
wú lòu qīng jìng chéng fó shén lì jiàn yú chū chán dé
无漏清净。承佛神力，见於初禅，得
wú zhàng ài ér ā nà lǜ jiàn yán fú tí rú guān
无障碍。而阿那律。见阎浮提，如观
zhǎng zhōng ān mó luó guǒ zhū pú sà děng jiàn bǎi qiān
掌中庵摩罗果。诸菩萨等，见百千
jiè shí fāng rú lái qióng jìn wēi chén qīng jìng guó tǔ
界，十方如来，穷尽微尘，清净国土，
wú suǒ bù zhǔ zhòng shēng dòng shì bú guò fèn cùn ā
无所不瞩。众生洞视，不过分寸。阿
nán qiě wú yǔ rǔ guān sì tiān wáng suǒ zhù gōng diàn
难：且吾与汝，观四天王所住宫殿。
zhōng jiān biàn lǎn shuǐ lù kōng xíng suī yǒu hūn míng zhōng zhōng
中间遍览水陆空行。虽有昏明，种种

xínɡxiànɡ wú fēi qián chén fēn bié liú ài rǔ yīnɡ yū
形像。无非前尘，分别留碍。汝应於
cǐ fēn bié zì tā jīn wú jiānɡ rǔ zé yū jiàn zhōnɡ
此，分别自他。今吾将汝，择於见中，
shuí shì wǒ tǐ shuí wéi wù xiàng ā nán jí rǔ jiàn
谁是我体，谁为物象。阿难：极汝见
yuán cónɡ rì yuè gōnɡ shì wù fēi rǔ zhì qī jīn shān
源，从日月宫，是物非汝。至七金山，
zhōubiàn dì guān suī zhónɡzhǒnɡɡuānɡ yì wù fēi rǔ jiàn
周遍谛观，虽种种光，亦物非汝。渐
jiànɡènɡɡuān yún ténɡniǎo fēi fēnɡdònɡchén qǐ shù mù
渐更观，云腾鸟飞，风动尘起，树木
shān chuān cǎo jiè rén chù xián wù fēi rǔ ā nán
山川，草芥人畜，咸物非汝。阿难：
shì zhū jìn yuǎn zhū yǒu wù xìng suī fù chà shū tónɡ rǔ
是诸近远诸有物性，虽复差殊，同汝
jiàn jīnɡ qīnɡ jìnɡ suǒ zhǔ zé zhū wù lèi zì yǒu chā
见精，清净所瞩。则诸物类，自有差
bié jiàn xìng wú shū cǐ jīnɡ miào mínɡ chéng rǔ jiàn xìng
别，见性无殊。此精妙明，诚汝见性。
ruò jiàn shì wù zé rǔ yì kě jiàn wú zhī jiàn ruò tónɡ
若见是物，则汝亦可见吾之见。若同
jiàn zhě mínɡ wéi jiàn wú wú bú jiàn shí hé bù jiàn
见者，名为见吾。吾不见时，何不见
wú bú jiàn zhī chù ruò jiàn bú jiàn zì rán fēi bǐ bú
吾不见之处。若见不见，自然非彼不
jiàn zhī xiānɡ ruò bú jiàn wú bú jiàn zhī dì zì rán fēi
见之相。若不见吾不见之地，自然非

wù yún hé fēi rǔ yòu zé rǔ jīn jiàn wù zhī shí
物，云何非汝。又则汝今见物之时。
rǔ jì jiàn wù wù yì jiàn rǔ tǐ xìng fēn zá zé
汝既见物，物亦见汝。体性纷杂，则
rǔ yǔ wǒ bìng zhū shì jiān bù chéng ān lì ā nán
汝与我，并诸世间，不成安立。阿难：
ruò rǔ jiàn shí shì rǔ fēi wǒ jiàn xìng zhōu biàn fēi
若汝见时，是汝非我，见性周遍，非
rǔ ér shuí yún hé zì yí rǔ zhī zhēn xìng xìng rǔ bù
汝而谁。云何自疑汝之真性，性汝不
zhēn qǔ wǒ qiú shí
真，取我求实。

ā nán bái fó yán shì zūn ruò cǐ jiàn xìng
阿难白佛言：世尊。若此见性，
bì wǒ fēi yú wǒ yǔ rú lái guān sì tiān wáng shèng cáng
必我非余。我与如来，观四天王胜藏
bǎo diàn jū rì yuè gōng cǐ jiàn zhōu yuán biàn suǒ pó
宝殿，居日月宫，此见周圆，遍娑婆
guó tuì guī jīng shě zhǐ jiàn qié lán qīng xīn hù táng
国。退归精舍，只见伽蓝。清心户堂，
dàn zhān yán wǔ shì zūn cǐ jiàn rú shì qí tǐ běn
但瞻檐宇。世尊。此见如是，其体本
lái zhōu biàn yí jiè jīn zài shì zhōng wéi mǎn yí shì
来周遍一界。今在室中，唯满一室，
wéi fù cǐ jiàn suǒ dà wéi xiǎo wéi dāng qiáng yǔ jiā lìng
为复此见缩大为小。为当墙宇夹令
duàn jué wǒ jīn bù zhī sī yì suǒ zài yuàn chuí hóng cí
断绝。我今不知斯义所在。愿垂弘慈

wéi wǒ fū yǎn

为我敷演。

fó gào ā nán yì qiè shì jiān dà xiǎo nèi wài

佛告阿难：一切世间大小内外，

zhū suǒ shì yè gè shǔ qián chén bù yīng shuō yán jiàn yǒu

诸所事业，各属前尘，不应说言见有

shū suō pì rú fāng qì zhōng jiàn fāng kōng wú fù wèn

舒缩。譬如方器，中见方空。吾复问

rǔ cǐ fāng qì zhōng suǒ jiàn fāng kōng wéi fù dìng fāng

汝。此方器中所见方空，为复定方，

wéi bù dìng fāng ruò dìng fāng zhě bié ān yuán qì kōng

为不定方。若定方者，别安圆器，空

yīng bù yuán ruò bù dìng zhě zài fāng qì zhōng yīng wú

应不圆。若不定者，在方器中，应无

fāng kōng rǔ yán bù zhī sī yì suǒ zài yì xìng rú shì

方空。汝言不知斯义所在。义性如是

yún hé wéi zài ā nán ruò fù yù lìng rù wú fāng

。云何为在。阿难：若复欲令入无方

yuán dàn chú qì fāng kōng tǐ wú fāng bù yīng shuō yán

圆。但除器方，空体无方。不应说言，

gèng chú xū kōng fāng xiāng suǒ zài ruò rú rǔ wèn rù shì

更除虚空方相所在。若如汝问，入室

zhī shí suō jiàn lìng xiǎo yǎng guān rì shí rǔ qǐ wǎn

之时，缩见令小。仰观日时，汝岂挽

jiàn qí yū rì miàn ruò zhù qiáng yǔ néng jiá jiàn duàn

见齐於日面。若筑墙宇，能夹见断。

chuān wéi xiǎo dòu níng wú xù jì shì yì bù rán yì

穿为小窦，宁无续迹。是义不然。一

qiè zhòngshēng cóng wú shǐ lái mí jǐ wéi wù shī
切众生，从无始来，迷己为物，失
yū běn xīn wéi wù suǒ zhuǎn gù yū shì zhōng guān dà
於本心，为物所转。故於是中，观大
guānxiǎo ruò néng zhuǎn wù zé tóng rú lái shēn xīn yuán
观小。若能转物，则同如来，身心圆
míng bú dòng dào chǎng yū yì máo duān biàn néng hán shòu
明，不动道场。於一毛端，遍能含受
shí fāng guó tǔ
十方国土。

ā nán bái fó yán shì zūn ruò cǐ jiàn jīng
阿难白佛言：世尊，若此见精，
bì wǒ miào xìng jīn cǐ miào xìng xiàn zài wǒ qián jiàn
必我妙性。今此妙性，现在我前，见
bì wǒ zhēn wǒ jīn shēn xīn fù shì hé wù ér jīn
必我真。我今身心，复是何物。而今
shēn xīn fēn bié yǒu shí bǐ jiàn wú bié fēn biàn wǒ shēn
身心分别有实。彼见无别分辨我身。
ruò shí wǒ xīn lìng wǒ jīn jiàn jiàn xìng shí wǒ ér
若实我心，令我今见。见性实我，而
shēn fēi wǒ hé shū rú lái xiān suǒ nán yán wù néng jiàn
身非我。何殊如来先所难言，物能见
wǒ wéi chuí dà cí kāi fā wèi wù
我。惟垂大慈，开发未悟。

fó gào ā nán jīn rǔ suǒ yán jiàn zài rǔ qián
佛告阿难：今汝所言，见在汝前，
shì yì fēi shí ruò shí rǔ qián rǔ shí jiàn zhě zé
是义非实。若实汝前，汝实见者，则

cǐ jiàn jīng jì yǒu fāng suǒ fēi wú zhǐ shì qiě jīn
此见精，既有方所，非无指示。且今
yǔ rǔ zuò zhǐ tuó lín biàn guān lín qú jí yǔ diàn táng
与汝坐只陀林，遍观林渠，及与殿堂，
shàng zhì rì yuè qián duì héng hé rǔ jīn yú wǒ shī zǐ
上至日月，前对恒河。汝今於我师子
zuò qián jǔ shǒu zhǐ chén shì zhǒng zhǒng xiāng yīn zhě shì
座前，举手指陈，是种种相。阴者是
lín míng zhě shì rì ài zhě shì bì tōng zhě shì kōng
林。明者是日。碍者是壁。通者是空。
rú shì nǎi zhì cǎo shù xiān háo dà xiǎo suī shū dàn kě
如是乃至草树纤毫，大小虽殊。但可
yǒu xíng wú bù zhǐ zhù ruò bì qí jiàn xiàn zài rǔ
有形，无不指著。若必其见，现在汝
qián rǔ yīng yǐ shǒu què shí zhǐ chén hé zhě shì jiàn
前。汝应以手确实指陈，何者是见。
ā nán dāng zhī ruò kōng shì jiàn jì yǐ chéng jiàn hé
阿难当知。若空是见，既已成见，何
zhě shì kōng ruò wù shì jiàn jì yǐ shì jiàn hé zhě
者是空。若物是见，既已是见，何者
wéi wù rǔ kě wēi xì pī bāo wàn xiàng xī chū jīng míng
为物。汝可微细披剥万象，析出精明
jìng miào jiàn yuán zhǐ chén shì wǒ tóng bǐ zhū wù fēn
净妙见元，指陈示我，同彼诸物，分
míng wú huò
明无惑。

ā nán yán wǒ jīn yú cǐ zhòng gé jiǎng táng yuǎn
阿难言：我今於此重阁讲堂，远

jì héng hé shàngguān rì yuè jǔ shǒu suǒ zhǐ zòng mù
洎恒河，上观日月，举手所指，纵目
suǒ guān zhǐ jiē shì wù wú shì jiàn zhě shì zūn
所观，指皆是物，无是见者。世尊。
rú fó suǒ shuō kuàng wǒ yǒu lòu chū xué shēng wén nǎi zhì
如佛所说，况我有漏初学声闻，乃至
pú sà yì bù néng yú wàn wù xiàng qián pōu chū jīng jiàn
菩萨，亦不能於万物象前，剖出精见，
lí yì qiè wù bié yǒu zì xìng
离一切物，别有自性。

fó yán rú shì rú shì fó fù gào ā nán
佛言：如是如是。佛复告阿难。

rú rǔ suǒ yán wú yǒu jiàn jīng lí yì qiè wù bié
如汝所言。无有见精，离一切物，别
yǒu zì xìng zé rǔ suǒ zhǐ shì wù zhī zhōng wú shì jiàn
有自性。则汝所指是物之中，无是见
zhě jīn fù gào rǔ rǔ yǔ rú lái zuò zhǐ tuó lín
者。今复告汝。汝与如来，坐只陀林，
gèng guān lín yuàn nǎi zhì rì yuè zhǒng zhǒng xiàng shū bì
更观林苑，乃至日月，种种象殊，必
wú jiàn jīng shòu rǔ suǒ zhǐ rǔ yòu fā míng cǐ zhū wù
无见精，受汝所指。汝又发明此诸物
zhōng hé zhě fēi jiàn ā nán yán wǒ shí biàn jiàn
中，何者非见。阿难言：我实遍见
cǐ zhǐ tuó lín bù zhī shì zhōng hé zhě fēi jiàn hé yǐ
此只陀林。不知是中何者非见。何以
gù ruò shù fēi jiàn yún hé jiàn shù ruò shù jí jiàn
故。若树非见，云何见树。若树即见，

fù yún hé shù rú shì nǎi zhì ruò kōng fēi jiàn yún hé
复云何树。如是乃至若空非见，云何
jiàn kōng ruò kōng jí jiàn fù yún hé kōng wǒ yòu sī
见空。若空即见。复云何空。我又思
wéi shì wàn xiàng zhōng wēi xì fā míng wú fēi jiàn zhě
惟，是万象中，微细发明，无非见者。

fó yán rú shì rú shì yú shì dà zhòng fēi
佛言：如是如是。於是大众，非
wú xué zhě wén fó cǐ yán máng rán bù zhī shì yì zhōng
无学者，闻佛此言，茫然不知是义终
shǐ yì shí huáng sǒng shī qí suǒ shǒu rú lái zhī qí
始，一时惶悚，失其所守。如来知其
hún lù biàn shè xīn shēng lián mǐn ān wèi ā nán jí
魂虑变悸。心生怜愍。安慰阿难，及
zhū dà zhòng zhū shàn nán zǐ wú shàng fǎ wáng shì zhēn
诸大众。诸善男子。无上法王。是真
shí yǔ rú suǒ rú shuō bù kuáng bú wàng fēi mò gā
实语，如所如说，不诳不妄。非末伽
lí sì zhǒng bù sǐ jiǎo luàn lùn yì rǔ dì sī wéi
黎，四种不死矫乱论议。汝谛思惟，
wú tiǎn āi mù
无忝哀慕。

shì shí wén shū shī lì fǎ wáng zǐ mǐn zhū sì
是时文殊师利法王子。愍诸四
zhòng zài dà zhòng zhōng jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú
众，在大众中，即从座起，顶礼佛足，
hé zhǎng gōng jìng ér bái fó yán shì zūn cǐ zhū dà
合掌恭敬，而白佛言：世尊，此诸大

zhòng bú wù rú lái fā míng èr zhǒng jīn jiàn sè kōng shì
众，不悟如来发明二种精见色空。是
fēi shì yì shì zūn ruò cǐ qiányuán sè kōngděngxiàng
非是义。世尊。若此前缘色空等象，
ruò shì jiàn zhě yīng yǒu suǒ zhǐ ruò fēi jiàn zhě yīng
若是见者，应有所指。若非见者，应
wú suǒ zhǔ ér jīn bù zhī shì yì suǒ guī gù yǒu jīng
无所瞩。而今不知是义所归。故有惊
bù fēi shì chóu xī shàn gēn qīng xiān wéi yuàn rú lái dà
怖。非是畴昔善根轻鲜。惟愿如来大
cí fā míng cǐ zhū wù xiàng yǔ cǐ jiàn jīng yuán shì
慈发明，此诸物象，与此见精，元是
hé wù yú qí zhōng jiān wú shì fēi shì
何物，於其中间，无是非是。

fó gào wén shū jí zhū dà zhòng shí fāng rú lái
佛告文殊，及诸大众。十方如来。

jí dà pú sà yú qí zì zhù sān mó dì zhōng jiàn yǔ
及大菩萨，於其自住三摩地中，见与
jiànyuán bìng suǒ xiǎng xiāng rú xū kōng huá běn wú suǒ
见缘，并所想相。如虚空华，本无所
yǒu cǐ jiàn jí yuán yuán shì pú tí miào jìng míng tǐ
有。此见及缘，元是菩提妙净明体。

yún hé yú zhōng yǒu shì fēi shì wén shū wú jīn wèn rǔ
云何於中有是非是。文殊。吾今问汝。

rú rǔ wén shū gèng yǒu wén shū shì wén shū zhě wéi wú
如汝文殊。更有文殊是文殊者。为无

wén shū
文殊。

rú shì shì zūn wǒ zhēn wén shū wú shì wén shū
如是世尊。我真文殊。无是文殊。

hé yǐ gù ruò yǒu shì zhě zé èr wén shū rán wǒ
何以故。若有是者，则二文殊。然我
jīn rì fēi wú wén shū yú zhōng shí wú shì fēi èr
今日，非无文殊。於中实无是非二
xiāng
相。

fó yán cǐ jiàn miào míng yǔ zhū kōng chén yì
佛言：此见妙明，与诸空尘，亦

fù rú shì běn shì miào míng wú shàng pú tí jìng yuán zhēn
复如是。本是妙明无上菩提净圆真
xīn wàng wéi sè kōng jí yǔ wén jiàn rú dì èr yuè
心。妄为色空。及与闻见。如第二月，
shuí wéi shì yuè yòu shuí fēi yuè wén shū dàn yí yuè
谁为是月，又谁非月。文殊。但一月
zhēn zhōng jiān zì wú shì yuè fēi yuè shì yǐ rǔ jīn guān
真。中间自无是月非月。是以汝今观
jiàn yǔ chén zhōng zhǒng fā míng míng wéi wàng xiǎng bù néng
见与尘，种种发明，名为妄想。不能
yú zhōng chū shì fēi shì yóu shì zhēn jīng miào jiào míng xìng
於中出是非是。由是真精妙觉明性。
gù néng lìng rǔ chū zhǐ fēi zhǐ
故能令汝出指非指。

ā nán bái fó yán shì zūn chéng rú fǎ wáng suǒ
阿难白佛言：世尊。诚如法王所

shuō jiào yuán biàn shí fāng jiè zhàn rán cháng zhù xìng fēi
说，觉缘遍十方界，湛然常住，性非

shēng miè yǔ xiān fàn zhì suǒ pí jiā luó suǒ tán míng dì
生灭。与先梵志娑毗迦罗，所谈冥谛，
jí tóu huī dèng zhū wài dào zhǒng shuō yǒu zhēn wǒ biàn mǎn shí
及投灰等诸外道种，说有真我遍满十
fāng yǒu hé chā bié shì zūn yì céng yú léng gā shān
方，有何差别。世尊亦曾於楞伽山，
wéi dà huì dèng fū yǎn sī yì bǐ wài dào dèng cháng shuō
为大慧等敷演斯义。彼外道等，常说
zì rán wǒ shuō yīn yuán fēi bǐ jìng jiè wǒ jīn guān
自然，我说因缘，非彼境界。我今观
cǐ jiào xìng zì rán fēi shēng fēi miè yuǎn lí yì qiè xū wàng
此觉性自然非生非灭，远离一切虚妄
diān dǎo sì fēi yīn yuán yǔ bǐ zì rán yún hé kāi
颠倒，似非因缘，与彼自然。云何开
shì bú rù qún xié huò zhēn shí xīn miào jiào míng xìng
示，不入群邪，获真实心妙觉明性。
fó gào ā nán wǒ jīn rú shì kāi shì fāng biàn
佛告阿难。我今如是开示方便，
zhēn shí gào rǔ rǔ yóu wèi wù huò wéi zì rán ā
真实告汝。汝犹未悟，惑为自然。阿
nán ruò bì zì rán zì xū zhēn míng yǒu zì rán tǐ
难。若必自然，自须甄明有自然体。
rǔ qiě guān cǐ miào míng jiàn zhōng yǐ hé wéi zì cǐ jiàn
汝且观此妙明见中，以何为自。此见
wéi fù yǐ míng wéi zì yǐ àn wéi zì yǐ kōng wéi zì
为复以明为自，以暗为自，以空为自，
yǐ sāi wéi zì ā nán ruò míng wéi zì yīng bú jiàn
以塞为自。阿难。若明为自，应不见

àn ruò fù yǐ kōng wéi zì tǐ zhě yīng bú jiàn sāi
暗。若复以空为自体者，应不见塞

rú shì nǎi zhì zhū àn dēng xiāng yǐ wéi zì zhě zé yú
。如是乃至诸暗等相以为自者，则於
míng shí jiàn xìng duàn miè yún hé jiàn míng
明时，见性断灭，云何见明。

ā nán yán bì cǐ miào jiàn xìng fēi zì rán
阿难言。必此妙见，性非自然。

wǒ jīn fā míng shì yīn yuán shēng xīn yóu wèi míng zī
我今发明，是因缘生。心犹未明，咨
yì rú lái shì yì yún hé hé yīn yuán xìng
诣如来。是义云何，合因缘性。

fó yán rǔ yán yīn yuán wú fù wèn rǔ rǔ
佛言。汝言因缘。吾复问汝。汝

jīn yīn jiàn jiàn xìng xiàn qián cǐ jiàn wéi fù yīn míng yǒu
今因见见性现前。此见为复因明有

jiàn yīn àn yǒu jiàn yīn kōng yǒu jiàn yīn sāi yǒu jiàn
见，因暗有见，因空有见，因塞有见。

ā nán ruò yīn míng yǒu yīng bú jiàn àn rú yīn àn
阿难。若因明有，应不见暗。如因暗

yǒu yīng bú jiàn míng rú shì nǎi zhì yīn kōng yīn sāi
有，应不见明。如是乃至因空因塞，

tóng yú míng àn fù cì ā nán cǐ jiàn yòu fù yuán míng
同於明暗。复次阿难。此见又复缘明

yǒu jiàn yuán àn yǒu jiàn yuán kōng yǒu jiàn yuán sāi yǒu
有见，缘暗有见，缘空有见，缘塞有

jiàn ā nán ruò yuán kōng yǒu yīng bú jiàn sāi ruò
见。阿难。若缘空有，应不见塞。若

yuán sāi yǒu yīng bú jiànkōng rú shì nǎi zhì yuánmíngyuán
缘塞有，应不见空。如是乃至缘明缘
àn tóng yú kōng sāi dāng zhī rú shì jīngjiào miào míng
暗。同於空塞。当知如是精觉妙明，
fēi yīn fēi yuán yì fēi zì rán fēi bú zì rán wú
非因非缘，亦非自然，非不自然，无
fēi bù fēi wú shì fēi shì lí yì qiè xiāng jí yì
非不非，无是非是，离一切相，即一
qiè fǎ rǔ jīn yún hé yú zhōng cuò xīn yǐ zhū shì jiān
切法。汝今云何於中措心。以诸世间
xì lùn míng xiāng ér dé fēn bié rú yǐ shǒu zhǎng cuō mó
戏论名相，而得分别。如以手掌撮摩
xū kōng zhǐ yì zì láo xū kōng yún hé suí rǔ zhí zhuō
虚空，只益自劳。虚空云何随汝执捉。

ā nán bái fó yán shì zūn bì miào jué xìng
阿难白佛言：世尊，必妙觉性，

fēi yīn fēi yuán shì zūn yún hé cháng yǔ bǐ qiū xuānshuō
非因非缘。世尊云何常与比丘。宣说
jiàn xìng jù sì zhǒng yuán suǒ wèi yīn kōng yīn míng yīn xīn
见性具四种缘。所谓因空因明，因心
yīn yǎn shì yì yún hé fó yán ā nán wǒ shuō
因眼，是义云何。佛言：阿难。我说
shì jiān zhū yīn yuán xiāng fēi dì yí yì ā nán wú
世间诸因缘相，非第一义。阿难。吾
fù wèn rǔ zhū shì jiān rén shuō wǒ néng jiàn yún hé
复问汝。诸世间人，说我能见。云何
míng jiàn yún hé bù jiàn
名见。云何不见。

ā nán yán shì rén yīn yú rì yuè dēngguāng jiàn
阿难言：世人因於日月灯光，见
zhóngzhǒngxiāng míngzhī wéi jiàn ruò fù wú cǐ sān zhǒng
种种相，名之为见。若复无此三种
guāngmíng zé bù néngjiàn
光明，则不能见。

ā nán ruò wú míng shí míng bú jiàn zhě yīng bú jiàn
阿难若无明时，名不见者应不见
àn ruò bì jiàn àn cǐ dàn wú míng yún hé wú jiàn
暗。若必见暗，此但无明，云何无见。
ā nán ruò zài àn shí bú jiàn míng gù míng wéi bú
阿难。若在暗时，不见明故，名为不
jiàn jīn zài míng shí bú jiàn àn xiāng hái míng bú jiàn
见。今在明时，不见暗相，还名不见。
rú shì èr xiāng jù míng bú jiàn ruò fù èr xiāng zì xiāng
如是二相，俱名不见。若复二相自相
líng duó fēi rǔ jiàn xìng yú zhōng zàn wú rú shì zé zhī
陵夺，非汝见性於中暂无。如是则知
èr jù míngjiàn yún hé bù jiàn shì gù ā nán rǔ
二俱名见，云何不见。是故阿难。汝
jīn dāng zhī jiàn míng zhī shí jiàn fēi shì míng jiàn àn
今当知，见明之时，见非是明。见暗
zhī shí jiàn fēi shì àn jiàn kōng zhī shí jiàn fēi shì
之时，见非是暗。见空之时，见非是
kōng jiàn sāi zhī shí jiàn fēi shì sāi sì yì chéng jiù
空。见塞之时，见非是塞。四义成就。
rǔ fù yīng zhī jiàn jiàn zhī shí jiàn fēi shì jiàn jiàn
汝复应知。见见之时，见非是见。见

yóu lí jiàn jiàn bù néng jí yún hé fù shuō yīn yuán zì
犹离见，见不能及，云何复说因缘自
rán jí hé hé xiāng rǔ děngshēng wén xiá liè wú shí
然，及和合相。汝等声闻，狭劣无识，
bù néng tōng dá qīng jìng shí xiāng wú jīn huì rǔ dāng shàn
不能通达清净实相。吾今诲汝。当善
sī wéi wú dé pí dài miào pú tí lù
思惟。无得疲怠妙菩提路。

ā nán bái fó yán shì zūn rú fó shì zūn wéi
阿难白佛言：世尊。如佛世尊为
wǒ děng bèi xuānshuō yīn yuán jí yǔ zì rán zhū hé
我等辈，宣说因缘，及与自然，诸和
hé xiāng yǔ bù hé hé xīn yóu wèi kāi ér jīn gèng
合相，与不和合，心犹未开。而今更
wén jiàn jiàn fēi jiàn zhòng zēng mí mèn fú yuàn hóng cí
闻见见非见，重增迷闷。伏愿弘慈，
shī dà huì mù kāi shì wǒ děng jiào xīn míng jìng zuò shì
施大慧目，开示我等觉心明净。作是
yǔ yǐ bēi lèi dǐng lǐ chéng shòu shèng zhǐ
语已，悲泪顶礼，承受圣旨。

ěr shí shì zūn lián mǐn ā nán jí zhū dà zhòng
尔时世尊，怜愍阿难，及诸大众。
jiāng yù fū yǎn dà tuó luó ní zhū sān mó tí miào xiū
将欲敷演大陀罗尼，诸三摩提。妙修
xíng lù gào ā nán yán rǔ suī qiáng jì dàn yì duō
行路。告阿难言。汝虽强记，但益多
wén yū she mó tā wēi mì guānzhào xīn yóu wèi liǎo
闻，於奢摩他微密观照，心犹未了。

rǔ jīn dì tīng wú dāng wéi rǔ fēn bié kāi shì yì lìng
汝今谛听。吾当为汝分别开示。亦令
jiāng lái zhū yǒu lòu zhě huò pú tí guǒ ā nán
将来，诸有漏者，获菩提果。阿难。
yì qiè zhòng shēng lún huí shì jiān yóu èr diān dǎo fēn
一切众生，轮回世间，由二颠倒分
bié jiàn wàng dāng chù fā shēng dāng yè lún zhuǎn yún hé
别见妄，当处发生，当业轮转。云何
èr jiàn yì zhě zhòng shēng bié yè wàng jiàn èr zhě
二见，一者，众生别业妄见。二者，
zhòng shēng tóng fēn wàng jiàn
众生同分妄见。

yún hé míng wéi bié yè wàng jiàn ā nán rú shì
云何名为别业妄见。阿难，如世
jiān rén mù yǒu chì shǎng yè jiàn dēng guāng bié yǒu yuán
间人，目有赤眚，夜见灯光别有圆
yǐng wǔ sè chóng dié yú yì yún hé cǐ yè dēng míng
影，五色重叠。於意云何。此夜灯明
suǒ xiànyuán guāng wéi shì dēng sè wéi dāng jiàn sè ā
所现圆光，为是灯色，为当见色。阿
nán cǐ ruò dēng sè zé fēi shǎng rén hé bù tóng jiàn
难。此若灯色，则非眚人何不同见，
ér cǐ yuányǐng wéi shǎng zhī guān ruò shì jiàn sè jiàn
而此圆影。唯眚之观。若是见色，见
yǐ chéng sè zé bǐ shǎng rén jiànyuányǐng zhě míng wéi hé
已成色，则彼眚人见圆影者，名为何
děng fù cì ā nán ruò cǐ yuányǐng lí dēng bié yǒu
等。复次阿难。若此圆影离灯别有，

zé hé bàngguānpíngzhàng jǐ yán yǒu yuányǐng chū lí jiàn
则合傍观屏帐几筵，有圆影出。离见
bié yǒu yīng fēi yǎn zhǔ yún hé shèng rén mù jiànyuányǐng
别有，应非眼瞩，云何管人目见圆影。
shì gù dāng zhī sè shí zài dēng jiànbìng wéi yǐng yǐng
是故当知，色实在灯，见病为影。影
jiàn jù shèng jiànshèng fēi bìng zhōng bù yīng yán shì dēng shì
见俱管，见管非病。终不应言是灯是
jiàn yú shì zhōng yǒu fēi dēng fēi jiàn rú dì èr yuè
见。於是中有非灯非见。如第二月，
fēi tǐ fēi yǐng hé yǐ gù dì èr zhī guān niē suǒ
非体非影。何以故。第二之观，捏所
chéng gù zhū yǒu zhì zhě bù yīng shuō yán cǐ niē gēn
成故。诸有智者，不应说言，此捏根
yuán shì xíng fēi xíng lí jiàn fēi jiàn cǐ yì rú shì
元，是形非形，离见非见，此亦如是，
mù shèng suǒ chéng jīn yù míng shuí shì dēng shì jiàn hé kuàng
目管所成今欲名谁是灯是见。何况
fēn bié fēi dēng fēi jiàn
分别非灯非见。

yún hé míng wéi tóng fēn wàng jiàn ā nán cǐ yán
云何名为同分妄见。阿难。此阎
fú tí chú dà hǎi shuǐ zhōngjiānpíng lù yǒu sān qiān
浮提，除大海水，中间平陆，有三千
zhōuzhèngzhōng dà zhōudōng xī kuò liàng dà guó fán yǒu èr
洲正中，大洲东西括量，大国凡有二
qiān sān bǎi qí yú xiǎozhōu zài zhū hǎi zhōng qí jiàn huò
千三百。其余小洲在诸海中，其间或

yǒu sān liǎng bǎi guó huò yī huò èr zhì yú sān shí sì shí
有三两百国。或一或二至於三十四十
wǔ shí ā nán ruò fù cǐ zhōng yǒu yì xiǎozhōu
五十。阿难。若复此中，有一小洲，
zhī yǒu liǎng guó wéi yī guó rén tóng gǎn è yuán zé bǐ
只有两国。唯一国人，同感恶缘则彼
xiǎozhōu dāng tǔ zhòngshēng dǔ zhū yì qiè bù xiáng jìng jiè
小洲，当土众生，睹诸一切不祥境界
huò jiàn èr rì huò jiàn liǎng yuè qí zhōng nǎi zhì yūn shì
或见二日，或见两月其中乃至晕适
pèi jué huì bèi fēi liú fù ěr hóng ní zhōngzhǒng è
佩玦。彗孛飞流。负耳虹蜺。种种恶
xiāng dàn cǐ guó jiàn bǐ guó zhòngshēng běn suǒ bú jiàn
相，但此国见彼国众生，本所不见，
yì fù bù wén
亦复不闻。

ā nán wú jīn wéi rǔ yǐ cǐ èr shì jìn
阿难。吾今为汝。以此二事，进
tuì hé míng ā nán rú bǐ zhòngshēng bié yè wàng jiàn
退合明。阿难。如彼众生。别业妄见，
zhǔ dēng guāng zhōng suǒ xiànyuányǐng suī xiàn sì jìng zhōng bǐ
瞩灯光中所现圆影，虽现似境，终彼
jiàn zhě mù shēng suǒ chéng shēng jí jiàn láo fēi sè suǒ
见者，目眚所成。眚即见劳，非色所
zào rán jiàn shēng zhě zhōng wú jiàn jiù lì rǔ jīn rì
造。然见眚者，终无见咎。例汝今日，
yǐ mù guān jiàn shān hé guó tǔ jí zhū zhòngshēng jiē shì
以目观见山河国土。及诸众生，皆是

wú shǐ jiàn bìng suǒ chéng jiàn yǔ jiàn yuán sì xiàn qián jìng
无始见病所成。见与见缘，似现前境。
yuán wǒ jiào míng jiàn suǒ yuán shēng jué jiàn jí shēng běn jiào
元我觉明见所缘眚。觉见即眚。本觉
míng xīn jiào yuán fēi shēng jiào suǒ jiào shēng jiào fēi shēng
明心，觉缘非眚。觉所觉眚，觉非眚
zhōng cǐ shí jiàn jiàn yún hé fù míng jiào wén zhī jiàn
中，此实见见，云何复名觉闻知见。
shì gù rǔ jīn jiàn wǒ jí rǔ bìng zhū shì jiān shí lèi zhòng
是故汝今见我及汝，并诸世间十类众
shēng jiē jí jiàn shēng fēi jiàn shēng zhě bǐ jiàn zhēn jīng
生，皆即见眚。非见眚者，彼见真精，
xìng fēi shēng zhě gù bù míng jiàn ā nán rú bǐ zhòng
性非眚者，故不名见。阿难。如彼众
shēng tóng fēn wàng jiàn lì bǐ wàng jiàn bié yè yì rén yí
生同分妄见，例彼妄见别业一人。一
bìng mù rén tóng bǐ yì guó bǐ jiàn yuán yǐng shēng wàng
病目人，同彼一国。彼见圆影，眚妄
suǒ shēng cǐ zhòng tóng fēn suǒ jiàn bù xiáng tóng jiàn yè
所生。此众同分所见不祥，同见业
zhōng zhàng è suǒ qǐ jù shì wú shǐ jiàn wàng suǒ shēng
中，障恶所起。俱是无始见妄所生。
lì yán fú tí sān qiān zhōu zhōng jiān sì dà hǎi suǒ pó
例阎浮提三千洲中，兼四大海，娑婆
shì jiè bìng jì shí fāng zhū yǒu lòu guó jí zhū zhòng
世界，并洎十方诸有漏国，及诸众
shēng tóng shì jiào míng wú lòu miào xīn jiàn wén jiào zhī xū
生。同是觉明无漏妙心，见闻觉知虚

wàngbìngyuán hé hé wàngshēng hé hé wàng sǐ ruò néng
妄病缘，和合妄生，和合妄死。若能
yuǎn lí zhū hé hé yuán jí bù hé hé zé fù miè chú
远离诸和合缘，及不和合，则复灭除
zhū shēng sǐ yīn yuán mǎn pú tí bù shēng miè xìng qīng
诸生死因。圆满菩提，不生灭性。清
jìng běn xīn běn jiào cháng zhù
净本心，本觉常住。

ā nán rǔ suī xiān wù běn jiào miào míng xìng fēi
阿难。汝虽先悟本觉妙明，性非
yīn yuán fēi zì rán xìng ér yóu wèi míng rú shì jiào yuán
因缘，非自然性。而犹未明如是觉元，
fēi hé hé shēng jí bù hé hé ā nán wú jīn fù
非和合生，及不和合。阿难。吾今复
yǐ qián chén wèn rǔ rǔ jīn yóu yǐ yì qiè shì jiān wàng xiǎng
以前尘问汝。汝今犹以一切世间妄想
hé hé zhū yīn yuán xìng ér zì yí huò zhèng pú tí
和合，诸因缘性，而自疑惑，证菩提
xīn hé hé qǐ zhě zé rǔ jīn zhě miào jìng jiàn jīng wéi
心和合起者。则汝今者妙净见精。为
yǔ míng hé wéi yǔ àn hé wéi yǔ tōng hé wéi
与明和，为与暗和，为与通和，为
yǔ sāi hé ruò míng hé zhě qiě rǔ guān míng dāng míng
与塞和。若明和者，且汝观明，当明
xiàn qián hé chù zá jiàn jiàn xiāng kě biàn zá hé xíng
现前，何处杂见，见相可辨，杂何形
xiàng ruò fēi jiàn zhě yún hé jiàn míng ruò jí jiàn zhě
像。若非见者，云何见明。若即见者，

yún hé jiànjiàn bì jiànyuán mǎn hé chù hé míng ruò
云何见见。必见圆满，何处和明。若
míngyuán mǎn bù hé jiàn hé jiàn bì yì míng zá zé
明圆满，不合见和。见必异明。杂则
shī bǐ xìngmíngmíng zì zá shī míngxìng hé míng fēi yì
失彼性明名字。杂失明性，和明非义。
bǐ àn yǔ tōng jí zhū qún sāi yì fù rú shì fù
彼暗与通，及诸群塞，亦复如是。复
cì ā nán yòu rǔ jīn zhě miào jìng jiàn jīng wéi yǔ míng
次阿难。又汝今者妙净见精，为与明
hé wéi yǔ àn hé wéi yǔ tōng hé wéi yǔ sāi hé
合，为与暗合，为与通合，为与塞合。
ruò míng hé zhě zhì yú àn shí míng xiāng yǐ miè cǐ
若明合者，至於暗时，明相已灭，此
jiàn jí bù yǔ zhū àn hé yún hé jiàn àn ruò jiàn àn
见即不与诸暗合，云何见暗。若见暗
shí bù yǔ àn hé yǔ míng hé zhě yīng fēi jiàn míng
时，不与暗合，与明合者，应非见明。
jì bú jiàn míng yún hé míng hé le míng fēi àn bǐ
既不见明，云何明合。了明非暗。彼
àn yǔ tōng jí zhū qún sāi yì fù rú shì
暗与通，及诸群塞，亦复如是。

ā nán bái fó yán shì zūn rú wǒ sī wéi
阿难白佛言：世尊。如我思惟，
cǐ miào jiào yuán yǔ zhū yuán chén jí xīn niàn lǜ fēi
此妙觉元，与诸缘尘，及心念虑，非
hé hé yē fó yán rǔ jīn yòu yán jiào fēi hé hé
和合耶。佛言：汝今又言觉非和合。

wú fù wèn rǔ cǐ miào jiàn jīng fēi hé hé zhě wéi fēi
吾复问汝。此妙见精非和合者，为非
míng hé wéi fēi àn hé wéi fēi tōng hé wéi fēi sāi
明和，为非暗和，为非通和，为非塞
hé ruò fēi míng hé zé jiàn yǔ míng bì yǒu biān pàn
和。若非明和，则见与明，必有边畔。
rǔ qiě dì guān hé chù shì míng hé chù shì jiàn zài
汝且谛观，何处是明，何处是见，在
jiàn zài míng zì hé wéi pàn ā nán ruò míng jì zhōng
见在明，自何为畔。阿难。若明际中
bì wú jiàn zhě zé bù xiāng jí zì bù zhī qí míng xiāng
必无见者，则不相及，自不知其明相
suǒ zài pàn yún hé chéng bǐ àn yǔ tōng jí zhū qún
所在，畔云何成。彼暗与通，及诸群
sāi yì fù rú shì yòu miào jiàn jīng fēi hé hé zhě
塞，亦复如是。又妙见精，非和合者，
wéi fēi míng hé wéi fēi àn hé wéi fēi tōng hé wéi
为非明合，为非暗合，为非通合，为
fēi sāi hé ruò fēi míng hé zé jiàn yǔ míng xìng xiāng
非塞合。若非明合，则见与明，性相
guāi jiǎo rú ěr yǔ míng le bù xiāng chù jiàn qiě bù
乖角。如耳与明，了不相触。见且不
zhī míng xiāng suǒ zài yún hé zhēn míng hé fēi hé lǐ bǐ
知明相所在，云何甄明合非合理。彼
àn yǔ tōng jí zhū qún sāi yì fù rú shì
暗与通，及诸群塞，亦复如是。
ā nán rǔ yóu wèi míng yì qiè fú chén zhū huàn
阿难。汝犹未明一切浮尘，诸幻

huà xiāng dāng chù chū shēng suí chù miè jìn huàn wàn g chēng
化相，当处出生，随处灭尽。幻妄称
xiāng qí xìng zhēn wéi miào jiào míng tǐ rú shì nǎi zhì wǔ
相，其性真为妙觉明体。如是乃至五
yīn liù rù cóng shí èr chù zhì shí bā jiè yīn yuán
阴六入，从十二处，至十八界，因缘
hé hé xū wàn g yǒu shēng yīn yuán bié lí xū wàn g míng miè
和合，虚妄有生，因缘别离虚妄名灭。
shū bù néng zhī shēng miè qù lái běn rú lái cáng cháng zhù
殊不能知生灭去来本如来藏。常住
miào míng bú dòng zhōu yuán miào zhēn rú xìng xìng zhēn cháng zhōng
妙明，不动周圆妙真如性。性真常中
qiú yú qù lái mí wù shēng sǐ liǎo wú suǒ dé
求於去来迷悟生死，了无所得。

ā nán yún hé wǔ yīn běn rú lái cáng miào zhēn
阿难。云何五阴，本如来藏妙真
rú xìng ā nán pì rú yǒu rén yǐ qīng jìng mù
如性。阿难。譬如有人，以清净目，
guān qīng míng kōng wéi yī qīng xū huí wú suǒ yǒu qí
观清明空，唯一晴虚，回无所有。其
rén wú gù bú dòng mù jīng dèng yǐ fā láo zé yú
人无故，不动目睛，瞪以发劳，则於
xū kōng bié jiàn kuáng huá fù yǒu yì qiè kuáng luàn fēi
虚空，别见狂华，复有一切狂乱非
xiāng sè yīn dāng zhī yì fù rú shì ā nán shì zhū
相。色阴当知亦复如是。阿难。是诸
kuáng huá fēi cóng kōng lái fēi cóng mù chū rú shì ā
狂华，非从空来，非从目出。如是阿

nán ruò kōng lái zhě jì cóng kōng lái hái cóng kōng rù
难。若空来者，既从空来，还从空入。
ruò yǒu chū rù jí fēi xū kōng kōng ruò fēi kōng zì
若有出入，即非虚空。空若非空，自
bù róng qí huá xiāng qǐ miè rú ā nán tǐ bù róng ā
不容其华相起灭。如阿难体，不容阿
nán ruò mù chū zhě jì cóng mù chū hái cóng mù rù
难。若目出者，既从目出，还从目入。
jí cǐ huá xìng cóng mù chū gù dāng hé yǒu jiàn ruò yǒu
即此华性从目出故，当合有见。若有
jiàn zhě qù jì huá kōng xuán hé jiàn yǎn ruò wú jiàn
见者，去既华空，旋合见眼。若无见
zhě chū jì yì kōng xuán dāng yì yǎn yòu jiàn huá shí
者，出既翳空，旋当翳眼。又见华时，
mù yīng wú yì yún hé jīng kōng hào qīng míng yǎn shì
目应无翳。云何晴空，号清明眼。是
gù dāng zhī sè yīn xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán
故当知色阴虚妄，本非因缘，非自然
xìng
性。

ā nán pì rú yǒu rén shǒu zú yàn ān bǎi
阿难。譬如有人，手足宴安，百
hái diào shì hū rú wàng shēng xìng wú wéi shùn qí rén
骸调适，忽如忘生，性无违顺。其人
wú gù yǐ èr shǒu zhǎng yú kōng xiāng mó yú èr shǒu
无故，以二手掌，於空相摩，於二手
zhōng wàng shēng sè huá lěng rè zhū xiāng shòu yīn dāng zhī yì
中，妄生涩滑冷热诸相。受阴当知亦

fù rú shì ā nán shì zhū huàn chù bù cóng kōng lái
复如是。阿难。是诸幻触，不从空来，
bù cóng zhǎng chū rú shì ā nán ruò kōng lái zhě jì
不从掌出。如是阿难。若空来者，既
néng chù zhǎng hé bù chù shēn bù yīng xū kōng xuǎn
能触掌，何不触身。不应虚空，选
zé lái chù ruò cóng zhǎng chū yīng fēi dài hé yòu zhǎng
择来触。若从掌出，应非待合。又掌
chū gù hé zé zhǎng zhī lí zé chù rù bì wàn gǔ
出故，合则掌知，离则触入，臂腕骨
suǐ yīng yì jiào zhī rù shí zōng jì bì yǒu jiào xīn
髓，应亦觉知入时踪迹。必有觉心，
zhī chū zhī rù zì yǒu yī wù shēn zhōng wǎng lái hé dài
知出知入。自有一物身中往来。何待
hé zhī yào míng wéi chù shì gù dāng zhī shòu yīn xū
合知，要名为触。是故当知，受阴虚
wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
妄，本非因缘，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén tán shuō zuò méi kǒu
阿难。譬如有人，谈说酢梅，口
zhōng shuǐ chū sī tà xuán yá zú xīn suān sè xiǎng yīn
中水出。思蹋悬崖，足心酸涩。想阴
dāng zhī yì fù rú shì ā nán rú shì zuò shuō
当知，亦复如是。阿难。如是酢说，
bù cóng méi shēng fēi cóng kǒu rù rú shì ā nán ruò
不从梅生，非从口入。如是阿难。若
méi shēng zhě méi hé zì tán hé dài rén shuō ruò cóng
梅生者，梅合自谈，何待人说。若从

kǒu rù zì hé kǒu wén hé xū dài ěr ruò dú ěr
口入，自合口闻，何须待耳。若独耳
wén cǐ shuǐ hé bù ěr zhōng ér chū xiǎng tà xuán yá
闻，此水何不耳中而出。想蹋悬崖，
yǔ shuō xiāng lèi shì gù dāng zhī xiǎng yīn xū wàng běn
与说相类。是故当知，想阴虚妄，本
fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
非因缘，非自然性。

ā nán pì rú pù liú bō làng xiāng xù qián
阿难。譬如瀑流，波浪相续，前
jì hòu jì bù xiāng yú yuè xíng yīn dāng zhī yì fù
际後际，不相踰越。行阴当知，亦复
rú shì ā nán rú shì liú xìng bù yīn kōng shēng
如是。阿难。如是流性，不因空生，
bù yīn shuǐ yǒu yì fēi shuǐ xìng fēi lí kōng shuǐ rú
不因水有，亦非水性，非离空水。如
shì ā nán ruò yīn kōng shēng zé zhū shí fāng wú jìn xū
是阿难。若因空生，则诸十方无尽虚
kōng chéng wú jìn liú shì jiè zì rán jù shòu lún nì
空，成无尽流，世界自然俱受沦溺。
ruò yīn shuǐ yǒu zé cǐ pù liú xìng yīng fēi shuǐ yǒu suǒ
若因水有，则此瀑流性应非水，有所
yǒu xiāng jīn yīng xiàn zài ruò jí shuǐ xìng zé chéng qīng
有相，今应现在。若即水性，则澄清
shí yīng fēi shuǐ tǐ ruò lí kōng shuǐ kōng fēi yǒu wài
时，应非水体。若离空水，空非有外，
shuǐ wài wú liú shì gù dāng zhī xíng yīn xū wàng běn
水外无流。是故当知，行阴虚妄，本

fei yin yuan fei zi ran xing

非因緣，非自然性。

a nan pi ru you ren qu pin ga ping sai
阿難。譬如有人，取頻伽餅，塞

qi liang kong man zhong qing kong qian li yuǎn xíng yòng xiǎng
其兩孔，滿中擎空，千里遠行，用餉

ta guo shi yin dang zhi yi fu ru shi a nan ru
他國。識陰當知亦復如是。阿難。如

shi xu kong fei bi fang lai fei ci fang ru ru shi
是虛空，非彼方來，非此方入，如是

a nan ruo bi fang lai ze ben ping zhong ji zhu kong qu
阿難。若彼方來，則本餅中既貯空去，

yu ben ping di ying shao xu kong ruo ci fang ru kai
於本餅地，應少虛空。若此方入，開

kong dao ping ying jian kong chu shi gu dang zhi shi yin
孔倒餅，應見空出。是故當知，識陰

xu wang ben fei yin yuan fei zi ran xing
虛妄，本非因緣，非自然性。

juan san

卷三

fu ci a nan yun he liu ru ben ru lai cang
復次阿難。云何六入，本如來藏

miao zhen ru xing a nan ji bi mu jing deng fa lao zhe
妙真如性。阿難。即彼目睛瞪發勞者，

jian mu yu lao tong shi pu ti deng fa lao xiang yin yu
兼目與勞，同是菩提瞪發勞相。因於

míng àn èr zhǒng wàng chén fā jiàn jū zhōng xī cǐ chén
明暗二种妄尘，发见居中，吸此尘
xiàng míng wéi jiàn xìng cǐ jiàn lí bǐ míng àn èr chén
象，名为见性。此见离彼明暗二尘，
bì jìng wú tǐ rú shì ā nán dāng zhī shì jiàn fēi
毕竟无体。如是阿难。当知是见，非
míng àn lái fēi yú gēn chū bù yú kōng shēng hé yǐ
明暗来，非於根出，不於空生。何以
gù ruò cóng míng lái àn jí suí miè yīng fēi jiàn àn
故。若从明来，暗即随灭，应非见暗。
ruò cóng àn lái míng jí suí miè yīng wú jiàn míng ruò
若从暗来，明即随灭，应无见明。若
cóng gēn shēng bì wú míng àn rú shì jiàn jīng běn wú
从根生，必无明暗。如是见精，本无
zì xìng ruò yú kōng chū qián zhǔ chén xiàng guī dāng jiàn
自性。若於空出，前瞩尘象，归当见
gēn yòu kōng zì guān hé guān rǔ rù shì gù dāng zhī
根。又空自观，何关汝入。是故当知
yǎn rù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
眼入虚妄。本非因缘，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén yǐ liǎng shǒu zhǐ jí sāi
阿难。譬如有人，以两手指急塞
qí ěr ěr gēn láo gù tóu zhōng zuò shēng jiān ěr yǔ
其耳，耳根劳故，头中作声，兼耳与
láo tóng shì pú tí dèng fā láo xiāng yīn yú dòng jìng èr
劳，同是菩提瞪发劳相。因於动静二
zhǒng wàng chén fā wén jū zhōng xī cǐ chén xiàng míng tīng
种妄尘，发闻居中，吸此尘象，名听

wén xìng cǐ wén lí bǐ dòng jìng èr chén bì jìng wú tǐ
闻性。此闻离彼动静二尘，毕竟无体。
rú shì ā nán dāng zhī shì wén fēi dòng jìng lái fēi
如是阿难，当知是闻，非动静来，非
yú gēn chū bù yú kōng shēng hé yǐ gù ruò cóng
於根出，不於空生。何以故。若从
jìng lái dòng jí suí miè yīng fēi wén dòng ruò cóng dòng
静来，动即随灭，应非闻动。若从动
lái jìng jí suí miè yīng wú jiào jìng ruò cóng gēn shēng
来，静即随灭，应无觉静。若从根生，
bì wú dòng jìng rú shì wén tǐ běn wú zì xìng ruò
必无动静。如是闻体，本无自性。若
yú kōng chū yǒu wén chéng xìng jí fēi xū kōng yòu kōng
於空出，有闻成性，即非虚空。又空
zì wén hé guān rǔ rù shì gù dāng zhī ěr rù xū
自闻，何关汝入。是故当知，耳入虚
wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
妄。本非因缘，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén jí chù qí bí chù
阿难。譬如有人，急畜其鼻，畜
jiǔ chéng láo zé yú bí zhōng wén yǒu lěng chù yīn chù
久成劳，则於鼻中，闻有冷触，因触
fēn bié tōng sāi xū shí rú shì nǎi zhì zhū xiāng chòu qì
分别，通塞虚实，如是乃至诸香臭气，
jiān bí yǔ láo tóng shì pú tí dèng fā láo xiāng yīn yǔ
兼鼻与劳，同是菩提瞪发劳相。因於
tōng sāi èr zhǒng wàng chén fā wén jū zhōng xī cǐ chén
通塞二种妄尘，发闻居中，吸此尘

xiàng míng xiù wén xìng cǐ wén lí bǐ tōng jī èr chén
象，名嗅闻性。此闻离彼通基二尘，
bì jìng wú tǐ dāng zhī shì wén fēi tōng sāi lái fēi
毕竟无体。当知是闻，非通塞来，非
yū gēn chū bù yū kōng shēng hé yǐ gù ruò cóng tōng
於根出，不於空生。何以故。若从通
lái sāi zé wén miè yún hé zhī sāi rú yīn sāi yǒu
来，塞则闻灭，云何知塞。如因塞有，
tōng zé wú wén yún hé fā míng xiāng qiū děng chù ruò cóng
通则无闻，云何发明香臭等触。若从
gēn shēng bì wú tōng sāi rú shì wén jī běn wú zì
根生，必无通塞。如是闻机，本无自
xìng ruò cóng kōng chū shì wén zì dāng huí xiù rǔ bí
性。若从空出，是闻自当回嗅汝鼻。
kōng zì yǒu wén hé guān rǔ rù shì gù dāng zhī bí rù
空自有闻，何关汝入。是故当知鼻入
xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
虚妄。本非因缘，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén yǐ shé shì wěn shú
阿难。譬如有人，以舌舐吻，熟
shì lìng láo qí rén ruò bìng zé yǒu kǔ wèi wú bìng
舐令劳。其人若病，则有苦味。无病
zhī rén wēi yǒu tián chù yóu tián yǔ kǔ xiǎn cǐ shé
之人，微有甜触。由甜与苦，显此舌
gēn bú dòng zhī shí dàn xìng cháng zài jiān shé yǔ láo
根，不动之时，淡性常在。兼舌与劳，
tóng shì pú tí dèng fā láo xiāng yīn tián kǔ dàn èr zhǒng
同是菩提瞪发劳相。因甜苦淡二种

wàngchén fā zhī jū zhōng xī cǐ chénxiàng míngzhī wèi
妄尘，发知居中，吸此尘象，名知味
xìng cǐ zhī wèi xìng lí bǐ tián kǔ jí dàn èr chén
性。此知味性，离彼甜苦及淡二尘，
bì jìng wú tǐ rú shì ā nán dāng zhī rú shì cháng kǔ
毕竟无体。如是阿难。当知如是尝苦
dàn zhī fēi tián kǔ lái fēi yīn dàn yǒu yòu fēi gēn
淡知，非甜苦来，非因淡有，又非根
chū bù yú kōngshēng hé yǐ gù ruò tián kǔ lái
出，不於空生。何以故。若甜苦来，
dàn zé zhī miè yún hé zhī dàn ruò cóng dàn chū tián
淡则知灭，云何知淡。若从淡出，甜
jí zhī wáng fù yún hé zhī tián kǔ èr xiāng ruò cóng shé
即知亡，复云何知甜苦二相。若从舌
shēng bì wú tián dàn jí yǔ kǔ chén sī zhī wèi gēn
生，必无甜淡及与苦尘。斯知味根，
běn wú zì xìng ruò yú kōng chū xū kōng zì wèi fēi
本无自性。若於空出，虚空自味，非
rǔ kǒu zhī yòu kōng zì zhī hé guān rǔ rù shì gù
汝口知。又空自知，何关汝入。是故
dāng zhī shé rù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán
当知，舌入虚妄。本非因缘，非自然
xìng
性。

ā nán pì rú yǒu rén yǐ yì lěngshǒu chù
阿难。譬如有人，以一冷手。触
yú rè shǒu ruò lěng shì duō rè zhě cóng lěng ruò rè
於热手。若冷势多，热者从冷。若热

gōngshèng lěngzhěchéng rè rúshì yǐ cǐ hé jiào zhī
功胜，冷者成热。如是以此合觉之
chù xiǎn yú lí zhī shè shì ruò chéng yīn yú láo chù
触，显於离知。涉势若成，因於劳触。
jiānshēn yǔ láo tóng shì pú tí dèng fā láo xiāng yīn yú
兼身与劳，同是菩提瞪发劳相。因於
lí hé èr zhǒng wàng chén fā jué jū zhōng xī cǐ chén
离合二种妄尘，发觉居中，吸此尘
xiàng míng zhī jué xìng cǐ zhī jué tǐ lí bǐ lí hé
象。名知觉性。此知觉体，离彼离合
wéi shùn èr chén bì jìng wú tǐ rú shì ā nán dāng
违顺二尘，毕竟无体。如是阿难。当
zhī shì jiào fēi lí hé lái fēi wéi shùn yǒu bù yú
知是觉，非离合来，非违顺有，不於
gēn chū yòu fēi kōng shēng hé yǐ gù ruò hé shí lái
根出，又非空生。何以故。若合时来，
lí dāng yǐ miè yún hé jiào lí wéi shùn èr xiāng yì
离当已灭，云何觉离。违顺二相，亦
fù rú shì ruò cóng gēn chū bì wú lí hé wéi shùn sì
复如是。若从根出，必无离合违顺四
xiāng zé rǔ shēn zhī yuán wú zì xìng bì yú kòng chū
相。则汝身知，元无自性。必於空出，
kōng zì zhī jué hé guān rǔ rù shì gù dāng zhī shēn rù
空自知觉，何关汝入。是故当知身入
xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
虚妄。本非因缘，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén láo juàn zé mián shuì
阿难。譬如有人，劳倦则眠，睡

shú biàn wù lǎn chén sī yì shī yì wéi wàng shì qí
熟便寤，览尘斯忆，失忆为忘，是其
diān dǎo shēng zhù yì miè xī xí zhōng guī bù xiāng yú
颠倒生住异灭，吸习中归，不相踰
yuè chēng yì zhī gēn jiān yì yǔ láo tóng shì pú tí
越，称意知根。兼意与劳，同是菩提
dèng fā láo xiāng yīn yú shēng miè èr zhǒng wàng chén jí zhī
瞪发劳相。因於生灭二种妄尘，集知
jū zhōng xī cuō nèi chén jiàn wén nì liú liú bù jí
居中，吸撮内尘，见闻逆流，流不及
dì míng jiào zhī xìng cǐ jiào zhī xìng lí bǐ wù mèi
地，名觉知性。此觉知性，离彼寤寐
shēng miè èr chén bì jìng wú tǐ rú shì ā nán dāng
生灭二尘，毕竟无体。如是阿难。当
zhī rú shì jiào zhī zhī gēn fēi wù mèi lái fēi shēng miè
知如是觉知之根，非寤寐来，非生灭
yǒu bù yú gēn chū yì fēi kōng shēng hé yǐ gù
有，不於根出，亦非空生。何以故。
ruò cóng wù lái mèi jí suí miè jiāng hé wéi mèi bì
若从寤来，寐即随灭，将何为寐。必
shēng shí yǒu miè jí tóng wú lìng shuí shòu miè ruò cóng
生时有，灭即同无，令谁受灭。若从
miè yǒu shēng jí miè wú shuí zhī shēng zhě ruò cóng gēn
灭有，生即灭无，谁知生者。若从根
chū wù mèi èr xiāng suí shēn kāi hé lí sī èr tǐ cǐ
出寤寐二相随身开合，离斯二体，此
jiào zhī zhě tóng yú kōng huá bì jìng wú xìng ruò cóng
觉知者，同於空华，毕竟无性。若从

kōngshēng zì shì kōng zhī hé guān rǔ rù shì gù dāng
空生，自是空知，何关汝入。是故当

zhī yì rù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
知，意入虚妄。本非因缘，非自然性。

fù cì ā nán yún hé shí èr chù běn rú lái
复次阿难。云何十二处，本如来

cángmiào zhēn rú xìng

藏妙真如性。

ā nán rǔ qiě guān cǐ zhǐ tuó shù lín jí zhū
阿难。汝且观此只陀树林，及诸

quán chí yū yì yún hé cǐ děng wéi shì sè shēng yǎn jiàn
泉池。於意云何。此等为是色生眼见，

yǎn shēng sè xiāng ā nán ruò fù yǎn gēn shēng sè xiàng
眼生色相。阿难。若复眼根，生色相

zhě jiàn kōng fēi sè sè xìng yīng xiāo xiāo zé xiǎn fā
者。见空非色，色性应销。销则显发

yì qiè dōu wú sè xiāng jì wú shuí míng kōng zhì kōng
一切都无。色相既无，谁明空质。空

yì kǒu shì ruò fù sè chén shēng yǎn jiàn zhě guān kōng
亦口是。若复色尘，生眼见者，观空

fēi sè jiàn jí xiāo wáng wáng zé dōu wú shuí míng
非色，见即销亡。亡则都无，谁明

kōng sè shì gù dāng zhī jiàn yǔ sè kōng jù wú chù suǒ
空色。是故当知见与色空，俱无处所。

jí sè yǔ jiàn èr chù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi
即色与见，二处虚妄。本非因缘，非

zì rán xìng ā nán rǔ gèng tīng cǐ zhǐ tuó yuán zhōng
自然性。阿难。汝更听此只陀园中，

shí bàn jī gǔ zhòng jí zhuàngzhōng zhōng gǔ yīn shēng
食办击鼓，众集撞钟，钟鼓音声，
qián hòu xiānɡ xù yú yì yún hé cǐ děnɡ wéi shì shēnɡ lái
前後相续。於意云何。此等为是声来
ěr biān ěr wǎnɡshēnɡ chù ā nán ruò fù cǐ shēnɡ
耳边，耳往声处。阿难。若复此声，
lái yú ěr biān rú wǒ qǐ shí shì luó fá chéng zài zhǐ
来於耳边，如我乞食室罗筏城。在只
tuó lín zé wú yǒu wǒ cǐ shēnɡ bì lái ā nán ěr chù
陀林，则无有我。此声必来阿难耳处。
mù lián jiā yè yīnɡ bú jù wén hé kuànɡ qí zhōnɡ yì qiān
目连迦叶，应不俱闻。何况其中一千
èr bǎi wǔ shí shā mén yì wén zhōnɡshēnɡ tónɡ lái shí
二百五十沙门，一闻钟声。同来食
chù ruò fù rǔ ěr wǎnɡ bǐ shēnɡbiān rú wǒ guī zhù
处。若复汝耳，往彼声边。如我归住
zhǐ tuó lín zhōnɡ zài shì luó chéng zé wú yǒu wǒ rǔ
只陀林中。在室罗城，则无有我。汝
wén gǔ shēnɡ qí ěr yǐ wǎnɡ jī gǔ zhī chù zhōnɡshēnɡ qí
闻鼓声，其耳已往击鼓之处，钟声齐
chū yīnɡ bú jù wén hé kuànɡ qí zhōnɡxiànɡ mǎ niú yánɡ
出，应不俱闻。何况其中象马牛羊，
zhónɡzhōnɡ yīn xiǎnɡ ruò wú lái wǎnɡ yì fù wú wén shì
种种音响。若无来往，亦复无闻。是
gù dānɡ zhī tīnɡ yǔ yīn shēnɡ jù wú chù suǒ jí tīnɡ yǔ
故当知听与音声，俱无处所，即听与
shēnɡ èr chù xū wǎnɡ běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
声，二处虚妄。本非因缘，非自然性。

ā nán rǔ yòu xiù cǐ lú zhōngzhān tán cǐ xiāng
阿难。汝又嗅此鑪中栴檀，此香
ruò fù rán yū yì zhū shì luó fá chéng sì shí lǐ nèi
若复然於一铢，室罗筏城四十里内，
tóng shí wén qì yū yì yún hé cǐ xiāng wéi fù shēngzhān
同时闻气。於意云何。此香为复生栴
tán mù shēng yū rǔ bí wéi shēng yū kōng ā nán
檀木，生於汝鼻，为生於空。阿难。
ruò fù cǐ xiāng shēng yū rǔ bí chēng bí suǒ shēng
若复此香，生於汝鼻，称鼻所生，
dāng cóng bí chū bí fēi zhān tán yún hé bí zhōng yǒu zhān
当从鼻出。鼻非栴檀，云何鼻中有栴
tán qì chēng rǔ wén xiāng dāng yū bí rù bí zhōng chū
檀气。称汝闻香，当於鼻入。鼻中出
xiāng shuō wén fēi yì ruò shēng yū kōng kōng xìng cháng héng
香，说闻非义。若生於空，空性常恒，
xiāng yīng cháng zài hé jiè lú zhōng ruò cǐ kū mù ruò
香应常在，何藉鑪中，爇此枯木。若
shēng yū mù zé cǐ xiāng zhì yīn ruò chéng yān ruò bí
生於木，则此香质，因爇成烟。若鼻
dé wén hé mén yān qì qí yān téng kōng wèi jí yáo
得闻，合蒙烟气。其烟腾空，未及遥
yuǎn sì shí lǐ nèi yún hé yǐ wén shì gù dāng zhī
远，四十里内，云何已闻。是故当知，
xiāng bí yǔ wén jù wú chù suǒ jí xiù yǔ xiāng èr
香鼻与闻，俱无处所。即嗅与香，二
chù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
处虚妄。本非因缘，非自然性。

ā nán rǔ cháng èr shí zhòngzhōng chí bō qí
阿难。汝常二时，众中持钵，其
jiàn huò yù sū lào tí hú míng wéi shàng wèi yū yì yún
间或遇酥酪醍醐，名为上味。於意云
hé cǐ wèi wéi fù shēng yū kōngzhōng shēng yū shé zhōng
何。此味为复生於空中，生於舌中，
wéi shēng shí zhōng ā nán ruò fù cǐ wèi shēng yū rǔ
为生食中。阿难。若复此味，生於汝
shé zài rǔ kǒu zhōng zhī yǒu yì shé qí shé èr shí
舌，在汝口中，只有一舌，其舌尔时
yǐ chéng sū wèi yù hēi shí mì yīng bù tuī yí ruò bú
已成酥味，遇黑石蜜应不推移。若不
biàn yí bù míng zhī wèi ruò biàn yí zhě shé fēi duō
变移，不名知味。若变移者，舌非多
tǐ yún hé duō wèi yì shé zhī zhī ruò shēng yū shí
体，云何多味一舌之知。若生於食，
shí fēi yǒu shí yún hé zì zhī yòu shí zì zhī jí
食非有识，云何自知。又食自知，即
tóng tā shí hé yù yū rǔ míng wèi zhī zhī ruò shēng
同他食，何预於汝，名味之知。若生
yū kōng rǔ dàn xū kōng dàn zuò hé wèi bì qí xū
於空，汝噉虚空，当作何味。必其虚
kōng ruò zuò xián wèi jì xián rǔ shé yì xián rǔ miàn
空若作咸味，既咸汝舌，亦咸汝面，
zé cǐ jiè rén tóng yū hǎi yú jì chángshòuxián le
则此界人，同於海鱼。既常受咸，了
bù zhī dàn ruò bù shí dàn yì bù jué xián bì wú
不知淡。若不识淡，亦不觉咸。必无

suǒ zhī yún hé míng wèi shì gù dāng zhī wèi shé yǔ
所知，云何名味。是故当知，味舌与
cháng jù wú chù suǒ jí cháng yǔ wèi èr jù xū wàng
尝，俱无处所。即尝与味，二俱虚妄。
běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
本非因缘，非自然性。

ā nán rǔ cháng chén cháo yǐ shǒu mó tóu yū yì
阿难。汝常晨朝以手摩头。於意
yún hé cǐ mó suǒ zhī shuí wéi néng chù néng wéi zài
云何。此摩所知，谁为能触，能为在
shǒu wéi fù zài tóu ruò zài yú shǒu tóu zé wú zhī
手，为复在头。若在於手，头则无知，
yún hé chéng chù ruò zài yú tóu shǒu zé wú yòng yún
云何成触。若在於头，手则无用，云
hé míng chù ruò gè gè yǒu zé rǔ ā nán yīng yǒu
何名触。若各各有，则汝阿难，应有
èr shēn ruò tóu yǔ shǒu yí chù suǒ shēng zé shǒu yǔ tóu
二身。若头与手一触所生，则手与头，
dāng wéi yì tǐ ruò yì tǐ zhě chù zé wú chéng ruò
当为一体。若一体者，触则无成。若
èr tǐ zhě chù shuí wéi zài zài néng fēi suǒ zài suǒ
二体者，触谁为在。在能非所，在所
fēi néng bù yīng xū kōng yǔ rǔ chéng chù shì gù dāng zhī
非能。不应虚空与汝成触。是故当知，
jiào chù yǔ shēn jù wú chù suǒ jí shēn yǔ chù èr
觉触与身，俱无处所。即身与触，二
jù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
俱虚妄。本非因缘，非自然性。

ā nán rǔ cháng yì zhōng suǒ yuánshàn è wú jì
阿难。汝常意中。所缘善恶无记
sān xìng shēng chéng fǎ zé cǐ fǎ wéi fù jí xīn suǒ
三性，生成法则。此法为复即心所
shēng wéi dāng lí xīn bié yǒu fāng suǒ ā nán ruò
生，为当离心，别有方所。阿难。若
jí xīn zhě fǎ zé fēi chén fēi xīn suǒ yuán yún hé
即心者，法则非尘。非心所缘，云何
chéng chù ruò lí yú xīn bié yǒu fāng suǒ zé fǎ zì
成处。若离於心，别有方所，则法自
xìng wéi zhī fēi zhī zhī zé míng xīn yì rǔ fēi chén
性，为知非知。知则名心，异汝非尘，
tóng tā xīn liàng jí rǔ jí xīn yún hé rǔ xīn gèng
同他心量。即汝即心，云何汝心，更
èr yú rǔ ruò fēi zhī zhě cǐ chén jì fēi sè shēng xiāng
二於汝。若非知者，此尘既非色声香
wèi lí hé lěng xuǎn jí xū kōng xiāng dāng yú hé zài
味，离合冷煖，及虚空相，当於何在。
jīn yú sè kōng dōu wú biǎo shì bù yīng rén jiān gèng
今於色空，都无表示，不应人间，更
yǒu kōng wài xīn fēi suǒ yuán chù cóng shuí lì shì gù
有空外。心非所缘，处从谁立。是故
dāng zhī fǎ zé yǔ xīn jù wú chù suǒ zé yì yǔ
当知，法则与心，俱无处所。则意与
fǎ èr jù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
法，二俱虚妄。本非因缘，非自然性。
fù cì ā nán yún hé shí bā jiè běn rú lái
复次阿难。云何十八界，本如来

cángmiào zhēn rú xìng

藏妙真如性。

ā nán rú rǔ suǒ míng yǎn sè wéi yuán shēng
阿难。如汝所明，眼色为缘，生
yū yǎn shí cǐ shí wéi fù yīn yǎn suǒ shēng yǐ yǎn wéi
於眼识。此识为复因眼所生，以眼为
jiè yīn sè suǒ shēng yǐ sè wéi jiè ā nán ruò
界。因色所生，以色为界。阿难。若
yīn yǎn shēng jì wú sè kōng wú kě fēn bié zòng yǒu
因眼生，既无色空，无可分别，纵有
rǔ shí yù jiāng hé yòng rǔ jiàn yòu fēi qīng huáng chì
汝识，欲将何用。汝见又非青黄赤
bái wú suǒ biǎo shì cóng hé lì jiè ruò yīn sè shēng
白，无所表示，从何立界。若因色生，
kōng wú sè shí rǔ shí yīng miè yún hé shí zhī shì xū
空无色时，汝识应灭，云何识知是虚
kōng xìng ruò sè biàn shí rǔ yì shí qí sè xiāng qiān biàn
空性。若色变时，汝亦识其色相迁变，
rǔ shí bù qiān jiè cóng hé lì cóng biàn zé biàn jiè
汝识不迁，界从何立。从变则变，界
xiāng zì wú bú biàn zé héng jì cóng sè shēng yīng bù
相自无。不变则恒。既从色生，应不
shí zhī xū kōng suǒ zài ruò jiān èr zhǒng yǎn sè gòng
识知虚空所在。若兼二种，眼色共
shēng hé zé zhōng lí lí zé liǎng hé tǐ xìng zá luàn
生，合则中离，离则两合，体性杂乱，
yún hé chéng jiè shì gù dāng zhī yǎn sè wéi yuán shēng yǎn
云何成界。是故当知眼色为缘，生眼

shí jiè sān chù dōu wú zé yǎn yǔ sè jí sè
识界， 三处都无。 则眼与色， 及色

jiè sān běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
界三， 本非因缘， 非自然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng ěr shēng wéi yuán shēng
阿难。 又汝所明， 耳声为缘， 生

yū ěr shí cǐ shí wéi fù yīn ěr suǒ shēng yǐ ěr wéi
於耳识。 此识为复因耳所生， 以耳为

jiè yīn shēng suǒ shēng yǐ shēng wéi jiè ā nán ruò
界。 因声所生， 以声为界。 阿难。 若

yīn ěr shēng dòng jìng èr xiāng jì bù xiàn qián gēn bù
因耳生， 动静二相， 既不现前， 根不

chéng zhī bì wú suǒ zhī zhī shàng wú chéng shí hé xíng
成知。 必无所知， 知尚无成， 识何形

mào ruò qǔ ěr wén wú dòng jìng gù wén wú suǒ chéng
貌。 若取耳闻， 无动静故， 闻无所成。

yún hé ěr xíng zá sè chù chén míng wéi shí jiè zé
云何耳形， 杂色触尘， 名为识界。 则

ěr shí jiè fù cóng shuí lì ruò shēng yú shēng shí yīn
耳识界， 复从谁立。 若生於声， 识因

shēng yǒu zé bù guān wén wú wén zé wán shēng xiāng suǒ
声有， 则不关闻， 无闻则亡声相所

zài shí cóng shēng shēng xǔ shēng yīn wén ér yǒu shēng xiāng
在。 识从声生， 许声因闻而有声相，

wén yīng wén shí bù wén fēi jiè wén zé tóng shēng shí
闻应闻识， 不闻非界。 闻则同声。 识

yǐ bèi wén shuí zhī wén shí ruò wú zhī zhě zhōng rú
已被闻， 谁知闻识。 若无知者， 终如

cǎo mù bú yīngshēng wén zá chéngzhōng jiè jiè wú zhōng
草木。不应声闻杂成中界。界无中
wèi zé nèi wài xiāng fù cóng hé chéng shì gù dāng zhī
位，则内外相，复从何成。是故当知，
ěr shēng wéi yuán shēng ěr shí jiè sān chù dōu wú zé
耳声为缘，生耳识界，三处都无。则
ěr yǔ shēng jí shēng jiè sān běn fēi yīn yuán fēi zì
耳与声，及声界三，本非因缘，非自
rán xìng
然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng bí xiāng wéi yuán shēng
阿难。又汝所明，鼻香为缘，生
yū bí shí cǐ shí wéi fù yīn bí suǒ shēng yǐ bí wéi
於鼻识。此识为复因鼻所生，以鼻为
jiè yīn xiāng suǒ shēng yǐ xiāng wéi jiè ā nán ruò
界。因香所生，以香为界。阿难。若
yīn bí shēng zé rǔ xīn zhōng yǐ hé wéi bí wéi qǔ
因鼻生，则汝心中，以何为鼻。为取
ròu xíng shuāng zhǎo zhī xiāng wéi qǔ xiù zhī dòng yáo zhī xìng
肉形双爪之相。为取嗅知动摇之性。
ruò qǔ ròu xíng ròu zhì nǎi shēn shēn zhī jí chù míng
若取肉形，肉质乃身，身知即触，名
shēn fēi bí míng chù jí chén bí shàng wú míng yún hé
身非鼻，名触即尘。鼻尚无明，云何
lì jiè ruò qǔ xiù zhī yòu rǔ xīn zhōng yǐ hé wéi zhī
立界。若取嗅知，又汝心中以何为知。
yǐ ròu wéi zhī zé ròu zhī zhī yuán chù fēi bí yǐ
以肉为知，则肉之知，元触非鼻。以

kōng wéi zhī kōng zé zì zhī ròu yīng fēi jiào rú shì
空为知，空则自知，肉应非觉。如是
zé yīng xū kōng shì rǔ rǔ shēn fēi zhī jīn rì ā nán
则应虚空是汝，汝身非知。今日阿难，
yīng wú suǒ zài yǐ xiāng wéi zhī zhī zì shǔ xiāng hé
应无所在。以香为知，知自属香，何
yù yū rǔ ruò xiāng chòu qì bì shēng rǔ bí zé bǐ
预於汝。若香臭气，必生汝鼻，则彼
xiāng chòu èr zhǒng liú qì bù shēng yī lán jí zhān tán
香臭二种流气，不生伊兰。及栴檀
mù èr wù bù lái rǔ zì xiù bí wéi xiāng wéi chòu
木。二物不来，汝自嗅鼻，为香为臭。
chòu zé fēi xiāng xiāng zé fēi chòu ruò xiāng chòu èr jù néng
臭则非香，香则非臭。若香臭二俱能
wén zhě zé rǔ yì rén yīng yǒu liǎng bí duì wǒ wèn
闻者，则汝一人，应有两鼻。对我问
dào yǒu èr ā nán shuí wéi rǔ tǐ ruò bí shì yī
道，有二阿难，谁为汝体。若鼻是一，
xiāng chòu wú èr chòu jì wéi xiāng xiāng fù chéng chòu
香臭无二，臭既为香，香复成臭。
èr xìng bù yǒu jiè cóng shuí lì ruò yīn xiāng shēng shí
二性不有，界从谁立。若因香生，识
yīn xiāng yǒu rú yǎn yǒu jiàn bù néng guān yǎn yīn xiāng
因香有。如眼有见，不能观眼。因香
yǒu gù yīng bù zhī xiāng zhī jí fēi shēng bù zhī fēi
有故，应不知香。知即非生。不知非
shí xiāng fēi zhī yǒu xiāng jiè bù chéng shí bù zhī
识。香非知有，香界不成。识不知

xiāng yīn jiè zé fēi cóng xiāng jiàn lì jì wú zhōng jiān
香，因界则非从香建立。既无中间，
bù chéng nèi wài bǐ zhū wén xìng bì jìn xū kōng shì
不成内外。彼诸闻性，毕竟虚空。是
gù dāng zhī bí xiāng wéi yuán shēng bí shí jiè sān chù
故当知，鼻香为缘，生鼻识界，三处
dōu wú zé bí yǔ xiāng jí xiāng jiè sān běn fēi yīn
都无。则鼻与香，及香界三，本非因
yuán fēi zì rán xìng
缘，非自然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng shé wèi wéi yuán shēng
阿难。又汝所明，舌味为缘，生
yú shé shí cǐ shí wéi fù yīn shé suǒ shēng yǐ shé wéi
於舌识。此识为复因舌所生，以舌为
jiè yīn wèi suǒ shēng yǐ wèi wéi jiè ā nán ruò
界。因味所生，以味为界。阿难。若
yīn shé shēng zé zhū shì jiān gān zhe wū méi huán lián
因舌生，则诸世间甘蔗、乌梅、黄连、
shí yán xì xīn jiāng guì dōu wú yǒu wèi rǔ
石盐、细辛、姜、桂、都无有味。汝
zì cháng shé wéi tián wéi kǔ ruò shé xìng kǔ shuí lái
自尝舌，为甜为苦。若舌性苦，谁来
cháng shé shé bú zì cháng shú wéi zhī jué shé xìng
尝舌。舌不自尝，孰为知觉。舌性
fēi kǔ wèi zì bù shēng yún hé lì jiè ruò yīn wèi
非苦，味自不生，云何立界。若因味
shēng shí zì wéi wèi tóng yú shé gēn yīng bú zì cháng
生，识自为味，同於舌根，应不自尝，

yún hé shí zhī shì wèi fēi wèi yòu yì qiè wèi fēi yí
云何识知是味非味。又一切味，非一
wù shēng wèi jì duō shēng shí yīng duō tǐ shí tǐ ruò
物生。味既多生，识应多体。识体若
yī tǐ bì wèi shēng xián dàn gān xīn hé hé jù shēng
一，体必味生。咸淡甘辛，和合俱生，
zhū biàn yì xiāng tóng wéi yí wèi yīng wú fēn bié fēn
诸变异相，同为一味，应无分别。分
bié jì wú zé bù míng shí yún hé fù míng shé wèi shí
别既无，则不名识，云何复名舌味识
jiè bù yīng xū kōng shēng rǔ xīn shí shé wèi hé hé
界。不应虚空，生汝心识。舌味和合，
jí yú shì zhōng yuán wú zì xìng yún hé jiè shēng shì gù
即於是中元无自性，云何界生。是故
dāng zhī shé wèi wéi yuán shēng shé shí jiè sān chù dōu
当知，舌味为缘，生舌识界，三处都
wú zé shé yǔ wèi jí shé jiè sān běn fēi yīn yuán
无。则舌与味，及舌界三，本非因缘，
fēi zì rán xìng
非自然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng shēn chù wéi yuán shēng
阿难。又汝所明，身触为缘，生
yú shēn shí cǐ shí wéi fù yīn shēn suǒ shēng yǐ shēn wéi
於身识。此识为复因身所生，以身为
jiè yīn chù suǒ shēng yǐ chù wéi jiè ā nán ruò
界。因触所生，以触为界。阿难。若
yīn shēn shēng bì wú hé lí èr jiào guān yuán shēn hé suǒ
因身生，必无合离二觉观缘，身何所

shí ruò yīn chù shēng bì wú rǔ shēn shuí yǒu fēi shēn
识。若因触生，必无汝身，谁有非身
zhī hé lí zhě ā nán wù bú chù zhī shēn zhī yǒu
知合离者。阿难。物不触知，身知有
chù zhī shēn jí chù zhī chù jí shēn jí chù fēi shēn
触。知身即触，知触即身。即触非身
jí shēn fēi chù shēn chù èr xiāng yuán wú chù suǒ
, 即身非触。身触二相，元无处所。
hé shēn jí wéi shēn zì tǐ xìng lí shēn jí shì xū kōng děng
合身即为身自体性。离身即是虚空等
xiāng nèi wài bù chéng zhōng yún hé lì zhōng bú fù
相。内外不成，中云何立。中不复
lì nèi wài xìng kōng zé rǔ shí shēng cóng shuí lì jiè
立，内外性空则汝识生，从谁立界。
shì gù dāng zhī shēn chù wéi yuán shēng shēn shí jiè sān
是故当知，身触为缘，生身识界，三
chù dōu wú zé shēn yǔ chù jí shēn jiè sān běn fēi
处都无。则身与触，及身界三，本非
yīn yuán fēi zì rán xìng
因缘，非自然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng yì fǎ wéi yuán shēng
阿难。又汝所明，意法为缘，生
yū yì shí cǐ shí wéi fù yīn yì suǒ shēng yǐ yì wéi
於意识。此识为复因意所生，以意为
jiè yīn fǎ suǒ shēng yì fǎ wéi jiè ā nán ruò
界，因法所生，以法为界。阿难。若
yīn yì shēng yū rǔ yì zhōng bì yǒu suǒ sī fā míng
因意生，於汝意中，必有所思，发明

rǔ yì ruò wú qián fǎ yì wú suǒ shēng lí yuán wú
汝意。若无前法，意无所生。离缘无
xíng shí jiāng hé yòng yòu rǔ shí xīn yǔ zhū sī liang
形，识将何用，又汝识心，与诸思量，
jiān le bié xìng wéi tóng wéi yì tóng yì jí yì yún
兼了别性，为同为异。同意即意，云
hé suǒ shēng yì yì bù tóng yīng wú suǒ shí ruò wú
何所生。异意不同，应无所识。若无
suǒ shí yún hé yì shēng ruò yǒu suǒ shí yún hé shí
所识，云何意生。若有所识，云何识
yì wéi tóng yǔ yì èr xìng wú chéng jiè yún hé lì
意。唯同与异，二性无成，界云何立。
ruò yīn fǎ shēng shì jiān zhū fǎ bù lí wǔ chén rǔ guān
若因法生世间诸法，不离五尘。汝观
sè fǎ jí zhū shēng fǎ xiāng fǎ wèi fǎ jí yǔ chù
色法，及诸声法，香法味法，及与触
fǎ xiāng zhuàng fēn míng yǐ duì wǔ gēn fēi yì suǒ shè
法，相状分明，以对五根，非意所摄，
rǔ shí jué dìng yī yú fǎ shēng jīn rǔ dì guān fǎ fǎ
汝识决定依於法生。今汝谛观，法法
hé zhuàng ruò lí sè kōng dòng jìng tōng sāi hé lí shēng
何状若离色空，动静通塞，合离生
miè yuè cǐ zhū xiāng zhōng wú suǒ dé shēng zé sè kōng
灭，越此诸相，终无所得。生则色空
zhū fǎ děng shēng miè zé sè kōng zhū fǎ děng miè suǒ yīn
诸法等生。灭则色空诸法等灭。所因
jì wú yīn shēng yǒu shí zuò hé xíng xiàng xiāng zhuàng
既无，因生有识，作何形相。相状

bù yǒu jiè yún hé shēng shì gù dāng zhī yì fǎ wéi
不有，界云何生。是故当知，意法为
yuán shēng yì shí jiè sān chù dōu wú zé yì yǔ fǎ
缘，生意识界，三处都无。则意与法，
jí yì jiè sān běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
及意界三，本非因缘，非自然性。

ā nán bái fó yán shì zūn rú lái cháng shuō hé
阿难白佛言：世尊。如来常说和
hé yīn yuán yì qiè shì jiān zhǒng zhǒng biàn huà jiē yīn sì
合因缘，一切世间种种变化，皆因四
dà hé hé fā míng yún hé rú lái yīn yuán lüè rán
大和合发明。云何如来，因缘略然，
èr jù pái bìn wǒ jīn bù zhī sī yì suǒ shǔ wéi
二俱排摈。我今不知，斯义所属。惟
chuí āi mǐn kāi shì zhòng shēng zhōng dào le yì wú xì
垂哀愍，开示众生，中道了义，无戏
lùn fǎ
论法。

ěr shí shì zūn gào ā nán yán rǔ xiān yàn lí
尔时世尊，告阿难言：汝先厌离
shēng wén yuán jiào zhū xiǎo chéng fǎ fā xīn qín qiú wú shàng
声闻缘觉诸小乘法，发心勤求无上
pú tí gù wǒ jīn shí wéi rǔ kāi shì dì yī yì dì
菩提。故我今时，为汝开示第一义谛。
rú hé fù jiāng shì jiān xì lùn wàng xiǎng yīn yuán ér zì
如何复将世间戏论，妄想因缘，而自
chán rào rǔ suī duō wén rú shuō yào rén zhēn yào xiàn
缠绕。汝虽多闻，如说药人，真药现

qián bù néng fēn bié rú lái shuō wéi zhēn kě lián mǐn
前，不能分别。如来说为真可怜愍。

rǔ jīn dì tīng wú dāng wéi rǔ fēn bié kāi shì yì
汝今谛听，吾当为汝，分别开示。亦

lìng dāng lái xiū dà chéng zhě tōng dá shí xiāng ā nán mò
令当来修大乘者，通达实相。阿难默

rán chéng fó shèng zhǐ
然，承佛圣旨。

ā nán rú rǔ suǒ yán sì dà hé hé fā míng
阿难。如汝所言四大和合，发明

shì jiān zhǒng zhǒng biàn huà ā nán ruò bǐ dà xìng tǐ
世间种种变化。阿难。若彼大性，体

fēi hé hé zé bù néng yǔ zhū dà zá hé yóu rú xū
非和合，则不能与诸大杂和。犹如虚

kōng bù hé zhū sè ruò hé hé zhě tóng yú biàn huà
空，不和诸色。若和合者，同於变化。

shǐ zhōng xiāng chéng shēng miè xiāng xù shēng sǐ sǐ shēng
始终相成，生灭相续。生死死生，

shēng shēng sǐ sǐ rú xuán huǒ lún wèi yǒu xiū xi ā
生生死死，如旋火轮，未有休息。阿

nán rú shuǐ chéng bīng bīng hái chéng shuǐ rǔ guān dì
难。如水成冰，冰还成水。汝观地，

cū wéi dà dì xì wéi wēi chén zhì lín xū chén xī
麤为大地，细为微尘。至邻虚尘，析

bǐ jí wēi sè biān jì xiāng qī fēn suǒ chéng gèng xī lín
彼极微色边际相，七分所成。更析邻

xū jí shí kōng xìng ā nán ruò cǐ lín xū xī
虚，即实空性。阿难。若此邻虚，析

chéng xū kōng dāng zhī xū kōng chū shēng sè xiāng rǔ jīn
成虚空，当知虚空，出生色相。汝今
wèn yán yóu hé hé gù chū shēng shì jiān zhū biàn huà
问言，由和合故，出生世间诸变化
xiāng rǔ qiě guān cǐ yì lín xū chén yòng jǐ xū kōng
相。汝且观此一邻虚尘，用几虚空，
hé hé ér yǒu bù yīng lín xū hé chéng lín xū yòu
和合而有。不应邻虚，合成邻虚。又
lín xū chén xī rù kōng zhě yòng jǐ sè xiāng hé chéng
邻虚尘，析入空者，用几色相，合成
xū kōng ruò sè hé shí hé sè fēi kōng ruò kōng hé
虚空。若色合时，合色非空。若空合
shí hé kōng fēi sè sè yóu kě xī kōng yún hé hé
时，合空非色。色犹可析，空云何合。
rǔ yuán bù zhī rú lái cáng zhōng xìng sè zhēn kōng xìng kōng
汝元不知如来藏中，性色真空，性空
zhēn sè qīng jìng běn rán zhōu biàn fǎ jiè suí zhòng shēng
真色，清净本然，周遍法界。随众生
xīn yīng suǒ zhī liàng xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī
心，应所知量，循业发现。世间无知，
huò wéi yīn yuán jí zì rán xìng jiē shì shí xīn fēn
惑为因缘，及自然性皆是识心，分
bié jì dù dàn yǒu yán shuō dōu wú shí yì
别计度。但有言说。都无实义。

ā nán huǒ xìng wú wǒ jì yú zhū yuán rǔ
阿难。火性无我，寄於诸缘。汝
guān chéng zhōng wèi shí zhī jiā yù chuī cuàn shí shǒu zhí yáng
观城中未食之家，欲炊爨时，手执阳

sù rì qián qiú huǒ ā nán míng hé hé zhě rú
燧。日前求火。阿难。名和合者，如
wǒ yǔ rǔ yì qiān èr bǎi wǔ shí bǐ qiū jīn wéi yī
我与汝，一千二百五十比丘，今为一
zhòng zhòng suī wéi yī jié qí gēn běn gè gè yǒu shēn
众。众虽为一，诘其根本，各各有身，
jiē yǒu suǒ shēng shì zú míng zì rú shě lì fú pó luó mén
皆有所生氏族名字如舍利弗，婆罗门
zhǒng yōu lóu pín luó jiā yè bō zhǒng nǎi zhì ā
种。优楼频螺，迦叶波种。乃至阿
nán qú tán chónǎxìng ā nán ruò cǐ huǒ xìng yīn
难，瞿昙种姓。阿难。若此火性，因
hé hé yǒu bǐ shǒu zhí jìng yú rì qiú huǒ cǐ huǒ wéi
和合有。彼手执镜於日求火。此火为
cóng jìng zhōng ér chū wéi cóng ài chū wéi yú rì lái
从镜中而出，为从艾出，为於日来。
ā nán ruò rì lái zhě zì néng shāo rǔ shǒu zhōng zhī ài
阿难。若日来者，自能烧汝手中之艾，
lái chù lín mù jiē yīng shòu fén ruò jìng zhōng chū zì
来处林木，皆应受焚。若镜中出，自
néng yú jìng chū rán yú ài jìng hé bù róng yǔ rǔ
能於镜，出然於艾。镜何不熔。纒汝
shǒu zhí shàng wú rè xiāng yún hé róng pàn ruò shēng
手执，尚无热相，云何融泮。若生
yú ài hé jiè rì jìng guāng míng xiāng jiē rán hòu huǒ
於艾，何藉日镜光明相接，然後火
shēng rǔ yòu dì guān jìng yīn shǒu zhí rì cóng tiān lái
生。汝又谛观，镜因手执，日从天来，

ài běn dì shēng huǒ cóng hé fāng yóu lì yú cǐ rì jìng
艾本地生，火从何方游历於此。日镜
xiāng yuǎn fēi hé fēi hé bù yīng huǒ guāng wú cóng zì
相远，非和非合，不应火光，无从自
yǒu rǔ yóu bù zhī rú lái cáng zhōng xìng huǒ zhēn kōng
有。汝犹不知如来藏中，性火真空，
xìng kōng zhēn huǒ qīng jìng běn rán zhōu biàn fǎ jiè suí
性空真火，清净本然，周遍法界，随
zhòng shēng xīn yīng suǒ zhī liàng ā nán dāng zhī shì rén
众生心，应所知量。阿难。当知世人
yí chù zhí jìng yí chù huǒ shēng biàn fǎ jiè zhí
, 一处执镜，一处火生。遍法界执，
mǎn shì jiān qǐ qǐ biàn shì jiān níng yǒu fāng suǒ xún
满世间起。起遍世间，宁有方所，循
yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí zì
业发现。世间无知，惑为因缘，及自
rán xìng jiē shì shí xīn fēn bié jì dù dàn yǒu yán
然性。皆是识心，分别计度。但有言
shuō dōu wú shí yì
说，都无实义。

ā nán shuǐ xìng bú dìng liú xī wú héng rú
阿难。水性不定，流息无恒。如
shì luó chéng jiā pí luó xiān zhuó jiā luó xiān jí bō
室罗城，迦毗罗仙，斫迦罗仙，及钵
tóu mó hē sà duō děng zhū dà huàn shī qiú tài yīn
头摩，诃萨多等，诸大幻师，求太阴
jīng yòng hé huàn yào shì zhū shī děng yú bái yuè zhòu
精用和幻药。是诸师等，於白月昼，

shǒu zhí fāng zhū chéng yuè zhōng shuǐ cǐ shuǐ wéi fù cóng zhū
手执方诸，承月中水，此水为复从珠
zhōng chū kōng zhōng zì yǒu wéi cóng yuè lái ā nán
中出，空中自有，为从月来。阿难。
ruò cóng yuè lái shàng néng yuǎn fāng lìng zhū chū shuǐ suǒ jīng
若从月来，尚能远方令珠出水，所经
lín mù jiē yīng tǔ liú liú zé hé dài fāng zhū suǒ chū
林木，皆应吐流。流则何待方诸所出。
bù liú míng shuǐ fēi cóng yuè jiàng ruò cóng zhū chū zé
不流，明水非从月降。若从珠出，则
cǐ zhū zhōng cháng yīng liú shuǐ hé dài zhōng xiāo chéng bái
此珠中，常应流水，何待中宵承白
yuè zhòu ruò cóng kōng shēng kōng xìng wú biān shuǐ dāng wú
月昼。若从空生，空性无边，水当天
jì cóng rén jì tiān jiē tóng tāo nì yún hé fù yǒu
际，从人泊天，皆同滔溺。云何复有
shuǐ lù kōng xíng rǔ gèng dì guān yuè cóng tiān zhì zhū
水陆空行。汝更谛观，月从天陟。珠
yīn shǒu chí chéng zhū shuǐ pán běn rén fū shè shuǐ cóng
因手持，承珠水盘，本人敷设，水从
hé fāng liú zhù yú cǐ yuè zhū xiāng yuǎn fēi hé fēi
何方，流注於此。月珠相远，非和非
hé bù yīng shuǐ jīng wú cóng zì yǒu rǔ shàng bù zhī
合，不应水精，无从自有。汝尚不知，
rú lái cáng zhōng xìng shuǐ zhēn kōng xìng kōng zhēn shuǐ qīng
如来藏中，性水真空，性空真水，清
jìng běn rán zhōu biàn fǎ jiè suí zhòng shēng xīn yīng suǒ
净本然，周遍法界。随众生心，应所

zhī liàng yí chù zhí zhū yí chù shuǐ chū biàn fǎ jiè
知量。一处执珠，一处水出。遍法界
zhí mǎn fǎ jiè shēng shēng mǎn shì jiān níng yǒu fāng suǒ
执，满法界生。生满世间，宁有方所，
xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí
循业发现。世间无知，惑为因缘，及
zì rán xìng jiē shì shí xīn fēn bié jì dù dàn yǒu
自然性。皆是识心，分别计度。但有
yán shuō dōu wú shí yì
言说，都无实义。

ā nán fēng xìng wú tǐ dòng jìng bù cháng rǔ
阿难。风性无体，动静不常。汝
cháng zhěng yī rù yú dà zhòng sēng gā lí jiǎo dòng jí bàng
常整衣入於大众，僧伽梨角动及傍
rén zé yǒu wēi fēng fú bǐ rén miàn cǐ fēng wéi fù chū
人，则有微风拂彼人面。此风为复出
jiā shā jiǎo fā yú xū kōng shēng bǐ rén miàn ā nán
袈裟角，发於虚空，生彼人面。阿难。
cǐ fēng ruò fù chū jiā shā jiǎo rǔ nǎi pī fēng qí yī
此风若复出袈裟角，汝乃披风，其衣
fēi yáo yīng lí rǔ tǐ wǒ jīn shuō fǎ huì zhōng chuí yī
飞摇，应离汝体。我今说法会中垂衣。
rǔ kàn wǒ yī fēng hé suǒ zài bù yīng yī zhōng yǒu
汝看我衣，风何所在，不应衣中，有
cáng fēng dì ruò shēng xū kōng rǔ yī bú dòng hé yīn
藏风地。若生虚空，汝衣不动，何因
wú fú kōng xìng cháng zhù fēng yīng cháng shēng ruò wú fēng
无拂。空性常住，风应常生。若无风

shí xū kōngdāng miè miè fēng kě jiàn miè kōng hé zhuàng
时，虚空当灭。灭风可见，灭空何状。

ruò yǒu shēng miè bú míng xū kōng míng wéi xū kōng yún
若有生灭，不名虚空。名为虚空，云

hé fēng chū ruò fēng zì shēng bèi fú zhī miàn cóng bǐ miàn
何风出。若风自生被拂之面，从彼面

shēng dāng yīng fú rǔ zì rǔ zhěng yī yún hé dǎo fú
生，当应拂汝。自汝整衣，云何倒拂。

rǔ shěn dì guān zhěng yī zài rǔ miàn shǔ bǐ rén xū
汝审谛观，整衣在汝，面属彼人，虚

kōng jì rán bù cén liú dòng fēng zì shuí fāng gǔ dòng lái
空寂然，不曾流动，风自谁方鼓动来

cǐ fēng kōng xìng gé fēi hé fēi hé bù yīng fēng xìng
此。风空性隔，非和非合，不应风性，

wú cóng zì yǒu rǔ wǎn bù zhī rú lái cáng zhōng xìng fēng
无从自有。汝宛不知如来藏中，性风

zhēn kōng xìng kōng zhēn fēng qīng jìng běn rán zhōu biàn fǎ
真空，性空真风，清净本然，周遍法

jiè suí zhòng shēng xīn yīng suǒ zhī liàng ā nán rú rǔ
界随众生心，应所知量。阿难。如汝

yì rén wēi dòng fú yī yǒu wēi fēng chū biàn fǎ jiè fú
一人微动服衣，有微风出。遍法界拂，

mǎn guó tǔ shēng zhōu biàn shì jiān níng yǒu fāng suǒ xún yè
满国土生周遍世间，宁有方所，循业

fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí zì rán
发现。世间无知，惑为因缘，及自然

xìng jiē shì shí xīn fēn bié jì dù dàn yǒu yán shuō
性。皆是识心，分别计度。但有言说，

dōu wú shí yì
都无实义。

ā nán kōngxìng wú xíng yīn sè xiǎn fā rú
阿难。空性无形，因色显发。如
shì luó chéng qù hé yáo chù zhū chà lì zhǒng jí pó
室罗城，去河遥处，诸刹利种，及婆
luó mén pí shě shǒu tuó jiān pō luó duò zhān tuó
罗门，毗舍，首陀，兼颇罗堕，旃陀
luó děng xīn lì ān jū zāo jǐng qiú shuǐ chū tǔ yì
罗等，新立安居，凿井求水。出土一
chǐ yú zhōng zé yǒu yì chǐ xū kōng rú shì nǎi zhì chū
尺，於中则有一尺虚空。如是乃至出
tǔ yí zhàng zhōngjiān hái dé yì zhàng xū kōng xū kōng qiǎn
土一丈，中间还得一丈虚空。虚空浅
shēn suí chū duō shǎo cǐ kōng wéi dāng yīn tǔ suǒ chū
深，随出多少，此空为当因土所出，
yīn zāo suǒ yǒu wú yīn zì shēng ā nán ruò fù cǐ
因凿所有，无因自生。阿难。若复此
kōng wú yīn zì shēng wèi zāo tǔ qián hé bù wú ài
空，无因自生，未凿土前，何不无碍，
wéi jiàn dà dì huí wú tōng dá ruò yīn tǔ chū zé tǔ
唯见大地回无通达。若因土出，则土
chū shí yīngjiàn kōng rù ruò tǔ xiān chū wú kōng rù zhě
出时，应见空入。若土先出无空入者，
yún hé xū kōng yīn tǔ ér chū ruò wú chū rù zé yīng
云何虚空因土而出。若无出入，则应
kōng tǔ yuán wú yì yīn wú yì zé tóng zé tǔ chū shí
空土元无异因。无异则同，则土出时，

kōng hé bù chū ruò yīn záo chū zé záo chū kōng yīng
空何不出。若因凿出，则凿出空，应
fēi chū tǔ bù yīn záo chū záo zì chū tǔ yún hé
非出土。不因凿出，凿自出土，云何
jiàn kōng rǔ gèng shěn dì dì shěn dì guān záo cóng rén
见空。汝更审谛，谛审谛观，凿从人
shǒu suí fāng yùn zhuǎn tǔ yīn dì yí rú shì xū kōng
手，随方运转，土因地移，如是虚空，
yīn hé suǒ chū záo kōng xū shí bù xiāng wéi yòng fēi
因何所出。凿空虚实，不相为用，非
hé fēi hé bù yīng xū kōng wú cóng zì chū ruò cǐ
和非合，不应虚空，无从自出。若此
xū kōng xìng yuán zhōu biàn běn bú dòng yáo dāng zhī xiàn
虚空，性圆周遍，本不动摇。当知现
qián dì shuǐ huǒ fēng jūn míng wǔ dà xìng zhēn yuán róng
前地水火风，均名五大。性真圆融，
jiē rú lái cáng běn wú shēng miè ā nán rǔ xīn hūn
皆如来藏，本无生灭。阿难。汝心昏
mí bú wù sì dà yuán rú lái cáng dāng guān xū kōng
迷，不悟四大元如来藏。当观虚空，
wéi chū wéi rù wéi fēi chū rù rǔ quán bù zhī rú lái
为出为入，为非出入。汝全不知如来
cáng zhōng xìng jiào zhēn kōng xìng kōng zhēn jiào qīng jìng běn
藏中，性觉真空，性空真觉，清净本
rán zhōu biàn fǎ jiè suí zhòng shēng xīn yīng suǒ zhī liàng
然，周遍法界。随众生心，应所知量。
ā nán rú yì jǐng kōng kōng shēng yì jǐng shí fāng xū
阿难。如一井空，空生一井。十方虚

kōng yì fù rú shì yuán mǎn shí fāng níng yǒu fāng suǒ
空，亦复如是。圆满十方，宁有方所，
xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí zì
循业发现。世间无知，惑为因缘及自
rán xìng jiē shì shí xīn fēn bié jì dù dàn yǒu yán
然性。皆是识心，分别计度，但有言
shuō dōu wú shí yì
说，都无实义。

ā nán jiàn jiào wú zhī yīn sè kōng yǒu rú
阿难。见觉无知，因色空有。如
rǔ jīn zhě zài zhī tuó lín cháo míng xī hūn shè jū zhōng
汝今者在只陀林，朝明夕昏。设居中
xiāo bái yuè zé guāng hēi yuè biàn àn zé míng àn dèng
宵，白月则光黑月便暗。则明暗等，
yīn jiàn fēn xī cǐ jiàn wéi fù yǔ míng àn xiāng bìng tài
因见分析。此见为复与明暗相，并太
xū kōng wéi tóng yì tǐ wéi fēi yì tǐ huò tóng fēi
虚空，为同一体。为非一体。或同非
tóng huò yì fēi yì ā nán cǐ jiàn ruò fù yǔ míng yǔ
同，或异非异。阿难此见若复与明与
àn jí yǔ xū kōng yuán yì tǐ zhě zé míng yǔ àn
暗，及与虚空，元一体者。则明与暗
èr tǐ xiàng wán àn shí wú míng míng shí wú àn
，二体相亡。暗时无明，明时无暗。
ruò yǔ àn yī míng zé jiàn wán bì yī yú míng àn
若与暗一，明则见亡。必一於明，暗
shí dāng miè miè zé yún hé jiàn míng jiàn àn ruò míng
时当灭。灭则云何，见明见暗。若明

àn shū jiàn wú shēng miè yì yún hé chéng ruò cǐ jiàn
暗殊，见无生灭，一云何成。若此见
jīng yǔ àn yǔ míng fēi yì tǐ zhě rǔ lí míng àn
精，与暗与明，非一体者。汝离明暗，
jí yǔ xū kōng fēn xī jiànyuán zuò hé xíngxiàng lí
及与虚空，分析见元，作何形相。离
míng lí àn jí lí xū kōng shì jiànyuántóng guī máo
明离暗，及离虚空，是见元同，龟毛
tù jiǎo míng àn xū kōng sān shì jù yì cóng hé lì
兔角。明暗虚空，三事俱异，从何立
jiàn míng àn xiāng bèi yún hé huò tóng lí sān yuán wú
见明暗相背，云何或同。离三元无，
yún hé huò yì fēn kōng fēn jiàn běn wú biān pàn yún
云何或异。分空分见，本无边畔，云
hé fēi tóng jiàn àn jiàn míng xìng fēi qiān gǎi yún hé
何非同。见暗见明，性非迁改，云何
fēi yì rǔ gèng xì shěn wēi xì shěn xiáng shěn dì shěn guān
非异。汝更细审微细审详，审谛审观，
míng cóng tài yáng àn suí hēi yuè tōng shǔ xū kōng yōng
明从太阳，暗随黑月，通属虚空，壅
guī dà dì rú shì jiàn jīng yīn hé suǒ chū jiàn jiào
归大地，如是见精，因何所出。见觉
kōng wán fēi hé fēi hé bù yīng jiàn jīng wú cóng zì
空顽，非和非合，不应见精，无从自
chū ruò jiàn wén zhī xìng yuán zhōu biàn běn bú dòng yáo
出。若见闻知，性圆周遍，本不动摇。
dāng zhī wú biān bú dòng xū kōng bìng qí dòng yáo dì shuǐ huǒ
当知无边不动虚空，并其动摇地水火

fēng jūn míng liù dà xìng zhēn yuán róng jiē rú lái cáng
风，均名六大。性真圆融，皆如来藏，
běn wú shēng miè ā nán rǔ xìng chén lún bú wù rǔ
本无生灭。阿难。汝性沉沦，不悟汝
zhī jiàn wén jiào zhī běn rú lái cáng rǔ dāng guān cǐ jiàn
之见闻觉知，本如来藏。汝当观此见
wén jiào zhī wéi shēng wéi miè wéi tóng wéi yì wéi fēi
闻觉知，为生为灭，为同为异。为非
shēng miè wéi fēi tóng yì rǔ céng bù zhī rú lái cáng
生灭，为非同异。汝曾不知如来藏
zhōng xìng jiàn jiào míng jiào jīng míng jiàn qīng jìng běn rán
中，性见觉明，觉精明见，清净本然，
zhōu biàn fǎ jiè suí zhòng shēng xīn yīng suǒ zhī liàng rú
周遍法界。随众生心，应所知量。如
yí jiàn gēn jiàn zhōu fǎ jiè tīng xiù cháng chù jué chù jué
一见根，见周法界。听嗅尝触觉触觉
zhī miào dé yíng rán biàn zhōu fǎ jiè yuán mǎn shí xū
知，妙德莹然，遍周法界。圆满十虚
nín yǒu fāng suǒ xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī
。宁有方所，循业发现。世间无知，
huò wéi yīn yuán jí zì rán xìng jiē shì shí xīn fēn
惑为因缘，及自然性。皆是识心，分
bié jì dù dàn yǒu yán shuō dōu wú shí yì
别计度。但有言说，都无实义。

ā nán shí xìng wú yuán yīn yū liù zhǒng gēn chén
阿难。识性无源，因於六种根尘
wàng chū rǔ jīn biàn guān cǐ huì shèng zhòng yòng mù xún
妄出。汝今遍观此会圣众，用目循

lì qí mù zhōu shì dàn rú jìngzhōng wú bié fēn xī
历。其目周视，但如镜中，无别分析。

rǔ shí yú zhōng cì dì biāo zhǐ cǐ shì wén shū cǐ fù
汝识於中次第标指，此是文殊，此富

lóu nà cǐ mù jiān lián cǐ xū pú tí cǐ shě lì
楼那，此目捷连，此须菩提，此舍利

fú cǐ shí le zhī wéi shēng yú jiàn wéi shēng yú xiāng
弗，此识了知，为生於见，为生於相，

wéi shēng xū kōng wéi wú suǒ yīn tū rán ér chū ā
为生虚空，为无所因，突然而出。阿

nán ruò rǔ shí xìng shēng yú jiànzhōng rú wú míng àn
难。若汝识性，生於见中，如无明暗

jí yǔ sè kōng sì zhǒng bì wú yuán wú rǔ jiàn jiàn
及与色空，四种必无，元无汝见，见

xìngshàng wú cóng hé fā shí ruò rǔ shí xìng shēng yú
性尚无，从何发识。若汝识性，生於

xiàngzhōng bù cóng jiànshēng jì bú jiàn míng yì bú jiàn
相中，不从见生，既不见明，亦不见

àn míng àn bù zhǔ jí wú sè kōng bǐ xiāngshàng wú
暗，明暗不瞩，即无色空，彼相尚无，

shí cóng hé fā ruò shēng yú kōng fēi xiāng fēi jiàn fēi
识从何发。若生於空，非相非见，非

jiàn wú biàn zì bù néng zhī míng àn sè kōng fēi xiāng
见无辨，自不能知，明暗色空，非相

miè yuán jiàn wén jiào zhī wú chù ān lì chù cǐ èr
灭缘，见闻觉知，无处安立。处此二

fēi kōng zé tóng wú yǒu fēi tóng wù zòng fā rǔ shí
非，空则同无，有非同物。纵发汝识，

yù hé fēn bié ruò wú suǒ yīn tū rán ér chū hé
欲何分别。若无所因，突然而出，何
bù rì zhōng bié shí míng yuè rǔ gèng xì xiáng wēi xì
不日中，别识明月。汝更细详，微细
xiáng shěn jiàn tuō rǔ jīng xiāng tuī qián jìng kě zhuàng
详审，见托汝睛，相推前境，可状
chéng yǒu bù xiāng chéng wú rú shì shí yuán yīn hé suǒ
成有，不相成无，如是识缘，因何所
chū shí dòng jiàn chéng fēi hé fēi hé wén tīng jiào zhī
出。识动见澄，非和非合。闻听觉知，
yì fù rú shì bù yīng shí yuán wú cóng zì chū ruò
亦复如是，不应识缘，无从自出。若
cǐ shí xīn běn wú suǒ cóng dāng zhī liǎo bié jiàn wén jiào
此识心，本无所从。当知了别见闻觉
zhī yuán mǎn zhàn rán xìng fēi cóng suǒ jiān bǐ xū kōng
知，圆满湛然，性非从所。兼彼虚空
dì shuǐ huǒ fēng jūn míng qī dà xìng zhēn yuán róng jiē
地水火风，均名七大。性真圆融，皆
rú lái cáng běn wú shēng miè ā nán rǔ xīn cū fú
如来藏，本无生灭。阿难。汝心麤浮，
bú wù jiàn wén fā míng liǎo zhī běn rú lái cáng rǔ
不悟见闻，发明了知，本如来藏。汝
yīng guān cǐ liù chù shí xīn wéi tóng wéi yì wéi kōng wéi
应观此六处识心，为同为异，为空为
yǒu wéi fēi tóng yì wéi fēi kōng yǒu rǔ yuán bù zhī
有，为非同异，为非空有。汝元不知，
rú lái cáng zhōng xìng shí míng zhī jiào míng zhēn shí miào
如来藏中，性识明知，觉明真识，妙

jiào zhàn rán biàn zhōu fǎ jiè hán tǔ shí xū níng yǒu
觉湛然，遍周法界。含吐十虚，宁有
fāng suǒ xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn
方所，循业发现。世间无知，惑为因
yuán jí zì rán xìng jiē shì shí xīn fēn bié jì dù
缘，及自然性，皆是识心，分别计度，
dàn yǒu yán shuō dōu wú shí yì
但有言说，都无实义。

ěr shí ā nán jí zhū dà zhòng méng fó rú lái
尔时阿难，及诸大众，蒙佛如来，
wēi miào kāi shì shēn xīn dàn rán dé wú guà ài shì
微妙开示，身心荡然，得无罣碍。是
zhū dà zhòng gè gè zì zhī xīn biàn shí fāng jiàn shí
诸大众，各各自知，心遍十方。见十
fāng kōng rú guān shǒu zhōng suǒ chí yè wù yì qiè shì jiān
方空，如观手中所持叶物。一切世间
zhū suǒ yǒu wù jiē jí pú tí miào míng yuán xīn xīn jīng
诸所有物，皆即菩提妙明元心。心精
biàn yuán hán lǐ shí fāng fǎn guān fù mǔ suǒ shēng zhī
遍圆，含里十方。反观父母，所生之
shēn yóu bǐ shí fāng xū kōng zhī zhōng chuī yì wēi
身，犹彼十方，虚空之中，吹一微
chén ruò cún ruò wáng rú zhàn jù hǎi liú yì fú ōu
尘，若存若亡。如湛巨海，流一浮沤，
qǐ miè wú cóng liǎo rán zì zhī huò běn miào xīn cháng
起灭无从。了然自知，获本妙心，常
zhù bú miè lǐ fó hé zhǎng dé wèi céng yǒu yū rú
住不灭。礼佛合掌，得未曾有。於如

lái qián shuō jì zàn fó
来前，说偈赞佛。

jì zàn fā yuàn
偈赞发愿

miào zhàn zǒng chí bú dòng zūn shǒu lén yán wán shì xī yǒu
妙湛总持不动尊。首楞严王世希有。
xiāo wǒ yì jié diān dǎo xiǎng bú lì sēng zhī huò fǎ shēn
销我亿劫颠倒想。不历僧只获法身。
yuàn jīn dé guǒ chéng bǎo wáng hái dù rú shì héng shā zhòng
愿今得果成宝王。还度如是恒沙众。
jiāng cǐ shēn xīn fèn chén chà shì zé míng wéi bào fó ēn
将此深心奉尘刹。是则名为报佛恩。
fú qǐn shì zūn wéi zhèng míng wǔ zhuó è shì shì xiān rù
伏请世尊为证明。五浊恶世誓先入。
rú yī zhòng shēng wèi chéng fó zhōng bù yū cǐ qǔ ní huán
如一众生未成佛，终不於此取泥洹。
shí xióng dà lì dà cí bēi xī gèng shěn chú wēi xì huò
十雄大力大慈悲。希更审除微细惑。
lìng wǒ zǎo dēng wú shàng jiào yú shí fāng jiè zuò dào chǎng
令我早登无上觉。於十方界坐道场。
shùn ruò duō xìng kě xiāo wáng shuò jiā luó xīn wú dòng zhuǎn
舜若多性可销亡。烁迦罗心无动转。

juǎn sì

卷四

ěr shí fù lóu nà mí duō luó ní zǐ zài dà zhòng
尔时富楼那弥多罗尼子，在大众

zhōng jí cóng zuò qǐ piān tǎn yòu jiān yòu xī zhù dì
中，即从座起。偏袒右肩，右膝著地，
hé zhǎngōngjìng ér bái fó yán dà wēi dé shì zūn shàn
合掌恭敬而白佛言：大威德世尊。善
wéi zhòngshēng fū yǎn rú lái dì yī yì dì shì zūn cháng
为众生敷演如来第一义谛。世尊常
tuī shuō fǎ rén zhōng wǒ wéi dì yī jīn wén rú lái wēi
推说法人中，我为第一。今闻如来微
miào fǎ yīn yóu rú lóng rén yú bǎi bù wài líng yū
妙法音，犹如聋人，逾百步外，聆於
wén ruì běn suǒ bú jiàn hé kuàng dé wén fó suī xuān
蚊蚋，本所不见，何况得闻。佛虽宣
míng lìng wǒ chú huò jīn yóu wèi xiáng sī yì jiū jìng wú
明，令我除惑，今犹未详斯义究竟无
yí huò dì shì zūn rú ā nán bèi suī zé kāi wù
疑惑地。世尊。如阿难辈，虽则开悟，
xí lòu wèi chú wǒ děng huì zhōngděng wú lòu zhě suī jìn
习漏未除。我等会中登无漏者，虽尽
zhū lòu jīn wén rú lái suǒ shuō fǎ yīn shàng yū yí huǐ
诸漏，今闻如来所说法音，尚纒疑悔。
shì zūn ruò fù shì jiān yì qiè gēn chén yīn chù jiè děng
世尊。若复世间一切根尘阴处界等，
jiē rú lái cáng qīngjìng běn rán yún hé hū shēngshān hé dà
皆如来藏清净本然。云何忽生山河大
dì zhū yǒu wéi xiāng cì dì qiān liú zhōng ér fù shǐ
地诸有为相。次第迁流，终而复始。
yòu rú lái shuō dì shuǐ huǒ fēng běn xìng yuán róng zhōu
又如来说，地水火风，本性圆融，周

biàn fǎ jiè zhàn rán cháng zhù shì zūn ruò dì xìng biàn
遍法界，湛然常住。世尊。若地性遍，
yún hé róng shuǐ shuǐ xìng zhōu biàn huǒ zé bù shēng fù
云何容水。水性周遍，火则不生。复
yún hé míng shuǐ huǒ èr xìng jù biàn xū kōng bù xiāng líng
云何明水火二性俱遍虚空，不相陵
miè shì zūn dì xìng zhàng ài kōng xìng xū tōng yún
灭。世尊。地性障碍，空性虚通，云
hé èr jù zhōu biàn fǎ jiè ér wǒ bù zhī shì yì yōu
何二俱周遍法界。而我不知是义攸
wǎng wéi yuàn rú lái xuān liú dà cí kāi wǒ mí yún
往。惟愿如来，宣流大慈，开我迷云，
jí zhū dà zhòng zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì qīn
及诸大众。作是语已，五体投地，钦
kě rú lái wú shàng cí huì
渴如来无上慈诲。

ěr shí shì zūn gào fù lóu nà jí zhū huì zhōng lòu
尔时世尊告富楼那，及诸会中漏
jìn wú xué zhū ā luó hàn rú lái jīn rì pǔ wéi cǐ
尽无学诸阿罗汉。如来今日普为此
huì xuān shèng yì zhōng zhēn shèng yì xìng lìng rǔ huì zhōng
会，宣胜义中真胜义性。令汝会中
dìng xìng shēng wén jí zhū yì qiè wèi dé èr kōng huí xiàng
定性声闻，及诸一切未得二空回向
shàng chéng ā luó hàn děng jiē huò yì chéng jì miè chǎng
上乘阿罗汉等，皆获一乘寂灭场
dì zhēn ā liàn ruò zhèng xiū xíng chù rǔ jīn dì tīng
地，真阿练若，正修行处。汝今谛听。

dāng wéi rǔ shuō fù lóu nà děng qīn fó fǎ yīn mò
当为汝说，富楼那等，钦佛法音，默
rán chéng tīng
然承听。

fó yán fù lóu nà rú rǔ suǒ yán qīng jìng
佛言。富楼那。如汝所言，清净
běn rán yún hé hū shēng shān hé dà dì rǔ cháng bù wén
本然，云何忽生山河大地。汝常不闻
rú lái xuān shuō xìng jiào miào míng běn jiào míng miào fù
如来宣说，性觉妙明，本觉明妙。富
lóu nà yán wéi rán shì zūn wǒ cháng wén fó xuān shuō
楼那言。唯然，世尊。我常闻佛宣说
sī yì fó yán rǔ chēng jiào míng wéi fù xìng míng
斯义。佛言。汝称觉明。为复性明，
chēng míng wéi jiào wéi jiào bù míng chēng wéi míng jiào fù
称名为觉。为觉不明，称为明觉。富
lóu nà yán ruò cǐ bù míng míng wéi jiào zhě zé wú suǒ
楼那言。若此不明名为觉者，则无所
míng fó yán ruò wú suǒ míng zé wú míng jiào yǒu
明。佛言。若无所明，则无明觉。有
suǒ fēi jiào wú suǒ fēi míng wú míng yòu fēi jiào zhàn míng
所非觉，无所非明。无明又非觉湛明
xìng xìng jiào bì míng wàng wéi míng jiào jiào fēi suǒ míng
性。性觉必明，妄为明觉。觉非所明。
yīn míng lì suǒ suǒ jì wàng lì shēng rǔ wàng néng wú
因明立所。所既妄立，生汝妄能。无
tóng yì zhōng chì rán chéng yì yì bǐ suǒ yì yīn yì
同异中，炽然成异。异彼所异，因异

lì tóng tóng yì fā míng yīn cǐ fù lì wú tóng wú yì
立同。同异发明，因此复立无同无异。

rú shì rǎo luàn xiāng dài shēng láo láo jiǔ fā chén zì
如是扰乱，相待生劳。劳久发尘，自

xiāng hún zhuó yóu shì yīn qǐ chén láo fán nǎo qǐ wéi shì
相浑浊。由是引起尘劳烦恼。起为世

jiè jìng chéng xū kōng xū kōng wéi tóng shì jiè wéi yì
界。静成虚空。虚空为同。世界为异。

bǐ wú tóng yì zhēn yǒu wéi fǎ
彼无同异，真有为法。

jiào míng kōng mèi xiāng dài chéng yáo gù yǒu fēng lún
觉明空昧，相待成摇，故有风轮

zhí chí shì jiè yīn kōng shēng yáo jiān míng lì ài bǐ
执持世界。因空生摇，坚明立碍，彼

jīn bǎo zhě míng jiào lì jiān gù yǒu jīn lún bǎo chí guó
金宝者明觉立坚，故有金轮保持国

tǔ jiān jiào bǎo chéng yáo míng fēng chū fēng jīn xiāng mó
土。坚觉宝成，摇明风出，风金相摩，

gù yǒu huǒ guāng wéi biàn huà xìng bǎo míng shēng rùn huǒ guāng
故有火光为变化性。宝明生润，火光

shàng zhēng gù yǒu shuǐ lún hán shí fāng jiè huǒ téng shuǐ
上蒸，故有水轮含十方界。火腾水

jiàng jiāo fā lì jiān shī wéi jù hǎi qián wéi zhōu tān
降，交发立坚，湿为巨海，乾为洲潭。

yǐ shì yì gù bǐ dà hǎi zhōng huǒ guāng cháng qǐ bǐ zhōu
以是义故，彼大海中火光常起，彼洲

tān zhōng jiāng hé cháng zhù shuǐ shì liè huǒ jié wéi gāo
潭中江河常注。水势劣火，结为高

shān shì gù shān shí jī zé chéng yàn róng zé chéng shuǐ
山。是故山石，击则成焰，融则成水。
tǔ jié liè shuǐ chōu wéi cǎo mù shì gù lín sǒu yù shāo
土劫劣水，抽为草木，是故林藪遇烧
chéng tǔ yīn jiǎo chéng shuǐ jiāo wàn g fā shēng dì xiāng
成土，因绞成水。交妄发生，递相
wéi zhǒng yǐ shì yīn yuán shì jiè xiāng xù
为种。以是因缘，世界相续。

fù cì fù lóu nà míng wàn g fēi tā jiào míng wéi
复次富楼那。明妄非他，觉明为
jiù suǒ wàn g jì lì míng lǐ bù yú yǐ shì yīn yuán
咎。所妄既立，明理不踰。以是因缘，
tīng bù chū shēng jiàn bù chāo sè sè xiāng wèi chù liù
听不出声，见不超色。色香味触，六
wàn g chéng jiù yóu shì fēn kāi jiàn jiào wén zhī tóng yè xiāng
妄成就。由是分开见觉闻知。同业相
chán hé lí chéng huà jiàn míng sè fā míng jiàn xiǎng chéng
缠，合离成化。见明色发，明见想成。
yì jiàn chéng zēng tóng xiǎng chéng ài liú ài wéi zhǒng
异见成憎，同想成爱。流爱为种，
nà xiǎng wéi tāi jiāo gòu fā shēng xī yīn tóng yè gù
纳想为胎。交遘发生，吸引同业。故
yǒu yīn yuán shēng jié luó lán è pú tán dēng tāi luǎn shī
有因缘生羯罗蓝遏蒲昙等。胎卵湿
huà suí qí suǒ yīng luǎn wéi xiǎng shēng tāi yīn qíng yǒu
化，随其所应。卵唯想生。胎因情有。
shī yǐ hé gǎn huà yǐ lí yīng qíng xiǎng hé lí gèn xiāng
湿以合感。化以离应。情想合离更相

biàn yì suǒ yǒu shòu yè zhú qí fēi shěn yǐ shì yīn
变易。所有受业，逐其飞沈。以是因

yuán zhòngshēngxiāng xù
缘，众生相续。

fù lóu nà xiǎng ài tóng jié ài bù néng lí
富楼那。想爱同结，爱不能离，

zé zhū shì jiān fù mǔ zǐ sūn xiāngshēng bú duàn shì děng
则诸世间父母子孙，相生不断，是等

zé yǐ yù tān wéi běn tān ài tóng zī tān bù néng cǐ
则以欲贪为本。贪爱同滋，贪不能此，

zé zhū shì jiān luǎn huà shī tāi suí lì qiángruò dì xiāng
则诸世间卵化湿胎，随力强弱，递相

tūn shí shì děng zé yǐ shā tān wéi běn yǐ rén shí yáng
吞食，是等则以杀贪为本。以人食羊，

yáng sǐ wéi rén rén sǐ wéi yáng rú shì nǎi zhì shí shēng
羊死为人，人死为羊，如是乃至十生

zhī lèi sǐ sǐ shēngshēng hù lái xiāng dàn è yè jù
之类，死死生生，互来相噉，恶业俱

shēng qióng wèi lái jì shì děng zé yǐ dào tān wéi běn
生，穷未来际，是等则以盗贪为本。

rǔ fù wǒ mìng wǒ hái rǔ zhài yǐ shì yīn yuán jīng
汝负我命，我还汝债，以是因缘，经

bǎi qiān jié cháng zài shēng sǐ rǔ ài wǒ xīn wǒ lián
百千劫，常在生死。汝爱我心，我怜

rǔ sè yǐ shì yīn yuán jīng bǎi qiān jié cháng zài chán
汝色，以是因缘，经百千劫，常在缠

fù wéi shā dào yáo sān wéi gēn běn yǐ shì yīn yuán
缚。唯杀盗淫三为根本。以是因缘，

yè guǒ xiāng xù

业果相续。

fù lóu nà rú shì sān zhǒng diān dǎo xiāng xù jiē

富楼那。如是三种颠倒相续。皆

shì jiào míng míng liǎo zhī xìng yīn le fā xiāng cóng wàng

是觉明，明了知性，因了发相，从妄

jiàn shēng shān hé dà dì zhū yǒu wéi xiāng cì dì qiān liú

见生。山河大地诸有为相次第迁流。

yīn cǐ xū wàng zhōng ér fù shǐ

因此虚妄终而复始。

fù lóu nà yán ruò cǐ miào jiào běn miào jiào míng

富楼那言：若此妙觉本妙觉明，

yǔ rú lái xīn bù zēng bù jiǎn wú zhuàng hū shēng shān hé

与如来心不增不减。无状忽生山河

dà dì zhū yǒu wéi xiāng rú lái jīn dé miào kōng míng jiào

大地诸有为相。如来今得妙空明觉，

shān hé dà dì yǒu wéi xí lòu hé dāng fù shēng fó gào fù

山河大地有为习漏何当复生。佛告富

lóu nà pì rú mí rén yū yí jù luò huò nán wéi

楼那。譬如迷人，於一聚落，惑南为

běi cǐ mí wéi fù yīn mí ér yǒu yīn wù suǒ chū

北，此迷为复因迷而有，因悟所出。

fù lóu nà yán rú shì mí rén yì bù yīn mí yòu

富楼那言：如是迷人，亦不因迷，又

bù yīn wù hé yǐ gù mí běn wú gēn yún hé yīn

不因悟。何以故。迷本无根，云何因

mí wù fēi shēng mí yún hé yīn wù fó yán bǐ

迷。悟非生迷，云何因悟。佛言：彼

zhī mí rén zhèng zài mí shí shū yǒu wù rén zhǐ shì lìng
之迷人，正在迷时。倏有悟人指示令
wù fù lóu nà yū yì yún hé cǐ rén zòng mí
悟。富楼那。於意云何。此人纵迷，
yū cǐ jù luò gēngshēng mí bú bù yě shì zūn fù
於此聚落，更生迷不。不也世尊。富
lóu nà shí fāng rú lái yì fù rú shì cǐ mí wú běn
楼那。十方如来亦复如是。此迷无本，
xìng bì jìng kōng xī běn wú mí sì yǒu mí jiào jiào
性毕竟空。昔本无迷，似有迷觉。觉
mí mí miè jiào bù shēng mí yì rú yì rén jiàn kōng zhōng
迷迷灭，觉不生迷。亦如翳人见空中
huá yì bìng ruò chú huá yū kōng miè hū yǒu yú rén
华，翳病若除，华於空灭。忽有愚人，
yū bǐ kōng huá suǒ miè kòng dì dài huá gēngshēng rǔ guān
於彼空华所灭空地，待华更生。汝观
shì rén wéi yú wéi huì fù lóu nà yán kōng yuán wú huá
是人为愚为慧。富楼那言：空元无华，
wàng jiàn shēng miè jiàn huá miè kōng yǐ shì diān dǎo chì
妄见生灭。见华灭空，已是颠倒，敕
lìng gèng chū sī shí kuáng chī yún hé gèng míng rú shì kuáng
令更出，斯实狂痴。云何更名如是狂
rén wéi yú wéi huì fó yán rú rǔ suǒ jiě yún hé
人为愚为慧。佛言：如汝所解，云何
wèn yán zhū fó rú lái miào jiào míng kōng hé dāng gèng chū shān
问言诸佛如来妙觉明空，何当更出山
hé dà dì yòu rú jīn kuàng zá yú jīng jīn qí jīn yì
河大地。又如金矿杂於精金。其金一

chún gèng bù chéng zá rú mù chéng huī bú zhòng wéi mù
纯，更不成杂。如木成灰，不重为木。

zhū fó rú lái pú tí niè pán yì fù rú shì
诸佛如来菩提涅槃，亦复如是。

fù lóu nà yòu rǔ wèn yán dì shuǐ huǒ fēng
富楼那。又汝问言：地水火风，
běn xìng yuán róng zhōu biàn fǎ jiè yí shuǐ huǒ xìng bù xiāng
本性圆融，周遍法界。疑水火性不相
líng miè yòu zhēng xū kōng jí zhū dà dì jù biàn fǎ jiè
陵灭。又徵虚空及诸大地，俱遍法界，
bù hé xiāng róng fù lóu nà pì rú xū kōng tǐ fēi
不合相容。富楼那。譬如虚空，体非
qún xiāng ér bú jù bǐ zhū xiāng fā huī suǒ yǐ zhě
群相，而不拒彼诸相发挥。所以者
hé fù lóu nà bǐ tài xū kōng rì zhào zé míng
何。富楼那。彼太虚空，日照则明，
yún tún zé àn fēng yáo zé dòng jì chéng zé qīng qì
云屯则暗，风摇则动，霁澄则清，气
níng zé zhuó tǔ jī chéng mái shuǐ dèng chéng yǐng yū yì
凝则浊，土积成霾，水澄成映。於意
yún hé rú shì shū fāng zhū yǒu wéi xiāng wéi yīn bǐ
云何。如是殊方诸有为相，为因彼
shēng wéi fù kōng yǒu ruò bǐ suǒ shēng fù lóu nà
生，为复空有。若彼所生。富楼那。
qiě rì zhào shí jì shì rì míng shí fāng shì jiè tóng wéi
且日照时，既是日明，十方世界同为
rì sè yún hé kōng zhōng gèng jiàn yuán rì ruò shì kōng míng
日色，云何空中更见圆日。若是空明，

kōngyīng zì zhào yún hé zhōngxiāo yún wù zhī shí bù shēng
空应自照云何中宵云雾之时，不生
guāng yào dāng zhī shì míng fēi rì fēi kōng bú yì kōng
光耀。当知是明，非日非空，不异空
rì guānxiāng yuánwàng wú kě zhǐ chén yóu yāo kōng huá
日。观相元妄，无可指陈。犹邀空华，
jié wéi kōng guǒ yún hé jié qí xiānglíng miè yì guānxìng
结为空果。云何诘其相陵灭义。观性
yuánzhēn wéi miào jiào míng miào jiào míng xīn xiān fēi shuǐ
元真，唯妙觉明。妙觉明心，先非水
huǒ yún hé fù wèn bù xiāng róng zhě zhēn miào jiào míng yì
火。云何复问不相容者。真妙觉明亦
fù rú shì
复如是。

rǔ yǐ kōng míng zé yǒu kōng xiàn dì shuǐ huǒ fēng
汝以空明，则有空现。地水火风，
gè gè fā míng zé gè gè xiàn ruò jù fā míng zé
各各发明，则各各现。若俱发明，则
yǒu jù xiàn yún hé jù xiàn fù lóu nà rú yì shuǐ
有俱现。云何俱现。富楼那。如一水
zhōng xiàn yú rì yǐng liǎng rén tóng guān shuǐ zhōng zhī rì dōng
中现於日影。两人同观水中之日，东
xī gè háng zé gè yǒu rì suí èr rén qù yì dōng yì
西各行，则各有日随二人去。一东一
xī xiān wú zhǔn de bù yīng nán yán cǐ rì shì yī
西，先无准的。不应难言，此日是一，
yún hé gè háng gè rì jì shuāng yún hé xiàn yī wǎn
云何各行。各日既双，云何现一。宛

zhuǎn xū wàng wú kě píng jù fù lóu nà rǔ yǐ sè
转虚妄，无可凭据。富楼那。汝以色
kōng xiāng qīn xiāng duó yú rú lái cáng ér rú lái cáng suí
空相倾相夺於如来藏。而如来藏随
wéi sè kōng zhōu biàn fǎ jiè shì gù yú zhōng fēng dòng
为色空。周遍法界。是故於中，风动
kōng chéng rì míng yún àn zhòng shēng mí mèn bèi jiào hé
空澄，日明云暗，众生迷闷，背觉合
chén gù fā chén láo yǒu shì jiān xiāng wǒ yǐ miào míng
尘，故发尘劳，有世间相。我以妙明
bú miè bú shēng hé rú lái cáng ér rú lái cáng wéi miào jiào
不灭不生合如来藏。而如来藏唯妙觉
míng yuán zhào fǎ jiè shì gù yú zhōng yì wéi wú liàng
明圆照法界。是故於中，一为无量，
wú liàng wéi yī xiǎo zhōng xiàn dà dà zhōng xiàn xiǎo bú
无量为一。小中现大，大中现小。不
dòng dào chǎng biàn shí fāng jiè shēn hán shí fāng wú jìn xū
动道场，遍十方界。身含十方无尽虚
kōng yú yì máo duān xiàn bǎo wáng chà zuò wēi chén lǐ zhuǎn
空。於一毛端现宝王刹。坐微尘里转
dà fǎ lún miè chén hé jiào gù fā zhēn rú miào jiào míng
大法轮。灭尘合觉，故发真如妙觉明
xìng ér rú lái cáng běn miào yuán xīn fēi xīn fēi kōng
性。而如来藏本妙圆心。非心非空。
fēi dì fēi shuǐ fēi fēng fēi huǒ fēi yǎn fēi ěr bí shé
非地非水。非风非火。非眼非耳鼻舌
shēn yì fēi sè fēi shēng xiāng wèi chù fǎ fēi yǎn shí
身意。非色非声香味触法。非眼识

jiè rú shì nǎi zhì fei yì shí jiè fei míng wú míng
界，如是乃至非意识界。非明无明，
míng wú míng jìn rú shì nǎi zhì fēi lǎo fēi sǐ fēi lǎo
明无明尽。如是乃至非老非死，非老
sǐ jìn fēi kǔ fēi jí fēi miè fēi dào fēi zhì fēi dé
死尽。非苦非集非灭非道。非智非得。
fēi tán nà fēi shī luó fēi pí lí yē fēi chàn tí
非檀那，非尸罗，非毗梨耶，非孱提，
fēi chán nà fēi bān lá ruò fēi bō luó mì duō rú
非禅那，非般刺若，非波罗密多。如
shì nǎi zhì fei dá tà ā jié fēi ā luó he sān yē
是乃至非怛闍阿竭，非阿罗诃，三耶
sān pú fēi dà niè pán fēi cháng fēi lè fēi wǒ fēi jìng
三菩。非大涅槃。非常非乐非我非净。
yǐ shì jù fēi shì chū shì gu jí rú lái cáng yuán míng xīn
以是俱非世出世故。即如来藏元明心
miào jí xīn jí kōng jí dì jí shuǐ jí fēng jí huǒ
妙。即心即空。即地即水。即风即火。
jí yǎn jí ěr bí shé shēn yì jí sè jí shēng xiāng wèi
即眼即耳鼻舌身意。即色即声香味
chù fǎ jí yǎn shí jiè rú shì nǎi zhì jí yì shí jiè
触法。即眼识界，如是乃至即意识界。
jí míng wú míng míng wú míng jìn rú shì nǎi zhì jí lǎo
即明无明，明无明尽。如是乃至即老
jí sǐ jí lǎo sǐ jìn jí kǔ jí jí jí miè jí dào
即死，即老死尽。即苦即集即灭即道。
jí zhì jí dé jí tán nà jí shī luó jí pí lí
即智即得。即檀那，即尸罗，即毗梨

yē jí chàn tí jí chán nà jí bān lá ruò jí
耶，即羸提，即禅那，即般刺若，即
bō luó mì duō rú shì nǎi zhì jí dá tà ā jié jí
波罗密多。如是乃至即怛闍阿竭，即
ā luó hē sān yē sān pú jí dà niè pán jí cháng
阿罗诃，三耶三菩。即大涅槃。即常
jí lè jí wǒ jí jìng yǐ shì jù jí shì chū shì gu
即乐即我即净。以是俱即世出世故。
jí rú lái cáng miào míng xīn yuán lí jí lí fēi shì
即如来藏妙明心元，离即离非，是
jí fēi jí rú hé shì jiān sān yǒu zhòng shēng jí chū shì
即非即。如何世间三有众生，及出世
jiān shēng wén yuán jiào yǐ suǒ zhī xīn cè duó rú lái wú
间声闻缘觉，以所知心测度如来无
shàng pú tí yòng shì yǔ yán rù fó zhī jiàn pì rú qín
上菩提，用世语言入佛知见。譬如琴
sè kōng hóu pí pá suī yǒu miào yīn ruò wú miào zhǐ zhōng
瑟笙篌琵琶，虽有妙音，若无妙指终
bù néng fā rǔ yǔ zhòng shēng yì fù rú shì bǎo jiào zhēn
不能发汝与众生，亦复如是。宝觉真
xīn gè gè yuán mǎn rú wǒ àn zhǐ hǎi yìn fā guāng
心各各圆满。如我按指，海印发光。
rǔ zàn jǔ xīn chén láo xiān qǐ yóu bù qín qiú wú shàng
汝暂举心，尘劳先起。由不勤求无上
jiào dào ài niàn xiǎo chéng dé shǎo wéi zú
觉道，爱念小乘，得少为足。

fù lóu nà yán wǒ yǔ rú lái bǎo jiào yuán míng
富楼那言：我与如来宝觉圆明，

zhēnmào jìng xīn wú èr yuán mǎn ér wǒ xī zāo wú shǐ
真妙净心，无二圆满。而我昔遭无始
wàng xiǎng jiǔ zài lún huí jīn dé shèng chéng yóu wèi jiū
妄想，久在轮回。今得圣乘，犹未究
jìng shì zūn zhū wàng yī qiē yuán miè dú miào zhēn cháng
竟。世尊，诸妄一切圆灭，独妙真常。
gǎn wèn rú lái yì qiè zhòng shēng hé yīn yǒu wàng zì bì
敢问如来，一切众生何因有妄，自蔽
miào míng shòu cǐ lún nì
妙明，受此沦溺。

fó gào fù lóu nà rǔ suī chú yí yú huò wèi
佛告富楼那。汝虽除疑，余惑未
jìn wú yǐ shì jiān xiàn qián zhū shì jīn fù wèn rǔ
尽。吾以世间现前诸事，今复问汝。
rǔ qǐ bù wén shì luó chéng zhōng yǎn ruò dá duō hū yū
汝岂不闻室罗城中，演若达多。忽於
chén cháo yǐ jìng zhào miàn ài jìng zhōng tóu méi mù kě jiàn
晨朝以镜照面，爱镜中头眉目可见。
chén zé jǐ tóu bú jiàn miàn mù yǐ wéi chī mèi wú zhuàng
瞋责己头不见面目。以为魑魅无状
kuáng zǒu yū yì yún hé cǐ rén hé yīn wú gù kuáng
狂走。於意云何。此人何因无故狂
zǒu fù lóu nà yán shì rén xīn kuáng gèng wú tā gù
走。富楼那言：是人心狂，更无他故。
fó yán miào jiào míng yuán běn yuán míng miào jì chēng wéi wàng
佛言：妙觉明圆，本圆明妙既称为妄
yún hé yǒu yīn ruò yǒu suǒ yīn yún hé míng wàng zì
云何有因。若有所因，云何名妄。自

zhū wànɡxiǎnɡzhǎnzhuǎnxiānɡ yīn cónɡ mí jī mí yǐ lì chén
诸妄想展转相因。从迷积迷以历尘
jié suī fó fā míng yóu bù néng fǎn rú shì mí yīn
劫。虽佛发明，犹不能返。如是迷因，
yīn mí zì yǒu shí mí wú yīn wànɡ wú suǒ yī shàng
因迷自有。识迷无因，妄无所依。尚
wú yǒu shēnɡ yù hé wéi miè dé pú tí zhě rú wù
无有生，欲何为灭。得菩提者，如寤
shí rén shuō mènɡzhōnɡ shì xīn zònɡjīnɡmínɡ yù hé yīn yuán
时人说梦中事。心纵精明，欲何因缘
qǔ mènɡzhōnɡ wù kuànɡ fù wú yīn běn wú suǒ yǒu rú bǐ
取梦中物。况复无因本无所有。如彼
chénɡzhōnɡ yǎn ruò dá duō qǐ yǒu yīn yuán zì bù tóu zǒu
城中演若达多，岂有因缘自怖头走。
hū rán kuánɡ xiē tóu fēi wài dé zònɡ wèi xiē kuánɡ yì
忽然狂歇，头非外得。纵未歇狂，亦
hé yí shī
何遗失。

fù lóu nà wànɡxìnɡ rú shì yīn hé wéi zài
富楼那。妄性如是，因何为在。
rǔ dàn bù suí fēn bié shì jiān yè guǒ zhònɡ shēnɡ sān zhònɡ
汝但不随分别世间业果众 生三种
xiānɡ xù sān yuán duàn gù sān yīn bù shēnɡ zé rǔ xīn
相续。三缘断故，三因不生。则汝心
zhōnɡ yǎn ruò dá duō kuánɡxìnɡ zì xiē xiē jí pú tí shènɡ
中演若达多狂性自歇，歇即菩提。胜
jìnɡmínɡ xīn běn zhōu fǎ jiè bù cónɡ rén dé hé jiè
净明心，本周法界。不从人得。何藉

qú láo kěn qǐ xiū zhèng pì rú yǒu rén yú zì yī zhōng
劬劳肯綮修证。譬如有人於自衣中
xì rú yì zhū bú zì jué zhī qióng lù tā fāng qǐ
系如意珠，不自觉知。穷露他方，乞
shí chí zǒu suī shí pín qióng zhū bù cén shī hū yǒu
食驰走。虽实贫穷，珠不曾失。忽有
zhì zhě zhǐ shì qí zhū suǒ yuàn cóng xīn zhì dà ráo fù
智者指示其珠。所愿从心，致大饶富。
fāng wù shén zhū fēi cóng wài dé
方悟神珠非从外得。

jí shí ā nán zài dà zhòng zhōng dǐng lǐ fó zú
即时阿难在大众中，顶礼佛足，
qǐ lì bái fó shì zūn xiàn shuō shā dào yín yè sān yuán
起立白佛。世尊现说杀盗淫业，三缘
duàn gù sān yīn bù shēng xīn zhōng dá duō kuáng xìng zì
断故，三因不生。心中达多狂性自
xiē xiē jí pú tí bù cóng rén dé sī zé yīn yuán
歇。歇即菩提，不从人得。斯则因缘
jiǎo rán míng bái yún hé rú lái dùn qì yīn yuán wǒ cóng
皎然明白。云何如来顿弃因缘。我从
yīn yuán xīn dé kāi wù shì zūn cǐ yì hé dú wǒ děng
因缘心得开悟。世尊。此义何独我等
nián shào yǒu xué shēng wén jīn cǐ huì zhōng dà mù jiǎn lián
年少有学声闻。今此会中大目犍连
jí shě lì fú xū pú tí děng cóng lǎo fàn zhì wén fó yīn
及舍利弗须菩提等，从老梵志闻佛因
yuán fā xīn kāi wù dé chéng wú lòu jīn shuō pú tí bù
缘，发心开悟得成无漏。今说菩提不

cóng yīn yuán zé wáng shě chéng jū shě lí děng suǒ shuō zì
从因緣。則王舍城拘舍梨等，所說自

rán chéng dì yī yì wéi chuí dà bēi kāi fā mí mèn
然成第一義。惟垂大悲，開發迷悶。

fó gào ā nán jí rú chéngzhōng yǎn ruò dá duō
佛告阿難。即如城中演若達多，

kuáng xìng yīn yuán ruò dé miè chú zé bú kuáng xìng zì rán
狂性因緣，若得滅除。則不狂性自然

ér chū yīn yuán zì rán lǐ qióng yú shì ā nán
而出。因緣自然，理窮於是。阿難。

yǎn ruò dá duō tóu běn zì rán běn zì qí rán wú
演若達多，頭本自然。本自其然，无

rán fēi zì hé yīn yuán gù bù tóu kuáng zǒu ruò zì
然非自。何因緣故，怖頭狂走。若自

rán tóu yīn yuán gù kuáng hé bù zì rán yīn yuán gù shī
然頭因緣故狂。何不自然因緣故失。

běn tóu bù shī kuáng bù wàng chū céng wú biàn yì hé
本頭不失，狂怖妄出。曾无變易，何

jiè yīn yuán běn kuáng zì rán běn yǒu kuáng bù wèi kuáng
藉因緣。本狂自然，本有狂怖。未狂

zhī jì kuáng hé suǒ qián bù kuáng zì rán tóu běn wú
之際，狂何所潛。不狂自然，頭本无

wàng hé wéi kuáng zǒu ruò wù běn tóu shí zhī kuáng zǒu
妄，何為狂走。若悟本頭，識知狂走，

yīn yuán zì rán jù wéi xì lùn shì gù wǒ yán sān yuán
因緣自然，俱為戲論。是故我言三緣

duàn gù jí pú tí xīn pú tí xīn shēng shēng miè xīn
斷故即菩提心。菩提心生，生滅心

miè cǐ dàn shēng miè miè shēng jù jìn wú gōng yòng dào
灭，此但生灭。灭生俱尽，无功用道。

ruò yǒu zì rán rú shì zé míng zì rán xīn shēng shēng
若有自然，如是则明，自然心生，生

miè xīn miè cǐ yì shēng miè wú shēng miè zhě míng wéi
灭心灭，此亦生灭。无生灭者，名为

zì rán yóu rú shì jiān zhū xiāng zá huò chéng yì tǐ
自然。犹如世间诸相杂和，成一体

zhě míng hé hé xìng fēi hé hé zhě chéng běn rán xìng
者，名和合性。非和合者，称本然性。

běn rán fēi rán hé hé fēi hé hé rán jù lí lí
本然非然。和合非合。合然俱离。离

hé jù fēi cǐ jù fāng míng wú xì lùn fǎ pú tí niè
合俱非。此句方名无戏论法。菩提涅

pán shàng zài yáo yuǎn fēi rǔ lì jié xīn qín xiū zhèng suī
盘尚在遥远。非汝历劫辛勤修证。虽

fù yì chí shí fāng rú lái shí èr bù jīng qīng jìng miào lǐ
复忆持十方如来十二部经，清净妙理

rú héng hé shā zhǐ yì xì lùn rǔ suī tán shuō yīn yuán
如恒河沙，只益戏论。汝虽谈说因缘

zì rán jué dìng míng liǎo rén jiān chēng rǔ duō wén dì yī
自然决定明了。人间称汝多闻第一。

yǐ cǐ jī jié duō wén xūn xí bù néng miǎn lí mó dēng gā
以此积劫多闻熏习，不能免离摩登伽

nán hé xū dài wǒ fó dǐng shén zhòu mó dēng gā xīn yīn
难。何须待我佛顶神咒，摩登伽心姪

huǒ dùn xiē dé ā nà hán yú wǒ fǎ zhōng chéng jīng
火顿歇，得阿那含，於我法中，成精

jìn lín ài hé qián kū lìng rǔ jiě tuō shì gù ā
进林。爱河乾枯，令汝解脱。是故阿
nán rǔ suī lì jié yì chí rú lái mì mì miào yán bù
难。汝虽历劫忆持如来秘密妙严，不
rú yí rì xiū wú lòu yè yuǎn lí shì jiānzēng ài èr
如一日修无漏业，远离世间憎爱二
kǔ rú mó dēng gā sù wéi yín nǚ yóu shénzhòu lì xiǎo
苦。如摩登伽宿为婬女，由神咒力销
qí ài yù fǎ zhōng jīn míng xìng bǐ qiū ní yǔ luó hóu
其爱欲，法中今名性比丘尼。与罗侯
mǔ yē shū tuó luó tóng wù sù yīn zhī lì shì yīn tān ài
母耶输陀罗同悟宿因。知历世因贪爱
wéi kǔ yí niàn xūn xiū wú lòu shàn gù huò dé chū chán
为苦。一念熏修无漏善故，或得出缠，
huò ménɡshòu jì rú hé zì qī shàng liú guān tīng
或蒙授记。如何自欺，尚留观听。

ā nán jí zhū dà zhòng wén fó shì huì yí huò
阿难及诸大众，闻佛示诲，疑惑
xiāo chú xīn wù shí xiāng shēn yì qīng ān dé wèi céng
消除，心悟实相。身意轻安，得未曾
yǒu chóng fù bēi lèi dǐng lǐ fó zú cháng guì hé zhǎng
有。重复悲泪，顶礼佛足，长跪合掌
ér bái fó yán wú shàng dà bēi qīng jìng bǎo wáng shàn kāi
而白佛言：无上大悲清净宝王，善开
wǒ xīn néng yǐ rú shì zhǒng zhǒng yīn yuán fāng biàn tí
我心。能以如是种种因缘，方便提
jiǎng yīn zhū shēn míng chū yú kǔ hǎi shì zūn wǒ jīn
奖，引诸沈冥出於苦海。世尊。我今

sui chéng rú shì fǎ yīn zhī rú lái cáng miào jiào míng xīn biàn
虽承如是法音，知如来藏妙觉明心遍
shí fāng jiè hán yù rú lái shí fāng guó tǔ qīng jìng bǎo
十方界，含育如来十方国土，清净宝
yán miào jiào wáng chà rú lái fù zé duō wén wú gōng bù
严妙觉王刹。如来复责多闻无功，不
dǎi xiū xí wǒ jīn yóu rú lǚ bó zhī rén hū méng tiān
逮修习。我今犹如旅泊之人，忽蒙天
wáng cì yǔ huá wū suī huò dà zhái yào yīn mén rù
王赐与华屋，虽获大宅，要因门入。
wéi yuàn rú lái bù shě dà bēi shì wǒ zài huì zhū mén àn
惟愿如来不舍大悲，示我在会诸蒙暗
zhě juān shě xiǎo chéng bì huò rú lái wú yú niè pán běn
者，捐舍小乘，毕获如来无余涅槃本
fā xīn lù lìng yǒu xué zhě cóng hé shè fú chóu xī pān
发心路。令有学者，从何摄伏畴昔攀
yuán dé tuó luó ní rù fó zhī jiàn zuò shì yǔ yǐ
缘，得陀罗尼，入佛知见。作是语已，
wǔ tǐ tóu dì zài huì yì xīn zhù fó cí zhǐ
五体投地。在会一心，伫佛慈旨。

ěr shí shì zūn āi mǐn huì zhōng yuán jiào shēng wén
尔时世尊，哀愍会中缘觉声闻，
yū pú tí xīn wèi zì zài zhě jí wéi dāng lái fó miè dù
於菩提心未自在者。及为当来佛灭度
hòu mò fǎ zhòng shēng fā pú tí xīn kāi wú shàng chéng
後，末法众生发菩提心，开无上乘
miào xiū xíng lù xuān shì ā nán jí zhū dà zhòng nǚ děng
妙修行路。宣示阿难及诸大众。汝等

jué dìng fā pú tí xīn yú fó rú lái miào sān mó tí
决定发菩提心，於佛如来妙三摩提，
bù shēng pí juàn yīng dān xiān míng fā jué chū xīn èr jué dìng
不生疲倦。应当先明发觉初心二决定
yì
义。

yún hé chū xīn èr yì jué dìng
云何初心二义决定。

ā nán dì yì yì zhě rǔ děng ruò yù juān shě
阿难。第一义者，汝等若欲捐舍
shēng wén xiū pú sà chéng rù fó zhī jiàn yīng dān shěn guān
声闻，修菩萨乘入佛知见，应当审观
yīn dì fā xīn yǔ guǒ dì jiào wéi tóng wéi yì ā nán
因地发心，与果地觉为同为异。阿难。
ruò yú yīn dì yǐ shēng miè xīn wéi běn xiū yīn ér qiú fó
若於因地以生灭心为本修因，而求佛
chéng bù shēng bú miè wú yǒu shì chù yǐ shì yì gù
乘不生不灭，无有是处。以是义故，
rǔ dān zhào míng zhū qì shì jiān kě zuò zhī fǎ jiē cóng biàn
汝当照明诸器世间可作之法，皆从变
miè ā nán rǔ guān shì jiān kě zuò zhī fǎ shuí wéi
灭。阿难。汝观世间可作之法，谁为
bú huài rán zhōng bù wén làn huài xū kōng hé yǐ gù
不坏。然终不闻烂坏虚空。何以故。
kōng fēi kě zuò yóu shì shǐ zhōng wú huài miè gù zé rǔ
空非可作，由是始终无坏灭故。则汝
shēn zhōng jiān xiāng wéi dì rùn shī wéi shuǐ xuān chù wéi
身中，坚相为地，润湿为水，煖触为

huǒ dòng yáo wéi fēng yóu cǐ sì chán fēn rǔ zhàn yuán
火，动摇为风。由此四缠，分汝湛圆
miào jiào míng xīn wéi shì wéi tīng wéi jiào wéi chá cóng shǐ
妙觉明心，为视为听为觉为察。从始
rù zhōng wǔ dié hún zhuó
入终，五叠浑浊。

yún hé wéi zhuó
云何为浊。

ā nán pì rú qīng shuǐ qīng jié běn rán jí
阿难。譬如清水，清洁本然。即
bǐ chén tǔ huī shā zhī lún běn zhì liú ài èr tǐ fǎ
彼尘土灰沙之伦，本质留碍。二体法
ěr xìng bù xiāng xún yǒu shì jiān rén qǔ bǐ tǔ chén
尔，性不相循。有世间人，取彼土尘，
tóu yú jìng shuǐ tǔ shī liú ài shuǐ wǎng qīng jié róng
投於净水。土失留碍，水亡清洁。容
mào gǔ rán míng zhī wéi zhuó rǔ zhuó wǔ zhòng yì fù
貌汨然，名之为浊。汝浊五重，亦复
rú shì
如是。

ā nán rǔ jiàn xū kōng biān shí fāng jiè kōng jiàn
阿难。汝见虚空遍十方界。空见
bù fēn yǒu kōng wú tǐ yǒu jiàn wú jiào xiāng zhī wàng
不分。有空无体。有见无觉。相织妄
chéng shì dì yī zhòng míng wéi jié zhuó rǔ shēn xiàn tuán
成。是第一重，名为劫浊。汝身现抟
sì dà wéi tǐ jiàn wén jiào zhī yōng lìng liú ài shuǐ
四大为体。见闻觉知，壅令留碍。水

huǒ fēng tǔ xuán lìng jiào zhī xiāng zhī wàn g chéng shì dì
火风土，旋令觉知。相织妄成。是第
èr chóng míng wéi jiàn zhuó yòu rǔ xīn zhōng yì shí tōng
二重，名为见浊。又汝心中忆识通
xì xìng fā zhī jiàn róng xiàn liù chén lí chén wú xiāng
习。性发知见。容现六尘。离尘无相。
lí jiào wú xìng xiāng zhī wàn g chéng shì dì sān zhòng míng
离觉无性。相织妄成。是第三重，名
fán nǎo zhuó yòu rǔ zhāo xī shēng miè bù tíng zhī jiàn měi
烦恼浊。又汝朝夕生灭不停。知见每
yù liú yú shì jiān yè yùn měi cháng qiān yú guó tǔ xiāng
欲留於世间业运每常迁於国土。相
zhī wàn g chéng shì dì sì zhòng míng zhòng shēng zhuó rǔ
织妄成，是第四重，名众生浊。汝
děng jiàn wén yuán wú yì xìng zhòng chén gé yuè wú zhuàng yì
等见闻元无异性。众尘隔越，无状异
shēng xìng zhōng xiāng zhī yòng zhōng xiāng bèi tóng yì shī
生。性中相知。用中相背。同异失
zhǔn xiāng zhī wàn g chéng shì dì wǔ zhòng míng wéi mìng zhuó
准。相织妄成。是第五重，名为命浊。
ā nán rǔ jīn yù lìng jiàn wén jiào zhī yuǎn qì
阿难。汝今欲令见闻觉知，远契
rú lái cháng lè wǒ jìng yīng dāng xiān zé sǐ shēng gēn běn
如来常乐我净。应当先择死生根本，
yī bù shēng miè yuán zhàn xìng chéng yǐ zhàn xuán qí xū wàn g
依不生灭圆湛性成，以湛旋其虚妄
miè shēng fú hái yuán jiào dé yuán míng jiào wú shēng miè xìng
灭生，伏还元觉，得元明觉无生灭性

wéi yīn dì xīn rán hòu yuán chéng guǒ dì xiū zhèng rú chéng
为因地心，然後圆成果地修证。如澄
zhuó shuǐ zhù yú jìng qì jìng shēn bú dòng shā tǔ zì
浊水，贮於静器，静深不动，沙土自
shěn qīng shuǐ xiàn qián míng wéi chū fú kè chén fán nǎo
沈，清水现前，名为初伏客尘烦恼。

qù ní chún shuǐ míng wéi yǒng duàn gēn běn wú míng míng xiāng
去泥纯水，名为永断根本无明。明相
jīng chún yì qiè biàn xiàn bù wéi fán nǎo jiē hé niè
精纯，一切变现，不为烦恼，皆合涅
pán qīng jìng miào dé dì èr yì zhě rǔ dèng bì yù fā
盘清净妙德。第二义者，汝等必欲发
pú tí xīn yú pú sà chéng shēng dà yǒng měng jué dìng qì
菩提心，於菩萨乘生大勇猛，决定弃
juān zhū yǒu wéi xiāng yīng dāng shěn xián fán nǎo gēn běn cǐ
捐诸有为相，应当审详烦恼根本。此
wú shǐ lái fā yè rùn shēng shuí zuò shuí shòu
无始来发业润生谁作谁受。

ā nán rǔ xiū pú tí ruò bù shěn guān fán nǎo
阿难。汝修菩提，若不审观烦恼
gēn běn zé bù néng zhī xū wàng gēn chén hé chù diān dǎo
根本，则不能知虚妄根尘何处颠倒。
chù shàng bù zhī yún hé xiáng fú qǔ rú lái wèi ā
处尚不知，云何降伏取如来位。阿
nán rǔ guān shì jiān jiě jié zhī rén bú jiàn suǒ jié
难。汝观世间解结之人，不见所结，
yún hé zhī jiě bù wén xū kōng bèi rǔ huī liè hé yǐ
云何知解。不闻虚空被汝隳裂。何以

gù kōng wú xíngxiāng wú jié jiě gù zé rǔ xiànrán
故。空无形相，无结解故。则汝现前
yǎn ěr bí shé jí yǔ shēn xīn liù wéi zéi méi zì
眼耳鼻舌，及与身心，六为贼媒，自
jié jiā bǎo yóu cǐ wú shǐ zhòngshēng shì jiè shēngchán fù
劫家宝。由此无始众生世界，生缠缚
gù yú qì shì jiān bù néngchāo yuè
故，於器世间不能超越。

ā nán yún hé míng wéi zhòngshēng shì jiè shì wéi
阿难。云何名为众生世界。世为
qiān liú jiè wéi fāng wèi rǔ jīn dāng zhī dōng xī
迁流。界为方位。汝今当知东、西、
nán běi dōng nán xī nán dōng běi xī běi
南、北、东南、西南、东北、西北、
shàng xià wéi jiè guò qù wèi lái xiànzài
上、下、为界。过去、未来、现在、
wéi shì fāng wèi yǒu shí liú shù yǒu sān yì qiè zhòng
为世。方位有十。流数有三。一切众
shēng zhī wàngxiāngchéng shēnzhōng mào qiān shì jiè xiāng shè
生织妄相成。身中贸迁，世界相涉。
ér cǐ jiè xìng shè suī shí fāng dìng wèi kě míng shì jiān
而此界性设虽十方，定位可明。世间
zhǐ mù dōng xī nán běi shàng xià wú wèi zhōng wú dìng
只目东西南北，上下无位，中无定
fāng sì shù bì míng yǔ shì xiāng shè sān sì sì sān
方，四数必明。与世相涉，三四四三，
wǎn zhuǎn shí èr liú biàn sān dié yī shí bǎi qiān zǒng
宛转十二。流变三叠，一十百千。总

kuò shǐ zhōng liù gēn zhī zhōng gè gè gōng dé yǒu qiān èr
括始终。六根之中，各各功德有千二
bǎi
百。

ā nán rǔ fù yú zhōng kè dìng yōu liè rú
阿难。汝复於中，克定优劣。如
yǎn guān jiàn hòu àn qián míng qián fān quán míng hòu fān
眼观见，後暗前明。前方全明。後方
quán àn zuǒ yòu páng guān sān fēn zhī èr tǒng lùn suǒ zuò
全暗。左右旁观三分之二。统论所作，
gōng dé bù quán sān fēn yán gōng yī fēn wú dé dāng
功德不全。三分言功。一分无德。当
zhī yǎn wéi bā bǎi gōng dé rú ěr zhōu tīng shí fāng wú
知眼唯八百功德。如耳周听，十方无
yí dòng ruò ěr yáo jìng wú biān jì dāng zhī ěr gēn
遗。动若迺遥。静无边际。当知耳根
yuán mǎn yī qiān èr bǎi gōng dé rú bí xiù wén tōng chū
圆满一千二百功德。如鼻嗅闻，通出
rù xī yǒu chū yǒu rù ér què zhōng jiāo yàn yú bí
入息。有出有入，而阙中交。验於鼻
gēn sān fēn què yī dāng zhī bí wéi bā bǎi gōng dé
根，三分阙一。当知鼻唯八百功德。
rú shé xuānyáng jìn zhū shì jiān chū shì jiān zhì yán yǒu
如舌宣扬，尽诸世间出世间智。言有
fāng fēn lǐ wú qióng jìn dāng zhī shé gēn yuán mǎn yī qiān
方分，理无穷尽。当知舌根圆满一千
èr bǎi gōng dé rú shēn jiào chù shí yú wéi shùn hé
二百功德。如身觉触，识於违顺。合

shí néng jiào lí zhōng bù zhī lí yì hé shuāng yàn yū
时能觉。离中不知。离一合双。验於
shēn gēn sān fēn què yī dāng zhī shēn wéi bā bǎi gōng dé
身根，三分阙一。当知身唯八百功德。
rú yì mò róng shí fāng sān shì yì qiè shì jiān chū shì jiān
如意默容，十方三世一切世间出世间
fǎ wéi shèng yǔ fán wú bù bāo róng jìn qí yá jì
法，唯圣与凡，无不包容，尽其涯际。
dāng zhī yì gēn yuán mǎn yì qiān èr bǎi gōng dé
当知意根圆满一千二百功德。

ā nán rǔ jīn yù nì shēng sǐ yù liú fǎn qióng
阿难。汝今欲逆生死欲流，返穷
liú gēn zhì bù shēng miè dāng yàn cǐ děng liù shòu yòng gēn
流根，至不生灭。当验此等六受用根，
shuí hé shuí lí shuí shēn shuí qiǎn shuí wéi yuán tōng shuí
谁合谁离，谁深谁浅，谁为圆通，谁
bù yuán mǎn ruò néng yú cǐ wù yuán tōng gēn nì bǐ wú
不圆满。若能於此悟圆通根，逆彼无
shǐ zhī wàn yè liú dé xún yuán tōng yǔ bù yuán gēn
始织妄业流，得循圆通，与不圆根，
rì jié xiāng bèi wǒ jīn bèi xiǎn liù zhàn yuán míng běn suǒ
日劫相倍。我今备显六湛圆明，本所
gōng dé shù liàng rú shì suí rǔ xiáng zé qí kě rù
功德，数量如是。随汝详择其可入
zhě wú dāng fā míng lìng rǔ zēng jìn shí fāng rú lái
者。吾当发明，令汝增进。十方如来，
yú shí bā jiè yì yì xiū xíng jiē dé yuán mǎn wú shàng pú
於十八界一一修行，皆得圆满无上菩

tí yú qí zhōngjiān yì wú yōu liè dàn rǔ xià liè
提。於其中間，亦無優劣。但汝下劣，
wèi néng yú zhōngyuán zì zài huì gù wǒ xuānyáng lìng rǔ
未能於中圓自在慧。故我宣揚，令汝
dàn yú yì mén shēn rù rù yì wú wàng bǐ liù zhī gēn
但於一門深入。入一無妄，彼六知根，
yī shí qīngjìng
一時清淨。

ā nán bái fó yán shì zūn yún hé nì liúshēn
阿難白佛言：世尊。云何逆流深
rù yì mén néng lìng liù gēn yī shí qīngjìng
入一門，能令六根一時清淨。

fó gào ā nán rǔ jīn yǐ dé xū tuó huán guǒ
佛告阿難。汝今已得須陀洹果。

yǐ miè sān jiè zhòngshēng shì jiānjiàn suǒ duàn huò rán yóu
已滅三界眾生世間見所斷惑。然猶
wèi zhī gēn zhōng jī shēng wú shǐ xū xí bǐ xí yào yīn
未知根中積生無始虛習。彼習要因
xiū suǒ duàn dé hé kuàng cǐ zhōngshēng zhù yì miè fēn jì
修所斷得。何況此中生住異滅，分劑
tóu shù jīn rǔ qiě guānxiànrán liù gēn wéi yī wéi liù
頭數。今汝且觀現前六根，為一為六。

ā nán ruò yán yì zhě ěr hé bù jiàn mù hé bù
阿難。若言一者，耳何不見，目何不
wén tóu xī bù lǚ zú xī wú yǔ ruò cǐ liù gēn
聞，頭奚不履，足奚無語。若此六根
jué dìngchéng liù rú wǒ jīn huì yǔ rǔ xuānyáng wēi miào
決定成六。如我今會，與汝宣揚微妙

fǎ mén rǔ zhī liù gēn shuí lái lǐngshòu
法门。汝之六根，谁来领受。

ā nán yán wǒ yòng ěr wén
阿难言。我用耳闻。

fó yán rǔ ěr zì wén hé guānshēn kǒu kǒu
佛言；汝耳自闻，何关身口。口

lái wèn yì shēn qǐ qīn chéng shì gù yīng zhī fēi yì zhōng
来问义，身起钦承。是故应知非一终

liù fēi liù zhōng yì zhōng bù rǔ gēn yuán yì yuán liù
六，非六终一。终不汝根元一元六。

ā nán dāng zhī shì gēn fēi yì fēi liù yóu wú shǐ lái
阿难当知。是根非一非六。由无始来

diān dǎo lún tì gù yú yuánzhàn yí liù yì shēng rǔ xū
颠倒沦替，故於圆湛一六义生。汝须

tuó huán suī dé liù xiāo yóu wèi wáng yì rú tài xū
陀洹，虽得六销，犹未亡一。如太虚

kōng cān hé qún qì yóu qì xíng yì míng zhī yì kōng
空参合群器。由器形异，名之异空。

chú qì guānkōng shuōkōng wéi yì bǐ tài xū kōng yún
除器观空，说空为一。彼太虚空，云

hé wéi rǔ chéngtóng bù tóng hé kuànggèngmíng shì yì fēi
何为汝成同不同。何况更名是一非

yì zé rǔ le zhī liù shòuyòng gēn yì fù rú shì
一。则汝了知六受用根，亦复如是。

yóu míng àn dēng èr zhǒngxiāngxíng yú miào yuánzhōng
由明暗等二种相形。於妙圆中

niánzhàn fā jiàn jiàn jīng yǐng sè jié sè chéng gēn gēn
黏湛发见。见精映色，结色成根。根

yuán mù wéi qīngjìng sì dà yīn míng yǎn tǐ rú pú táo
元目为清静四大。因名眼体，如蒲萄
duǒ fú gēn sì chén liú yì bēn sè yóu dòngjìngděng
朵。浮根四尘，流逸奔色。由动静等
èr zhǒng xiāng jī yú miào yuán zhōng nián zhàn fā tīng tīngjīng
二种相击。於妙圆中黏湛发听。听精
yìngshēng juǎnshēngchéng gēn gēn yuán mù wéi qīngjìng sì
映声，卷声成根。根元目为清静四
dà yīn míng ěr tǐ rú xīn juǎn yè fú gēn sì chén
大。因名耳体，如新卷叶。浮根四尘，
liú yì bēn shēng yóu tōng sāi děng èr zhǒng xiāng fā yú miào
流逸奔声。由通塞等二种相发。於妙
yuán zhōng nián zhàn fā xiù xiù jīng yìng xiāng nà xiāng chéng
圆中黏湛发嗅。嗅精映香，纳香成
gēn gēn yuán mù wéi qīngjìng sì dà yīn míng bí tǐ
根。根元目为清静四大。因名鼻体，
rú shuāng chuí zhuǎo fú gēn sì chén liú yì bēn xiāng yóu
如双垂爪。浮根四尘，流逸奔香。由
tiān biàn děng èr zhǒng xiāng cān yú miào yuán zhōng nián zhàn fā
恬变等二种相参。於妙圆中黏湛发
cháng chángjīng yìng wèi jiǎo wèi chéng gēn gēn yuán mù wéi
尝。尝精映味。绞味成根。根元目为
qīngjìng sì dà yīn míng shé tǐ rú chū yǎn yuè fú
清静四大。因名舌体，如初偃月。浮
gēn sì chén liú yì bēn wèi yóu lí hé děng èr zhǒng xiāng
根四尘，流逸奔味。由离合等二种相
mó yú miào yuán zhōng nián zhàn fā jué jiào jīng yìng chù
摩。於妙圆中黏湛发觉。觉精映触，

tuán chù chéng gēn gēn yuán mù wéi qīngjìng sì dà yīn míng
拈触成根。根元目为清净四大。因名
shēn tǐ rú yāo gǔ sǎng fú gēn sì chén liú yì bēn
身体，如腰鼓颡。浮根四尘，流逸奔
chù yóu shēng miè děng èr zhǒng xiāng xù yú miào yuán zhōng
触。由生灭等二种相续。於妙圆中
nián zhàn fā zhī zhī jīng yǐng fǎ lǎn fǎ chéng gēn gēn
黏湛发知。知精映法，揽法成根。根
yuán mù wéi qīngjìng sì dà yīn míng yì sī rú yōu shì
元目为清净四大。因名意思，如幽室
jiàn fú gēn sì chén liú yì bēn fǎ
见。浮根四尘，流逸奔法。

ā nán rú shì liù gēn yóu bǐ jiào míng yǒu
阿难。如是六根，由彼觉明，有
míng míng jiào shī bǐ jīng le nián wàng fā guāng shì yǐ
明明觉，失彼精了，黏妄发光。是以
rǔ jīn lí àn lí míng wú yǒu jiàn tǐ lí dòng lí jìng
汝今离暗离明，无有见体。离动离静，
yuán wú tīng zhì wú tōng wú sāi xiù xìng bù shēng fēi
元无听质，无通无塞，嗅性不生。非
biàn fēi tián cháng wú suǒ chū bù lí bù hé jiào chù
变非恬，尝无所出。不离不合，觉触
běn wú wú miè wú shēng le zhī ān jì rǔ dàn bù
本无。无灭无生，了知安寄。汝但不
xún dòng jìng hé lí tián biàn tōng sāi shēng miè
循动静、合离、恬变、通塞、生灭
míng àn rú shì shí èr zhū yǒu wéi xiāng suí bá yì
、明暗，如是十二诸有为相。随拔一

gēn tuō nián nèi fú fú guī yuán zhēn fā běn míng yào
根，脱黏内伏伏归元真，发本明耀。
yào xìng fā míng zhū yú wǔ nián yīng bá yuán tuō bù
耀性发明，诸余五黏，应拔圆脱。不
yóu qián chén suǒ qǐ zhī jiàn míng bù xún gēn jì gēn míng
由前尘所起知见。明不循根，寄根明
fā yóu shì liù gēn hù xiāng wéi yòng
发。由是六根互相为用。

ā nán rǔ qǐ bù zhī jīn cǐ huì zhōng ā nà
阿难。汝岂不知今此会中，阿那
lǜ tuó wú mù ér jiàn bá nán tuó lóng wú ěr ér
律陀，无目而见。跋难陀龙，无耳而
tīng qīng gā shén nǚ fēi bí wén xiāng jiāo fàn bō tí
听。菟伽神女，非鼻闻香。骄梵钵提，
yì shé zhī wèi shùn ruò duō shén wú shēn jiào chù rú
异舌知味。舜若多神，无身觉触。如
lái guāng zhōng yǐng lìng zàn xiàn jì wéi fēng zhì qí tǐ yuán
来光中，映令暂现。既为风质其体元
wú zhū miè jìn dìng dé jì shēng wén rú cǐ huì zhōng mó
无。诸灭尽定得寂声闻。如此会中摩
hē jiā yè jiǔ miè yì gēn yuán míng liǎo zhī bù yīn xīn
诃迦叶，久灭意根，圆明了知不因心
niàn
念。

ā nán jīn rǔ zhū gēn ruò yuán bá yǐ nèi yíng
阿难。今汝诸根若圆拔已，内莹
fā guāng rú shì fú chén jí qì shì jiān zhū biàn huà xiāng
发光。如是浮尘及器世间诸变化相，

rú tāngxiāobīng yīngniàn huà chéng wú shàng zhī jué
如汤销冰，应念化成无上知觉。

ā nán rú bǐ shì rén jù jiàn yú yǎn ruò lìng
阿难。如彼世人聚见於眼。若令

jí hé àn xiāng xiàn qián liù gēn àn rán tóu zú xiāng
急合，暗相现前，六根黯然，头足相

lèi bǐ rén yǐ shǒu xún tǐ wài rào bǐ suī bú jiàn
类。彼人以手循体外绕，彼虽不见，

tóu zú yí biàn zhī jué shì tóng yuán jiàn yīn míng àn
头足一辨，知觉是同。缘见因明，暗

chéng wú jiàn bù míng zì fā zé zhū àn xiāng yǒng bù néng
成无见。不明自发，则诸暗相永不能

hūn gēn chén jì xiǎo yún hé jiào míng bù chéng yuán miào
昏。根尘既销，云何觉明不成圆妙。

ā nán bái fó yán shì zūn rú fó shuō yán
阿难白佛言：世尊。如佛说言，

yīn dì jiào xīn yù qiú cháng zhù yào yǔ guǒ wèi míng mù
因地觉心，欲求常住，要与果位名目

xiāng yīng shì zūn rú guǒ wèi zhōng pú tí niè pán
相应。世尊。如果位中，菩提、涅槃、

zhēn rú fó xìng ān mó luó shí kōng rú lái cáng
真如、佛性、庵摩罗识，空如来藏，

dà yuán jìng zhì shì qī zhǒng míng chēng wèi suī bié qīng
大圆镜智，是七种名，称谓虽别，清

jìng yuán mǎn tǐ xìng jiān níng rú jīn gāng wáng cháng zhù
净圆满，体性坚凝，如金刚王，常住

bú huài ruò cǐ jiàn tīng lí yú míng àn dòng jìng tōng sāi
不坏。若此见听，离於明暗动静通塞，

bì jìng wú tǐ yóu rú niàn xīn lí yú qián chén běn
毕竟无体。犹如念心，离於前尘，本
wú suǒ yǒu yún hé jiāng cǐ bì jìng duàn miè yǐ wéi xiū
无所有。云何将此毕竟断灭以为修
yīn yù huò rú lái qī cháng zhù guǒ shì zūn ruò lí
因，欲获如来七常住果。世尊。若离
míng àn jiàn bì jìng kōng rú wú qián chén niàn zì xìng
明暗，见毕竟空。如无前尘，念自性
miè jìn tuì xún huán wēi xì tuī qiú běn wú wǒ xīn
灭。进退循环，微细推求，本无我心
jí wǒ xīn suǒ jiāng shuí lì yīn qiú wú shàng jiào rú lái
及我心所，将谁立因求无上觉。如来
xiān shuō zhàn jīng yuán cháng wéi yuè chéng yán zhōng chéng xì
先说湛精圆常。违越诚言，终成戏
lùn yún hé rú lái zhēn shí yǔ zhě wéi chuí dà cí
论。云何如来真实语者。惟垂大慈，
kāi wǒ méng xī
开我蒙惛。

fó gào ā nán rǔ xué duō wén wèi jìn zhū lòu
佛告阿难。汝学多闻，未尽诸漏，
xīn zhōng tú zhī diān dǎo suǒ yīn zhēn dǎo xiàn qián shí wèi
心中徒知颠倒所因。真倒现前，实未
néng shí kǒng rǔ chéng xīn yóu wèi xìn fú wú jīn shì jiāng
能识。恐汝诚心犹未信伏。吾今试将
chén sù zhū shì dāng chú rǔ yí jí shí rú lái cù luó
尘俗诸事，当除汝疑。即时如来敕罗
hóu luó jī zhōng yī shēng wèn ā nán yán rǔ jīn wén
侯罗击钟一声。问阿难言。汝今闻

bú ā nán dà zhòng jù yán wǒ wén zhōng xiē wú shēng
不。阿难大众，俱言我闻。钟歇无声。

fó yòu wèn yán rǔ jīn wén bú ā nán dà zhòng jù
佛又问言。汝今闻不。阿难大众，俱

yán bù wén shí luó hóu luó yòu jī yì shēng fó yòu wèn
言不闻。时罗侯罗又击一声。佛又问

yán rǔ jīn wén bú ā nán dà zhòng yòu yán jù wén
言。汝今闻不。阿难大众，又言俱闻。

fó wèn ā nán rǔ yún hé wén yún hé bù wén ā
佛问阿难。汝云何闻，云何不闻。阿

nán dà zhòng jù bái fó yán zhōng shēng ruò jī zé wǒ dé
难大众俱白佛言：钟声若击，则我得

wén jī jiǔ shēng xiāo yīn xiǎng shuāng jué zé míng wú
闻。击久声销，音响双绝，则名无

wén rú lái yòu cù luó hóu jī zhōng wèn ā nán yán
闻。如来又敕罗侯击钟。问阿难言。

rǔ jīn shēng bú ā nán dà zhòng jù yán yǒu shēng
汝今声不。阿难大众，俱言有声。

shǎo xuǎn shēng xiāo fó yòu wèn yán ěr jīn shēng bú ā
少选声销。佛又问言。尔今声不。阿

nán dà zhòng dā yán wú shēng yǒu qǐng luó hóu gèng lái
难大众，答言无声。有顷罗侯更来

zhuàng zhōng fó yòu wèn yán ěr jīn shēng bú ā nán
撞钟。佛又问言。尔今声不。阿难

dà zhòng jù yán yǒu shēng fó wèn ā nán rǔ yún hé
大众，俱言有声。佛问阿难。汝云何

shēng yún hé wú shēng ā nán dà zhòng jù bái fó yán
声，云何无声。阿难大众俱白佛言：

zhōngshēng ruò jī zé míng yǒu shēng jī jiǔ shēng xiāo
钟 声 若 击， 则 名 有 声。 击 久 声 销，
yīn xiǎng shuāng jué zé míng wú shēng fó yǔ ā nán jí
音 响 双 绝， 则 名 无 声。 佛 语 阿 难 及
zhū dà zhòng rǔ jīn yún hé zì yǔ jiǎo luàn dà zhòng ā
诸 大 众。 汝 今 云 何 自 语 矫 乱。 大 众 阿
nán jù shí wèn fó wǒ jīn yún hé míng wéi jiǎo luàn
难， 俱 时 问 佛。 我 今 云 何 名 为 矫 乱。
fó yán wǒ wèn rǔ wén rǔ zé yán wén yòu wèn rǔ
佛 言： 我 问 汝 闻。 汝 则 言 闻。 又 问 汝
shēng rǔ zé yán shēng wéi wén yǔ shēng bào dá wú dìng
声， 汝 则 言 声。 唯 闻 与 声， 报 答 无 定。
rú shì yún hé bù míng jiǎo luàn ā nán shēng xiāo wú
如 是 云 何 不 名 矫 乱。 阿 难。 声 销 无
xiǎng rǔ shuō wú wén ruò shí wú wén wén xìng yǐ miè
响， 汝 说 无 闻。 若 实 无 闻， 闻 性 已 灭，
tóng yú kū mù zhōngshēng gèng jī rǔ yún hé zhī zhī
同 於 枯 木。 钟 声 更 击， 汝 云 何 知。 知
yǒu zhī wú zì shì shēng chén huò wú huò yǒu qǐ bǐ wén
有 知 无， 自 是 声 尘 或 无 或 有。 岂 彼 闻
xìng wéi rǔ yǒu wú wén shí yún wú shuí zhī wú zhě
性 为 汝 有 无。 闻 实 云 无， 谁 知 无 者。
shì gù ā nán shēng yú wén zhōng zì yǒu shēng miè fēi wéi
是 故 阿 难。 声 於 闻 中 自 有 生 灭。 非 为
rǔ wén shēng shēng shēng miè lìng rǔ wén xìng wéi yǒu wéi wú
汝 闻 声 生 声 灭。 令 汝 闻 性 为 有 为 无
rǔ shàng diān dǎo huò shēng wéi wén hé guài hūn mí yǐ cháng
汝 尚 颠 倒， 惑 声 为 闻。 何 怪 昏 迷 以 常

wéi duàn zhōng bù yīng yán

为断，终不应言。

lí zhū dòngjìng bì sè kāi tōng shuō wén wú xìng

离诸动静闭塞开通，说闻无性。

rú zhòngshuì rén mián shú chuángzhěn qí jiā yǒu rén yū

如重睡人，眠熟床枕。其家有人，於

bǐ shuì shí dǎo liànchōng mǐ qí rén mèngzhōng wén chōng dǎo

彼睡时，捣练舂米。其人梦中闻舂捣

shēng bié zuò tā wù huò wéi jī gǔ huò wéi zhuàng

声，别作他物。或为击鼓。或为撞

zhōng jí yū mèng shí zì guài qí zhōng wéi mù shí xiǎng yū

钟。即於梦时自怪其钟为木石响。於

shí hū wù chuán zhī chǔ yīn zì gào jiā rén wǒ zhèng

时忽寤，遑知杵音。自告家人，我正

mèng shí huò cǐ chōng yīn jiāng wéi gǔ xiǎng ā nán shì

梦时，惑此舂音将为鼓响。阿难。是

rén mèngzhōng qǐ yì jìng yáo kāi bì tōng sāi qí xíng suī

人梦中，岂忆静摇开闭通塞。其形虽

mèi wén xìng bù hūn zòng rǔ xíngxiāo mìngguāngqiānxiè

寐，闻性不昏。纵汝形销，命光迁谢，

cǐ xìng yún hé wéi rǔ xiāo miè yǐ zhū zhòngshēngcóng wú

此性云何为汝销灭。以诸众生从无

shǐ lái xún zhū sè shēng zhú niàn liú zhuǎn céng bù kāi

始来，循诸色声，逐念流转。曾不开

wù xìngjìngmiào cháng bù xún suǒ cháng zhú zhū shēng miè

悟性净妙常。不循所常，逐诸生灭。

yóu shì shēngshēng zá rǎn liú zhuǎn ruò qì shēng miè shǒu

由是生生杂染流转。若弃生灭，守

yū zhēncháng chángguāngxiànrqián gēn chén shí xīn yīng shí xiāo
於真常，常光现前，根尘识心应时销
luò xiǎngxiāng wéi chén shí qíng wéi gòu èr jù yuǎn lí
落。想相为尘，识情为垢，二俱远离。
zé rǔ fǎ yǎn yīng shí qīngmíng yún hé bù chéng wú shàng
则汝法眼应时清明。云何不成无上
zhī jué
知觉。

juǎn wǔ

卷五

ā nán bái fó yán shì zūn rú lái suī shuō dì
阿难白佛言。世尊。如来虽说第
èr yì mén jīn guān shì jiān jiě jié zhī rén ruò bù zhī
二义门。今观世间解结之人，若不知
qí suǒ jié zhī yuán wǒ xìn shì rén zhōng bù néng jiě shì
其所结之元，我信是人终不能解。世
zūn wǒ jí huì zhōng yǒu xué shēng wén yì fù rú shì
尊。我及会中有学声闻，亦复如是。
cóng wú shǐ jì yǔ zhū wú míng jù miè jù shēng suī dé
从无始际与诸无明，俱灭俱生。虽得
rú shì duō wén shàn gēn míng wéi chū jiā yóu gé rì nùè
如是多闻善根，名为出家，犹隔日疟。
wéi yuàn dà cí āi mǐn lún nì jīn rì shēn xīn yún
惟愿大慈，哀愍沦溺。今日身心，云
hé shì jié cóng hé míng jiě yì lìng wèi lái kǔ nàn zhòng
何是结，从何名解。亦令未来苦难众

shēng dé miǎn lún huí bú luò sān yǒu zuò shì yǔ yǐ
生，得免轮回，不落三有。作是语已，
pǔ jí dà zhòng wǔ tǐ tóu dì yǔ lèi qiào chéng zhù fó
普及大众五体投地。雨泪翘诚，伫佛
rú lái wú shàng kāi shì
如来无上开示。

ěr shí shì zūn lián mǐn ā nán jí zhū huì zhōng zhū
尔时世尊怜愍阿难，及诸会中诸
yǒu xué zhě yì wéi wèi lái yì qiè zhòng shēng wéi chū shì
有学者。亦为未来一切众生，为出世
yīn zuò jiāng lái yǎn yǐ yán fú tán zǐ jīn guāng shǒu mó
因作将来眼。以阎浮檀紫金光手，摩
ā nán dǐng jí shí shí fāng pǔ fó shì jiè liù zhǒng zhèn
阿难顶。即时十方普佛世界，六种震
dòng wēi chén rú lái zhù shì jiè zhě gè yǒu bǎo guāng cóng
动。微尘如来住世界者，各有宝光从
qí dǐng chū qí guāng tóng shí yú bǐ shì jiè lái zhī tuó
其顶出。其光同时於彼世界，来只陀
lín guàn rú lái dǐng shì zhū dà zhòng dé wèi céng yǒu
林，灌如来顶。是诸大众，得未曾有。
yú shì ā nán jí zhū dà zhòng jù wén shí fāng wēi chén rú
於是阿难及诸大众，俱闻十方微尘如
lái yì kǒu tóng yīn gào ā nán yán shàn zāi ā nán
来，异口同音，告阿难言：善哉阿难。
rǔ yù shí zhī jù shēng wú míng shǐ rǔ lún zhuǎn shēng sǐ
汝欲识知俱生无明，使汝轮转生死
jié gēn wéi rǔ liù gēn gèng wú tā wù rǔ fù yù
结根，唯汝六根，更无他物。汝复欲

zhī wú shàng pú tí lìng rǔ sù zhèng ān lè jiě tuō jì
知无上菩提，令汝速证安乐解脱寂

jìng miào cháng yì rǔ liù gēn gèng fēi tā wù
静妙常，亦汝六根，更非他物。

ā nán suī wén rú shì fǎ yīn xīn yóu wèi míng
阿难虽闻如是法音，心犹未明。

qí shǒu bái fó yún hé lìng wǒ shēng sǐ lún huí ān lè
稽首白佛。云何令我生死轮回，安乐

miào cháng tóng shì liù gēn gèng fēi tā wù
妙常，同是六根，更非他物。

fó gào ā nán gēn chén tóng yuán fù tuō wú èr
佛告阿难。根尘同源。缚脱无二。

shí xìng xū wàng yóu rú kōng huá ā nán yóu chén fā
识性虚妄，犹如空华。阿难。由尘发

zhī yīn gēn yǒu xiāng xiāng jiàn wú xìng tóng yú jiāo lú
知。因根有相。相见无性，同於交芦。

shì gù rǔ jīn zhī jiàn lì zhī jí wú míng běn zhī jiàn
是故汝今知见立知，即无明本。知见

wú jiàn sī jí niè pán wú lòu zhēn jìng yún hé shì zhōng
无见，斯即涅槃无漏真净。云何是中

gèng róng tā wù ěr shí shì zūn yù zhòng xuān cǐ yì
更容他物。尔时世尊，欲重宣此义，

ér shuō jì yán
而说偈言。

zhēn xìng yǒu wéi kōng yuán shēng gù rú huàn wú wéi wú qǐ miè
真性有为空 缘生故如幻 无为无起灭

bù shí rú kōng huá yán wàng xiǎn zhū zhēn wàng zhēn tóng èr wàng
不实如空华 言妄显诸真 妄真同二妄

yóu fēi zhēn fēi zhēn yún hé jiàn suǒ jiàn zhōng jiān wú shí xìng
犹非真非真 云何见所见 中间无实性

shì gù ruò jiāo lú jié jiě tóng suǒ yīn shèng fán wú èr lù
是故若交芦 结解同所因 圣凡无二路

rǔ guān jiāo zhōng xìng kōng yǒu èr jù fēi mí huì jí wú míng
汝观交中性 空有二俱非 迷晦即无明

fā míng biàn jiě tuō jiě jié yīn cì dì liù jiě yī yì wáng
发明便解脱 解结因次第 六解一亦亡

gēn xuǎn zé yuán tōng rù liú chéng zhèng jiào tuó nà wēi xì shí
根选择圆通 入流成正觉 陀那微细识

xí qì chéng pù liú zhēn fēi zhēn kǒng mí wǒ cháng bù kāi yǎn
习气成瀑流 真非真恐迷 我常不开演

zì xīn qǔ zì xīn fēi huàn chéng huàn fǎ bù qǔ wú fēi huàn
自心取自心 非幻成幻法 不取无非幻

fēi huàn shàng bù shēng huàn fǎ yún hé lì shì míng miào lián huá
非幻尚不生 幻法云何立 是名妙莲华

jīn gāng wáng bǎo jiào rú huàn sān mó tí tán zhǐ chāo wú xué
金刚王宝觉 如幻三摩提 弹指超无学

cǐ ā pí dá mó shí fāng báo gā fàn yí lù niè pán mén
此阿毗达磨 十方薄伽梵 一路涅槃门

yú shì ā nán jí zhū dà zhòng wén fó rú lái wú
於是阿难及诸大众，闻佛如来无

shàng cí huì zhǐ yè qié tuó zá róu jīng yíng miào lǐ
上慈诲，只夜伽陀，杂糅精莹，妙理

qīng chè xīn mù kāi míng tàn wèi céng yǒu
清彻，心目开明，叹未曾有。

ā nán hé zhǎng dǐng lǐ bái fó wǒ jīn wén fó wú
阿难合掌顶礼白佛。我今闻佛无

zhe dà bēi xìngjìngmiào chángzhēn shí fǎ jù xīn yóu wèi
遮大悲，性净妙常真实法句。心犹未
dá liù jiě yì wáng shū jié lún cì wéi chuí dà cí
达六解一亡，舒结伦次。惟垂大慈，
zài mǐn sī huì jí yǔ jiāng lái shī yǐ fǎ yīn xǐ dí
再愍斯会及与将来，施以法音，洗涤
shěn gòu
沈垢。

jí shí rú lái yú shī zǐ zuò zhěng niè pán sēng
即时如来於师子座，整涅槃僧，
liǎn sēng gā lí lǎn qī bǎo jǐ yǐn shǒu yú jǐ qǔ
敛僧伽梨，揽七宝几。引手於几，取
jié bō luó tiān suǒ fèng huá jīn yú dà zhòng qián wǎn chéng
劫波罗天所奉华巾。於大众前绾成
yì jié shì ā nán yán cǐ míng hé děng ā nán dà
一结。示阿难言：此名何等。阿难大
zhòng jù bái fó yán cǐ míng wéi jié yú shì rú lái wǎn
众俱白佛言：此名为结。於是如来绾
dié huá jīn yòu chéng yì jié zhòng wèn ā nán cǐ míng
叠华巾，又成一结。重问阿难。此名
hé děng ā nán dà zhòng yòu bái fó yán cǐ yì míng
何等。阿难大众，又白佛言：此亦名
jié rú shì lún cì wǎn dié huá jīn zǒng chéng liù jié
结。如是伦次绾叠华巾，总成六结。
yì yì jié chéng jiē qǔ shǒu zhōng suǒ chéng zhī jié chí wèn
一一结成，皆取手中所成之结，持问
ā nán cǐ míng hé děng ā nán dà zhòng yì fù rú
阿难，此名何等。阿难大众，亦复如

shì cì dì zhòu fó cǐ míng wéi jié fó gào ā nán
是次第訓佛，此名为结。佛告阿难。

wǒ chū wǎn jīn rǔ míng wéi jié cǐ dié huá jīn xiān
我初绾巾，汝名为结。此叠华巾，先

shí yì tiáo dì èr dì sān yún hé rǔ cáo fù míng wéi
实一条。第二第三，云何汝曹复名为

jié ā nán bái fó yán shì zūn cǐ bǎo dié huá jī
结。阿难白佛言：世尊。此宝叠华缙

jì chéng jīn suī běn yì tǐ rú wǒ sī wéi rú lái
绩成巾，虽本一体。如我思惟，如来

yì wǎn dé yì jié míng ruò bǎi wǎn chéng zhōng míng bǎi
一绾，得一结名。若百绾成，终名百

jié hé kuàng cǐ jīn zhǐ yǒu liù jié zhōng bú zhì qī
结。何况此巾只有六结。终不至七，

yì bù tíng wǔ yún hé rú lái zhǐ xǔ chū shí dì èr
亦不停五。云何如来只许初时。第二

dì sān bù míng wéi jié fó gào ā nán cǐ bǎo huá jīn
第三不名为结。佛告阿难。此宝华巾，

rǔ zhī cǐ jīn yuán zhǐ yì tiáo wǒ liù wǎn shí míng yǒu
汝知此巾元止一条。我六绾时，名有

liù jié rǔ shěn guān chá jīn tǐ shì tóng yīn jié yǒu
六结。汝审观察，巾体是同，因结有

yì yū yì yún hé chū wǎn jié chéng míng wéi dì yī
异。於意云何。初绾结成，名为第一。

rú shì nǎi zhì dì liù jié shēng wú jīn yù jiāng dì liù
如是乃至第六结生。吾今欲将第六

jié míng chéng dì yì bú bù yě shì zūn liù jié
结名，成第一不。不也，世尊。六结

ruò cún sī dì liù míng zhōng fēi dì yī zòng wǒ lì
若存，斯第六名，终非第一。纵我历
shēng jìn qí míng biàn rú hé lìng shì liù jié luàn míng fó
生尽其明辩，如何令是六结乱名。佛
yán rú shì liù jié bù tóng xún gù běn yīn yì
言：如是，六结不同。循顾本因，一
jīn suǒ zào lìng qí zá luàn zhōng bù dé chéng zé rǔ
巾所造。令其杂乱，终不得成。则汝
liù gēn yì fù rú shì bì jìng tóng zhōng shēng bì jìng
六根，亦复如是。毕竟同中，生毕竟
yì fó gào ā nán rǔ bì xián cǐ liù jié bù chéng
异。佛告阿难。汝必嫌此六结不成，
yuàn lè yì chéng fù yún hé dé ā nán yán cǐ jié
愿乐一成，复云何得。阿难言：此结
ruò cún shì fēi fēng qǐ yú zhōng zì shēng cǐ jié fēi
若存，是非锋起。於中自生此结非
bǐ bǐ jié fēi cǐ rú lái jīn rì ruò zǒng jiě chú
彼，彼结非此。如来今日若总解除。
jié ruò bù shēng zé wú bǐ cǐ shàng bù míng yì liù
结若不生，则无彼此。尚不名一，六
yún hé chéng fó yán liù jiě yì wáng yì fù rú shì
云何成。佛言：六解一亡，亦复如是。
yóu rǔ wú shǐ xīn xìng kuáng luàn zhī jiàn wàng fā fā wàng
由汝无始心性狂乱，知见妄发。发妄
bù xī láo jiàn fā chén rú láo mù jīng zé yǒu kuáng
不息，劳见发尘。如劳目睛，则有狂
huá yú zhàn jīng míng wú yīn luàn qǐ yì qiè shì jiān
华。於湛精明，无因乱起。一切世间

shān hé dà dì shēng sǐ niè pán jiē jí kuáng láo diān dǎo
山河大地生死涅槃，皆即狂劳颠倒

huá xiāng

华相。

ā nán yán cǐ láo tóng jié yún hé jiě chú
阿难言：此劳同结，云何解除。

rú lái yǐ shǒu jiāng suǒ jié jīn piān ché qí zuǒ wèn
如来以手将所结巾偏掣其左。问

ā nán yán rú shì jiě bú bù yě shì zūn xuán
阿难言：如是解不。不也，世尊。旋

fù yǐ shǒu piān qiān yòu biān yòu wèn ā nán rú shì jiě
复以手偏牵右边。又问阿难，如是解

bú bù yě shì zūn fó gào ā nán wú jīn yǐ
不。不也，世尊。佛告阿难。吾今以

shǒu zuǒ yòu gè qiān jìng bù néng jiě rǔ shè fāng biàn
手左右各牵，竟不能解。汝设方便，

yún hé jiě chéng ā nán bái fó yán shì zūn dāng yú
云何解成。阿难白佛言：世尊。当於

jié xīn jiě jí fēn sǎn fó gào ā nán rú shì rú shì
结心解即分散。佛告阿难。如是如是。

ruò yù chú jié dāng yú jié xīn ā nán wǒ shuō fó
若欲除结，当於结心。阿难。我说佛

fǎ cóng yīn yuán shēng fēi qǔ shì jiān hé hé cū xiāng rú
法从因缘生。非取世间和合麤相。如

lái fā míng shì chū shì fǎ zhī qí běn yīn suí suǒ yuán
来发明世出世法，知其本因随所缘

chū rú shì nǎi zhì héng shā jiè wài yì dī zhī yǔ yì
出。如是乃至恒沙界外一滴之雨，亦

zhī tóu shù xiànrqiánzhónghǒnɡsōnɡ zhí jí qǔ hú bái wū
知头数。现前种种松直棘曲鹄白乌
xuán jiē le yuán yóu shì gù ā nán suí rǔ xīn zhònɡxuǎn
玄皆了元由。是故阿难。随汝心中选
zé liù gēn gēn jiē ruò chú chénxiānɡ zì miè zhū wànɡ
择六根。根结若除，尘相自灭。诸妄
xiāowánɡ bù zhēn hé dài ā nán wú jīn wèn rǔ
销亡，不真何待。阿难。吾今问汝，
cǐ jiē bō luó jīn liù jié xiànrqián tónɡ shí jiě yīnɡ dé
此劫波罗巾六结现前，同时解蒙，得
tónɡ chú bú bù yě shì zūn shì jiē běn yǐ cì dì
同除不。不也，世尊。是结本以次第
wǎn shēnɡ jīn rì dānɡ xū cì dì ér jiě liù jié tónɡ tǐ
绾生。今日当须次第而解。六结同体，
jié bù tónɡ shí zé jié jiě shí yún hé tónɡ chú fó
结不同时。则结解时，云何同除。佛
yán liù gēn jiě chú yì fù rú shì cǐ gēn chū jiě
言：六根解除，亦复如是。此根初解，
xiān dé rén kōnɡ kōnɡxìnɡyuánmínɡ chénɡ fǎ jiě tuō jiě
先得人空。空性圆明，成法解脱。解
tuō fǎ yǐ jù kōnɡ bù shēnɡ shì mínɡ pú sà cónɡ sān mó
脱法已，俱空不生。是名菩萨从三摩
dì dé wú shēnɡ rěn
地，得无生忍。

ā nán jí zhū dà zhònɡ ménɡ fó kāi shì huì jiào
阿难及诸大众，蒙佛开示，慧觉
yuántōnɡ dé wú yí huò yì shí hé zhǎnɡ dīnɡ lǐ shuānɡ
圆通，得无疑惑。一时合掌，顶礼双

zú ér bái fó yán wǒ děng jīn rì shēn xīn jiǎo rán
足，而白佛言：我等今日身心皎然，
kuài dé wú ài suī fù wù zhī yí liù wáng yì rán yóu
快得无碍。虽复悟知一六亡义。然犹
wèi dá yuántōng běn gēn shì zūn wǒ bèi piāo líng jī
未达圆通本根。世尊。我辈飘零，积
jié gū lù hé xīn hé lù yù fó tiān lún rú shī
劫孤露。何心何虑，预佛天伦。如失
rǔ ér hū yù cí mǔ ruò fù yīn cǐ jì huì dào chéng
乳儿，忽遇慈母。若复因此际会道成。
suǒ dé mì yán hái tóng běn wù zé yǔ wèi wén wú yǒu
所得密言，还同本悟。则与未闻无有
chā bié wéi chuí dà bēi huì wǒ mì yán chéng jiù rú
差别。惟垂大悲，惠我秘严。成就如
lái zuì hòu kāi shì zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì
来最後开示。作是语已。五体投地。
tuì cáng mì jī jì fó míng shòu
退藏密机，冀佛冥授。

ěr shí shì zūn pǔ gào zhòng zhōng zhū dà pú sà
尔时世尊，普告众中诸大菩萨，
jí zhū lòu jìn dà ā luó hàn rǔ děng pú sà jí ā luó
及诸漏尽大阿罗汉。汝等菩萨及阿罗
hàn shēng wǒ fǎ zhōng dé chéng wú xué wú jīn wèn rǔ
汉，生我法中，得成无学。吾今问汝，
zuì chū fā xīn wù shí bā jiè shuí wéi yuántōng cóng hé
最初发心悟十八界，谁为圆通，从何
fāng biàn rù sān mó dì jiāo chén nà wǔ bǐ qiū jí cóng
方便入三摩地。憍陈那五比丘，即从

zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán wǒ zài lù
座起，顶礼佛足，而白佛言：我在鹿
yuàn jí yú jī yuán guānjiàn rú lái zuì chū chéng dào
苑，及於鸡园，观见如来最初成道。
yú fó yīn shēng wù míng sì dì fó wèn bǐ qiū wǒ
於佛音声，悟明四谛。佛问比丘，我
chū chéng jiě rú lái yìn wǒ míng ā ruò duō miào yīn mì
初称解。如来印我名阿若多。妙音密
yuán wǒ yú yīn shēng dé ā luó hàn fó wèn yuántōng
圆。我於音声得阿罗汉。佛问圆通，
rú wǒ suǒ zhèng yīn shēng wéi shàng
如我所证，音声为上。

yōu bō ní shā tuó jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó
优波尼沙陀，即从座起，顶礼佛
zú ér bái fó yán wǒ yì guān fó zuì chū chéng dào
足，而白佛言：我亦观佛最初成道。
guān bú jìng xiāng shēng dà yàn lí wù zhū sè xìng yǐ
观不净相，生大厌离。悟诸色性。以
cóng bú jìng bái gǔ wēi chén guī yú xū kōng kōng sè èr
从不净白骨微尘，归於虚空。空色二
wú chéng wú xué dào rú lái yìn wǒ míng ní shā tuó
无，成无学道。如来印我名尼沙陀。
chén sè jì jìn miào sè mì yuán wǒ cóng sè xiāng dé
尘色既尽，妙色密圆。我从色相，得
ā luó hàn fó wèn yuántōng rú wǒ suǒ zhèng sè yīn
阿罗汉。佛问圆通，如我所证，色因
wéi shàng
为上。

xiāng yán tóng zǐ jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú

香严童子，即从座起，顶礼佛足，

ér bái fó yán wǒ wén rú lái jiāo wǒ dì guān zhū yǒu wéi
而白佛言：我闻如来教我谛观诸有为

xiāng wǒ shí cí fó yàn huì qīng zhāi jiàn zhū bǐ qiū
相。我时辞佛，宴晦清斋。见诸比丘

shāo shēn shuǐ xiāng xiāng qì jì rán lái rù bí zhōng wǒ guān
烧沈水香，香气寂然来入鼻中。我观

cǐ qì fēi mù fēi kōng fēi yān fēi huǒ qù wú suǒ
此气，非木非空，非烟非火，去无所

zhù lái wú suǒ cóng yóu shì yì xiāo fā míng wú lòu
著，来无所从，由是意销，发明无漏。

rú lái yìn wǒ dé xiāng yán hào chén qì shū miè miào xiāng
如来印我得香严号。尘气倏灭，妙香

mì yuán wǒ cóng xiāng yán dé ā luó hàn fó wèn yuán
密圆。我从香严，得阿罗汉。佛问圆

tōng rú wǒ suǒ zhèng xiāng yán wéi shàng
通，如我所证，香严为上。

yào wáng yào shàng èr fǎ wáng zǐ bìng zài huì zhōng
药王药上二法王子，并在会中

wǔ bǎi fàn tiān jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái
五百梵天，即从座起，顶礼佛足而白

fó yán wǒ wú shǐ jié wéi shì liáng yī kǒu zhōng cháng
佛言：我无始劫，为世良医，口中尝

cǐ suǒ pó shì jiè cǎo mù jīn shí míng shù fān yǒu shí wàn
此娑婆世界草木金石，名数凡有十万

bā qiān rú shì xī zhī kǔ zuò xián dàn gān xīn děng wèi
八千。如是悉知苦酢咸淡甘辛等味。

bìng zhū hé hé jù shēng biàn yì shì lěng shì rè yǒu dú
并诸和合俱生变异，是冷是热，有毒
wú dú xī néng biàn zhī chéng shì rú lái le zhī wèi
无毒，悉能遍知。承事如来，了知味
xìng fēi kōng fēi yǒu fēi jí shēn xīn fēi lí shēn xīn
性，非空非有，非即身心，非离身心。
fēn bié wèi yīn cóng shì kāi wù méng fó rú lái yìn wǒ
分别味因，从是开悟。蒙佛如来印我
kūn jì yào wáng yào shàng èr pú sà míng jīn yú huì zhōng
昆季，药王药上二菩萨名。今於会中
wéi fǎ wáng zǐ yīn wèi jué míng wèi dēng pú sà fó
为法王子。因味觉明，位登菩萨。佛
wèn yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng wèi yīn wèi shàng
问圆通，如我所证，味因为上。

bá tuó pó luó bìng qí tóng bàn shí liù kāi shì
跋陀婆罗，并其同伴十六开士，
jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán wǒ
即从座起，顶礼佛足，而白佛言：我
děng xiān yú wēi yīn wáng fó wén fǎ chū jiā yú yù sēng
等先於威音王佛，闻法出家。於浴僧
shí suí lì rù shì hū wù shuǐ yīn jì bù xǐ chén
时，随例入室。忽悟水因，既不洗尘，
yì bù xǐ tǐ zhōng jiān ān rán dé wú suǒ yǒu sù
亦不洗体，中间安然，得无所有。宿
xí wú wàng nǎi zhì jīn shí cóng fó chū jiā lìng dé wú
习无忘。乃至今时从佛出家，令得无
xué bǐ fó míng wǒ bá tuó pó luó miào chù xuān míng
学。彼佛名我跋陀婆罗。妙触宣明，

chéng fó zǐ zhù fó wèn yuántōng rú wǒ suǒ zhèng chù yīn
成佛子住。佛问圆通如我所证，触因
wèi shàng
为上。

mó hē jiā yè jí zǐ jīn guāng bǐ qiū ní dēng
摩诃迦叶，及紫金光比丘尼等，
jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán wǒ
即从座起，顶礼佛足，而白佛言：我
yū wǎn jié yū cǐ jiè zhōng yǒu fó chū shì míng rì
於往劫，於此界中，有佛出世，名日
yuè dēng wǒ dé qīn jìn wén fǎ xiū xué fó miè dù
月灯。我得亲近，闻法修学。佛灭度
hòu gòng yǎng shě lì rán dēng xù míng yǐ zǐ guāng jīn
後，供养舍利，然灯续明。以紫光金
tú fó xíng xiàng zì ěr yǐ lái shì shì shēng shēng shēn
涂佛形像。自尔已来，世世生生，身
cháng yuán mǎn zǐ jīn guāng jù cǐ zǐ jīn guāng bǐ qiū ní
常圆满紫金光聚。此紫金光比丘尼
dēng jí wǒ juàn shǔ tóng shí fā xīn wǒ guān shì jiān
等，即我眷属，同时发心。我观世间
liù chén biàn huài wéi yǐ kōng jì xiū yú miè jìn shēn xīn
六尘变坏，唯以空寂修於灭尽，身心
nǎi néng dù bǎi qiān jié yóu rú tán zhǐ wǒ yǐ kōng fǎ
乃能度百千劫，犹如弹指。我以空法
chéng ā luó hàn shì zūn shuō wǒ tóu tuó wéi zuì miào fǎ
成阿罗汉。世尊说我头陀为最。妙法
kāi míng xiāo miè zhū lòu fó wèn yuántōng rú wǒ suǒ
开明，销灭诸漏。佛问圆通，如我所

zhèng fǎ yīn wèi shàng

证，法因为上。

ā nà lǜ tuó jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú
阿那律陀，即从座起，顶礼佛足，

ér bái fó yán wǒ chū chū jiā cháng lè shuì mián rú
而白佛言：我初出家，常乐睡眠。如

lái hé wǒ wéi chù shēng lèi wǒ wén fó hé tí qì zì
来诃我为畜生类。我闻佛诃，啼泣自

zé qī rì bù mián shī qī shuāng mù shì zūn shì wǒ
责。七日不眠，失其双目。世尊示我

lè jiàn zhào míng jīn gāng sān mèi wǒ bù yīn yǎn guān jiàn
乐见照明金刚三昧。我不因眼，观见

shí fāng jīng zhēn dòng rán rú guān zhǎng guǒ rú lái yìn
十方。精真洞然，如观掌果。如来印

wǒ chéng ā luó hàn fó wèn yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng
我成阿罗汉。佛问圆通，如我所证，

xuán jiàn xún yuán sī wéi dì yī
旋见循元，斯为第一。

zhōu lì pán tè jiā jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó
周利盘特迦，即从座起，顶礼佛

zú ér bái fó yán wǒ què sòng chí wú duō wén xìng
足，而白佛言：我阙诵持，无多闻性。

zuì chū zhí fó wén fǎ chū jiā yì chí rú lái yī jù
最初值佛，闻法出家。忆持如来一句

qié tuó yū yì bǎi rì dé qián yí hòu dé hòu yí
伽陀。於一百日，得前遗後，得後遗

qián fó mǐn wǒ yú jiāo wǒ ān jū diào chū rù xī
前。佛愍我愚，教我安居调出入息。

wǒ shí guān xī wēi xì qióng jìn shēng zhù yì miè zhū
我时观息，微细穷尽，生住异灭，诸
xíng chà nà qí xīn huò rán dé dà wú ài nǎi zhì
行刹那。其心豁然。得大无碍。乃至
lòu jìn chéng ā luó hàn zhù fó zuò xià yìn chéng wú
漏尽成阿罗汉。住佛座下，印成无
xué fó wèn yuántōng rú wǒ suǒ zhèng fǎn xī xún kōng
学。佛问圆通，如我所证，反息循空，
sī wéi dì yī jiāo fàn bō tí jí cóng zuò qǐ dǐng
斯为第一。憍梵钵提，即从座起，顶
lǐ fó zú ér bái fó yán wǒ yǒu kǒu yè yú guò
礼佛足，而白佛言：我有口业，於过
qù jié qīng nòng shā mén shì shì shēng shēng yǒu niú hē bìng
去劫轻弄沙门，世世生生有牛呵病。
rú lái shì wǒ yī wèi qīng jìng xīn dì fǎ mén wǒ dé miè
如来示我一味清净心地法门。我得灭
xīn rù sān mó dì guān wèi zhī zhī fēi tǐ fēi wù
心入三摩地。观味之知，非体非物。
yīng niàn dé chāo shì jiān zhū lòu nèi tuō shēn xīn wài yí
应念得超世间诸漏。内脱身心。外遗
shì jiè yuǎn lí sān yǒu rú niǎo chū lóng lí gòu xiāo
世界。远离三有，如鸟出笼。离垢销
chén fǎ yǎn qīng jìng chéng ā luó hàn rú lái qīn yìn
尘，法眼清净，成阿罗汉。如来亲印
dēng wú xué dào fó wèn yuántōng rú wǒ suǒ zhèng hái
登无学道。佛问圆通，如我所证，还
wèi xuán zhī sī wéi dì yī
味旋知，斯为第一。

bì líng gā pó cuō jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó
毕陵伽婆蹉，即从座起，顶礼佛
zú ér bái fó yán wǒ chū fā xīn cóng fó rù dào
足，而白佛言；我初发心从佛入道。
shù wén rú lái shuō zhū shì jiān bù kě lè shì qǐ shí chéng
数闻如来说诸世间不可乐事。乞食城
zhōng xīn sī fǎ mén bù jué lù zhōng dú lá shāng zú
中，心思法门。不觉路中毒刺伤足，
jǔ shēn tēng tòng wǒ niàn yǒu zhī zhī cǐ shēn tòng suī
举身疼痛。我念有知，知此深痛。虽
jiào jiào tòng jiào qīng jìng xīn wú tòng tòng jiào wǒ yòu
觉觉痛，觉清净心，无痛痛觉。我又
sī wéi rú shì yì shēn níng yǒu shuāng jiào shè niàn wèi
思惟，如是一身，宁有双觉。摄念未
jiǔ shēn xīn hū kōng sān qī rì zhōng zhū lòu xū jìn
久，身心忽空。三七日中，诸漏虚尽，
chéng ā luó hàn dé qīn yìn jì fā míng wú xué fó
成阿罗汉。得亲印记，发明无学。佛
wèn yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng chún jiào yí shēn sī wéi
问圆通，如我所证，纯觉遗身，斯为
dì yī
第一。

xū pú tí jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú
须菩提，即从座起，顶礼佛足，
ér bái fó yán wǒ kuàng jié lái xīn dé wú ài zì
而白佛言：我旷劫来，心得无碍。自
yì shòu shēng rú héng hé shā chū zài mǔ tāi jí zhī kōng
忆受生如恒河沙。初在母胎，即知空

jì rú shì nǎi zhì shí fāng chéng kōng yì lìng zhòng shēng
寂。如是乃至十方成空。亦令众生
zhèng dé kōng xìng mén rú lái fā xìng jiào zhēn kōng kōng xìng
证得空性。蒙如来发性觉真空。空性
yuán míng dé ā luó hàn dùn rù rú lái bǎo míng kōng hǎi
圆明，得阿罗汉。顿入如来宝明空海。
tóng fó zhī jiàn yìn chéng wú xué jiě tuō xìng kōng wǒ
同佛知见。印成无学。解脱性空，我
wéi wú shàng fó wèn yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng zhū xiāng
为无上。佛问圆通，如我所证，诸相
rù fēi fēi suǒ fēi jìn xuán fǎ guī wú sī wéi dì yī
入非，非所非尽，旋法归无斯为第一。

shě lì fú jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú
舍利弗，即从座起，顶礼佛足，
ér bái fó yán wǒ kuàng jié lái xīn jiàn qīng jìng rú
而白佛言：我旷劫来，心见清净。如
shì shòu shēng rú héng hé shā shì chū shì jiān zhǒng zhǒng biàn
是受生如恒河沙。世出世间种种变
huà yí jiàn zé tōng huò wú zhàng ài wǒ yú lù zhōng
化，一见则通，获无障碍。我於路中，
féng jiā yè bō xiōng dì xiāng zú xuān shuō yīn yuán wù xīn
逢迦叶波兄弟相逐，宣说因缘，悟心
wú jì cóng fó chū jiā jiàn jiào míng yuán dé dà wú
无际。从佛出家，见觉明圆，得大无
wèi chéng ā luó hàn wéi fó zhǎng zǐ cóng fó kǒu shēng
畏，成阿罗汉。为佛长子，从佛口生，
cóng fǎ huà shēng fó wèn yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng xīn
从法化生。佛问圆通，如我所证，心

jiàn fā guāng guāng jí zhī jiàn sī wéi dì yī

见发光，光极知见，斯为第一。

pǔ xián pú sà jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú
普贤菩萨，即从座起，顶礼佛足，

ér bái fó yán wǒ yǐ cóng yǔ héng shā rú lái wéi fǎ wáng
而白佛言：我已曾与恒沙如来为法王

zǐ shí fāng rú lái jiāo qí dì zǐ pú sà gēn zhě
子。十方如来，教其弟子菩萨根者，

xiū pǔ xián xíng cóng wǒ lì míng shì zūn wǒ yòng xīn
修普贤行，从我立名。世尊。我用心

wén fēn bié zhòng shēng suǒ yǒu zhī jiàn ruò yú tā fāng héng
闻，分别众生所有知见。若於他方恒

shā jiè wài yǒu yī zhòng shēng xīn zhōng fā míng pǔ xián xíng
沙界外，有一众生，心中发明普贤行

zhě wǒ yú ěr shí chéng liù yá xiàng fēn shēn bǎi qiān
者，我於尔时乘六牙象，分身百千，

jiē zhì qí chù zòng bǐ zhàng shēn wèi dé jiàn wǒ wǒ
皆至其处。纵彼障深，未得见我。我

yǔ qí rén àn zhōng mó dǐng yōng hù ān wèi lìng qí chéng
与其人暗中摩顶，拥护安慰，令其成

jiù fó wèn yuán tōng wǒ shuō běn yīn xīn wén fā míng
就。佛问圆通，我说本因，心闻发明，

fēn bié zì zài sī wéi dì yī
分别自在，斯为第一。

sūn tuó luó nán tuó jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó
孙陀罗难陀，即从座起，顶礼佛

zú ér bái fó yán wǒ chū chū jiā cóng fó rù dào
足，而白佛言：我初出家从佛入道，

sui jù jiè lǜ yú sān mó dì xīn cháng sàn dòng wèi huò wú
虽具戒律。於三摩地心常散动未获无
lòu shì zūn jiāo wǒ jí jū zhī luó guān bí duān bái
漏。世尊教我，及拘絺罗，观鼻端白。
wǒ chū dì guān jīng sān qī rì jiàn bí zhōng qì chū rù
我初谛观，经三七日。见鼻中气出入
rú yān shēn xīn nèi míng yuán dòng shì jiè biàn chéng xū
如烟。身心内明，圆洞世界，遍成虚
jìng yóu rú liú lí yān xiāng jiàn xiāo bí xī chéng bái
净，犹如琉璃。烟相渐销，鼻息成白。
xīn kāi lòu jìn zhū chū rù xī huà wéi guāng míng zhào shí
心开漏尽，诸出入息化为光明，照十
fāng jiè dé ā luó hàn shì zūn jì wǒ dāng dé pú tí
方界，得阿罗汉。世尊记我当得菩提。
fó wèn yuán tōng wǒ yǐ xiāo xī xī jiǔ fā míng míng
佛问圆通，我以销息，息久发明，明
yuán miè lòu sī wéi dì yī
圆灭漏，斯为第一。

fù lóu nà mí duō luó ní zǐ jí cóng zuò qǐ
富楼那弥多罗尼子，即从座起，
dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán wǒ kuàng jié lái biàn
顶礼佛足，而白佛言：我旷劫来，辩
cái wú ài xuān shuō kǔ kōng shēn dá shí xiāng rú shì
才无碍。宣说苦空，深达实相。如是
nǎi zhì héng shā rú lái mì mì fǎ mén wǒ yú zhòng zhōng
乃至恒沙如来秘密法门，我於众中
wēi miào kāi shì dé wú suǒ wèi shì zūn zhī wǒ yǒu dà
微妙开示，得无所畏。世尊知我有大

biàn cái yǐ yīn shēng lún jiāo wǒ fā yáng wǒ yú fó qián
辩才，以音声轮教我发扬。我於佛前
zhù fó zhuǎn lún yīn shī zǐ hǒu chéng ā luó hàn shì
助佛转轮，因师子吼，成阿罗汉。世
zūn yìn wǒ shuō fǎ wú shàng fó wèn yuántōng wǒ yǐ fǎ
尊印我说法无上。佛问圆通，我以法
yīn xiáng fú mó yuàn xiāo miè zhū lòu sī wéi dì yī
音降伏魔怨，销灭诸漏。斯为第一。

yōu bō lí jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú
优波离，即从座起，顶礼佛足，
ér bái fó yán wǒ qīn suí fó yú chéng chū jiā qīn guān
而白佛言：我亲随佛踰城出家。亲观
rú lái liù nián qín kǔ qīn jiàn rú lái xiáng fú zhū mó
如来六年勤苦。亲见如来降伏诸魔，
zhì zhū wài dào jiě tuō shì jiān tān yù zhū lòu chéng fó
制诸外道。解脱世间贪欲诸漏。承佛
jiào jiè rú shì nǎi zhì sān qiān wēi yí bā wàn wēi xì
教戒。如是乃至三千威仪，八万微细，
xìng yè zhē yè xī jiē qīng jìng shēn xīn jì miè chéng
性业遮业，悉皆清净。身心寂灭，成
ā luó hàn wǒ shì rú lái zhòng zhōng gāng jì qīn yìn wǒ
阿罗汉。我是如来众中纲纪。亲印我
xīn chí jiè xiū shēn zhòng tuī wéi shàng fó wèn yuántōng
心。持戒修身，众推为上。佛问圆通，
wǒ yǐ zhí shēn shēn dé zì zài cì dì zhí xīn xīn
我以执身，身得自在，次第执心，心
dé tōng dá rán hòu shēn xīn yì qiè tōng lì sī wéi dì
得通达，然後身心一切通利，斯为第

一。

dà mù jiānlián jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú
大目犍连，即从座起，顶礼佛足，
 ér bái fó yán wǒ chū yú lù qǐ shí féng yù yōu lóu
而白佛言：我初於路乞食。逢遇优楼
 pín luó qié yē nà tí sān jiā yè bō xuānshuō
频螺、伽耶、那提、三迦叶波，宣说
 rú lái yīn yuán shēn yì wǒ dùn fā xīn dé dà tōng dá
如来因缘深义。我顿发心，得大通达。
 rú lái huì wǒ jiā shā zhù shēn xū fā zì luò wǒ yóu
如来惠我袈裟著身，须发自落。我游
 shí fāng dé wú guà ài shéntōng fā míng tuī wéi wú
十方，得无罣碍。神通发明，推为无
 shàng chéng ā luó hàn níng wéi shì zūn shí fāng rú lái
上。成阿罗汉。宁唯世尊。十方如来
 tàn wǒ shén lì yuán míng qīng jìng zì zài wú wèi fó
叹我神力，圆明清净，自在无畏。佛
 wèn yuán tōng wǒ yǐ xuán zhàn xīn guāng fā xuān rú chéng
问圆通，我以旋湛，心光发宣，如澄
 zhuó liú jiǔ chéng qīng yíng sī wéi dì yī
浊流，久成清莹，斯为第一。

wū chú sè mó yū rú lái qián hé zhǎng dǐng lǐ
乌刍瑟摩，於如来前，合掌顶礼
 fó zhī shuāng zú ér bái fó yán wǒ cháng xiān yì jiǔ yuǎn
佛之双足，而白佛言：我常先忆久远
 jié qián xìng duō tān yù yǒu fó chū shì míng yuē kōng
劫前，性多贪欲。有佛出世，名曰空

wán9 shuō duō yín rén chéngmǐn9 huǒ jù jiāo wǒ biàn9guān
王。说多姪人，成猛火聚。教我遍观
bǎi hái sì zhī zhū lěng xuān qì shén9guāng nèi níng huà duō
百骸四肢诸冷暖气。神光内凝，化多
yín xīn chéng zhì huì huǒ cóng shì zhū fó jiē hū zhào wǒ
姪心成智慧火。从是诸佛皆呼召我，
míng wéi huǒ tóu wǒ yǐ huǒ guāng sān mèi lì gù chéng ā
名为火头。我以火光三昧力故，成阿
luó hàn xīn fā dà yuàn zhū fó chéng dào wǒ wéi lì
罗汉。心发大愿，诸佛成道，我为力
shì qīn fú mó yuàn fó wèn yuántōng wǒ yǐ dì guān
士，亲伏魔怨。佛问圆通，我以谛观
shēn xīn xuān chù wú ài liú tōng zhū lòu jì xiāo shēng
身心煖触，无碍流通，诸漏既销，生
dà bǎo yàn dēng wú shàng jiào sī wéi dì yī
大宝焰，登无上觉，斯为第一。

chí dì pú sà jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú
持地菩萨，即从座起，顶礼佛足，
ér bái fó yán wǒ niàn wǎng xī pǔ guāng rú lái chū xiàn
而白佛言：我念往昔，普光如来出现
yū shì wǒ wéi bǐ qiū cháng yū yì qiè yāo lù jīn kǒu
於世。我为比丘，常於一切要路津口，
tián dì xiǎn ài yǒu bù rú fǎ fán9 sǔn chē mǎ wǒ
田地险隘，有不如法，妨损车马，我
jiē píng tián huò zuò qiáoliáng huò fù shā tǔ rú shì
皆平填。或作桥梁。或负沙土。如是
qín kǔ jīng wú liàng fó chū xiàn yū shì huò yǒu zhòng shēng
勤苦，经无量佛出现於世。或有众生

yū huán huì chù yào rén qínɡ wù wǒ xiān wéi qínɡ zhì
於闐闐处，要人擎物，我先为擎，至
qí suǒ yì fànɡ wù jí xíng bù qǔ qí zhí pí shě
其所诣，放物即行，不取其直。毗舍
fú fó xiàn zài shì shí shì duō jī huānɡ wǒ wéi fù rén
浮佛现在世时，世多饥荒。我为负人，
wú wèn yuǎn jìn wéi qǔ yì qián huò yǒu chē niú bèi yū
无问远近，唯取一钱。或有车牛被於，
ní nì wǒ yǒu shén lì wéi qí tuī lún bá qí kǔ
泥溺，我有神力，为其推轮，拔其苦
nǎo shí guó dà wáng yán fó shè zhāi wǒ yú ěr shí píng
恼。时国大王延佛设斋。我於尔时平
dì dài fó pí shě rú lái mó dǐnɡ wèi wǒ dānɡ píng
地待佛。毗舍如来，摩顶谓我，当平
xīn dì zé shì jiè dì yì qiè jiē píng wǒ jí xīn kāi
心地，则世界地一切皆平。我即心开，
jiàn shēn wēi chén yǔ zào shì jiè suǒ yǒu wēi chén děnɡ wú chā
见身微尘，与造世界所有微尘等无差
bié wēi chén zì xìnɡ bù xiānɡ chù mó nǎi zhì dāo bīnɡ
别。微尘自性，不相触摩。乃至刀兵
yì wú suǒ chù wǒ yú fǎ xìng wù wú shēnɡ rěn chéng
亦无所触。我於法性，悟无生忍，成
ā luó hàn huí xīn jīn rù pú sà wèi zhōnɡ wén zhū rú
阿罗汉。回心今入菩萨位中。闻诸如
lái xuān miào lián huá fó zhī jiàn dì wǒ xiān zhèng mínɡ ér wéi
来宣妙莲华佛知见地，我先证明而为
shàng shǒu fó wèn yuán tōnɡ wǒ yǐ dì guān shēn jiè èr chén
上首。佛问圆通，我以谛观身界二尘，

děng wú chā bié běn rú lái cáng xū wàng fā chén chén
等无差别，本如来藏，虚妄发尘，尘

xiāo zhì yuán chéng wú shàng dào sī wéi dì yī
销智圆，成无上道，斯为第一。

yuè guāng tóng zǐ jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú
月光童子，即从座起，顶礼佛足，

ér bái fó yán wǒ yì wǎng xī héng hé shā jié yǒu fó
而白佛言：我忆往昔恒河沙劫，有佛

chū shì míng wéi shuǐ tiān jiāo zhū pú sà xiū xí shuǐ guān
出世，名为水天。教诸菩萨修习水观，

rù sān mó dì guān yú shēn zhōng shuǐ xìng wú duó chū
入三摩地。观於身中，水性无夺。初

cóng tì tuò rú shì qióng jìn jīn yè jīng xuè dà xiǎo biàn
从涕唾，如是穷尽津液精血，大小便

lì shēn zhōng xuán fù shuǐ xìng yì tóng jiàn shuǐ shēn zhōng
利，身中旋复，水性一同。见水身中

yǔ shì jiè wài fú zhàng wáng lì zhū xiāng shuǐ hǎi děng wú
与世界外浮幢王刹，诸香水海，等无

chā bié wǒ yú shì shí chū chéng cǐ guān dàn jiàn qí
差别。我於是时，初成此观。但见其

shuǐ wèi dé wú shēn dāng wéi bǐ qiū shì zhōng ān chán
水未得无身。当为比丘，室中安禅。

wǒ yǒu dì zǐ kuī chuāng guān shì wéi jiàn qīng shuǐ biàn zài
我有弟子，闚窗观室，唯见清水遍在

shì zhōng liǎo wú suǒ jiàn tóng zhì wú zhī qǔ yì wǎ
室中，了无所见。童稚无知，取一瓦

lì tóu yū shuǐ nèi jī shuǐ zuò shēng gù pàn ér qù
砾投於水内，激水作声，顾盼而去。

wǒ chū dìng hòu dùn jiào xīn tòng rú shě lì fú zāo wéi
我出定後，頓覺心痛。如舍利弗遭違
hài guǐ wǒ zì sī wéi jīn wǒ yǐ dé ā luó hàn dào
害鬼。我自思惟，今我已得阿罗汉道，
jiǔ lí bìng yuán yún hé jīn rì hū shēng xīn tòng jiāng wú
久离病缘。云何今日忽生心痛，将无
tuì shī ěr shí tóng zǐ jié lái wǒ qián shuō rú shàng shì
退失。尔时童子捷来我前，说如上事。
wǒ zé gào yán rǔ gèng jiàn shuǐ kě jí kāi mén rù
我则告言：汝更见水，可即开门，入
cǐ shuǐ zhōng chú qù wǎ lì tóng zǐ fèng jiāo hòu rù
此水中，除去瓦砾。童子奉教。後入
dìng shí hái fù jiàn shuǐ wǎ lì wǎn rán kāi mén chú
定时，还复见水，瓦砾宛然，开门除
chū wǒ hòu chū dìng shēn zhì rú chū féng wú liàng fó
出。我後出定，身质如初。逢无量佛，
rú shì zhì yú shān hǎi zì zài tōng wáng rú lái fāng dé wáng
如是至於山海自在通王如来，方得亡
shēn yǔ shí fāng jiè zhū xiāng shuǐ hǎi xìng hé zhēn kōng
身。与十方界诸香水海，性合真空，
wú èr wú bié jīn yú rú lái dé tóng zhēn míng yù pú
无二无别。今於如来得童真名，预菩
sà huì fó wèn yuán tōng wǒ yǐ shuǐ xìng yí wèi liú tōng
萨会。佛问圆通，我以水性一味流通，
dé wú shēng rěn yuán mǎn pú tí sī wéi dì yī
得无生忍，圆满菩提，斯为第一。

liú lí guāng fǎ wáng zǐ jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ
琉璃光法王子，即从座起，顶礼

fó zú ér bái fó yán wǒ yì wǎng xī jīnghéng shā jié
佛足，而白佛言：我忆往昔经恒沙劫，
yǒu fó chū shì míng wú liàngshēng kāi shì pú sà běn jiào
有佛出世，名无量声。开示菩萨本觉
miào míng guān cǐ shì jiè jí zhòngshēngshēn jiē shì wàngyuán
妙明。观此世界及众生身，皆是妄缘
fēng lì suǒ zhuǎn wǒ yú ěr shí guān jiè ān lì guān
风力所转。我於尔时，观界安立，观
shì dòng shí guānshēndòng zhǐ guān xīn dòngniàn zhū dòng
世动时，观身动止，观心动念，诸动
wú èr děng wú chā bié wǒ shí jiào le cǐ qún dòng xìng
无二，等无差别。我时觉了此群动性，
lái wú suǒ cóng qù wú suǒ zhì shí fāng wēi chén diān dǎo
来无所从，去无所至。十方微尘颠倒
zhòngshēng tóng yì xū wàng rú shì nǎi zhì sān qiān dà qiān
众生，同一虚妄，如是乃至三千大千
yí shì jiè nèi suǒ yǒu zhòngshēng rú yí qì zhōng zhù
一世界内，所有众生，如一器中，贮
bǎi wén ruì jiū jiū luàn míng yú fēn cùn zhōng gǔ fā kuáng
百蚊蚋，啾啾乱鸣，於分寸中鼓发狂
nào féng fó wèi jǐ dé wú shēng rěn ěr shí xīn kāi
闹。逢佛未几，得无生忍。尔时心开，
nǎi jiàn dōng fāng bú dòng fó guó wéi fǎ wáng zǐ shì shí
乃见东方不动佛国，为法王子，事十
fāng fó shēn xīn fā guāng dòng ché wú ài fó wèn yuán
方佛。身心发光，洞彻无碍。佛问圆
tōng wǒ yǐ guān chá fēng lì wú yī wù pú tí xīn
通，我以观察风力无依，悟菩提心，

rù sān mó dì hé shí fāng fó chuán yī miào xīn sī wéi
入三摩地，合十方佛传一妙心，斯为
dì yī
第一。

xū kōng cáng pú sà jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó
虚空藏菩萨，即从座起。顶礼佛
zú ér bái fó yán wǒ yǔ rú lái dìng guāng fó suǒ
足，而白佛言：我与如来，定光佛所，
dé wú biān shēn ěr shí shǒu zhí sì dà bǎo zhū zhào míng
得无边身。尔时手执四大宝珠，照明
shí fāng wēi chén fó chà huà chéng xū kōng yòu yú zì xīn
十方微尘佛刹，化成虚空。又於自心
xiàn dà yuán jìng nèi fàng shí zhǒng wēi miào bǎo guāng liú guàn
现大圆镜。内放十种微妙宝光，流灌
shí fāng jìn xū kōng jì zhū zhàng wáng chà lái rù jìng
十方尽虚空际，诸幢王刹，来入镜
nèi shè rù wǒ shēn shēn tóng xū kōng bù xiāng fāng dù
内，涉入我身。身同虚空，不相妨碍。
shēn néng shàn rù wēi chén guó tǔ guǎng xíng fó shì dé dà
身能善入微尘国土，广行佛事，得大
suí shùn cǐ dà shén lì yóu wǒ dì guān sì dà wú yī
随顺。此大神力，由我谛观四大无依，
wàn xiǎng shēng miè xū kōng wú èr fó guó běn tóng yū
妄想生灭，虚空无二，佛国本同。於
tóng fā míng dé wú shēng rěn fó wèn yuán tōng wǒ yǐ
同发明，得无生忍。佛问圆通，我以
guān chá xū kōng wú biān rù sān mó dì miào lì yuán míng
观察虚空无边，入三摩地，妙力圆明，

sī wéi dì yī

斯为第一。

mí lè pú sà jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú
弥勒菩萨，即从座起，顶礼佛足，

ér bái fó yán wǒ yì wǎng xī jīng wēi chén jié yǒu fó
而白佛言：我忆往昔经微尘劫，有佛

chū shì míng rì yuè dēng míng wǒ cóng bǐ fó ér dé chū
出世，名日月灯明。我从彼佛而得出

jiā xīn zhòng shì míng hào yóu zú xìng ěr shí shì zūn
家。心重世名，好游族姓。尔时世尊，

jiāo wǒ xiū xí wéi xīn shí dìng rù sān mó dì lì jié
教我修习唯心识定，入三摩地。历劫

yǐ lái yǐ cǐ sān mèi shì héng shā fó qiú shì míng xīn
已来，以此三昧事恒沙佛。求世名心

xiē miè wú yǒu zhì rán dēng fó chū xiàn yú shì wǒ nǎi
歇灭无有。至然灯佛出现於世。我乃

dé chéng wú shàng miào yuán shí xīn sān mèi nǎi zhì jìn kōng
得成无上妙圆识心三昧。乃至尽空

rú lái guó tǔ jìng huì yǒu wú jiē shì wǒ xīn biàn huà suǒ
如来国土净秽有无。皆是我心变化所

xiàn shì zūn wǒ liǎo rú shì wéi xīn shí gù shí xìng
现。世尊。我了如是唯心识故，识性

liú chū wú liàng rú lái jīn dé shòu jì cì bǔ fó chù
流出无量如来。今得授记，次补佛处。

fó wèn yuán tōng wǒ yǐ dì guān shí fāng wéi shí shí xīn
佛问圆通，我以谛观十方唯识，识心

yuán míng rù yuán chéng shí yuǎn lí yī tā jí biàn jì zhí
圆明，入圆成实，远离依他及遍计执，

dé wú shēng rěn sī wéi dì yī
得无生忍，斯为第一。

dà shì zhì fǎ wáng zǐ yǔ qí tóng lún wǔ shí èr
大势至法王子，与其同伦五十二
pú sà jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó
菩萨，即从座起，顶礼佛足，而白佛
yán wǒ yì wǎng xī héng hé shā jié yǒu fó chū shì
言：我忆往昔恒河沙劫，有佛出世，
míng wú liàng guāng shí èr rú lái xiāng jì yì jié qí
名无量光。十二如来，相继一劫。其
zuì hòu fó míng chāo rì yuè guāng bǐ fó jiào wǒ niàn fó sān
最后佛名超日月光。彼佛教我念佛三
mèi pì rú yǒu rén yì zhuān wéi yì yì rén zhuān wàng
昧。譬如有人，一专为忆，一人专忘，
rú shì èr rén ruò féng bù féng huò jiàn fēi jiàn èr
如是二人，若逢不逢，或见非见。二
rén xiāng yì èr yì niàn shēn rú shì nǎi zhì cóng shēng zhì
人相忆，二忆念深，如是乃至从生至
shēng tóng yú xíng yǐng bù xiāng guāi yì shí fāng rú lái
生，同於形影，不相乖异。十方如来
lián niàn zhòng shēng rú mǔ yì zǐ ruò zǐ táo shì suī
怜念众生，如母忆子。若子逃逝，虽
yì hé wéi zǐ ruò yì mǔ rú mǔ yì shí mǔ zǐ lì
忆何为。子若忆母如母忆时，母子历
shēng bù xiāng wéi yuǎn ruò zhòng shēng xīn yì fó niàn fó
生不相违远。若众生心忆佛念佛，
xiàn qián dāng lái bì dìng jiàn fó qù fó bù yuǎn bù jiǎ
现前当来必定见佛。去佛不远，不假

fāngbiàn zì dé xīn kāi rú rǎn xiāng rén shēn yǒu xiāng
方便自得心开。如染香人，身有香
qì cǐ zé míng yuē xiāngguāngzhuāng yán wǒ běn yīn dì
气。此则名曰香光庄严。我本因地
yǐ niàn fó xīn rù wú shēng rěn jīn yú cǐ jiè shè
以念佛心，入无生忍。今於此界，摄
niàn fó rén guī yú jìng tǔ fó wèn yuántōng wǒ wú xuǎn
念佛人归於净土。佛问圆通，我无选
zé dōu shè liù gēn jìng niàn xiāng jì dé sān mó dì
择，都摄六根净念相继，得三摩地，
sī wéi dì yī
斯为第一。

juǎn liù

卷六

ěr shí guān shì yīn pú sà jí cóng zuò qǐ dǐng
尔时观世音菩萨，即从座起，顶
lǐ fó zú ér bái fó yán shì zūn yì niàn wǒ xī
礼佛足，而白佛言：世尊。忆念我昔
wú shù héng hé shā jié yú shí yǒu fó chū xiàn yú shì
无数恒河沙劫，於时有佛出现於世，
míng guān shì yīn wǒ yú bǐ fó fā pú tí xīn bǐ fó
名观世音。我於彼佛发菩提心。彼佛
jiào wǒ cóng wén sī xiū rù sān mó dì chū yú wén zhōng
教我闻思修，入三摩地。初於闻中，
rù liú wáng suǒ suǒ rù jì jì dòng jìng èr xiāng liǎo rán
入流亡所。所入既寂。动静二相了然

bù shēng rú shì jiàn zēng wén suǒ wén jìn jìn wén bú
不生。如是渐增。闻所闻尽。尽闻不
zhù jiào suǒ jiào kōng kōng jiào jí yuán kōng suǒ kōng miè
住。觉所觉空。空觉极圆。空所空灭。
shēng miè jì miè jì miè xiàn qián hū rán chāo yuè shì chū
生灭既灭。寂灭现前。忽然超越世出
shì jiān shí fāng yuán míng huò èr shū shèng yì zhě
世间。十方圆明。获二殊胜。一者，
shàng hé shí fāng zhū fó běn miào jiào xīn yǔ fó rú lái tóng
上合十方诸佛本妙觉心，与佛如来同
yì cí lì èr zhě xià hé shí fāng yì qiè liù dào zhòng
一慈力。二者，下合十方一切六道众
shēng yǔ zhū zhòng shēng tóng yì bēi yǎng
生，与诸众生同一悲仰。

shì zūn yóu wǒ gòng yǎng guān yīn rú lái méng bǐ
世尊。由我供养观音如来。蒙彼
rú lái shòu wǒ rú huàn wén xūn wén xiū jīn gāng sān mèi
如来，授我如幻闻熏闻修金刚三昧，
yǔ fó rú lái tóng cí lì gù lìng wǒ shēn chéng sān shí èr
与佛如来同慈力故，令我身成三十二
yīng rù zhū guó tǔ shì zūn ruò zhū pú sà rù
应，入诸国土。世尊。若诸菩萨，入
sān mó dì jìn xiū wú lòu shèng jiě xiàn yuán wǒ xiàn
三摩地，进修无漏，胜解现圆。我现
fó shēn ér wéi shuō fǎ lìng qí jiě tuō ruò zhū yǒu xué
佛身而为说法，令其解脱。若诸有学，
jì jìng miào míng shèng miào xiàn yuán wǒ yú bǐ qián xiàn dú
寂静妙明，胜妙现圆。我於彼前现独

jiàoshēn ér wéi shuō fǎ lìng qí jiě tuō ruò zhū yǒu
觉身，而为说法，令其解脱。若诸有
xué duàn shí èr yuán yuánduànshèngxìng shèngmiàoxiànyuán
学，断十二缘，缘断胜性，胜妙现圆。
wǒ yū bǐ qiánxiànyuánjiàoshēn ér wéi shuō fǎ lìng qí
我於彼前现缘觉身，而为说法，令其
jiě tuō ruò zhū yǒu xué dé sì dì kōng xiū dào rù
解脱。若诸有学，得四谛空，修道入
miè shèngxìngxiànyuán wǒ yū bǐ qiánxiànshēng wén shēn
灭，胜性现圆。我於彼前现声闻身，
ér wéi shuō fǎ lìng qí jiě tuō ruò zhū zhòngshēng yù
而为说法，令其解脱。若诸众生，欲
xīnmíng wù bú fàn yù chén yù shēnqīngjìng wǒ yū
心明悟，不犯欲尘，欲身清净。我於
bǐ qiánxiàn fàn wángshēn ér wéi shuō fǎ lìng qí jiě tuō
彼前现梵王身，而为说法，令其解脱。
ruò zhū zhòngshēng yù wéi tiān zhǔ tǒnglǐng zhū tiān wǒ
若诸众生，欲为天主，统领诸天。我
yū bǐ qiánxiàn dì shì shēn ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng
於彼前现帝释身，而为说法，令其成
jiù ruò zhū zhòngshēng yù shēn zì zài yóu xíng shí fāng
就。若诸众生，欲身自在游行十方。
wǒ yū bǐ qiánxiàn zì zài tiānshēn ér wéi shuō fǎ lìng
我於彼前现自在天身，而为说法，令
qí chéng jiù ruò zhū zhòngshēng yù shēn zì zài fēi xíng xū
其成就。若诸众生，欲身自在飞行虚
kōng wǒ yū bǐ qiánxiàn dà zì zài tiānshēn ér wéi shuō
空。我於彼前现大自在天身，而为说

fǎ lìng qí chéng jiù ruò zhū zhòngshēng ài tǒng guǐ shén
法，令其成就。若诸众生，爱统鬼神，
jiù hù guó tǔ wǒ yú bǐ qiánxiàntiān dà jiàng jūn shēn
救护国土。我於彼前现天大将军身，
ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng jiù ruò zhū zhòngshēng ài
而为说法，令其成就。若诸众生，爱
tǒng shì jiè bǎo hù zhòngshēng wǒ yú bǐ qiánxiàn sì tiān
统世界，保护众生。我於彼前现四天
wángshēn ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng jiù ruò zhū zhòng
王身，而为说法，令其成就。若诸众
shēng ài shēngtiāngōng qū shǐ guǐ shén wǒ yú bǐ qián
生，爱生天宫，驱使鬼神。我於彼前
xiàn sì tiānwáng guó tài zǐ shēn ér wéi shuō fǎ lìng qí
现四天王国太子身，而为说法，令其
chéng jiù ruò zhū zhòngshēng lè wéi rén wáng wǒ yú bǐ
成就。若诸众生，乐为人王。我於彼
qiánxiàn rén wángshēn ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
前现人王身，而为说法，令其成就。
ruò zhū zhòngshēng ài zhǔ zú xìng shì jiān tuī ràn wǒ
若诸众生，爱主族姓，世间推让。我
yú bǐ qiánxiànzhǎng zhě shēn ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng
於彼前现长者身，而为说法，令其成
jiù ruò zhū zhòngshēng ài tán míng yán qīng jìng zì jū
就。若诸众生，爱谈名言，清净自居。
wǒ yú bǐ qiánxiàn jū shì shēn ér wéi shuō fǎ lìng qí
我於彼前现居士身，而为说法，令其
chéng jiù ruò zhū zhòngshēng ài zhì guó tǔ pōu duàn bāng
成就。若诸众生，爱治国土，剖断邦

yì wǒ yú bǐ qiánxiàn zǎi guānshēn ér wéi shuō fǎ
邑。我於彼前现宰官身，而为说法，
lìng qí chéng jiù ruò zhū zhòngshēng ài zhū shù shù shè
令其成就。若诸众生，爱诸数术，撮
wèi zì jū wǒ yú bǐ qiánxiàn pó luó mén shēn ér wéi
卫自居。我於彼前现婆罗门身，而为
shuō fǎ lìng qí chéng jiù ruò yǒu nán zǐ hào xué chū
说法，令其成就。若有男子，好学出
jiā chí zhū jiè lǜ wǒ yú bǐ qiánxiàn bǐ qiū shēn
家，持诸戒律。我於彼前现比丘身，
ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng jiù ruò yǒu nǚ rén hào
而为说法，令其成就。若有女人，好
xué chū jiā chí zhū jìn jiè wǒ yú bǐ qiánxiàn bǐ qiū
学出家，持诸禁戒。我於彼前现比丘
ní shēn ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng jiù ruò yǒu nán
尼身，而为说法，令其成就。若有男
zǐ lè chí wǔ jiè wǒ yú bǐ qiánxiàn yōu pó sāi shēn
子，乐持五戒。我於彼前现优婆塞身，
ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng jiù ruò yǒu nǚ zǐ wǔ
而为说法，令其成就。若有女子，五
jiè zì jū wǒ yú bǐ qiánxiàn yōu pó yí shēn ér wéi
戒自居。我於彼前现优婆夷身，而为
shuō fǎ lìng qí chéng jiù ruò yǒu nǚ rén nèi zhèng lì
说法，令其成就。若有女人，内政立
shēn yǐ xiū jiā guó wǒ yú bǐ qiánxiàn nǚ zhǔ shēn
身，以修家国。我於彼前现女主身，
jí guó fū rén mìng fù dà jiā ér wéi shuō fǎ lìng qí
及国夫人命妇大家，而为说法，令其

chéng jiù ruò yǒu zhòngshēng bú huài nán gēn wǒ yú bǐ
成就。若有众生，不坏男根。我於彼
qiánxiàntóng nán shēn ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
前现童男身，而为说法，令其成就。
ruò yǒu chū nǚ ài lè chù shēn bù qiú qīn bào wǒ
若有处女，爱乐处身，不求侵暴。我
yú bǐ qiánxiàntóng nǚ shēn ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng
於彼前现童女身，而为说法，令其成
jiù ruò yǒu zhū tiān lè chū tiān lún wǒ xiàntiānshēn
就。若有诸天，乐出天伦。我现天身
ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng jiù ruò yǒu zhū lóng lè
而为说法，令其成就。若有诸龙，乐
chū lóng lún wǒ xiànlóngshēn ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng
出龙伦。我现龙身而为说法，令其成
jiù ruò yǒu yào chā lè dù běn lún wǒ yú bǐ qián
就。若有药叉，乐度本伦。我於彼前
xiàn yào chā shēn ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng jiù ruò
现药叉身，而为说法，令其成就。若
qián tà pó lè tuō qí lún wǒ yú bǐ qiánxiànqián tà
乾闥婆，乐脱其伦。我於彼前现乾闥
pó shēn ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng jiù ruò ā xiū
婆身，而为说法，令其成就。若阿修
luó lè tuō qí lún wǒ yú bǐ qiánxiàn ā xiū luó shēn
罗，乐脱其伦。我於彼前现阿修罗身，
ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng jiù ruò jǐn nà luó lè
而为说法，令其成就。若紧那罗，乐
tuō qí lún wǒ yú bǐ qiánxiàn jǐn nà luó shēn ér wéi
脱其伦。我於彼前现紧那罗身，而为

shuō fǎ lìng qí chéng jiù ruò mó hū luó gā lè tuō
说法，令其成就。若摩呼罗伽，乐脱
qí lún wǒ yú bǐ qiánxiàn mó hū luó gā shēn ér wéi
其伦。我於彼前现摩呼罗伽身，而为
shuō fǎ lìng qí chéng jiù ruò zhū zhòngshēng lè rén xiū
说法，令其成就。若诸众生，乐人修
rén wǒ xiàn rén shēn ér wéi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
人。我现人身，而为说法，令其成就。
ruò zhū fēi rén yǒu xíng wú xíng yǒu xiǎng wú xiǎng lè
若诸非人，有形无形，有想无想，乐
dù qí lún wǒ yú bǐ qián jiē xiàn qí shēn ér wéi shuō
度其伦。我於彼前皆现其身，而为说
fǎ lìng qí chéng jiù shì míng miào jìng sān shí èr yīng
法，令其成就。是名妙净三十二应，
rù guó tǔ shēn jiē yǐ sān mèi wén xūn wén xiū wú zuò miào
入国土身。皆以三昧闻熏闻修无作妙
lì zì zài chéng jiù
力，自在成就。

shì zūn wǒ fù yǐ cǐ wén xūn wén xiū jīn gāng
世尊。我复以此闻熏闻修，金刚
sān mèi wú zuò miào lì yǔ zhū shí fāng sān shì liù dào yì
三昧无作妙力。与诸十方三世六道一
qiè zhòngshēng tóng bēi yǎng gù lìng zhū zhòngshēng yū
切众生，同悲仰故。令诸众生，於
wǒ shēn xīn huò shí sì zhǒng wú wèi gōng dé yì zhě
我身心，获十四种无畏功德。一者，
yóu wǒ bú zì guān yīn yǐ guān guān zhě lìng bǐ shí fāng kǔ
由我不自观音以观观者。令彼十方苦

nǎo zhòngshēng guān qí yīn shēng jí dé jiě tuō èr zhě
恼众生，观其音声，即得解脱。二者，
zhī jiàn xuán fù lìng zhū zhòngshēng shè rù dà huǒ huǒ
知见旋复。令诸众生，设入大火，火
bù néng shāo sān zhě guān tīng xuán fù lìng zhū zhòngshēng
不能烧。三者，观听旋复。令诸众生，
dà shuǐ suǒ piāo shuǐ bù néng nì sì zhě duàn miè wàng
大水所漂，水不能溺。四者，断灭妄想
xiǎng xīn wú shā hài lìng zhū zhòngshēng rù zhū guǐ guó
想。心无杀害。令诸众生，入诸鬼国，
guǐ bù néng hài wǔ zhě xūn wén chéng wén liù gēn xiāo
鬼不能害。五者，熏闻成闻，六根销
fù tóng yú shēng tīng néng lìng zhòngshēng lín dāng bèi hài
复，同於声听。能令众生，临当被害，
dāo duàn duàn huài shǐ qí bīng gē yóu rú gē shuǐ yì
刀段段坏。使其兵戈，犹如割水，亦
rú chuī guāng xìng wú yáo dòng liù zhě wén xūn jīng míng
如吹光，性无摇动。六者，闻熏精明，
míng biàn fǎ jiè zé zhū yōu àn xìng bù néng quán néng lìng
明遍法界，则诸幽暗性不能全。能令
zhòngshēng yào chā luó chà jiū pán chá guǐ jí pí
众生，药叉、罗刹、鸠盘荼鬼、及毗
shě zhē fù dān nà děng suī jìn qí bàng mù bù néng
舍遮、富单那等。虽近其傍。目不能
shì qī zhě yīn xìng yuán xiāo guān tīng fǎn rù lí
视。七者，音性圆销，观听返入，离
zhū chén wàng néng lìng zhòngshēng jìn xì jiā suǒ suǒ bù
诸尘妄，能令众生，禁系枷锁，所不

néng zhù bā zhě miè yīn yuán wén biànshēng cí lì
能著。八者，灭音圆闻，遍生慈力。

néng lìng zhòngshēng jīng guò xiǎn lù zéi bù néng jié jiǔ
能令众生，经过险路，贼不能劫。九

zhě xūn wén lí chén sè suǒ bù jié néng lìng yì qiè
者，熏闻离尘，色所不劫，能令一切

duō yīn zhòngshēng yuǎn lí tān yù shí zhě chún yīn wú
多婬众生，远离贪欲。十者，纯音无

chén gēn jìng yuán róng wú duì suǒ duì néng lìng yì qiè
尘，根境圆融，无对所对。能令一切

fèn hèn zhòngshēng lí zhū chēn huì shí yì zhě xiāo chén
忿恨众生，离诸瞋恚。十一者，销尘

xuán míng fǎ jiè shēn xīn yóu rú liú lí lǎng chè wú
旋明，法界身心，犹如琉璃，朗彻无

ài néng lìng yì qiè hūn dùn xìng zhàng zhū ā diān jiā yǒng
碍。能令一切昏钝性障诸阿颠迦，永

lí chī àn shí èr zhě róng xíng fù wén bú dòng dào
离痴暗。十二者，融形复闻，不动道

chǎng shè rù shì jiān bú huài shì jiè néng biàn shí fāng
场，涉入世间。不坏世界，能遍十方。

gòng yǎng wēi chén zhū fó rú lái gè gè fó biān wéi fǎ wáng
供养微尘诸佛如来。各各佛边为法王

zǐ néng lìng fǎ jiè wú zǐ zhòngshēng yù qiú nán zhě
子。能令法界无子众生，欲求男者，

dàn shēng fú dé zhì huì zhī nán shí sān zhě liù gēn yuán
诞生福德智慧之男。十三者，六根圆

tōng míng zhào wú èr hán shí fāng jiè lì dà yuán jìng
通，明照无二，含十方界。立大圆镜

kōng rú lái cáng chéngshùn shí fāng wēi chén rú lái mì mì
空如来藏。承顺十方微尘如来。秘密
fǎ mén shòulǐng wú shī nénglìng fǎ jiè wú zǐ zhòng
法门，受领无失。能令法界无子众
shēng yù qiú nǚ zhě dàn shēngduānzhèng fú dé róu shùn
生，欲求女者，诞生端正福德柔顺，
zhòng rén ài jìng yǒu xiāng zhī nǚ shí sì zhě cǐ sān qiān
众人爱敬有相之女。十四者，此三千
dà qiān shì jiè bǎi yì rì yuè xiàn zhù shì jiān zhū fǎ
大千世界，百亿日月，现住世间诸法
wáng zǐ yǒu liù shí èr héng hé shā shù xiū fǎ chuí fàn
王子，有六十二恒河沙数，修法垂范，
jiào huà zhòng shēng suí shùn zhòng shēng fāng biàn zhì huì
教化众生，随顺众生，方便智慧，
gè gè bù tóng yóu wǒ suǒ dé yuántōng běn gēn fā miào
各各不同。由我所得圆通本根，发妙
ěr mén rán hòu shēn xīn wēi miào hán róng zhōubiàn fǎ jiè
耳门。然後身心微妙含容，周遍法界。
néng lìng zhòng shēng chí wǒ míng hào yǔ bǐ gòng chí liù shí
能令众生持我名号，与彼共持六十
èr héng hé shā zhū fǎ wáng zǐ èr rén fú dé zhèng děng
二恒河沙诸法王子，二人福德，正等
wú yì shì zūn wǒ yì míng hào yǔ bǐ zhòng duō míng
无异。世尊，我一名号，与彼众多名
hào wú yì yóu wǒ xiū xí dé zhēnyuántōng shì míng shí
号无异。由我修习得真圆通。是名十
sì shī wú wèi lì fú bèi zhòng shēng
四施无畏力，福备众生。

shì zūn wǒ yòu huò shì yuántōng xiū zhèng wú shàng
世尊。我又获是圆通，修证无上
dào gù yòu néng shàn huò sì bù sī yì wú zuò miào dé
道故，又能善获四不思議无作妙德。
yì zhě yóu wǒ chū huò miào miào wén xīn xīn jīng yí wén
一者，由我初获妙妙闻心，心精遗闻，
jiàn wén jiào zhī bù néng fēn gé chéng yì yuán róng qīng jìng bǎo
见闻觉知不能分隔，成一圆融清净宝
jiào gù wǒ néng xiàn zhòng duō miào róng néng shuō wú biān mì
觉。故我能现众多妙容，能说无边秘
mì shén zhòu qí zhōng huò xiàn yì shǒu sān shǒu wǔ shǒu qī shǒu
密神咒。其中或现一首三首五首七首
jiǔ shǒu shí yì shǒu rú shì nǎi zhì yì bǎi bā shǒu qiān
九首十一首，如是乃至一百八首，千
shǒu wàn shǒu bā wàn sì qiān shuò jiā luó shǒu èr bì sì
首万首，八万四千烁迦罗首。二臂四
bì liù bì bā bì shí bì shí èr bì shí sì shí liù shí
臂六臂八臂十臂十二臂，十四十六十
bā èr shí zhì èr shí sì rú shì nǎi zhì yì bǎi bā
八二十至二十四，如是乃至一百八
bì qiān bì wàn bì bā wàn sì qiān mǔ tuó luó bì
臂，千臂万臂，八万四千母陀罗臂。
èr mù sān mù sì mù jiǔ mù rú shì nǎi zhì yì bǎi bā
二目三目四目九目。如是乃至一百八
mù qiān mù wàn mù bā wàn sì qiān qīng jìng bǎo mù
目，千目万目，八万四千清净宝目。
huò cí huò wēi huò dìng huò huì jiù hù zhòng shēng dé
或慈或威。或定或慧。救护众生。得

dà zì zai èr zhě yóu wǒ wén sī tuō chū liù chén
大自在。二者，由我闻思，脱出六尘，
rú shēng dù yuán bù néng wéi ài gù wǒ miào néng xiàn yì
如声度垣，不能为碍。故我妙能现一
yì xíng sòng yì yí zhòu qí xíng qí zhòu néng yǐ wú
一形，诵一一咒。其形其咒，能以无
wèi shī zhū zhòng shēng shì gù shí fāng wēi chén guó tǔ jiē
畏施诸众生。是故十方微尘国土，皆
míng wǒ wéi shī wú wèi zhě sān zhě yóu wǒ xiū xí běn
名我为施无畏者。三者，由我修习本
miào yuán tōng qīng jìng běn gēn suǒ yóu shì jiè jiē lìng zhòng
妙圆通清净本根。所游世界，皆令众
shēng shě shēn zhēn bǎo qiú wǒ āi mǐn sì zhě wǒ dé
生舍身珍宝，求我哀愍。四者，我得
fó xīn zhèng yú jiū jìng néng yǐ zhēn bǎo zhǒng zhǒng gòng
佛心，证於究竟。能以珍宝种种，供
yǎng shí fāng rú lái bàng jí fǎ jiè liù dào zhòng shēng qiú
养十方如来，傍及法界六道众生。求
qī dé qī qiú zǐ dé zǐ qiú sān mèi dé sān mèi
妻得妻，求子得子。求三昧得三昧。
qiú cháng shòu dé cháng shòu rú shì nǎi zhì qiú dà niè pán
求长寿得长寿。如是乃至求大涅槃
dé dà niè pán fó wèn yuán tōng wǒ cóng ěr mén yuán zhào
得大涅槃。佛问圆通，我从耳门圆照
sān mèi yuán xīn zì zai yīn rù liú xiāng dé sān mó
三昧，缘心自在，因入流相，得三摩
tí chéng jiù pú tí sī wéi dì yī
提，成就菩提，斯为第一。

shì zūn bǐ fó rú lái tàn wǒ shàn dé yuántōng fǎ
世尊彼佛如来，叹我善得圆通法
mén yú dà huì zhōng shòu jì wǒ wéi guān shì yīn hào
门。於大会中，授记我为观世音号。
yóu wǒ guāntīng shí fāng yuánmíng gù guān yīn míng biàn shí fāng
由我观听十方圆明。故观音名遍十方
jiè
界。

ěr shí shì zūn yú shī zǐ zuò cóng qí wǔ tǐ tóng
尔时世尊於师子座，从其五体同
fàng bǎo guāng yuǎnguàn shí fāng wēi chén rú lái jí fǎ wáng
放宝光，远灌十方微尘如来，及法王
zǐ zhū pú sà dǐng bǐ zhū rú lái yì yú wǔ tǐ tóng fàng
子诸菩萨顶。彼诸如来亦於五体同放
bǎo guāng cóng wēi chén fāng lái guàn fó dǐng bìng guàn huì zhōng
宝光，从微尘方来灌佛顶，并灌会中
zhū dà pú sà jí ā luó hàn lín mù chí zhǎo jiē yǎn
诸大菩萨及阿罗汉。林木池沼，皆演
fǎ yīn jiāo guāng xiāng luó rú bǎo sī wǎng shì zhū dà
法音。交光相罗如宝丝网，是诸大
zhòng dé wèi céng yǒu yì qiè pǔ huò jīn gāng sān mèi
众，得未曾有。一切普获金刚三昧。
jí shí tiān yǔ bǎi bǎo lián huá qīng huáng chì bái jiān cuò
即时天雨百宝莲华，青黄赤白，间错
fēn róu shí fāng xū kōng chéng qī bǎo sè cǐ suǒ pó
纷糅。十方虚空，成七宝色。此娑婆
jiè dà dì shān hé jù shí bú xiàn wéi jiàn shí fāng wēi
界大地山河，俱时不现。唯见十方微

chén guó tǔ hé chéng yí jiè fàn bei yǒng gē zì rán
尘国土，合成一界。梵呗咏歌，自然
fū zòu
敷奏。

yū shì rú lái gào wén shū shī lì fǎ wáng zǐ
於是如来，告文殊师利法王子。

rǔ jīn guān cǐ èr shí wǔ wú xué zhū dà pú sà jí ā
汝今观此二十五无学诸大菩萨，及阿
luó hàn gè shuō zuì chū chéng dào fāng biàn jiē yán xiū xí
罗汉，各说最初成道方便，皆言修习
zhēn shí yuántōng bǐ děng xiū xíng shí wú yōu liè qián hòu
真实圆通。彼等修行，实无优劣前後
chā bié wǒ jīn yù lìng ā nán kāi wù èr shí wǔ xíng
差别。我今欲令阿难开悟，二十五行
shuí dāng qí gēn jiān wǒ miè hòu cǐ jiè zhòng shēng rù
谁当其根。兼我灭後，此界众生，入
pú sà chéng qiú wú shàng dào hé fāng biàn mén dé yì chéng
菩萨乘求无上道，何方便门得易成
jiù
就。

wén shū shī lì fǎ wáng zǐ fèng fó cí zhǐ jí
文殊师利法王子，奉佛慈旨，即
cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú chéng fó wēi shén shuō jì duì
从座起，顶礼佛足，承佛威神说偈对
fó
佛。

觉海性澄圆 圆澄觉元妙 元明照生所
所立照性亡 迷妄有虚空 依空立世界

想澄成国土 知觉乃众生 空生大觉中
如海一沤发 有漏微尘国 皆依空所生
沤灭空本无 况复诸三有 归元性无二
方便有多门 圣性无不通 顺逆皆方便
初心入三昧 迟速不同伦 色想结成尘
精了不能彻 如何不明彻 於是获圆通
音声杂语言 但伊名句味 一非含一切
云何获圆通 香以合中知 离则元无有
不恒其所觉 云何获圆通 味性非本然
要以味时有 其觉不恒一 云何获圆通
触以所触明 无所不明触 合离性非定
云何获圆通 法称为内尘 凭尘必有所
能所非遍涉 云何获圆通 见性虽洞然
明前不明後 四维亏一半 云何获圆通
鼻息出入通 现前无交气 支离匪涉入
云何获圆通 舌非入无端 因味生觉了
味亡了无有 云何获圆通 身与所触同
各非圆觉观 涯量不冥会 云何获圆通
知根杂乱思 湛了终无见 想念不可脱
云何获圆通 识见杂三和 诘本称非相
自体先天定 云何获圆通 心闻洞十方
生於大因力 初心不能入 云何获圆通

鼻想本权机 只令摄心住 住成心所住
云何获圆通 说法弄音文 开悟先成者
名句非无漏 云何获圆通 持犯但束身
非身无所束 元非遍一切 云何获圆通
神通本宿因 何关法分别 念缘非离物
云何获圆通 若以地性观 坚碍非通达
有为非圣性 云何获圆通 若以水性观
想念非真实 如如非觉观 云何获圆通
若以火性观 厌有非真离 非初心方便
云何获圆通 若以风性观 动寂非无对
对非无上觉 云何获圆通 若以空性观
昏钝先非觉 无觉异菩提 云何获圆通
若以识性观 观识非常住 存心乃虚妄
云何获圆通 诸行是无常 念性元生灭
因果今殊感 云何获圆通 我今白世尊
佛出娑婆界 此方真教体 清淨在音闻
欲取三摩提 实以闻中入 离苦得解脱
良哉观世音 於恒沙劫中 入微尘佛国
得大自在力 无畏施众生 妙音观世音
梵音海潮音 救世悉安宁 出世获常住
我今启如来 如观音所说 譬如人静居
十方俱击鼓 十处一时闻 此则圆真实

目非观障外 口鼻亦复然 身以合方知
心念纷无绪 隔垣听音响 遐迩俱可闻
五根所不齐 是则通真实 音声性动静
闻中为有无 无声号无闻 非实闻无性
声无既无灭 声有亦非生 生灭二圆离
是则常真实 纵令在梦想 不为不思无
觉观出思惟 身心不能及 今此娑婆国
声论得宣明 众生迷本闻 循声故流转
阿难纵强记 不免落邪思 岂非随所沦
旋流获无妄 阿难汝谛听 我承佛威力
宣说金刚王 如幻不思議 佛母真三昧
汝闻微尘佛 一切秘密门 欲漏不先除
畜闻成过误 将闻持佛佛 何不自闻闻
闻非自然生 因声有名字 旋闻与声脱
能脱欲谁名 一根既返源 六根成解脱
见闻如幻翳 三界若空华 闻复翳根除
尘销觉圆净 净极光通达 寂照含虚空
却来观世间 犹如梦中事 摩登伽在梦
谁能留汝形 如世巧幻师 幻作诸男女
虽见诸根动 要以一机抽 息机归寂然
诸幻成无性 六根亦如是 元依一精明
分成六和合 一处成休复 六用皆不成

尘垢应念销 成圆明净妙 余尘尚诸学
明极即如来 大众及阿难 旋汝倒闻机
反闻闻自性 性成无上道 圆通实如是
此是微尘佛 一路涅槃门 过去诸如来
斯门已成就 现在诸菩萨 今各入圆明
未来修学人 当依如是法 我亦从中证
非唯观世音 诚如佛世尊 询我诸方便
以救诸末劫 求出世间人 成就涅槃心
观世音为最 自余诸方便 皆是佛威神
即事舍尘劳 非是长修学 浅深同说法
顶礼如来藏 无漏不思议 愿加被未来
於此门无惑 方便易成就 堪以教阿难
及末劫沈沦 但以此根修 圆通超余者
真实心如是

yū shì ā nán jí zhū dà zhòng shēn xīn liǎo rán
於是阿难及诸大众，身心了然，
dé dà kāi shì guān fó pú tí jí dà niè pán yóu rú
得大开示。观佛菩提及大涅槃。犹如
yǒu rén yīn shì yuǎn yóu wèi dé guī huán míng liǎo qí jiā
有人因事远游，未得归还，明了其家
suǒ guī dào lù pǔ huì dà zhòng tiān lóng bā bù yǒu
所归道路。普会大众，天龙八部，有
xué èr chéng jí zhū yì qiè xīn fā xīn pú sà qí shù
学二乘，及诸一切新发心菩萨，其数

fán yǒu shí héng hé shā jiē dé běn xīn yuǎn chén lí gòu
凡有十恒河沙，皆得本心，远尘离垢，
huò fǎ yǎn jìng xìng bǐ qiū ní wén shuō jì yǐ chéng ā
获法眼净。性比丘尼闻说偈已。成阿
luó hàn wú liàng zhòng shēng jiē fā wú děng děng ā nòu duō
罗汉。无量众生，皆发无等等阿耨多
luó sān miǎo sān pú tí xīn
罗三藐三菩提心。

ā nán zhěng yī fu yú dà zhòng zhōng hé zhǎng dǐng
阿难整衣服，於大众中合掌顶
lǐ xīn jì yuán míng bēi xīn jiāo jí yù yì wèi lái
礼。心迹圆明，悲欣交集。欲益未来
zhū zhòng shēng gù qí shǒu bái fó dà bēi shì zūn wǒ
诸众生故，稽首白佛。大悲世尊。我
jīn yǐ wù chéng fó fǎ mén shì zhōng xiū xíng dé wú yí
今已悟成佛法门，是中修行得无疑
huò cháng wén rú lái shuō rú shì yán zì wèi dé dù xiān
惑。常闻如来说如是言。自未得度先
duó rén zhě pú sà fā xīn zì jué yǐ yuán néng jiào tā
度人者，菩萨发心。自觉已圆能觉他
zhě rú lái yīng shì wǒ suī wèi dù yuàn dù mò jié
者，如来应世。我虽未度，愿度末劫
yì qiè zhòng shēng shì zūn cǐ zhū zhòng shēng qù fó
一切众生。世尊。此诸众生，去佛
jiàn yuǎn xié shī shuō fǎ rú héng hé shā yù shè qí
渐远。邪师说法，如恒河沙。欲摄其
xīn rù sān mó dì yún hé lìng qí ān lì dào chǎng yuǎn
心入三摩地。云何令其安立道场，远

zhū mó shì yū pú tí xīn dé wú tuì qū
诸魔事。於菩提心得无退屈。

ěr shí shì zūn yū dà zhòngzhōng chēng zàn ā nán
尔时世尊於大众中，称赞阿难。

shàn zāi shàn zāi rú rǔ suǒ wèn ān lì dào chǎng jiù hù
善哉善哉。如汝所问安立道场，救护

zhòngshēng mò jié shěn nì rǔ jīn dì tīng dāng wéi rǔ
众生末劫沈溺。汝今谛听。当为汝

shuō ā nán dà zhòng wéi rán fèngjiāo fó gào ā nán
说。阿难大众，唯然奉教。佛告阿难。

rǔ cháng wén wǒ pí nài yē zhōng xuānshuō xiū xíng sān jué
汝常闻我毗奈耶中，宣说修行三决

dìng yì suǒ wèi shè xīn wéi jiè yīn jiè shēngdìng yīn
定义。所谓摄心为戒。因戒生定。因

dìng fā huì shì zé míng wéi sān wú lòu xué ā nán
定发慧。是则名为三无漏学。阿难。

yún hé shè xīn wǒ míng wéi jiè ruò zhū shì jiè liù dào zhòng
云何摄心我名为戒。若诸世界六道众

shēng qí xīn bù yín zé bù suí qí shēng sǐ xiāng xù
生，其心不婬，则不随其生死相续。

rǔ xiū sān mèi běn chū chén láo yīn xīn bù chú chén
汝修三昧，本出尘劳。婬心不除，尘

bù kě chū zòng yǒu duō zhì chán dìng xiàn qián rú bú
不可出。纵有多智，禅定现前。如不

duàn yīn bì luò mó dào shàng pǐn mó wáng zhōng pǐn mó
断婬，必落魔道。上品魔王、中品魔

mín xià pǐn mó nǚ bǐ děng zhū mó yì yǒu tú zhòng
民、下品魔女、彼等诸魔，亦有徒众。

gè gè zì wèi chéng wú shàng dào wǒ miè dù hòu mò fǎ
各各自谓成无上道。我灭度後末法
zhī zhōng duō cǐ mó mín chì shèng shì jiān guǎng xíng tān
之中，多此魔民，炽盛世间，广行贪
yín wéi shàn zhī shí lìng zhū zhòng shēng luò ài jiàn kēng shī
婬，为善知识，令诸众生落爱见坑失
pú tí lù rǔ jiāo shì rén xiū sān mó dì xiān duàn xīn
菩提路。汝教世人修三摩地，先断心
yín shì míng rú lái xiān fó shì zūn dì yì jué dìng qīng jìng
婬是名如来先佛世尊，第一决定清静
míng huì shì gù ā nán ruò bú duàn yín xiū chán dìng zhě
明悔。是故阿难。若不断婬修禅定者，
rú zhēng shā shí yù qí chéng fàn jīng bǎi qiān jié zhǐ míng
如蒸砂石，欲其成饭，经百千劫只名
rè shā hé yǐ gù cǐ fēi fàn běn shā shí chéng gù
热砂。何以故？此非饭本，砂石成故。
rǔ yǐ yīn shēn qiú fó miào guǒ zòng dé miào wù jiē
汝以婬身，求佛妙果。纵得妙悟，皆
shì yīn gēn gēn běn chéng yīn lún zhuǎn sān tú bì bù
是婬根。根本成婬，轮转三涂，必不
néng chū rú lái niè pán hé lù xiū zhèng bì shǐ yīn
能出。如来涅槃，何路修证。必使婬
jī shēn xīn jù duàn duàn xìng yì wú yú fó pú tí sī
机身心俱断，断性亦无，於佛菩提斯
kě xī jì rú wǒ cǐ shuō míng wéi fó shuō bù rú
可希冀。如我此说，名为佛说。不如
cǐ shuō jí bō xún shuō
此说，即波旬说。

ā nán yòu zhū shì jiè liù dào zhòngshēng qí xīn
阿难。又诸世界六道众生，其心
bù shā zé bù suí qí shēng sǐ xiāng xù rǔ xiū sān
不杀，则不随其生死相续。汝修三
mèi běn chū chén láo shā xīn bù chú chén bù kě chū
昧，本出尘劳。杀心不除，尘不可出。
zòng yǒu duō zhì chán dìng xiàn qián rú bú duàn shā bì
纵有多智，禅定现前。如不断杀，必
luò shén dào shàng pǐn zhī rén wéi dà lì guǐ zhōng pǐn
落神道。上品之人，为大力鬼。中品
zé wéi fēi xíng yè chā zhū guǐ shuài dēng xià pǐn dāng wéi dì
则为飞行夜叉诸鬼帅等。下品当为地
xíng luó chà bǐ zhū guǐ shén yì yǒu tú zhòng gè gè zì
行罗刹。彼诸鬼神亦有徒众。各各自
wèi chéng wú shàng dào wǒ miè dù hòu mò fǎ zhī zhōng duō
谓成无上道。我灭度後末法之中，多
cǐ guǐ shén chì shèng shì jiān zì yán shí ròu dé pú tí
此鬼神，炽盛世间，自言食肉得菩提
lù ā nán wǒ lìng bǐ qiū shí wǔ jìng ròu cǐ ròu
路。阿难。我令比丘食五净肉。此肉
jiē wǒ shén lì huà shēng běn wú mìng gēn rǔ pó luó mén
皆我神力化生，本无命根。汝婆罗门，
dì duō zhēng shī jiā yǐ shā shí cǎo cài bù shēng wǒ
地多蒸湿，加以砂石，草菜不生。我
yǐ dà bēi shén lì suǒ jiā yīn dà cí bēi jiǎ míng wéi
以大悲神力所加，因大慈悲假名为
ròu rǔ dé qí wèi nài hé rú lái miè dù zhī hòu
肉，汝得其味。奈何如来灭度之後，

shí zhòngshēng ròu míng wéi shì zǐ rǔ děngdāng zhī shì
食众 生肉，名为释子。汝等当知。是
shí ròu rén zòng dé xīn kāi sì sān mó dì jiē dà luó
食肉人，纵得心开似三摩地，皆大罗
chà bào zhōng bì chénshēng sǐ kú hǎi fēi fó dì zǐ
刹，报终必沉生死苦海，非佛弟子。
rú shì zhī rén xiāng shā xiāng tūn xiāng shí wèi yǐ yún
如是之人，相杀相吞，相食未已，云
hé shì rén dé chū sān jiè rǔ jiāo shì rén xiū sān mó
何是人得出三界。汝教世人修三摩
dì cì duàn shā shēng shì míng rú lái xiān fó shì zūn
地，次断杀生。是名如来先佛世尊，
dì èr jué dìng qīng jìng míng huì shì gù ā nán ruò bú
第二决定清净明诲。是故阿难。若不
duàn shā xiū chán dìng zhě pì rú yǒu rén zì sāi qí ěr
断杀修禅定者，譬如有人自塞其耳，
gāo shēng dà jiào qiú rén bù wén cǐ děng míng wéi yù yīn
高声大叫，求人不闻，此等名为欲隐
mí lù qīng jìng bǐ qiū jí zhū pú sà yú qí lù xíng
弥露。清净比丘及诸菩萨，於歧路行，
bú tà shēng cǎo kuàng yǐ shǒu bá yún hé dà bēi qǔ
不蹋生草，况以手拔。云何大悲，取
zhū zhòngshēng xuè ròu chōng shí ruò zhū bǐ qiū bù fú dōng
诸众生血肉充食。若诸比丘，不服东
fāng sī mián juàn bó jí shì cǐ tǔ xuè lǚ qiú cuì rǔ
方丝绵绢帛，及是此土靴履裘毳，乳
lào tí hú rú shì bǐ qiū yú shì zhēn tuō chóu hái
酪醍醐。如是比丘，於世真脱，酬还

sù zhài bù yóu sān jiè hé yǐ gù fú qí shēn fēn
宿债，不游三界。何以故？服其身分，
jiē wéi bǐ yuán rú rén shí qí dì zhōng bǎi gǔ zú bù
皆为彼缘。如人食其地中百谷，足不
lí dì bì shǐ shēn xīn yú zhū zhòng shēng ruò shēn shēn
离地。必使身心，於诸众生若身身
fēn shēn xīn èr tú bù fú bù shí wǒ shuō shì rén
分，身心二涂，不服不食，我说是人
zhēn jiě tuō zhě rú wǒ cǐ shuō míng wéi fó shuō bù
真解脱者。如我此说，名为佛说。不
rú cǐ shuō jí bō xún shuō
如此说，即波旬说。

ā nán yòu fù shì jiè liù dào zhòng shēng qí xīn
阿难。又复世界六道众生，其心
bù tōu zé bù suí qí shēng sǐ xiāng xù rǔ xiū sān
不偷，则不随其生死相续。汝修三
mèi běn chū chén láo tōu xīn bù chú chén bù kě chū
昧，本出尘劳。偷心不除，尘不可出。
zòng yǒu duō zhì chán dìng xiàn qián rú bú duàn tōu bì
纵有多智，禅定现前。如不断偷，必
luò xié dào shàng pǐn jīng líng zhōng pǐn yāo mèi xià pǐn
落邪道。上品精灵、中品妖魅、下品
xié rén zhū mèi suǒ zhù bǐ děng qún xié yì yǒu tú zhòng
邪人，诸魅所著。彼等群邪亦有徒众。
gè gè zì wèi chéng wú shàng dào wǒ miè dù hòu mò fǎ
各各自谓成无上道。我灭度後末法
zhī zhōng duō cǐ yāo xié chì shèng shì jiān qián nì jiān
之中，多此妖邪，炽盛世间，潜匿奸

qī chéngshàn zhī shí gè zì wèi yǐ dé shàng rén fǎ
欺，称善知识。各自谓已得上人法。
yòu huò wú shí kǒnglìng shī xīn suǒ guò zhī chù qí
诱惑无识，恐令失心。所过之处，其
jiā hào sǎn wǒ jiāo bǐ qiū xún fāng qǐ shí lìng qí shě
家耗散。我教比丘循方乞食，令其舍
tān chéng pú tí dào zhū bǐ qiūděng bú zì shú shí
贪，成菩提道。诸比丘等，不自熟食，
jì yú cán shēng lǚ bó sān jiè shì yì wǎng hái qù
寄於残生，旅泊三界，示一往还，去
yǐ wú fǎn yún hé zéi rén jiǎ wǒ yī fu bì fàn rú
已无返。云何贼人假我衣服，裨贩如
lái zào zhǒngzhǒng yè jiē yán fó fǎ què fēi chū jiā
来，造种种业，皆言佛法，却非出家
jù jiè bǐ qiū wéi xiǎochéng dào yóu shì yí wù wú liàng
具戒比丘，为小乘道。由是疑误无量
zhòngshēng duò wú jiàn yù ruò wǒ miè hòu qí yǒu bǐ
众生，堕无间狱。若我灭後，其有比
qiū fā xīn jué dìng xiū sān mó tí néng yú rú lái xíng xiàng
丘发心决定修三摩提，能於如来形像
zhī qián shēn rán yì dēng shāo yì zhǐ jié jí yú shēn
之前，身然一灯，烧一指节，及於身
shàng ruò yì xiāng zhù wǒ shuō shì rén wú shǐ sù zhài yì
上爇一香炷。我说是人无始宿债，一
shí chóu bì cháng yī shì jiān yǒng tuō zhū lòu suī wèi
时酬毕，长揖世间，永脱诸漏。虽未
jí míng wú shàng jiào lù shì rén yú fǎ yǐ jué dìng xīn
即明无上觉路。是人於法已决定心。

ruò bù wéi cǐ shě shēn wēi yīn zòng chéng wú wéi bì hái
若不为此舍身微因，纵成无为，必还
shēng rén chóu qí sù zhài rú wǒ mǎ mài zhèng děng wú
生人，酬其宿债。如我马麦正等无
yì rǔ jiāo shì rén xiū sān mó dì hòu duàn tōu dào
异。汝教世人修三摩地，後断偷盗，
shì míng rú lái xiān fó shì zūn dì sān jué dìng qīng jìng míng
是名如来先佛世尊，第三决定清净明
huì shì gù ā nán ruò bù duàn tōu xiū chán dìng zhě
悔。是故阿难。若不断偷修禅定者，
pì rú yǒu rén shuǐ guàn lòu zhī yù qiú qí mǎn zòng jīng chén
譬如有人水灌漏卮欲求其满，纵经尘
jié zhōng wú píng fù ruò zhū bǐ qiū yī bō zhī yú
劫，终无平复。若诸比丘，衣钵之余，
fēn cùn bú chù qǐ shí yú fēn shī è zhòng shēng yū
分寸不畜。乞食余分，施饿众生。於
dà jí huì hé zhǎng lǐ zhòng yǒu rén chuí lì tóng yū
大集会，合掌礼众。有人捶詈，同於
chéng zàn bì shǐ shēn xīn èr jù juān shě shēn ròu gǔ
称赞。必使身心，二俱捐舍。身肉骨
xuè yǔ zhòng shēng gòng bù jiāng rú lái bù liǎo yì shuō
血，与众生共。不将如来不了义说，
huí wéi jǐ jiě yǐ wù chū xué fó yìn shì rén dé zhēn
回为己解，以误初学。佛印是人得真
sān mèi rú wǒ suǒ shuō míng wéi fó shuō bù rú cǐ
三昧。如我所说。名为佛说。不如此
shuō jí bō xún shuō
说，即波旬说。

ā nán rú shì shì jiè liù dào zhòngshēng suī zé
阿难。如是世界六道众生，虽则
shēn xīn wú shā dào yín sān háng yì yuán ruò dà wàng yǔ
身心无杀盗淫，三行已圆，若大妄语，
jí sān mó dì bù dé qīngjìng chéng ài jiàn mó shī rú
即三摩地不得清净，成爱见魔，失如
lái zhǒng suǒ wèi wèi dé wèi dé wèi zhèng yán zhèng huò
来种。所谓未得谓得，未证言证。或
qiú shì jiān zūn shèng dì yī wèi qián rén yán wǒ jīn yǐ
求世间尊胜第一。谓前人言，我今已
dé xū tuó huán guǒ sī tuó hán guǒ ā nà hán guǒ
得须陀洹果，斯陀含果，阿那含果，
ā luó hàn dào pì zhī fó chéng shí dì dì qián zhū wèi
阿罗汉道，辟支佛乘，十地地前诸位
pú sà qiú bǐ lǐ chàn tān qí gòngyǎng shì yì diān
菩萨。求彼礼忏，贪其供养。是一颠
jiā xiāo miè fó zhǒng rú rén yǐ dāo duàn duō luó mù
迦，销灭佛种。如人以刀断多罗木。
fó jì shì rén yǒng yǔn shàn gēn wú fù zhī jiàn chén sān
佛记是人永殒善根，无复知见。沉三
kǔ hǎi bù chéng sān mèi wǒ miè dù hòu chī zhū pú
苦海，不成三昧。我灭度后，敕诸菩
sà jí ā luó hàn yīngshēnshēng bǐ mò fǎ zhī zhōng zuò
萨及阿罗汉，应身生彼末法之中，作
zhǒngzhǒng xíng dù zhū lún zhuǎn huò zuò shā mén bái yī jū
种种形，度诸轮转。或作沙门白衣居
shì rén wáng zǎi guān tóng nán tóng nǚ rú shì nǎi zhì
士，人王宰官，童男童女，如是乃至

yín nǚ guǎ fu jiān tōu tú fàn yǔ qí tóng shì chēng
婬女寡妇，奸偷屠贩，与其同事，称
zàn fó chéng lìng qí shēn xīn rù sān mó dì zhōng bú zì
赞佛乘，令其身心入三摩地。终不自
yán wǒ zhēn pú sà zhēn ā luó hàn xiè fó mì yīn
言我真菩萨，真阿罗汉，泄佛密因，
qīng yán mò xué wéi chú mìng zhōng yīn yǒu yí fù yún
轻言末学。唯除命终，阴有遗付。云
hé shì rén huò luàn zhòng shēng chéng dà wàng yǔ rǔ jiāo shì
何是人惑乱众生，成大妄语。汝教世
rén xiū sān mó dì hòu fù duàn chú zhū dà wàng yǔ shì
人修三摩地，後复断除诸大妄语。是
míng rú lái xiān fó shì zūn dì sì jué dìng qīng jìng míng
名如来先佛世尊，第四决定清净明
huì shì gù ā nán ruò bú duàn qí dà wàng yǔ zhě
悔。是故阿难。若不断其大妄语者，
rú kè rén fèn wéi zhān tán xíng yù qiú xiāng qì wú yǒu
如刻人粪为栴檀形，欲求香气，无有
shì chù wǒ jiāo bǐ qiū zhí xīn dào chǎng yú sì wēi yí
是处。我教比丘直心道场，於四威仪
yì qiè xíng zhōng shàng wú xū jiǎ yún hé zì chēng dé
一切行中，尚无虚假。云何自称得
shàng rén fǎ pì rú qióng rén wàng hào dì wáng zì qǔ zhū
上人法。譬如穷人妄号帝王，自取诛
miè kuàng fù fǎ wáng rú hé wàng qiè yīn dì bù zhēn
灭。况复法王，如何妄窃。因地不真，
guǒ zhāo yū qū qiú fó pú tí rú shì qí rén yù shuí
果招纡曲。求佛菩提，如噬脐人欲谁

chéng jiù ruò zhū bǐ qiū xīn rú zhí xián yì qiè zhēn
成就。若诸比丘，心如直弦，一切真
shí rù sān mó dì yǒng wú mó shì wǒ yìn shì rén chéng
实，入三摩地永无魔事。我印是人成
jiù pú sà wú shàng zhī jué rú wǒ suǒ shuō míng wéi fó
就菩萨无上知觉。如我所说，名为佛
shuō bù rú cǐ shuō jí bō xún shuō
说。不如此说，即波旬说。

juǎn qī

卷七

ā nán rǔ wèn shè xīn wǒ jīn xiān shuō rù sān
阿难。汝问摄心。我今先说入三
mó dì xiū xué miào mén qiú pú sà dào yào xiān chí
摩地，修学妙门，求菩萨道。要先持
cǐ sì zhǒng lǜ yí jiǎo rú bīng shuāng zì bù néng shēng
此四种律仪，皎如冰霜。自不能生
yì qiè zhī yè xīn sān kǒu sì shēng bì wú yīn ā
一切枝叶。心三口四，生必无因。阿
nán rú shì sì shì ruò bù yí shī xīn shàng bù yuán
难。如是四事，若不遗失。心尚不缘
sè xiāng wèi chù yì qiè mó shì yún hé fā shēng ruò
色香味触。一切魔事，云何发生。若
yǒu sù xí bù néng miè chú rǔ jiāo shì rén yì xīn sòng
有宿习不能灭除。汝教是人，一心诵
wǒ fó dǐng guāng míng mó hé sà dá duō bān dá luó wú shàng
我佛顶光明摩诃萨怛多般怛罗无上

shénzhòu sī shì rú lái wú jiàndǐngxiāng wú wéi xīn fó
神咒。斯是如来无见顶相，无为心佛
cóngdǐng fā huī zuò bǎo lián huá suǒ shuō xīn zhòu qiě rǔ
从顶发辉，坐宝莲华所说心咒。且汝
sù shì yǔ mó dēng gā lì jié yīn yuán ēn ài xí qì
宿世与摩登伽，历劫因缘恩爱习气，
fēi shì yì shēng jí yǔ yì jié wǒ yì xuānyáng ài xīn
非是一生及与一劫。我一宣扬，爱心
yǒng tuō chéng ā luó hàn bǐ shàng yīn nǚ wú xīn xiū
永脱，成阿罗汉。彼尚婬女，无心修
xíng shén lì míng zī sù zhèng wú xué yún hé rǔ děng zài
行。神力冥资速证无学。云何汝等在
huì shēng wén qiú zuì shàng chéng jué dìng chéng fó pì rú
会声闻，求最上乘决定成佛。譬如
yǐ chén yáng yú shùn fēng yǒu hé jiǎn xiǎn ruò yǒu mò shì
以尘扬於顺风，有何艰险。若有末世
yù zuò dào chǎng xiān chí bǐ qiū qīng jìng jìn jiè yào dāng
欲坐道场。先持比丘清净禁戒。要当
xuǎn zé jiè qīng jìng zhě dì yì shā mén yǐ wéi qí shī
选择戒清净者，第一沙门，以为其师。
ruò qí bú yù zhēn qīng jìng sēng rǔ jiè lǜ yí bì bù chéng
若其不遇真清净僧，汝戒律仪必不成
jiù jiè chéng yǐ hòu zhù xīn jìng yī rán xiāng xián jū
就。戒成已後，著新净衣，然香闲居，
sòng cǐ xīn fó suǒ shuō shén zhòu yì bǎi bā biān rán hòu jié
诵此心佛所说神咒一百八遍，然後结
jiè jiàn lì dào chǎng qiú yú shí fāng xiàn zhù guó tǔ wú
界，建立道场。求於十方现住国土无

shàng rú lái fàng dà bei guāng lái guàn qí dǐng ā nán
上如来，放大悲光来灌其顶。阿难。
rú shì mò shì qīng jìng bǐ qiū ruò bǐ qiū ní bái yī
如是末世清净比丘，若比丘尼，白衣
tán yuè xīn miè tān yín chí fó jìng jiè yú dào chǎng
檀越，心灭贪淫，持佛净戒。於道场
zhōng fā pú sà yuàn chū rù zǎo yù liù shí xíng dào
中发菩萨愿。出入澡浴。六时行道。
rú shì bú mèi jīng sān qī rì wǒ zì xià n shēn zhì qí
如是不寐，经三七日。我自现身至其
rén qián mó dǐng ān wèi lìng qí kāi wù
人前，摩顶安慰，令其开悟。

ā nán bái fó yán shì zūn wǒ mén rú lái wú
阿难白佛言：世尊。我蒙如来无
shàng bēi huì xīn yǐ kāi wù zì zhī xiū zhèng wú xué dào
上悲悔，心已开悟。自知修证无学道
chéng mò fǎ xiū xíng jiàn lì dào chǎng yún hé jié jiè
成。末法修行建立道场，云何结界，
hé fó shì zūn qīng jìng guǐ zé
合佛世尊清净轨则。

fó gào ā nán ruò mò shì rén yuàn lì dào chǎng
佛告阿难。若末世人愿立道场。
xiān qǔ xuě shān dà lì bái niú shí qí shān zhōng féi nì
先取雪山大力白牛。食其山中肥腻
xiāng cǎo cǐ niú wéi yǐn xuě shān qīng shuǐ qí fèn wēi xì
香草。此牛唯饮雪山清水。其粪微细。
kě qǔ qí fèn hé hé zhān tán yǐ ní qí dì ruò
可取其粪，和合栴檀，以泥其地。若

fei xuě shān qí niú chòu huì bù kān tú dì bié yú
非雪山，其牛臭秽，不堪涂地。别於
píngyuán chuān qù dì pí wǔ chǐ yǐ xià qǔ qí huánɡ
平原，穿去地皮五尺已下，取其黄
tǔ hé shàngzhān tán shěnshuǐ sū hé xūn lù
土，和上栴檀、沈水、苏合、薰陆、
yù jīn bái jiāo qīng mù líng líng gān sōng jí
郁金、白胶、青木、零陵、甘松、及
jī shé xiāng yǐ cǐ shí zhǒng xì luó wéi fěn hé tǔ chéng
鸡舌香。以此十种细罗为粉。合土成
ní yǐ tú chǎng dì fāngyuánzhànɡ liù wéi bā jiǎo tán
泥，以涂场地。方圆丈六，为八角坛。
tán xīn zhì yì jīn yín tóng mù suǒ zào lián huá huá zhōng ān
坛心置一金银铜木所造莲华。华中安
bō bō zhōngxiānshèng bā yuè lù shuǐ shuǐzhōng suí ān suǒ
砵。砵中先盛八月露水。水中随安所
yǒu huá yè qǔ bā yuánjìng gè ān qí fāng wéi rào
有华叶。取八圆镜，各安其方，围绕
huá bō jìng wài jiàn lì shí liù lián huá shí liù xiāng lú
华砵。镜外建立十六莲华。十六香罇，
jiān huá pū shè zhuānɡ yán xiānɡ lú chúnshāoshěnshuǐ wú
间华铺设。庄严香罇，纯烧沈水，无
lìngjiàn huǒ qǔ bái niú rǔ zhì shí liù qì rǔ wéi
令见火。取白牛乳，置十六器。乳为
jiānbǐng bìng zhū shā táng yóu bǐng rǔ mí sū hé
煎饼，并诸砂糖、油饼、乳糜、苏合、
mì jiāng chún sū chún mì yú lián huá wài gè gè
蜜姜、纯酥、纯蜜。於莲华外，各各

shí liù wéi rào huá wài yǐ fèng zhū fó jí dà pú sà
十六围绕华外。以奉诸佛及大菩萨。

měi yǐ shí shí ruò zài zhōng yè qǔ mì bàn shēng yòng
每以食时，若在中夜，取蜜半升，用

sū sān hé tán qián bié ān yì xiǎo huǒ lú yǐ dōu lóu
酥三合。坛前别安一小火炉。以兜楼

pó xiāng jiān qǔ xiāngshuǐ mù yù qí tàn rán lìng měng
婆香，煎取香水，沐浴其炭，然令猛

chì tóu shì sū mì yū yán lú nèi shāo lìng yān jìn
炽。投是酥蜜於炎炉内，烧令烟尽，

xiǎng fó pú sà lìng qí sì wài biàn xuán fān huá yú tán
享佛菩萨。令其四外遍悬幡华。於坛

shì zhōng sì bì fū shè shí fāng rú lái jí zhū pú sà suǒ
室中，四壁敷设十方如来及诸菩萨所

yǒu xíng xiàng yīng yú dāng yáng zhāng lú shě nà shì jiā
有形像。应於当阳，张卢舍那、释迦、

mí lè ā shǎn mí tuó zhū dà biàn huà guān yīn xíng
弥勒、阿闪、弥陀。诸大变化观音形

xiàng jiān jīn gāng cáng ān qí zuǒ yòu dì shì fàn
像，兼金刚藏，安其左右。帝释、梵

wáng wū wú sè mó bìng lán dì jiā zhū jūn chá lì
王、乌刍瑟摩、并蓝地迦、诸军荼利、

yǔ pí jù zhī sì tiān wáng děng pín nà yè jiā zhāng
与毗俱胝、四天王等，频那夜迦，张

yú mén cè zuǒ yòu ān zhì yòu qǔ bā jìng fù xuán xū
於门侧，左右安置。又取八镜覆悬虚

kōng yǔ tán chǎng zhōng suǒ ān zhī jìng fāng miàn xiāng duì
空，与坛场中所安之镜，方面相对，

shǐ qí xíng yǐng chóng chóng xiāng shè yú chū qī zhōng zhì
使其形影重重相涉。於初七中，至
chéng dǐng lǐ shí fāng rú lái zhū dà pú sà ā luó hàn
诚顶礼十方如来，诸大菩萨，阿罗汉
hào héng yú liù shí sòng zhòu wéi tán zhì xīn xíng dào
号。恒於六时诵咒围坛，至心行道。
yì shí cháng xíng yì bǎi bā biàn dì èr qī zhōng yí xiàng
一时常行一百八遍。第二七中，一向
zhuān xīn fā pú sà yuàn xīn wú jiàn duàn wǒ pí nài yē
专心发菩萨愿，心无间断。我毗奈耶
xiān yǒu yuàn jiāo dì sān qī zhōng yú shí èr shí yí
先有愿教。第三七中，於十二时，一
xiàng chí fó bān dá luó zhòu zhì dì qī rì shí fāng rú
向持佛般怛罗咒。至第七日，十方如
lái yì shí chū xiàn jìng jiāo guāng chù chéng fó mó dǐng
来一时出现。镜交光处，承佛摩顶。
jí yú dào chǎng xiū sān mó dì néng lìng rú shì mò shì xiū
即於道场修三摩地。能令如是末世修
xué shēn xīn míng jìng yóu rú liú lí ā nán ruò cǐ
学，身心明净犹如琉璃。阿难。若此
bǐ qiū běn shòu jiè shī jí tóng huì zhōng shí bǐ qiū děng
比丘本受戒师，及同会中十比丘等，
qí zhōng yǒu yì bù qīng jìng zhě rú shì dào chǎng duō bù
其中有一不清净者，如是道场多不
chéng jiù cóng sān qī hòu duān zuò ān jū jīng yì bǎi
成就。从三七後，端坐安居，经一百
rì yǒu lì gēn zhě bù qǐ yú zuò dé xū tuó huán
日。有利根者，不起於座，得须陀洹。

zòng qí shēn xīn shèng guǒ wèi chéng jué dìng zì zhī chéng fó
纵其身心圣果未成。决定自知成佛

bú miù rǔ wèn dào chǎng jiàn lì rú shì
不谬。汝问道场，建立如是。

ā nán dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán zì wǒ
阿难顶礼佛足，而白佛言：自我

chū jiā shì fó jiāo ài qiú duō wén gù wèi zhèng wú
出家，恃佛憍爱。求多闻故，未证无

wéi zāo bǐ fàn tiān xié shù suǒ jìn xīn suī míng liǎo lì
为。遭彼梵天邪术所禁心虽明了，力

bú zì yóu lài yù wén shū lìng wǒ jiě tuō suī méng
不自由。赖遇文殊，令我解脱。虽蒙

rú lái fó dǐng shén zhòu míng huò qí lì shàng wèi qīn wén
如来佛顶神咒，冥获其力，尚未亲闻。

wéi yuàn dà cí zhòng wéi xuān shuō bēi jiù cǐ huì zhū xiū xíng
惟愿大慈重为宣说，悲救此会诸修行

bèi mò jí dāng lái zài lún huí zhě chéng fó mì yīn
辈，未及当来在轮回者，承佛密音，

shēn yì jiě tuō

身意解脱。

yú shí huì zhōng yì qiè dà zhòng pǔ jiē zuò lǐ
於时会中一切大众，普皆作礼，

zhù wén rú lái mì mì zhāng jù ěr shí shì zūn cóng ròu jì
伫闻如来秘密章句。尔时世尊从肉髻

zhōng yǒng bǎi bǎo guāng guāng zhōng yǒng chū qiān yè bǎo lián
中。涌百宝光。光中涌出千叶宝莲。

yǒu huà rú lái zuò bǎo huá zhōng dǐng fàng shí dào bǎi bǎo
有化如来，坐宝华中。顶放十道百宝

guāngmíng yì yì guāngmíng jiē biàn shì xiàn shí héng hé shā
光明。一一光明。皆遍示现十恒河沙
jīn gāng mì jì qín shān chí chǔ biàn xū kōng jiè dà
金刚密迹，擎山持杵，遍虚空界。大
zhòng yǎng guān wèi ài jiān bào qiú fó āi yòu yì xīn
众仰观，畏爱兼抱，求佛哀佑。一心
tīng fó wú jiàn dǐng xiāng fàng guāng rú lái xuān shuō shén zhòu
听佛无见顶相放光如来宣说神咒。

nán wú sà dá tā sū gā duō yē ā luó he dì
南无萨怛他苏伽多耶阿罗诃帝
sān miǎo sān pú tuó xiě sà dá tā fó tuó jù zhī sè ní
三藐三菩提写萨怛他佛陀俱胝瑟尼
shān nán wú sà pó bó tuó bó dì sà duò bǐng bì nán wú
钶南无萨婆勃陀勃地萨跢鞞弊南无
sà duō nán sān miǎo sān pú tuó jù zhī nán suǒ shě luó pó
萨多南三藐三菩提俱知喃娑舍罗、婆
jiā sēng gā nán nán wú lú jī ā luó hàn duò nán nán
迦僧伽喃南无卢鸡、阿罗汉、跢喃南
wú sū lú duō bō nà nán nán wú suǒ jié lì tuó gā
无苏卢多、波那喃南无娑羯唎陀、伽
mí nán nán wú lú jī sān miǎo gā duò nán sān miǎo
弥喃南无卢鸡、三藐、伽跢喃三藐、
gā bō luó dī bō duō nà nán nán wú tí pó lí sè
伽波罗底波、多那喃南无提婆、离瑟
nǎn nán wú xī tuó yē pí dì yē tuó luó lí sè nǎn shě
赧南无悉陀耶毗地耶陀罗离瑟赧舍
bō nú jiē luó he suǒ he suǒ luó mó tā nán nán wú bá
波奴揭罗诃娑诃娑罗、摩他喃南无跋

luó he mó ní nán wú yīn tuó luó yē nán wú pó gā pó
罗诃、摩泥南无因陀罗耶南无婆伽婆
dì lú tuó luó yē wū mó bān dì suō xī yè yē nán wú
帝嚧陀罗耶乌摩般帝娑醯夜耶南无
pó gā pó dì nà luó yě nà yē pán zhē mó hē sān mù
婆伽婆帝那罗野拏耶盘遮摩诃、三慕
tuó luó nán wú xī jié lì duō yē nán wú pó gā pó dì
陀罗南无悉羯唎多耶南无婆伽婆帝
mó hē jiā luó yē dì lì bān lá nà gā luó pí tuó luó
摩诃迦罗耶地唎、般刺那伽罗毗陀罗
bō ná jiā luó yē ā dì mù dì shī mó shě nà ní pó
波拏、迦罗耶阿地目帝尸摩舍那泥婆
xī ní mó dá lì gā ná nán wú xī jié lì duō yē
悉泥摩怛唎伽拏南无、悉羯唎多耶
nán wú pó gā pó dì duō tā gā duò jù luó yē nán wú
南无婆伽婆帝多他伽跢、俱罗耶南无
bān tóu mó jù luó yē nán wú bá shé luó jù luó yē
般头摩、俱罗耶南无跋闍罗、俱罗耶
nán wú mó ní jù luó yē nán wú gā shé jù luó yē
南无摩尼、俱罗耶南无伽闍、俱罗耶
nán wú pó gā pó dì dì lì chá shū luó xī nà bō luó
南无婆伽婆帝帝唎茶输罗西那波罗
hē luó nà luó shé yē duò tā gā duō yē nán wú pó gā
诃罗、拏罗闍耶跢他伽多耶南无婆伽
pó dì nán wú ā mí duō pó yē duò tā gā duō yē ā
婆帝南无阿弥、多婆耶跢他伽多耶阿
luó he dì sān miǎo sān pú tuó yē nán wú pó gā pó dì
罗诃帝三藐三菩陀耶南无婆伽婆帝

ā chū bīng yē duò tā gā duō yē ā luó hē dì sān miǎo
阿 刍 鞞 耶 跢 他 伽 多 耶 阿 罗 诃 帝 三 藐
sān pú tuó yē nán wú pó gā pó dì bīng shā shé yē jù
三 菩 陀 耶 南 无 婆 伽 婆 帝 鞞 沙 闍 耶 俱
lú fèi zhù lǐ yē bān luó pó luó shé yē duò tā gā
卢、 吠 柱 唎 耶 般 罗 婆、 罗 闍 耶 跢 他 伽
duō yē nán wú pó gā pó dì sān bǔ shī bì duō sà lián
多 耶 南 无 婆 伽 婆 帝 三 补 师、 唎 多 萨 怜
nà luó lá shé yē duò tā gā duō yē ā luó hē dì sān
捺 罗 刺 闍 耶 跢 他 伽 多 耶 阿 罗 诃 帝 三
miǎo sān pú tuó yē nán wú pó gā pó dì shě jī yě mǔ
藐 三 菩 陀 耶 南 无 婆 伽 婆 帝 舍 鸡 野、 母
nà yè duò tā gā duō yē ā luó hē dì sān miǎo sān pú
那 曳 跢 他 伽 多 耶 阿 罗 诃 帝 三 藐 三 菩
tuó yē nán wú pó gā pó dì lá dá nà jī dōu luó
陀 耶 南 无 婆 伽 婆 帝 刺 怛 那、 鸡 都、 罗
shé yē duò tā gā duō yē ā luó hē dì sān miǎo sān pú
闍 耶 跢 他 伽 多 耶 阿 罗 诃 帝 三 藐 三 菩
tuó yē dì piáo nán wú sà jié lì duō yì tán pó gā pó
陀 耶 帝 瓢 南 无 萨 羯 唎 多 翳 昙、 婆 伽 婆
duō sà dá tā gā dōu sè ní shān sà dá duō bān dá
多 萨 怛 他、 伽 都 瑟 尼 衫 萨 怛 多、 般 怛
lán nán wú ā pó luó shì dān bān luó dì yáng qí luó sà
蓝 南 无 阿 婆 罗 视 耽 般 罗 帝 扬 歧 罗 萨
luó pó bù duō jiē luó hē ní jiē luó hē jiē jiā luó hē
罗 婆 部 多、 揭 罗 诃 尼 羯 罗 诃 羯 迦 罗 诃
ní bá luó bì dì yē chì tuó nǐ ā jiā luó mì lì zhù
尼 跋 罗、 唎 地 耶 叱 陀 你 阿 迦 罗 密 唎 柱

bān lì dá luó yē níng jiē lì sà luó pō pán tuó nà mù
般唎怛罗耶偃揭唎萨罗婆盘陀那目
chā ní sà luó pō tū sè zhā tū xī fá bān nà nǐ fá
叉尼萨罗婆突瑟吒突悉乏般那你伐
luó ní zhě dōu luó shī dì nán jié luó hē suō hē sà
罗尼赭都罗失帝南羯罗诃娑诃、萨
luó ruò shé pí duō bēng suō nà jié lì ā sè zhā bīng
罗、若闍毗多崩娑那、羯唎阿瑟吒冰、
shě dì nán nà chā chà dá luó ruò shé bō luó sà
舍帝南那叉、刹怛罗、若闍波罗、萨
tuó nà jié lì ā sè zhā nán mó hē jié luó hē ruò
陀那、羯唎阿瑟吒南摩诃羯罗诃、若
shé pí duō bēng sà nà jié lì sà pō shě dōu lú nǐ
闍毗多崩、萨那羯唎萨婆、舍都嚧你
pó luó ruò shé hū lán tū xī fá nán zhē nà shě ní
婆罗、若闍呼蓝、突悉乏难遮那舍尼
bì shā shě xī dá luó ā jí ní wū tuó jiā luó ruò shé
笈沙舍悉怛罗阿吉尼乌陀迦罗、若闍
ā bān luó shì duō jù luó mó hē bān luó zhàn chí mó
阿般罗视多、具罗摩诃般罗、战持摩
hē dié duō mó hē dì shé mó hē shuì duō shé pō luó mó
诃叠多摩诃帝闍摩诃税多、闍婆罗摩
hē bá luó pán tuó luó pō xī nǐ ā lì yē duō luó
诃跋罗、盘陀罗婆悉你阿唎耶、多罗
pí lì jù zhī shì pō pí shé yē bá shé luó mó lì
毗唎俱知誓婆、毗闍耶跋闍罗、摩礼
dǐ pí shě lú duō bó téng wǎng jiā bá shé luó zhì hē
底毗舍嚧多勃腾罔迦跋闍罗、制喝

nà ā zhe mó luó zhì pó bān luó zhì duō bā shé luó
那、阿遮摩罗制婆般罗质多跋闍罗、
shàn chí pí shě luó zhē shàn duō shě bǐng tí pó bǔ shì duō
擅持毗舍罗遮扇多舍鞞提婆补视多
sū mó lú bō mó hē shuì duō ā lì yē duō luó mó hē
苏摩嚧波摩诃税多阿唎耶、多罗摩诃
pó luó ā bān luó bā shé luó shāng jié luó zhì pó
婆罗、阿般罗跋闍罗、商羯罗、制婆
bā shé luó jù mó lì jù lán tuó lì bā shé luó hē
跋闍罗、俱摩唎俱蓝陀唎跋闍罗、喝
sà duō zhē pí dì yē qián zhē nà mó lì jiā gǔ sū mǔ
萨多遮毗地耶乾遮那摩唎迦喔苏母
pó jié luó duò nà bǐng lú zhē nà jù lì yē yè luó tú
婆羯罗跢那鞞嚧遮那俱唎耶夜罗菟
sè ní shān pí zhé lán pó mó ní zhē bā shé luó jiā
瑟尼衫毗折蓝婆、摩尼遮跋闍罗、迦
nà jiā bō luó pó lú shé nà bā shé luó dùn zhì zhē
那、迦波罗婆嚧闍那跋闍罗、顿稚遮
shuì duō zhē jiā mó luó chà shē shī bō luó pó yì dì yí
税多遮迦摩罗刹奢尸波罗婆翳帝夷
dì mǔ tuó luó jié nà suǒ bǐng luó chàn jué fàn dōu yìn tù
帝母陀罗羯拏娑鞞罗忤掘梵都印兔
nà me me xiě wū hé niú lì sè jiē nà bān lá
那、麽麽写乌(合牛)唎瑟、揭拏般刺、
shě xī duō sà dá tā gā dōu sè ní shān hǔ hé niú
舍悉多萨怛他伽都瑟尼衫虎(合牛)
dōu lú yōng zhān pó nà hǔ hé niú dōu lú yōng xī dān
都嚧雍瞻婆那虎(合牛)都嚧雍悉眈

pó nà hǔ hé niú dōu lú yōng bō luó sè dì yē sān
婆那虎(合牛)都嚧雍波罗瑟地耶三
bān chā ná jié luó hǔ hé niú dōu lú yōng sà pó yào
般叉拏羯罗虎(合牛)都嚧雍萨婆药
chā hē luó chà shā jiē luó hē ruò shé pí téngbēng sà
叉喝罗刹娑揭罗诃、若闍毗腾崩、萨
nà jié luó hǔ hé niú dōu lú yōng zhě dōu luó shī dǐ
那羯罗虎(合牛)都嚧雍者都罗尸底
nán jiē luó hē suō hē sà luó nán pí téngbēng sà nà luó
南揭罗诃娑诃萨罗南毗腾崩、萨那罗
hǔ hé niú dōu lú yōng luó chā pó gā fàn sà dá tā
虎(合牛)都嚧雍罗叉婆伽梵萨怛他
gā dōu sè ní shān bō luó diǎn shé jí lì mó hē suō hē
伽都瑟尼衫波罗点闍吉唎摩诃、娑诃
sà luó bó shù suō hē sà luó shì lì shā jù zhī suō
萨罗勃树、娑诃萨罗室唎沙俱知、娑
hē sà ní dì lì ā bì tí shì pó lì duō zhā zhā
诃萨泥帝隶、阿弊提视、婆唎多吒吒
yīng jiā mó hē bá shé lú tuó luó dì lì pú pó nà màn
嬰迦摩诃、跋闍嚧陀罗帝唎菩婆那曼
chá luó wū hé niú suō xī dì báo pó dōu me me yìn
茶罗乌(合牛)娑悉帝薄婆都麽麽印
tù nà me me xiě luó shé pó yè zhǔ luó bá yè ā zhǐ
兔那、麽麽写罗闍婆夜主罗跋夜阿只
ní pó yè wū tuó jiā pó yè pí shā pó yè shě
尼、婆夜乌陀迦、婆夜毗沙、婆夜舍
sà duō luó pó yè pó luó zhuó jié luó pó yè tū
萨多罗、婆夜婆罗、斫羯罗、婆夜突

sè chā pó yè ā shě nǐ pó yè ā jiā luó mì lì
瑟叉、婆夜阿舍你、婆夜阿迦罗密唎
zhù pó yè tuó luó ní bù mí jiàn bō gā bō tuó
柱、婆夜陀罗尼、部弥剑波伽波陀、
pó yè wū luó jiā pó duō pó yè lá shé tán chá
婆夜乌罗迦、婆多、婆夜刺闍坛茶、
pó yè nà gā pó yè pí tiáo dá pó yè sū bō luó
婆夜那伽婆夜毗条怛、婆夜苏波罗
ná pó yè yào chā jiē luó hē luó chā sī jiē luó
拏、婆夜药叉、揭罗诃罗叉私、揭罗
hē bì lì duō jiē luó hē pí shě zhē jiē luó hē bù
诃毕唎多、揭罗诃毗舍遮、揭罗诃部
duō jiē luó hē jiū pán chá jiē luó hē bǔ dān nà
多、揭罗诃鸠盘茶、揭罗诃补丹那、
jiē luó hē jiā zhā bǔ dān nà jiē luó hē xī qián dù
揭罗诃迦吒补丹那、揭罗诃悉乾度、
jiē luó hē ā bō xī mó luó jiē luó hē wū tán mó
揭罗诃阿播悉摩罗、揭罗诃乌檀摩
tuó jiē luó hē chē yè jiē luó hē xī lì pó dì jiē
陀、揭罗诃车夜揭罗诃醯唎婆帝、揭
luó hē shè duō hē lì nán jiē pó hē lì nán lú dì
罗诃社多、诃唎南揭婆诃唎南嚧地
luó hē lì nán mǎng suō hē lì nán mí tuó hē lì nán
罗、诃唎南忙娑诃唎南谜陀、诃唎南
mó shé hē lì nán shé duō hē lì nǚ shì bǐ duō
摩闍、诃唎南闍多、诃唎女视比多、
hē lì nán pí duō hē lì nán pó duō hē lì nán ā shū
诃唎南毗多、诃唎南婆多诃唎南阿输

zhe he li nǚ zhì duō he li nǚ dì shān sà bīng
遮、诃唎女质多、诃唎女帝钿、萨鞞
shān sà pó jiē luó hē nán pí tuó yè shé chēn tuó
钿萨婆、揭罗诃南毗陀、夜闍瞋陀、
yè mí jī luó yè mí bō lì bá luó zhě jiā qì
夜弥鸡罗、夜弥波唎、跋罗、者迦訖
lǐ dān pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī luó yè mí
唎担毗陀、夜闍瞋陀、夜弥鸡罗夜弥
chá yǎn ní qì lǐ dān pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī
茶演尼訖唎担毗陀夜闍瞋陀夜弥鸡
luó yè mí mó hē bān shū bān dá yè lú tuó luó qì lǐ
罗夜弥摩诃般输、般怛夜嚧陀罗訖唎
dān pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī luó yè mí nà luó
担毗陀夜闍瞋陀夜弥鸡罗夜弥那罗
yè ná qì lǐ dān pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī luó
夜拏訖唎担毗陀夜闍瞋陀夜弥鸡罗
yè mí dá duǒ gā lú chá xī qì lǐ dān pí tuó yè shé
夜弥怛埵伽嚧、茶西訖唎担毗陀夜闍
chēn tuó yè mí jī luó yè mí mó hē jiā luó mó dá lì
瞋陀夜弥鸡罗夜弥摩诃迦罗摩怛唎
gā ná qì lǐ dān pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī luó
伽拏訖唎担毗陀夜闍瞋陀夜弥鸡罗
yè mí jiā bō lì jiā qì lǐ dān pí tuó yè shé chēn tuó
夜弥迦波唎迦訖唎担毗陀夜闍瞋陀
yè mí jī luó yè mí shé yē jié luó mó dù jié luó sà
夜弥鸡罗夜弥闍耶羯罗摩度、羯罗萨
pó luó tā suō dá nà qì lǐ dān pí tuó yè shé chēn
婆、罗他、娑达那訖唎担毗陀夜闍瞋

tuó yè mí jī luó yè mí zhě duō luó pó qī nǐ qì lì
陀夜弥鸡罗夜弥赭咄罗婆耆你讫唎
dān pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī luó yè mí pí lì
担毗陀夜闍瞋陀夜弥鸡罗夜弥毗唎
yáng qì lì zhī nán tuó jī shā luó gā ná bān dì
羊、讫唎知难陀、鸡沙罗伽拏、般帝
suǒ xī yè qì lì dān pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī
索醯夜讫唎担毗陀夜闍瞋陀夜弥鸡
luó yè mí nà jiē nà shě luó pó ná qì lì dān pí
罗夜弥那揭、那舍罗、婆拏讫唎担毗
tuó yè shé chēn tuó yè mí jī luó yè mí ā luó hàn qì
陀夜闍瞋陀夜弥鸡罗夜弥阿罗汉讫
lì dān pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī luó yè mí pí
唎担毗陀夜闍瞋陀夜弥鸡罗夜弥毗
duō luó gā qì lì dān pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī
多罗伽讫唎担毗陀夜闍瞋陀夜弥鸡
luó yè mí bá shé luó bō nǐ jù xī yè jù xī yè
罗夜弥跋闍罗波你具醯夜、具醯夜
jiā dì bān dì qì lì dān pí tuó yè shé chēn tuó yè mí
迦地、般帝讫唎担毗陀夜闍瞋陀夜弥
jī luó yè mí luó chā wǎng pó gā fàn yìn tù nà me me
鸡罗夜弥罗叉罔婆伽梵印兔那、麽麽
xiě pó gā fàn sà dá duō bān dá luó nán wú cuì dōu dì
写婆伽梵萨怛多、般怛罗南无粹都帝
ā xī duō nà luó lá jiā bō luó pó xī pǔ zhā pí
阿悉多、那罗刺迦波罗婆悉普吒毗
jiā sà dá duō bō dì lì shén fó luó shén fó luó
迦、萨怛多、砵帝唎什佛罗、什佛罗

tuó luó tuó luó pín tuó luó pín tuó luó chén tuó chén tuó hǔ
陀罗陀罗频陀罗、频陀罗瞋陀瞋陀虎

hé niú hǔ hé niú pàn zhā pàn zhā pàn zhā
(合牛)虎(合牛)泮吒、泮吒、泮吒、

pàn zhā pàn zhā suō hē xī xī pàn ā móu jiā yē pàn
泮吒、泮吒娑诃醯醯泮阿牟迦耶泮

ā bō luó tí hē duō pàn pó luó bō luó tuó pàn ā
阿波罗、提诃多泮婆罗、波罗陀泮阿

sù luó pí tuó luó bō jiā pàn sà pó tí bīng bì pàn
素罗毗陀罗波迦泮萨婆、提鞞、弊泮

sà pó nà gā bì pàn sà pó yào chā bì pàn
萨婆、那伽、弊泮萨婆、药叉、弊泮

sà pó qián tà pó bì pàn sà pó bǔ dān nà
萨婆、乾闥婆、弊泮萨婆、补丹那、

bì pàn jiā zhā bǔ dān nà bì pàn sà pó tū láng zhǐ
弊泮迦吒补丹那、弊泮萨婆、突狼枳

dì bì pàn sà pó tū sè bǐ lí qì sè dì bì
帝、弊泮萨婆、突涩比犁讫瑟帝、弊

pàn sà pó shén pó lì bì pàn sà pó ā bō xī
泮萨婆、什婆唎、弊泮萨婆、阿播悉

mó lí bì pàn sà pó shě luó pó ná bì pàn
摩犁、弊泮萨婆、舍罗、婆拏、弊泮

sà pó dì dì jī bì pàn sà pó dá mó tuó jì
萨婆、地帝鸡、弊泮萨婆、怛摩陀继、

bì pàn sà pó pí tuó yē luó shì zhē lí bì pàn
弊泮萨婆、毗陀耶罗誓、遮犁、弊泮

shé yè jié luó mó dù jié luó sà pó luó tā suō tuó
闍夜羯罗摩度羯罗萨婆、罗他娑陀

jī bì pàn pí dì yè zhē lì bì pàn zhě dōu luó fù
鸡、弊泮毗地夜遮唎、弊泮者都罗缚
qí nǐ bì pàn bá shé luó jù mó lì pí tuó yè luó
耆你、弊泮跋闍罗俱摩唎毗陀夜罗
shì bì pàn mó hē bō luó dīngyáng chā qí lì bì
誓、弊泮摩诃波罗、丁羊叉耆唎、弊
pàn bá shé luó shāng jié luó yè bō luó zhàng qí luó shé
泮跋闍罗、商羯罗夜波罗丈耆、罗闍
yē pàn mó hē jiā luó yè mó hē mò dá lì jiā nán nán
耶泮摩诃迦罗夜摩诃、末怛唎迦拏南
wú suǒ jié lì duō yè pàn bì sè nán bì yè pàn
无、娑羯唎多、夜泮毖瑟拏婢、曳泮
bó luó hē móu ní yè pàn ā qí ní yè pàn mó
勃罗诃、牟尼、曳泮阿耆尼、曳泮摩
hē jié lì yè pàn jié luó tán chí yè pàn miè dá lì
诃羯唎、曳泮羯罗檀持、曳泮蔑怛唎、
yè pàn lào dá lì yè pàn zhē wén chá yè pàn jié luó
曳泮唠怛唎、曳泮遮文茶、曳泮羯逻
luó dá lì yè pàn jiā bān lì yè pàn ā dì mù
罗怛唎、曳泮迦般唎、曳泮阿地目、
zhì duō jiā shī mó shě nà pó sī nǐ yè pàn yǎn jí
质多迦尸摩、舍那婆私你、曳泮演吉
zhì sà duǒ pó xiě me me yìn tù nà me me xiě
质萨埵、婆写麽麽、印兔、那麽麽写
tū sè zhā zhì duō ā mò dá lì zhì duō wū shé
突瑟吒、质多阿末怛唎、质多乌闍、
hē luó gā pó hē luó lú dì luó hē luó pó suǒ
诃罗伽婆、诃罗嚧地罗、诃罗婆娑、

hē luó mó shé hē luó shé duō hē luó shì bì duō
诃罗摩闍、诃罗闍多、诃罗视毖多、
hē luó bá lüè yè hē luó qián tuó hē luó bù shǐ bō
诃罗跋略夜、诃罗乾陀、诃罗布史波、
hē luó pō luó hē luó pó xiě hē luó bān bō zhì
诃罗颇罗、诃罗婆写、诃罗般波、质
duō tū sè zhā zhì duō lào tuó luó zhì duō yào chā
多突瑟吒、质多唠陀罗、质多药叉、
jie luó hē luó chà suō jie luó hē bì lì duō jie luó
揭罗诃罗刹娑、揭罗诃闭隶多、揭罗
hē pí shě zhē jie luó hē bù duō jie luó hē jiū pán
诃毗舍遮、揭罗诃部多、揭罗诃鸠盘
chá jiē luó hē xī qián tuó jiē luó hē wū dá mó tuó
荼、揭罗诃悉乾陀、揭罗诃乌怛摩陀、
jie luó hē chē yè jie luó hē ā bō sà mó luó jie
揭罗诃车夜、揭罗诃阿播萨摩罗、揭
luó hē zhái qū gé chá qí ní jie luó hē lǐ fó dì
罗诃宅祛革茶耆尼、揭罗诃唎佛帝、
jie luó hē shé mí jiā jie luó hē shě jù ní jie luó
揭罗诃闍弥迦、揭罗诃舍俱尼、揭罗
hē lǎo tuó luó nán dì jiā jie luó hē ā lán pó jie
诃姥陀罗难地迦、揭罗诃阿蓝婆、揭
luó hē qián dù bō ní jie luó hē shén fó luó yīn jiā xī
罗诃乾度波尼、揭罗诃什佛罗堙迦醯
jiā zhuì dì yào jiā dá lì dì yào jiā zhě tū tuō jiā nì
迦坠帝药迦怛隶帝药迦者突托迦昵
tí shén fá luó bì shān mó shén fá luó báo dǐ jiā bí
提、什伐罗毖衫摩、什伐罗薄底迦鼻

dǐ jiā shì lì sè mì jiā suǒ nǐ bān dì jiā sà pó
底迦室隶、瑟密迦娑你、般帝迦萨婆、
shén fá luó shì lú jí dì mò tuó bǐng dá lú zhì jiàn
什伐罗室嚧吉帝末陀、鞞达、嚧制剑
ā qǐ lú qián mù qū lú qián jié lì tū lú qián jiē luó
阿绮嚧钳目佉嚧钳羯唎突嚧钳揭罗
hē jiē lán jié ná shū lán dàn duō shū lán qì lì
诃揭蓝、羯拏、输蓝憚多、输蓝迄唎
yè shū lán mò me shū lán bá lì shì pó shū lán
夜、输蓝末麽、输蓝跋唎室婆、输蓝
bì lì sè zhā shū lán wū tuó luó shū lán jié zhī shū
笈栗瑟吒、输蓝乌陀罗、输蓝羯知输
lán bá xī dì shū lán wū lú shū lán cháng gā shū lán hē
蓝跋悉帝输蓝邬嚧输蓝常伽输蓝喝
xī duō shū lán bá tuó shū lán suǒ fáng àng gā bān luó zhàng
悉多输蓝跋陀输蓝娑房盎伽般罗、丈
gā shū lán bù duō bì duò chá chá qí ní shén pó luó
伽、输蓝部多、笈跢茶茶耆尼什婆罗
tuó tū lú jiā jiàn duō lú jí zhī pó lù duō pí sà bān
陀突嚧迦建咄嚧吉知婆路多毗萨般
lú hē líng gā shū shā dá luó suǒ nà jié luó pí shā yù
嚧诃凌伽输沙怛罗娑那羯罗毗沙喻
jiā ā qí ní wū tuó jiā mò luó bǐng luó jiàn duò luó ā
迦阿耆尼乌陀迦末罗、鞞罗建跢罗阿
jiā luó mì lì duō dá liǎn bù jiā dì lì lá zhā bì lì
迦罗密唎咄怛敛部迦地栗刺吒笈唎
sè zhì jiā sà pó nà jù luó sì yǐn gā bì jiē luó lì
瑟质迦萨婆那俱罗肆引伽弊揭罗唎、

yào chā dá luó chū mò luó shì fèi dì shān suǒ bǐng shān xī
药叉怛罗刍末罗视吠帝衫娑鞞衫悉
dá duō bō dá luó mó hē bá shé lú sè ní shān mó hē
怛多、钵怛罗摩诃跋闍嚧瑟尼衫摩诃
bān lài zhàng qí lán yè bō tū tuó shě yù shé nà biàn dá
般赖、丈耆蓝夜波突陀舍喻闍那辨怛
lì ná pí tuó yē pán tán jiā lú mí dì shū pán tán jiā
隶拏毗陀耶盘昙迦嚧弥帝殊盘昙迦
lú mí bān luó pí tuó pán tán jiā lú mí duò zhī tā ǎn
嚧弥般罗毗陀盘昙迦嚧弥跢侄他唵
ā nà lì pí shě tí bǐng luó bá shé luó tuó lì pán tuó
阿那隶毗舍提鞞罗跋闍罗陀唎盘陀
pán tuó nǐ bá shé luó bàn ní pàn hǔ hé niú dōu lú
盘陀你跋闍罗谤尼泮虎(合牛)都嚧
wèng pàn shā pó hē
瓮泮莎婆诃。

ā nán shì fó dǐngguāng jù xī dá duō bān dá
阿难。是佛顶光聚，悉怛多般怛
luó mì mì qié tuó wēi miào zhāng jù chū shēng shí fāng
罗，秘密伽陀，微妙章句。出生十方
yì qiè zhū fó shí fāng rú lái yīn cǐ zhòu xīn dé
一切诸佛。十方如来，因此咒心，得
chéng wú shàng zhèn biàn zhī jué shí fāng rú lái zhí cǐ zhòu
成无上正遍知觉。十方如来，执此咒
xīn xián fú zhū mó zhì zhū wài dào shí fāng rú lái
心，降伏诸魔，制诸外道。十方如来，
chéng cǐ zhòu xīn zuò bǎo lián huá yīng wēi chén guó shí
乘此咒心，坐宝莲华，应微尘国。十

fāng rú lái hán cǐ zhòu xīn yú wēi chén guó zhuǎn dà fǎ
方如来，含此咒心，於微尘国转大法
lún shí fāng rú lái chí cǐ zhòu xīn néng yú shí fāng
轮。十方如来，持此咒心，能於十方
mó dǐng shòu jì zì guǒ wèi chéng yì yú shí fāng mén fó
摩顶授记。自果未成，亦於十方蒙佛
shòu jì shí fāng rú lái yī cǐ zhòu xīn néng yú shí
授记。十方如来，依此咒心，能於十
fāng bá jì qún kǔ suǒ wèi dì yù è guǐ chù shēng máng
方拔济群苦。所谓地狱饿鬼畜生，盲
lóng yīn yǎ yuàn zēng huì kǔ ài bié lí kǔ qiú bù
聋瘖哑，怨憎会苦、爱别离苦、求不
dé kǔ wǔ yīn chì shèng dà xiǎo zhū héng tóng shí jiě tuō
得苦、五阴炽盛，大小诸横同时解脱。
zéi nán bīng nán wáng nán yù nán fēng huǒ shuǐ nán jī
贼难兵难、王难狱难、风火水难、饥
kě pín qióng yīng niàn xiāo sǎn shí fāng rú lái suí cǐ
渴贫穷，应念消散。十方如来，随此
zhòu xīn néng yú shí fāng shì shàn zhī shí sì wēi yí zhōng
咒心，能於十方事善知识，四威仪中
gòng yǎng rú yì héng shā rú lái huì zhōng tuī wéi dà fǎ
供养如意。恒沙如来会中，推为大法
wáng zǐ shí fāng rú lái xíng cǐ zhòu xīn néng yú shí
王子。十方如来，行此咒心，能於十
fāng shè shòu qīn yīn lìng zhū xiǎo chéng wén mì mì cáng bù
方摄受亲因，令诸小乘闻秘密藏，不
shēng jīng bù shí fāng rú lái sòng cǐ zhòu xīn chéng wú
生惊怖。十方如来，诵此咒心，成无

shàngjiào zuò pú tí shù rù dà niè pán shí fāng rú
上觉，坐菩提树，入大涅槃。十方如
lái chuán cǐ zhòu xīn yú miè dù hòu fù fó fǎ shì
来，传此咒心，於灭度後付佛法事，
jiū jìng zhù chí yán jìng jiè lǜ xī dé qīng jìng ruò
究竟住持，严净戒律，悉得清净。若
wǒ shuō shì fó dǐng guāng jù bān dá luó zhòu cóng dàn zhì
我说是佛顶光聚般怛罗咒，从旦至
mù yīn shēng xiāng lián zì jù zhōng jiān yì bú chóng
暮，音声相联，字句中间，亦不重
dié jīng héng shā jié zhōng bù néng jìn yì shuō cǐ zhòu míng
叠，经恒沙劫终不能尽。亦说此咒名
rú lái dǐng rǔ děng yǒu xué wèi jìn lún huí fā xīn
如来顶。汝等有学，未尽轮回，发心
zhì chéng qǔ ā luó hàn bù chí cǐ zhòu ér zuò dào chǎng
至诚取阿罗汉，不持此咒而坐道场，
lìng qí shēn xīn yuǎn zhū mó shì wú yǒu shì chù
令其身心远诸魔事，无有是处。

ā nán ruò zhū shì jiè suí suǒ guó tǔ suǒ yǒu
阿难。若诸世界，随所国土所有
zhòng shēng suí guó suǒ shēng huà pí bèi yè zhǐ sù bái dié
众生，随国所生桦皮贝叶纸素白（叠
máo shū xiě cǐ zhòu zhù yú xiāng náng shì rén xīn hūn
毛）书写此咒，贮於香囊。是人心昏，
wèi néng sòng yì huò dài shēn shàng huò shū zhái zhōng dāng
未能诵忆。或带身上。或书宅中。当
zhī shì rén jìn qí shēng nián yì qiè zhū dú suǒ bù néng
知是人尽其生年，一切诸毒所不能

hài

害。

ā nán wǒ jīn wéi rǔ gèngshuō cǐ zhòu jiù hù
阿难。我今为汝更说此咒，救护

shì jiān dé dà wú wèi chéng jiù zhòngshēng chū shì jiān zhì
世间得大无畏，成就众生出世间智。

ruò wǒ miè hòu mò shì zhòngshēng yǒu néng zì sòng ruò
若我灭后，末世众生，有能自诵，若

jiāo tā sòng dāng zhī rú shì sòng chí zhòngshēng huǒ bù néng
教他诵，当知如是诵持众生，火不能

shāo shuǐ bù néng nì dà dú xiǎo dú suǒ bù néng hài
烧，水不能溺，大毒小毒所不能害。

rú shì nǎi zhì tiānlóng guǐ shén jīng zhǐ mó mèi suǒ yǒu
如是乃至天龙鬼神，精只魔魅，所有

è zhòu jiē bù néng zhù xīn dé zhèngshòu yì qiè zhòu
恶咒，皆不能著。心得正受。一切咒

zǔ yàn gǔ dú yào jīn dú yín dú cǎo mù chóng shé wàn
诅厌蛊毒药、金毒银毒、草木虫蛇万

wù dú qì rù cǐ rén kǒu chéng gān lù wèi yì qiè
物毒气，入此人口，成甘露味。一切

è xīng bìng zhū guǐ shén chēn xīn dú rén yú rú shì rén
恶星并诸鬼神，殄心毒人，於如是人

bù néng qǐ è pín nà yè jiā zhū è guǐ wáng bìng qí
不能起恶。频那夜迦诸恶鬼王，并其

juàn shǔ jiē lǐngshēn ēn cháng jiā shǒu hù
眷属，皆领深恩，常加守护。

ā nán dāng zhī shì zhòucháng yǒu bā wàn sì qiān nà
阿难当知。是咒常有八万四千那

yóu tā héng hé shā jù zhī jīn gāngcánwáng pú sà zhǒng zú
由他恒河沙俱胝金刚藏王菩萨种族。
yì yì jiē yǒu zhū jīn gāngzhòng ér wéi juàn shǔ zhòu yè suí
一一皆有诸金刚众而为眷属，昼夜随
shì shè yǒu zhòngshēng yú sǎn luàn xīn fēi sān mó dì
侍。设有众生，於散乱心，非三摩地，
xīn yì kǒu chí shì jīn gāngwáng cháng suí cóng bǐ zhū shàn
心忆口持。是金刚王，常随从彼诸善
nán zǐ hé kuàng jué dìng pú tí xīn zhě cǐ zhū jīn gāng
男子。何况决定菩提心者。此诸金刚
pú sà cángwáng jīng xīn yīn sù fā bǐ shén shí shì
菩萨藏王，精心阴速，发彼神识。是
rén yīng shí xīn néng jì yì bá wàn sì qiānhéng hé shā jié
人应时心能记忆八万四千恒河沙劫，
zhōubiàn le zhī dé wú yí huò cóng dì yì jié nǎi zhì
周遍了知，得无疑惑。从第一劫乃至
hòu shēn shēngshēng bu shēng yào chā luó chà jí fù dān
後身，生生不生药叉罗刹，及富单
nà jiā zhā fù dān nà jiū pán chá pí shě zhē děng
那，迦吒富单那，鸠盘荼，毗舍遮等，
bìng zhū è guǐ yǒu xíng wú xíng yǒu xiǎng wú xiǎng rú
并诸饿鬼，有形无形、有想无想、如
shì è chù shì shàn nán zǐ ruò dú ruò sòng ruò shū
是恶处。是善男子，若读若诵、若书
ruò xiě ruò dài ruò cáng zhū sè gòngyǎng jié jié bù
若写、若带若藏，诸色供养，劫劫不
shēng pín qióng xià jiàn bù kě lè chù cǐ zhū zhòngshēng
生贫穷下贱不可乐处。此诸众生，

zòng qí zì shēn bú zuò fú yè shí fāng rú lái suǒ yǒu gōng
纵其自身不作福业，十方如来所有功
dé xī yǔ cǐ rén yóu shì dé yú héng hé shā ā sēng
德，悉与此人。由是得於恒河沙阿僧
zhǐ bù kě shuō bù kě shuō jié cháng yǔ zhū fó tóngshēng
只不可说不可说劫，常与诸佛同生
yí chù wú liàngōng dé rú è chā jù tóng chù xūn
一处。无量功德，如恶叉聚。同处熏
xiū yǒng wú fēn sǎn shì gù néng lìng pò jiè zhī rén
修，永无分散。是故能令破戒之人，
jiè gēn qīngjìng wèi dé jiè zhě lìng qí dé jiè wèi
戒根清净。未得戒者，令其得戒。未
jīng jìn zhě lìng dé jīng jìn wú zhì huì zhě lìng dé
精进者，令得精进。无智慧者，令得
zhì huì bù qīngjìng zhě sù dé qīngjìng bù chí zhāi
智慧。不清净者，速得清净。不持斋
jiè zì chéngzhāi jiè
戒，自成斋戒。

ā nán shì shàn nán zǐ chí cǐ zhòu shí shè fàn
阿难。是善男子持此咒时。设犯
jìn jiè yú wèi shòu shí chí zhòu zhī hòu zhòng pò jiè zuì
禁戒於未受时。持咒之後。众破戒罪，
wú wèn qīngzhòng yì shí xiāo miè zòngjīng yǐn jiǔ shí
无问轻重，一时销灭。纵经饮酒，食
dàn wǔ xīn zhóngzhǒng bú jìng yì qiè zhū fó pú sà jīn
噉五辛，种种不净，一切诸佛菩萨金
gāngtiānxiān guǐ shén bù jiāng wéi guò shè zhù bú jìng pò bì
刚天仙鬼神不将为过。设著不净破弊

yī fu yì xíng yí zhù xī tóngqīngjìng zòng bú zuò tán
衣服。一行一住悉同清净。纵不作坛，
bú rù dào chǎng yì bù xíng dào sòng chí cǐ zhòu hái
不入道场，亦不行道，诵持此咒，还
tóng rù tán xíng dào gōng dé wú yǒu yì yě ruò zào wǔ
同入坛行道功德，无有异也。若造五
nì wú jiànzhòng zuì jí zhū bǐ qiū bǐ qiū ní sì qì bá
逆无间重罪，及诸比丘比丘尼四弃八
qì sòng cǐ zhòu yǐ rú shì zhòng yè yóu rú měngfēng
弃，诵此咒已，如是重业，犹如猛风
chuī sǎn shā jù xī jiē miè chú gèng wú háo fā
吹散沙聚悉皆灭除，更无毫发。

ā nán ruò yǒu zhòngshēng cóng wú liàng wú shù jié
阿难。若有众生，从无量无数劫
lái suǒ yǒu yì qiè qīngzhòng zuì zhàng cóngqián shì lái wèi
来，所有一切轻重罪障，从前世来未
jí chàn huǐ ruò néng dú sòng shū xiě cǐ zhòu shēnshàng dài
及忏悔。若能读诵书写此咒，身上带
chí ruò ān zhù chū zhuānzhái yuán guǎn rú shì jī yè
持，若安住处庄宅园馆。如是积业，
yóu tāng xiāo xuě bù jiǔ jiē dé wù wú shēng rěn fù cì
犹汤销雪。不久皆得悟无生忍。复次
ā nán ruò yǒu nǚ rén wèi shēng nán nǚ yù qiú yùn
阿难。若有女人，未生男女，欲求孕
zhě ruò néng zhì xīn yì niàn sī zhòu huò néng shēnshàng dài
者。若能至心忆念斯咒。或能身上带
cǐ xī dá duō bān dá luó zhě biànshēng fú dé zhì huì nán
此悉怛多般怛罗者。便生福德智慧男

nǚ qiú cháng mìng zhě jí dé cháng mìng yù qiú guǒ bào
女。求长命者，即得长命，欲求果报
sù yuán mǎn zhě sù dé yuán mǎn shēn mìng sè lì yì
速圆满者，速得圆满。身命色力，亦
fù rú shì mìng zhōng zhī hòu suí yuàn wǎng shēng shí fāng guó
复如是。命终之後，随愿往生十方国
tǔ bì dìng bù shēng biān dì xià jiàn hé kuàng zá xíng
土。必定不生边地下贱，何况杂形。
ā nán ruò zhū guó tǔ zhōu xiàn jù luò jī huāng
阿难。若诸国土州县聚落，饥荒
yì lì huò fù dāo bīng zéi nán dòu zhēng jiān yú yì qiè
疫疠。或复刀兵贼难斗争。兼余一切
è nán zhī dì xiě cǐ shén zhòu ān chéng sì mén bìng
厄难之地。写此神咒，安城四门，并
zhū zhī tí huò tuō shé shàng lìng qí guó tǔ suǒ yǒu zhòng
诸支提，或脱闍上。令其国土所有众
shēng fèng yíng sī zhòu lǐ bài gōng jìng yì xīn gòng yǎng
生，奉迎斯咒，礼拜恭敬，一心供养。
lìng qí rén mín gè gè shēn pèi huò gè gè ān suǒ jū zhái
令其人民各各身佩。或各各安所居宅
dì yì qiè zāi è xī jiē xiāo miè ā nán zài zài
地。一切灾厄悉皆销灭。阿难。在在
chù chù guó tǔ zhòng shēng suí yǒu cǐ zhòu tiān lóng huān
处处，国土众生，随有此咒，天龙欢
xǐ fēng yǔ shùn shí wú gǔ fēng yīn zhào shù ān lè
喜，风雨顺时，五谷丰殷，兆庶安乐。
yì fù néng zhèn yì qiè è xīng suí fāng biàn guài zāi zhàng
亦复能镇一切恶星，随方变怪。灾障

bù qǐ rén wú qí yāo niǔ xiè jiǎ suǒ bú zhù qí shēn
不起。人无棋夭。杻械枷锁不著其身。

zhòu yè ān mián cháng wú è mèng
昼夜安眠，常无恶梦。

ā nán shì suǒ pó jiè yǒu bā wàn sì qiān zāi
阿难。是娑婆界，有八万四千灾

biàn è xīng èr shí bā dà è xīng ér wéi shàng shǒu fù
变恶星。二十八恶星而为上首。复

yǒu bā dà è xīng yǐ wéi qí zhǔ zuò zhǒng zhǒng xíng chū
有八大恶星以为其主。作种种形出

xiàn shì shí néng shēng zhòng shēng zhǒng zhǒng zāi yì yǒu cǐ
现世时，能生众生种种灾异。有此

zhòu dì xī jiē xiāo miè shí èr yóu xún chéng jié jiè dì
咒地，悉皆销灭。十二由旬成结界地。

zhū è zāi xiáng yǒng bù néng rù shì gù rú lái xuān shì cǐ
诸恶灾祥永不能入。是故如来宣示此

zhòu yú wèi lái shì bǎo hù chū xué zhū xiū xíng zhě
咒，於未来世，保护初学诸修行者，

rù sān mó tí shēn xīn tài rán dé dà ān yǐn gèng
入三摩提，身心泰然，得大安隐。更

wú yì qiè zhū mó guǐ shén jí wú shǐ lái yuān héng sù
无一切诸魔鬼神，及无始来冤横宿

yān jiù yè chén zhài lái xiāng nǎo hài rǔ jí zhòng zhōng
殃，旧业陈债，来相恼害。汝及众中

zhū yǒu xué rén jí wèi lái shì zhū xiū xíng zhě yī wǒ
诸有学人，及未来世诸修行者，依我

tán chǎng rú fǎ chí jiè suǒ shòu jiè zhǔ féng qīng jìng sēng
坛场如法持戒，所受戒主，逢清净僧，

chí cǐ zhòu xīn bù shēng yí huǐ shì shàn nán zǐ yú
持此咒心，不生疑悔。是善男子，於
cǐ fù mǔ suǒ shēng zhī shēn bù dé xīn tōng shí fāng rú
此父母所生之身，不得心通，十方如
lái biàn wéi wàng yǔ
来便为妄语。

shuō shì yǔ yǐ huì zhōng wú liàng bǎi qiān jīn gāng
说是语已。会中无量百千金刚，
yì shí fó qián hé zhǎng dǐng lǐ ér bái fó yán rú fó
一时佛前合掌顶礼，而白佛言：如佛
suǒ shuō wǒ dāng chéng xīn bǎo hù rú shì xiū pú tí zhě
所说。我当诚心保护如是修菩提者。
ěr shí fàn wáng bìng tiān dì shì sì tiān dài wáng yì
尔时梵王、并天帝释、四天大王，亦
yú fó qián tóng shí dǐng lǐ ér bái fó yán shěn yǒu rú
於佛前同时顶礼，而白佛言：审有如
shì xiū xué shàn rén wǒ dāng jìn xīn zhì chéng bǎo hù lìng
是修学善人，我当尽心至诚保护，令
qí yì shēng suǒ zuò rú yuàn fù yǒu wú liàng yào chā dà
其一生所作如愿。复有无量药叉大
jiàng zhū luó chà wáng fù dān nà wáng jiū pán chá wáng
将、诸罗刹王、富单那王、鸠盘荼王、
pí shě zhē wáng pín nà yè jiā zhū dà guǐ wáng jí
毗舍遮王、频那夜迦、诸大鬼王、及
zhū guǐ shuài yì yú fó qián hé zhǎng dǐng lǐ wǒ yì shì
诸鬼帅，亦於佛前合掌顶礼。我亦誓
yuàn hù chí shì rén lìng pú tí xīn sù dé yuán mǎn fù
愿护持是人，令菩提心速得圆满。复

yǒu wú liàng rì yuè tiān zǐ fēng shī yǔ shī yún shī léi
有**无**量日月天子，**风**师**雨**师，**云**师**雷**
shī bìng diàn bó děng nián suì xún guān zhū xīng juàn shǔ
师，**并**电**伯**等，**年**岁**巡**官，**诸**星**眷**属，
yì yú huì zhōng dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán wǒ yì
亦**於**会**中**顶**礼**佛**足**，**而**白**佛**言：**我**亦
bǎo hù shì xiū xíng rén ān lì dào chǎng dé wú suǒ wèi
保**护**是**修**行人，**安**立**道**场，**得**无**所**畏。
fù yǒu wú liàng shān shén hǎi shén yì qiè tǔ dì shuǐ lù kōng
复**有**无**量**山**神**海**神**，**一**切**土**地**水**陆**空**
xíng wàn wù jīng zhī bìng fēng shén wáng wú sè jiè tiān
行，**万**物**精**只，**并**风**神**王，**无**色**界**天，
yú rú lái qián tóng shí qí shǒu ér bái fó yán wǒ yì
於**如**来**前**，**同**时**稽**首**而**白**佛**言：**我**亦
bǎo hù shì xiū xíng rén dé chéng pú tí yǒng wú mó shì
保**护**是**修**行人，**得**成**菩**提，**永**无**魔**事。
ěr shí bā wàn sì qiān nà yóu tā héng hé shā jù zhī jīn
尔**时**八**万**四**千**那**由**他**恒**河**沙**俱**胝**金
gāng cǎn wáng pú sà zài dà huì zhōng jí cóng zuò qǐ
刚**藏**王**菩**萨，**在**大**会**中，**即**从**座**起，
dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán shì zūn rú wǒ děng bèi
顶**礼**佛**足**而**白**佛**言**：**世**尊。**如**我**等**辈
suǒ xiū gōng yè jiǔ chéng pú tí bù qǔ niè pán cháng
所**修**功**业**，**久**成**菩**提，**不**取**涅**盘，**常**
suí cǐ zhòu jiù hù mò shì xiū sān mó tí zhèng xiū xíng
随**此**咒，**救**护**末**世**修**三**摩**提**正**修**行**
zhě shì zūn rú shì xiū xīn qiú zhèng dìng rén ruò zài
者。**世**尊。**如**是**修**心**求**正**定**人，**若**在

dào chǎng jí yú jīngxíng nǎi zhì sǎn xīn yóu xì jù luò
道场及余经行，乃至散心游戏聚落，
wǒ děng tú zhòng chángdāng suí cóng shì wèi cǐ rén zònglìng
我等徒众，常当随从侍卫此人。纵令
mó wáng dà zì zài tiān qiú qí fāngbiàn zhōng bù kě dé
魔王大自在天，求其方便，终不可得。
zhū xiǎo guǐ shén qù cǐ shàn rén shí yóu xún wài chú bǐ
诸小鬼神，去此善人十由旬外。除彼
fā xīn lè xiū chán zhě shì zūn rú shì è mó ruò mó
发心乐修禅者。世尊。如是恶魔若魔
juàn shǔ yù lái qīn rǎo shì shàn rén zhě wǒ yǐ bǎo chǔ
眷属，欲来侵扰是善人者。我以宝杵
yǎn suì qí shǒu yóu rú wēi chén hénglìng cǐ rén suǒ
殒碎其首，犹如微尘。恒令此人，所
zuò rú yuàn
作如愿。

ā nán jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó
阿难即从座起，顶礼佛足而白佛
yán wǒ bèi yú dùn hào wéi duō wén yú zhū lòu xīn wèi
言：我辈愚钝，好为多闻於诸漏心未
qiú chū lí méng fó cí huì dé zhèng xūn xiū shēn xīn
求出离。蒙佛慈诲，得正熏修，身心
kuài rán huò dà ráo yì shì zūn rú shì xiūzhèng fó
快然，获大饶益。世尊。如是修证佛
sān mó tí wèi dào niè pán yún hé míng wéi qián huì zhī
三摩提，未到涅槃。云何名为乾慧之
dì sì shí sì xīn zhì hé jiàn cì dé xiū xíng mù
地，四十四心，至何渐次，得修行目。

yì hé fāng suǒ míng rù dì zhōng yún hé míng wéi děng jiào
诣何方所，名入地中。云何名为等觉
pú sà zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì dà zhòng yì
菩萨。作是语已，五体投地。大众一
xīn zhù fó cí yīn dèng mén gzhānyǎng
心，伫佛慈音，瞪瞞瞻仰。

ěr shí shì zūn zàn ā nán yán shàn zāi shàn zāi
尔时世尊赞阿难言：善哉善哉。

rǔ děng nǎi néng pǔ wéi dà zhòng jí zhū mò shì yì qiè
汝等乃能普为大众，及诸末世一切
zhòngshēng xiū sān mó tí qiú dà chéng zhě cóng yú fán fū
众生，修三摩提求大乘者，从於凡夫
zhōng dà niè pán xuán shì wú shàng zhèng xiū xíng lù rǔ jīn
终大涅槃，悬示无上正修行路。汝今
dì tīng dāng wéi rǔ shuō ā nán dà zhòng hé zhǎng kǔ
谛听。当为汝说，阿难大众，合掌割
xīn mò rán shòu jiāo fó yán ā nán dāng zhī miào
心，默然受教。佛言：阿难当知。妙
xìng yuán míng lí zhū míng xiāng běn lái wú yǒu shì jiè zhòng
性圆明，离诸名相，本来无有世界众
shēng yīn wàng yǒu shēng yīn shēng yǒu miè shēng miè míng
生。因妄有生。因生有灭。生灭名
wàng miè wàng míng zhēn shì chēng rú lái wú shàng pú tí
妄。灭妄名真。是称如来无上菩提，
jí dà niè pán èr zhuǎn yī hào ā nán rǔ jīn yù
及大涅槃，二转依号。阿难。汝今欲
xiū zhēn sān mó dì zhí yì rú lái dà niè pán zhě xiān
修真三摩地，直诣如来大涅槃者，先

dāng shí cǐ zhòngshēng shì jiè èr diān dǎo yīn diān dǎo bù
当识此众生世界二颠倒因。颠倒不
shēng sī zé rú lái zhēn sān mó dì ā nán yún hé
生，斯则如来真三摩地。阿难。云何
míng wéi zhòngshēng diān dǎo ā nán yóu xìng míng xīn xìng
名为众生颠倒。阿难。由性明心，性
míng yuán gù yīn míng fā xìng xìng wàn gǎn shēng cóng bì
明圆故。因明发性，性妄见生。从毕
jìng wú chéng jiū jìng yǒu cǐ yǒu suǒ yǒu fēi yīn suǒ yīn
竟无成究竟有。此有所有，非因所因，
zhù suǒ zhù xiāng liǎo wú gēn běn běn cǐ wú zhù jiàn
住所住相，了无根本。本此无住，建
lì shì jiè jí zhū zhòngshēng mí běn yuán míng shì shēng
立世界，及诸众生。迷本圆明，是生
xū wàng wàng xìng wú tǐ fēi yǒu suǒ yī jiāng yù fù
虚妄。妄性无体，非有所依。将欲复
zhēn yù zhēn yǐ fēi zhēn zhēn rú xìng fēi zhēn qiú fù
真，欲真已非真真如性。非真求复，
wǎn chéng fēi xiāng fēi shēng fēi zhù fēi xīn fēi fǎ zhǎn
宛成非相。非生非住，非心非法，展
zhuǎn fā shēng shēng lì fā míng xūn yǐ chéng yè tóng
转发生。生力发明，熏以成业。同
yè xiāng gǎn yīn yǒu gǎn yè xiāng miè xiāng shēng yóu shì
业相感。因有感业相灭相生。由是
gù yǒu zhòngshēng diān dǎo ā nán yún hé míng wéi shì jiè
故有众生颠倒。阿难。云何名为世界
diān dǎo shì yǒu suǒ yǒu fēn duàn wàn gǎn shēng yīn cǐ jiè
颠倒。是有所有，分段妄生，因此界

lì fēi yīn suǒ yīn wú zhù suǒ zhù qiān liú bú zhù
立。非因所因，无住所住，迁流不住，
yīn cǐ shì chéng sān shì sì fāng hé hé xiāng shè biàn
因此世成。三世四方，和合相涉，变
huà zhòng shēng chéng shí èr lèi shì gù shì jiè yīn dòng yǒu
化众生成十二类。是故世界因动有
shēng yīn shēng yǒu sè yīn sè yǒu xiāng yīn xiāng yǒu
声。因声有色。因色有香。因香有
chù yīn chù yǒu wèi yīn wèi zhī fǎ liù luàn wàng xiǎng
触。因触有味。因味知法。六乱妄想
chéng yè xìng gù shí èr qū fēn yóu cǐ lún zhuǎn shì gù
成业性故。十二区分由此轮转。是故
shì jiān shēng xiāng wèi chù qióng shí èr biàn wéi yì xuán fù
世间声香味触，穷十二变为一旋复。
chéng cǐ lún zhuǎn diān dǎo xiāng gù shì yǒu shì jiè luǎn
乘此轮转颠倒相故。是有世界卵
shēng tāi shēng shī shēng huà shēng yǒu sè wú
生、胎生、湿生、化生、有色、无
sè yǒu xiǎng wú xiǎng ruò fēi yǒu sè ruò fēi wú
色、有想、无想、若非有色、若非无
sè ruò fēi yǒu xiǎng ruò fēi wú xiǎng ā nán yóu
色、若非有想、若非无想。阿难。由
yīn shì jiè xū wàng lún huí dòng diān dǎo gù hé hé qì
因世界虚妄轮回，动颠倒故，和合气
chéng bā wàn sì qiān fēi shěn luàn xiǎng rú shì gù yǒu luǎn
成八万四千飞沈乱想。如是故有卵
jié luó lán liú zhuǎn guó tǔ yú niǎo guī shé qí lèi
羯逻蓝，流转国土。鱼鸟龟蛇，其类

chōng sè yóu yīn shì jiè zá rǎn lún huí yù diān dǎo gù
充塞。由因世界杂染轮回，欲颠倒故，
hé hé zī chéng bā wàn sì qiānhéng shù luànxiǎng rú shì
和合滋成八万四千横竖乱想。如是
gù yǒu tāi è pú tán liú zhuǎn guó tǔ rén chù lóngxiān
故有胎遏蒲昙，流转国土。人畜龙仙，
qí lèi chōng sè yóu yīn shì jiè zhí zhù lún huí qù diān
其类充塞。由因世界执著轮回，趣颠
dǎo gù hé hé xuānchéng bā wàn sì qiān fān fù luànxiǎng
倒故，和合煖成八万四千翻覆乱想。
rú shì gù yǒu shī xiāng bì shī liú zhuǎn guó tǔ hán chǔn
如是故有湿相蔽尸，流转国土。含蠢
ruǎndòng qí lèi chōng sè yóu yīn shì jiè biànyì lún huí
蠕动，其类充塞。由因世界变易轮回，
jiǎ diān dǎo gù hé hé chù chéng bā wàn sì qiān xīn gù luàn
假颠倒故。和合触成八万四千新故乱
xiǎng rú shì gù yǒu huà xiāng jié nán liú zhuǎn guó tǔ
想。如是故有化相羯南，流转国土。
zhuǎn tuì fēi xíng qí lèi chōng sè yóu yīn shì jiè liú ài
转蜕飞行，其类充塞。由因世界留碍
lún huí zhàng diān dǎo gù hé hé zhù chéng bā wàn sì qiān
轮回，障颠倒故，和合著成八万四千
jīng yào luànxiǎng rú shì gù yǒu sè xiāng jié nán liú zhuǎn
精耀乱想。如是故有色相羯南，流转
guó tǔ xiū jiù jīng míng qí lèi chōng sè yóu yīn shì
国土。休咎精明，其类充塞。由因世
jiè xiāo sǎn lún huí huò diān dǎo gù hé hé àn chéng bā
界销散轮回，惑颠倒故。和合暗成八

wàn sì qiān yīn yǐn luànxiǎng rú shì gù yǒu wú sè jié
万四千阴隐乱想。如是故有无色羯
nán liú zhuǎn guó tǔ kōng sǎn xiāoshěn qí lèi chōng sè
南，流转国土。空散销沈，其类充塞。
yóu yīn shì jiè wǎnxiàng lún huí yǐngdiān dǎo gù hé hé
由因世界罔象轮回，影颠倒故，和合
yì chéng bā wàn sì qiānqián jié luànxiǎng rú shì gù yǒu
忆成八万四千潜结乱想。如是故有
xiǎngxiāng jié nán liú zhuǎn guó tǔ shén guǐ jīnglíng qí
想相羯南，流转国土。神鬼精灵，其
lèi chōng sè yóu yīn shì jiè yú dùn lún huí chī diān dǎo
类充塞。由因世界愚钝轮回，痴颠倒
gù hé hé wán chéng bā wàn sì qiān kū gǎo luànxiǎng rú
故，和合顽成八万四千枯槁乱想。如
shì gù yǒu wú xiǎng jié nán liú zhuǎn guó tǔ jīngshén huà
是故有无想羯南，流转国土。精神化
wéi tǔ mù jīn shí qí lèi chōng sè yóu yīn shì jiè xiāng
为土木金石，其类充塞。由因世界相
dài lún huí wěi diān dǎo gù hé hé rǎn chéng bā wàn sì
待轮回，伪颠倒故，和合染成八万四
qiān yīn yī luànxiǎng rú shì gù yǒu fēi yǒu sè xiāng chéng
千因依乱想。如是故有非有色相，成
sè jié nán liú zhuǎn guó tǔ zhū shuǐ mǔ děng yǐ xiā
色羯南，流转国土。诸水母等，以虾
wéi mù qí lèi chōng sè yóu yīn shì jiè xiāng yīn lún
为目，其类充塞。由因世界相引轮
huí xìngdiān dǎo gù hé hé zhòuchéng bā wàn sì qiān hū
回，性颠倒故，和合咒成八万四千呼

zhàoluànxiǎng yóu shì gù yǒu fēi wú sè xiāng wú sè jié
召乱想。由是故有非无色相，无色羯
nán liú zhuǎn guó tǔ zhòu zǔ yàn shēng qí lèi chōng sè
南，流转国土。咒诅厌生，其类充塞。
yóu yīn shì jiè hé wàng lún huí wǎngdiān dǎo gù hé hé
由因世界合妄轮回，罔颠倒故，和合
yì chéng bā wàn sì qiān huí hù luànxiǎng rú shì gù yǒu
异成八万四千回互乱想。如是故有
fēi yǒu xiǎngxiāng chéngxiǎng jié nán liú zhuǎn guó tǔ
非有想相，成想羯南，流转国土。
bǐ pú lú dèng yì zhì xiāngchéng qí lèi chōng sè yóu yīn
彼蒲卢等异质相成，其类充塞。由因
shì jiè yuàn hài lún huí shā diān dǎo gù hé hé guàichéng
世界怨害轮回，杀颠倒故，和合怪成
bā wàn sì qiān shí fù mǔ xiǎng rú shì gù yǒu fēi wú
八万四千食父母想。如是故有非无
xiǎngxiāng wú xiǎng jié nán liú zhuǎn guó tǔ rú tǔ
想相，无想羯南，流转国土。如土
xiāoděng fù kuài wéi ér jí pò jìngniǎo yǐ dú shù guǒ
泉等附块为儿，及破镜鸟以毒树果，
bào wéi qí zǐ zǐ chéng fù mǔ jiē zāo qí shí qí
抱为其子，子成，父母皆遭其食，其
lèi chōng sè shì míngzhòngshēng shí èr zhǒng lèi
类充塞。是名众生十二种类。

juǎn bā

卷八

ā nán rú shì zhòngshēng yì yí lèi zhōng yì gè
阿难。如是众生一一类中，亦各
gè jù shí èr diān dǎo yóu rú niē mù luàn huá fā shēng
各具十二颠倒。犹如捏目乱华发生。
diān dǎo miào yuán zhēn jìng míng xīn jù zú rú sī xū wǎn luàn
颠倒妙圆真净明心，具足如斯虚妄乱
xiǎng rǔ jīn xiū zhèng fó sān mó tí yú shì běn yīn yuán
想。汝今修证佛三摩提，於是本因元
suǒ luàn xiǎng lì sān jiàn cì fāng dé chú miè rú jìng
所乱想。立三渐次，方得除灭。如净
qì zhōng chú qù dú mì yǐ zhū tāng shuǐ bìng zá huī xiāng
器中除去毒蜜，以诸汤水并杂灰香，
xǐ dí qí qì hòu zhù gān lù yún hé míng wéi sān zhǒng
洗涤其器，後贮甘露。云何名为三种
jiàn cì yì zhě xiū xí chú qí zhù yīn èr zhě zhēn
渐次。一者修习，除其助因。二者真
xiū kǔ qí zhèng xìng sān zhě zēng jìn wéi qí xiàn yè
修，割其正性。三者增进，违其现业。
yún hé zhù yīn ā nán rú shì shì jiè shí èr lèi shēng
云何助因。阿难。如是世界十二类生，
bù néng zì quán yī sì shí zhù suǒ wèi duàn shí chù
不能自全，依四食住。所谓段食、触
shí sī shí shí shí shì gù fó shuō yī qiè zhòngshēng
食、思食、识食。是故佛说一切众生
jiē yī shí zhù ā nán yì qiè zhòngshēng shí gān gù
皆依食住。阿难。一切众生，食甘故

shēng shí dú gù sǐ shì zhū zhòngshēng qiú sān mó tí
生，食毒故死。是诸众生求三摩提，
dāng duàn shì jiān wǔ zhǒng xīn cài shì wǔ zhǒng xīn shú shí
当断世间五种辛菜。是五种辛，熟食
fā yīn shēng dàn zēng huì rú shì shì jiè shí xīn zhī rén
发媮，生啖增恚。如是世界食辛之人，
zòng néng xuān shuō shí èr bù jīng shí fāng tiān xiān xián qí
纵能宣说十二部经。十方天仙，嫌其
chòu huì xián jiē yuǎn lí zhū è guǐ děng yīn bǐ shí
臭秽，咸皆远离。诸饿鬼等，因彼食
cì shì qí chún wěn cháng yǔ guǐ zhù fú dé rì xiāo
次，舐其唇吻。常与鬼住。福德日销。
cháng wú lì yì shì shí xīn rén xiū sān mó dì pú sà
长无利益。是食辛人修三摩地，菩萨
tiān xiān shí fāng shàn shén bù lái shǒu hù dà lì mó
天仙，十方善神，不来守护。大力魔
wáng dé qí fāng biàn xiàn zuò fó shēn lái wéi shuō fǎ
王得其方便，现作佛身，来为说法，
fei huǐ jìn jiè zàn yīn nù chí mìng zhōng zì wéi mó wáng
非毁禁戒，赞媮怒痴。命终自为魔王
juàn shǔ shòu mó fú jìn duò wú jiàn yù ā nán
眷属。受魔福尽，堕无间狱。阿难。
xiū pú tí zhě yǒng duàn wǔ xīn shì zé míng wéi dì yì zēng
修菩提者永断五辛。是则名为第一增
jìn xiū xíng jiàn cì yún hé zhèng xìng ā nán rú shì
进修行渐次。云何正性。阿难。如是
zhòngshēng rù sān mó dì yào xiān yán chí qīng jìng jiè lǜ
众生入三摩地，要先严持清净戒律。

yǒngduàn yín xīn bù cān jiǔ ròu yǐ huǒ jìng shí wú
永断婬心。不餐酒肉。以火净食，无
dàn shēng qì ā nán shì xiū xíng rén ruò bù duàn yín
啖生气。阿难。是修行人，若不断婬
jí yǔ shā shēng chū sān jiè zhě wú yǒu shì chù dāng
及与杀生，出三界者，无有是处。当
guān yín yù yóu rú dú shé rú jiàn yuàn zéi xiān chí
观婬欲，犹如毒蛇，如见怨贼。先持
shēng wén sì qì bá qì zhí shēn bú dòng hòu xíng pú sà
声闻四弃八弃，执身不动。後行菩萨
qīng jìng lǜ yí zhí xīn bù qǐ jìn jiè chéng jiù zé
清净律仪，执心不起。禁戒成就，则
yú shì jiānyǒng wú xiāng shēng xiāng shā zhī yè tōu jié bù
於世间永无相生相杀之业。偷劫不
xíng wú xiāng fù lèi yì yú shì jiān bù hái sù zhài
行，无相负累，亦於世间不还宿债。
shì qīng jìng rén xiū sān mó dì fù mǔ ròu shēn bù xū
是清净人修三摩地，父母肉身，不须
tiān yǎn zì rán guān jiàn shí fāng shì jiè dǔ fó wén fǎ
天眼，自然观见十方世界。睹佛闻法，
qīn fèng shèng zhǐ dé dà shéntōng yóu shí fāng jiè sù
亲奉圣旨。得大神通，游十方界。宿
mìng qīng jìng dé wú jiān xiǎn shì zé míng wéi dì èr zēng
命清净，得无艰险。是则名为第二增
jìn xiū xíng jiàn cì yún hé xiàn yè ā nán rú shì
进修修行渐次。云何现业。阿难。如是
qīng jìng chí jìn jiè rén xīn wú tān yín yú wài liù chén
清净持禁戒人，心无贪婬，於外六尘

bù duō liú yì yīn bù liú yì xuányuán zì guī chén
不多流逸。因不流逸，旋元自归。尘
jì bù yuán gēn wú suǒ ǒu fǎn liú quán yī liù yòng
既不缘，根无所偶。反流全一，六用
bù xíng shí fāng guó tǔ jiǎo rán qīng jìng pì rú liú
不行。十方国土，皎然清净。譬如琉
lí nèi xuán míng yuè shēn xīn kuài rán miào yuán píng děng
璃，内悬明月。身心快然，妙圆平等，
huò dà ān yǐn yì qiè rú lái mì yuán jìng miào jiē xiàn
获大安隐。一切如来密圆净妙，皆现
qí zhōng shì rén jí huò wú shēng fǎ rěn cóng shì jiàn
其中。是人即获无生法忍。从是渐
xiū suí suǒ fā xíng ān lì shèng wèi shì zé míng wéi
修，随所发行，安立圣位。是则名为
dì sān zēng jìn xiū xíng jiàn cì
第三增进修行渐次。

ā nán shì shàn nán zǐ yù ài qián kū gēn
阿难。是善男子。欲爱乾枯，根
jìng bù ǒu xiàn qián cán zhì bú fù xù shēng zhí xīn
境不偶。现前残质，不复续生。执心
xū míng chún shì zhì huì huì xìng míng yuán yíng shí fāng
虚明，纯是智慧。慧性明圆，莹十方
jiè qián yǒu qí huì míng qián huì dì yù xí chū qián
界。乾有其慧，名乾慧地。欲习初乾，
wèi yǔ rú lái fǎ liú shuǐ jiē jí yǐ cǐ xīn zhōng zhōng
未与如来法流水接。即以此心，中中
liú rù yuán miào kāi fū cóng zhēn miào yuán zhòng fā zhēn
流入，圆妙开敷。从真妙圆，重发真

miào miào xìn cháng zhù yì qiè wàngxiǎng miè jìn wú yú
妙。妙信常住。一切妄想灭尽无余。

zhōng dào chúnzhēn míng xìn xīn zhù zhēn xìn míngliǎo yì
中道纯真。名信心住。真信明了，一

qiè yuántōng yīn chù jiè sān bù néng wéi ài rú shì nǎi
切圆通。阴处界三不能为碍。如是乃

zhì guò qù wèi lái wú shù jié zhōng shě shēnshòushēn yì
至过去未来，无数劫中，舍身受身一

qiè xí qì jiē xiàn zài qián shì shàn nán zǐ jiē néng
切习气，皆现在前。是善男子，皆能

yì niàn dé wú yí wàng míngniàn xīn zhù miào yuán chún
忆念，得无遗忘。名念心住。妙圆纯

zhēn zhēnjīng fā huà wú shǐ xí qì tōng yì jīng míng
真。真精发化。无始习气通一精明。

wéi yǐ jīng míng jìn qù zhēn jìng míngjīng jìn xīn xīn jīng
唯以精明进趣真净。名精进心。心精

xiànqián chún yǐ zhì huì míng huì xīn zhù zhí chí zhì
现前。纯以智慧。名慧心住。执持智

míng zhōubiàn jì zhàn jì miào cháng níng míngdìng xīn zhù
明。周遍寂湛。寂妙常凝。名定心住。

dìngguāng fā míng míngxìngshēn rù wéi jìn wú tuì míng
定光发明。明性深入。唯进无退。名

bú tuì xīn xīn jìn ān rán bǎo chí bù shī shí fāng rú
不退心。心进安然保持不失。十方如

lái qì fēn jiāo jiē míng hù fǎ xīn jiào míng bǎo chí
来气分交接。名护法心。觉明保持。

néng yǐ miào lì huí fó cí guāng xiàng fó ān zhù yóu
能以妙力，回佛慈光，向佛安住。犹

rú shuāngjìng guāngmíngxiāngduì qí zhōngmiào yǐngchóngchóng
如双镜，光明相对。其中妙影重重
xiāng rù míng huí xiàng xīn xīn guāng mì huí huò fó cháng
相入。名回向心。心光密回，获佛常
níng wú shàngmiào jìng ān zhù wú wéi dé wú yí shī
凝无上妙净。安住无为，得无遗失。
míng jiè xīn zhù zhù jiè zì zài néng yóu shí fāng suǒ
名戒心住。住戒自在。能游十方，所
qù suí yuàn míng yuàn xīn zhù
去随愿。名愿心住。

ā nán shì shàn nán zǐ yǐ zhēnfāngbiàn fā cǐ
阿难。是善男子，以真方便发此
shí xīn xīn jīng fā huī shí yòng shè rù yuán chéng yī
十心。心精发晖，十用涉入，圆成一
xīn míng fā xīn zhù xīn zhōng fā míng rú jìng liú lí
心。名发心住。心中发明，如净琉璃
nèi xiàn jīng jīn yǐ qián miào xīn lǚ yǐ chéng dì míng
内现精金。以前妙心，履以成地。名
zhì dì zhù xīn dì shè zhī jù dé míng liǎo yóu lǚ
治地住。心地涉知，俱得明了。游履
shí fāng dé wú liú ài míng xiū xíng zhù xíng yǔ fó
十方，得无留碍。名修行住。行与佛
tóng shòu fó qì fēn rú zhōng yīn shēn zì qiú fù mǔ
同。受佛气分。如中阴身自求父母。
yīn xìn míng tōng rù rú lái zhǒng míng shēng guì zhù jì
阴信冥通，入如来种。名生贵住。既
yóu dào tāi qīn fèng jiào yìn rú tāi yǐ chéng rén xiāng
游道胎，亲奉觉胤。如胎已成，人相

bù quē míngfāngbiàn jù zú zhù róngmào rú fó xīn
不缺。名方便具足住。容貌如佛。心
xiāng yì tóng míngzhèng xīn zhù shēn xīn hé chéng rì yì zēng
相亦同。名正心住。身心合成日益增
zhǎng míng bú tuì zhù shí shēnlíngxiāng yì shí jù zú
长。名不退住。十身灵相，一时具足。
míngtóngzhēn zhù xíngchéng chū tāi qīn wéi fó zǐ míng
名童真住。形成出胎，亲为佛子。名
fǎ wáng zǐ zhù biǎo yǐ chéng rén rú guó dài wáng yǐ zhū
法王子住。表以成人。如国大王以诸
guó shì fēn wěi tài zǐ bǐ chà lì wáng shì zǐ zhǎng chéng
国事分委太子。彼刹利王世子长成。
chén liè guàndǐng míngguàndǐng zhù
陈列灌顶。名灌顶住。

ā nán shì shàn nán zǐ chéng fó zǐ yǐ jù zú
阿难。是善男子成佛子已。具足
wú liàng rú lái miào dé shí fāng suí shùn míng huān xǐ xíng
无量如来妙德。十方随顺。名欢喜行。
shàn néng lì yì yì qiè zhòng shēng míng ráo yì xíng zì jué
善能利益一切众生。名饶益行。自觉
jiào tā dé wú wéi jù míng wú chēn hèn xíng zhǒng lèi
觉他，得无违拒。名无瞋恨行。种类
chū shēng qióng wèi lái jì sān shì píngděng shí fāng tōng
出生，穷未来际，三世平等，十方通
dá míng wú jìn xíng yì qiè hé tóng zhǒng zhǒng fǎ mén
达。名无尽行。一切合同，种种法门，
dé wú chà wù míng lí chí luàn xíng zé yū tóng zhōng
得无差误。名离痴乱行。则於同中，

xiǎnxiànqún yì yì yí yì xiāng gè gè jiàntóng míng
显现群异。一一异相，各各见同。名
shànxiànxíng rú shì nǎi zhì shí fāng xū kōng mǎn zú wēi
善现行。如是乃至十方虚空满足微
chén yì yì chénzhōngxiàn shí fāng jiè xiàncénxiàn jiè
尘，一一尘中现十方界。现尘现界，
bù xiāng liú ài míng wú zhù xíng zhōngzhǒngxiànqián xián
不相留碍。名无著行。种种现前，咸
shì dì yì bō luó mì duō míng zūn chóngháng rú shì yuán
是第一波罗密多。名尊重行。如是圆
róng néngchéng shí fāng zhū fó guǐ zé míngshàn fǎ xíng
融，能成十方诸佛轨则。名善法行。
yì yì jiē shì qīngjìng wú lòu yì zhēn wú wéi xìngběn
一一皆是清净无漏，一真无为，性本
rán gù míngzhēn shí xíng
然故。名真实行。

ā nán shì shàn nán zǐ mǎn zú shéntōng chéng
阿难。是善男子，满足神通，成
fó shì yǐ chúnjié jīngzhēn yuǎnzhū liúhuàn dāng dù
佛事已。纯洁精真，远诸留患。当度
zhòngshēng mièchú dù xiāng huí wú wéi xīn xiàngniè
众生，灭除度相。回无为心，向涅槃
pán lù míngjiù hù yì qiè zhòngshēng lí zhòngshēngxiāng huí
盘路。名救护一切众生离众生相回
xiàng huài qí kě huài yuǎn lí zhū lí míng bú huài huí
向。坏其可坏。远离诸离。名不坏回
xiàng běn jiào zhàn rán jiào qí fó jiào míngděng yì qiè
向。本觉湛然。觉齐佛觉。名等一切

fó huí xiàng jīngzhēn fā míng dì rú fó dì míng zhì
佛回向。精真发明，地如佛地。名至
yì qiè chù huí xiàng shì jiè rú lái hù xiāng shè rù
一切处回向。世界如来。互相涉入，
dé wú guà ài míng wú jìn gōng dé cáng huí xiàng yū tóng
得无罣碍。名无尽功德藏回向。於同
fó dì dì zhōng gè gè shēng qīng jìng yīn yī yīn fā
佛地，地中各各生清净因。依因发
huī qǔ niè pán dào míng suí shùn píng děng shàn gēn huí xiàng
挥，取涅槃道。名随顺平等善根回向。
zhēn gēn jì chéng shí fāng zhòng shēng jiē wǒ běn xìng xìng yuán
真根既成。十方众生皆我本性。性圆
chéng jiù bù shī zhòng shēng míng suí shùn děng guān yì qiè
成就，不失众生。名随顺等观一切
zhòng shēng huí xiàng jí yì qiè fǎ lí yì qiè xiāng
众生回向。即一切法，离一切相。
wéi jí yǔ lí èr wú suǒ zhù míngzhēn rú xiāng huí
唯即与离，二无所著。名真如相回
xiàng zhēn dé suǒ rú shí fāng wú ài míng wú fù jiě
向。真得所如，十方无碍。名无缚解
tuō huí xiàng xìng dé yuán chéng fǎ jiè liàng miè míng fǎ
脱回向。性德圆成，法界量灭。名法
jiè wú liàng huí xiàng
界无量回向。

ā nán shì shàn nán zǐ jìn shì qīng jìng sì shí
阿难。是善男子，尽是清净四十
yì xīn cì chéng sì zhǒng miào yuán jiā xíng jí yǐ fó jiào
一心。次成四种妙圆加行。即以佛觉

yòng wéi jǐ xīn ruò chū wèi chū yóu rú zuān huǒ yù
用为已心，若出未出。犹如钻火，欲
rán qí mù míng wéi xuān dì yòu yǐ jǐ xīn chéng fó suǒ
然其木。名为煖地。又以已心成佛所
lǚ ruò yī fēi yī rú dēng gāo shān shēn rù xū kōng
履，若依非依。如登高山，身入虚空，
xià yǒu wēi ài míng wéi dǐng dì xīn fó èr tóng shàn
下有微碍。名为顶地。心佛二同，善
dé zhōng dào rú rěn shì rén fēi huái fēi chū míng wéi
得中道。如忍事人，非怀非出。名为
rěn dì shù liàng xiāo miè mí jiào zhōng dào èr wú suǒ
忍地。数量销灭。迷觉中道，二无所
mù míng shì dì yī dì
目。名世第一地。

ā nán shì shàn nán zǐ yú dà pú tí shàn dé
阿难。是善男子，於大菩提善得
tōng dá jiào tōng rú lái jìn fó jìng jiè míng huān xǐ
通达，觉通如来，尽佛境界。名欢喜
dì yì xìng rù tóng tóng xìng yì miè míng lí gòu dì
地。异性入同，同性亦灭。名离垢地。
jìng jí míng shēng míng fā guāng dì míng jí jiào mǎn míng
净极明生。名发光地。明极觉满。名
yàn huì dì yì qiè tóng yì suǒ bù néng zhì míng nán shèng
焰慧地。一切同异所不能至。名难胜
dì wú wéi zhēn rú xìng jìng míng lù míng xiàn qián dì
地。无为真如性净明露。名现前地。
jìn zhēn rú jì míng yuǎn xíng dì yì zhēn rú xīn míng
尽真如际。名远行地。一真如心。名

bú dòng dì fā zhēn rú yòng míng shàn huì dì
不动地。发真如用。名善慧地。

ā nán shì zhū pú sà cóng cǐ yǐ wǎng xiū
阿难。是诸菩萨，从此已往，修
xí bì gōng gōng dé yuán mǎn yì zì cǐ dì míng xiū xí
习毕功，功德圆满。亦自此地名修习

wèi cí yīn miào yún fù niè pán hǎi míng fǎ yún dì
位。慈阴妙云，覆涅槃海。名法云地。

rú lái nì liú rú shì pú sà shùn xíng ér zhì jiào jì
如来逆流，如是菩萨顺行而至，觉际

rù jiāo míng wéi děng jiào
入交。名为等觉。

ā nán cóng qián huì xīn zhì děng jiào yǐ shì jiào
阿难。从乾慧心至等觉已，是觉

shǐ huò jīn gāng xīn zhōng chū qián huì dì rú shì chóng chóng
始获金刚心中初乾慧地，如是重重

dān fù shí èr fāng jìn miào jiào chéng wú shàng dào shì
单复十二，方尽妙觉，成无上道。是

zhǒng zhǒng dì jiē yǐ jīn gāng guān chá rú huàn shí zhǒng shēn
种种地，皆以金刚观察如幻十种深

yù shē mó tā zhōng yòng zhū rú lái pí pō shě nà
喻。奢摩他中，用诸如来毗婆舍那，

qīng jìng xiū zhèng jiàn cì shēn rù
清净修证，渐次深入。

ā nán rú shì jiē yǐ sān zēng jìn gù shàn néng
阿难。如是皆以三增进故，善能

chéng jiù wǔ shí wǔ wèi zhēn pú tí lù zuò shì guān zhě
成就五十五位真菩提路。作是观者，

míng wéi zhèngguān ruò tā guān zhě míng wéi xié guān

名为正观。若他观者，名为邪观。

ěr shí wén shū shī lì fǎ wáng zǐ zài dà zhòng

尔时文殊师利法王子，在大众

zhōng jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán

中，即从座起，顶礼佛足，而白佛言：

dāng hé míng shì jīng wǒ jí zhòngshēng yún hé fèng chí

当何名是经。我及众生云何奉持。

fó gào wén shū shī lì shì jīng míng dà fó dǐng xī

佛告文殊师利。是经名大佛顶悉

dá duō bān dá luó wú shàng bǎo yìn shí fāng rú lái qīng jìng

怛多般怛罗无上宝印，十方如来清净

hǎi yǎn yì míng jiù hù qīn yīn dù tuō ā nán jí

海眼。亦名救护亲因，度脱阿难，及

cǐ huì zhōng xìng bǐ qiū ní dé pú tí xīn rù biàn zhī

此会中性比丘尼，得菩提心，入遍知

hǎi yì míng rú lái mì yīn xiū zhèng le yì yì míng dà

海。亦名如来密因修证了义。亦名大

fāng guǎng miào lián huá wáng shí fāng fó mǔ tuó luó ní zhòu

方广妙莲华王，十方佛母陀罗尼咒。

yì míng guàn dǐng zhāng jù zhū pú sà wàn háng shǒu lén yán

亦名灌顶章句，诸菩萨万行首楞严。

rǔ dāng fèng chí

汝当奉持。

shuō shì yǔ yǐ jí shí ā nán jí zhū dà zhòng

说是语已。即时阿难及诸大众，

dé mén rú lái kāi shì mì yīn bān dá luó yì jiān wén cǐ

得蒙如来开示密印般怛罗义。兼闻此

jīng le yì míng mù dùn wù chán nà xiū jìn shèng wèi zēng
经了义名目。顿悟禅那修进圣位。增
shàng miào lǐ xīn lǜ xū níng duàn chú sān jiè xiū xīn liù
上妙理，心虑虚凝。断除三界修心六
pǐn wēi xì fán nǎo jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú
品微细烦恼。即从座起，顶礼佛足，
hé zhǎng gōng jīng ér bái fó yán dà wēi dé shì zūn cí
合掌恭敬而白佛言：大威德世尊。慈
yīn wú zhē shàn kāi zhòng shēng wēi xì shěn huò lìng wǒ jīn
音无遮。善开众生微细沈惑。令我今
rì shēn xīn kuài rán dé dà ráo yì shì zūn ruò cǐ
日身心快然，得大饶益。世尊。若此
miào míng zhēn jìng miào xīn běn lái biàn yuán rú shì nǎi zhì
妙明真净妙心，本来遍圆。如是乃至
dà dì cǎo mù rú dòng hán líng běn yuán zhēn rú jí
大地草木，蠕动含灵，本元真如，即
shì rú lái chéng fó zhēn tǐ fó tǐ zhēn shí yún hé fù
是如来成佛真体。佛体真实，云何复
yǒu dì yù è guǐ chù shēng xiū luó rén tiān
有地狱、饿鬼、畜生、修罗、人、天、
děng dào shì zūn cǐ dào wéi fù běn lái zì yǒu wéi
等道。世尊。此道为复本来自有。为
shì zhòng shēng wàng xí shēng qǐ shì zūn rú bǎo lián xiāng
是众生妄习生起。世尊。如宝莲香
bǐ qiū ní chí pú sà jiè sī xíng yín yù wàng yán
比丘尼，持菩萨戒，私行婬欲。妄言
xíng yín fēi shā fēi tōu wú yǒu yè bào fā shì yǔ yǐ
行婬非杀非偷，无有业报。发是语已，

xiān yú nǚ gēn shēng dà měng huǒ hòu yú jié jié měng huǒ shāo
先於女根生大猛火，後於节节猛火烧
rán duò wú jiàn yù liú lí dài wáng shàn xīng bǐ qiū
然，墮无间狱。琉璃大王。善星比丘。
liú lí wéi zhū qú tán zú xìng shàn xīng wàn gshuō yī qiè fǎ
琉璃为诛瞿昙族姓。善星妄说一切法
kōng shēng shēn xiàn rù ā bí dì yù cǐ zhū dì yù
空。生身陷入阿鼻地狱。此诸地狱，
wéi yǒu dìng chù wéi fù zì rán bǐ bǐ fā yè gè
为有定处，为复自然，彼彼发业，各
gè sī shòu wéi chuí dà cí kāi fā tóng mén g lìng zhū
各私受。惟垂大慈，开发童蒙。令诸
yī qiè chí jiè zhòng shēng wén jué dìng yì huān xǐ dǐng
一切持戒众生，闻决定义，欢喜顶
dài jǐn jié wú fàn
戴，谨洁无犯。

fó gào ā nán kuài zāi cǐ wèn lìng zhū zhòng shēng
佛告阿难。快哉此问。令诸众生
bú rù xié jiàn rǔ jīn dì tīng dāng wéi rǔ shuō ā
不入邪见。汝今谛听。当为汝说。阿
nán yī qiè zhòng shēng shí běn zhēn jìng yīn bǐ wàn gjiàn
难。一切众生实本真净。因彼妄见，
yǒu wàn g xí shēng yīn cǐ fēn kāi nèi fēn wài fēn ā nán
有妄习生。因此分开内分外分。阿难。
nèi fēn jí shì zhòng shēng fēn nèi yīn zhū ài rǎn fā qǐ
内分即是众生分内。因诸爱染，发起
wàn gqíng qíng jī bù xiū néng shēng ài shuǐ shì gù zhòng
妄情。情积不休，能生爱水。是故众

shēng xīn yì zhēn xiū kǒu zhōng shuǐ chū xīn yì qián rén
生，心忆珍羞，口中水出。心忆前人，
huò lián huò hèn mù zhōng lèi yíng tān qiú cái bǎo xīn
或怜或恨，目中泪盈。贪求财宝，心
fā ài xián jǔ tǐ guāng rùn xīn zhù xíng yín nán nǚ
发爱涎，举体光润。心著行婬，男女
èr gēn zì rán liú yè ā nán zhū ài suī bié
二根，自然流液。阿难。诸爱虽别，
liú jié shì tóng rùn shī bù shēng zì rán cóng zhuì cǐ
流结是同。润湿不升，自然从坠。此
míng nèi fēn ā nán wài fēn jí shì zhòng shēng fēn wài
名内分。阿难。外分即是众生分外。
yīn zhū kě yǎng fā míng xū xiǎng xiǎng jī bù xiū néng shēng
因诸渴仰，发明虚想。想积不休能生
shèng qì shì gù zhòng shēng xīn chí jìn jiè jǔ shēn qīng
胜气。是故众生，心持禁戒，举身轻
qīng xīn chí zhòu yìn gù xī xióng yì xīn yù shēng tiān
清。心持咒印，顾盼雄毅。心欲生天，
mèng xiǎng fēi jǔ xīn cún fó guó shèng jìng míng xiàn shì
梦想飞举。心存佛国，圣境冥现。事
shàn zhī shí zì qīng shēn mìng ā nán zhū xiǎng suī bié
善知识，自轻身命。阿难。诸想虽别，
qīng jǔ shì tóng fēi dòng bù shěn zì rán chāo yuè cǐ
轻举是同。飞动不沈，自然超越。此
míng wài fēn
名外分。

ā nán yì qiè shì jiān shēng sǐ xiāng xù shēng cóng
阿难。一切世间生死相续。生从

shùn xí sǐ cóngbiàn liú lín mìngzhōng shí wèi shě xuān
顺习。死从变流。临命终时，未舍煖
chù yì shēngshàn è jù shí dùn xiàn sǐ nì shēngshùn
触，一生善恶俱时顿现，死逆生顺，
èr xí xiāngjiāo chúnxiǎng jí fēi bì shēngtiānshàng
二习相交。纯想即飞，必生天上。
ruò fēi xīnzhōng jiān fú jiān huì jí yǔ jìngyuàn zì
若飞心中，兼福兼慧，及与净愿，自
rán xīn kāi jiàn shí fāng fó yì qiè jìng tǔ suí yuàn
然心开，见十方佛，一切净土，随愿
wǎngshēng qíngshǎoxiǎng duō qīng jǔ fēi yuǎn jí wéi fēi
往生。情少想多，轻举非远。即为飞
xiān dà lì guǐ wáng fēi xíng yè chā dì xíng luó chà
仙，大力鬼王、飞行夜叉、地行罗刹、
yóu yú sì tiān suǒ qù wú ài qí zhōng ruò yǒu shànyuàn
游於四天，所去无碍。其中若有善愿
shàn xīn hù chí wǒ fǎ huò hù jìn jiè suí chí jiè
善心，护持我法。或护禁戒，随持戒
rén huò hù shénzhòu suí chí zhòu zhě huò hù chán dìng
人。或护神咒，随持咒者。或护禅定，
bǎo suí fǎ rěn shì dēng qīn zhù rú lái zuò xià qíngxiǎng
保绥法忍。是等亲住如来座下。情想
jūn děng bù fēi bú zhuì shēng yú rén jiān xiǎng míng sī
均等，不飞不坠，生於人间。想明斯
cōng qíng yōu sī dùn qíng duō xiǎngshǎo liú rù héngshēng
聪。情幽斯钝。情多想少，流入横生，
zhòng wéi máo qún qīng wéi yǔ zú qī qíng sān xiǎng shēn
重为毛群，轻为羽族。七情三想，沈

xià shuǐ lún shēng yú huǒ jì shòu qì měng huǒ shēn wéi
下水轮， 生於火际， 受气猛火， 身为
è guǐ cháng bèi fén shāo shuǐ néng hài jǐ wú shí wú
饿鬼， 常被焚烧， 水能害己， 无食无
yǐn jīng bǎi qiān jié jiǔ qíng yì xiǎng xià dòng huǒ lún
饮， 经百千劫。 九情一想， 下洞火轮，
shēn rù fēng huǒ èr jiāo guò dì qīng shēng yǒu jiān chóng shēng
身入风火二交过地， 轻生有间， 重生
wú jiàn èr zhòng dì yù chún qíng jí shěn rù ā bí
无间， 二种地狱。 纯情即沈， 入阿鼻
yù ruò shěn xīn zhōng yǒu bàng dà chéng huǐ fó jìn jiè
狱。 若沈心中， 有谤大乘， 毁佛禁戒，
kuán wàn gshuō fǎ xū tān xìn shī làn yīng gōng jìng wǔ
诳妄说法， 虚贪信施， 滥膺恭敬， 五
nì shí zhòng gēng shēng shí fāng ā bí dì yù xún zào è
逆十重， 更生十方阿鼻地狱。 循造恶
yè suī zé zì zhāo zhòng tóng fēn zhōng jiān yǒu yuán dì
业， 虽则自招。 众同分中， 兼有元地。
ā nán cǐ děng jiē shì bǐ zhū zhòng shēng zì yè suǒ gǎn
阿难。 此等皆是彼诸众生自业所感。
zào shí xí yīn shòu liù jiāo bào
造十习因。 受六交报。

yún hé shí yīn ā nán yì zhě yīn xí jiāo
云何十因。 阿难。 一者、 姪习交
jiē fā yú xiāng mó yán mó bù xiū rú shì gù yǒu
接， 发於相磨。 研磨不休， 如是故有
dà měng huǒ guāng yú zhōng fā dòng rú rén yǐ shǒu zì xiāng
大猛火光， 於中发动。 如人以手自相

mó chù xuānxiānxiànqián èr xí xiāngrán gù yǒu tiě
摩触，煖相现前。二习相然，故有铁
chuángtóngzhù zhū shì shì gù shí fāng yì qiè rú lái sè
床铜柱诸事。是故十方一切如来，色
mù xíng yín tóngmíng yù huǒ pú sà jiàn yù rú bì
目行婬，同名欲火。菩萨见欲，如避
huǒ kēng èr zhě tān xí jiāo jì fā yú xiāng xī
火坑。二者、贪习交计，发於相吸。
xī lǎn bù zhǐ rú shì gù yǒu jī hán jiānbīng yú zhōng
吸揽不止，如是故有积寒坚冰，於中
dòngliè rú rén yǐ kǒu xī suō fēng qì yǒu lěng chù shēng
冻冽。如人以口吸缩风气，有冷触生。
èr xí xiānglíng gù yǒu zhā zhā bō bō luó luó
二习相陵，故有吒吒、波波、罗罗、
qīng chì bái lián hán bīng děng shì shì gù shí fāng yì
青赤白莲、寒冰、等事。是故十方一
qiè rú lái sè mù duō qiú tóngmíng tān shuǐ pú sà
切如来，色目多求，同名贪水。菩萨
jiàn tān rú bì zhàng hǎi sān zhě màn xí jiāolíng
见贪，如避瘴海。三者、慢习交陵，
fā yú xiāng shì chí liú bù xī rú shì gù yǒu téng yì
发於相恃。驰流不息，如是故有腾逸
bēn bō jī bō wéi shuǐ rú rén kǒu shé zì xiāng mián wèi
奔波，积波为水。如人口舌自相绵味，
yīn ér shuǐ fā èr xí xiāng gǔ gù yǒu xuè hé huī
因而水发。二习相鼓，故有血河、灰
hé rè shā dú hǎi róngtóng guàn tūn zhū shì
河、热沙、毒海、融铜、灌吞诸事。

shì gù shí fāng yì qiè rú lái sè mù wǒ màn míng yǐn
是故十方一切如来，色目我慢，名饮
chī shuǐ pú sà jiàn màn rú bì jù nì sì zhě
痴水。菩萨见慢，如避巨溺。四者、
chēn xí jiāochōng fā yú xiāng wǔ wǔ jié bù xī xīn rè
瞋习交冲，发於相忤。忤结不息心热
fā huǒ zhù qì wéi jīn rú shì gù yǒu dāo shān tiě
发火，铸气为金。如是故有刀山、铁
kǔn jiàn shù jiàn lún fǔ yuè qiāng jù rú rén
捆、剑树、剑轮、斧钺、枪锯。如人
xiányuān shā qì fēi dòng èr xí xiāng jī gù yǒu gōng
衔冤，杀气飞动。二习相击，故有宫
gē zhǎnzhuó cuò lá chuí jī zhū shì shì gù shí fāng yì
割斩斫，剉刺槌击诸事。是故十方一
qiè rú lái sè mù chēn huì míng lì dāo jiàn pú sà
切如来，色目瞋恚，名利刀剑。菩萨
jiàn chēn rú bì zhū lù wǔ zhě zhà xí jiāo yòu
见瞋，如避诛戮。五者、诈习交诱，
fā yú xiāng diào yīn qǐ bú zhù rú shì gù yǒu shéng mù
发於相调。引起不住，如是故有绳木
jiǎoxiào rú shuǐ jìn tián cǎo mù shēngzhǎng èr xí xiāng
绞校。如水浸田。草木生长。二习相
yán gù yǒu niǔ xiè jiǎ suǒ biānzhàngzhūbàngzhū shì shì
延，故有杻械枷锁鞭杖槌棒诸事。是
gù shí fāng yì qiè rú lái sè mù jiān wěi tóng míng chán
故十方一切如来，色目奸伪，同名谗
zéi pú sà jiàn zhà rú wèi chāi láng liù zhě kuáng
贼。菩萨见诈，如畏豺狼。六者、诳

xí jiāo qī fā yú xiāngwǎng wú wǎng bù zhǐ fēi xīn
习交欺，发於相罔。诬罔不止，飞心
zào jiān rú shì gù yǒu chén tǔ shǐ niào huì wū bú jìng
造奸。如是故有尘土屎尿，秽污不净。
rú chén suí fēng gè wú suǒ jiàn èr xí xiāng jiā gù
如尘随风，各无所见。二习相加，故
yǒu mò nì téng zhì fēi zhuì piāo lún zhū shì shì gù shí
有没溺腾掷，飞坠漂沦诸事。是故十
fāng yì qiè rú lái sè mù qī kuāng tóng míng jié shā
方一切如来，色目欺诳，同名劫杀。
pú sà jiàn kuāng rú jiàn shé huī qī zhě yuàn xí jiāo
菩萨见诳，如践蛇虺。七者。怨习交
xián fā yú xián hèn rú shì gù yǒu fēi shí tóu lì
嫌，发於衔恨。如是故有飞石投沥，
xiá zhù chē kǎn wèng shèng náng pū rú yīn dú rén huái
柙贮车槛，瓮盛囊扑。如阴毒人，怀
bào chù è èr xí xiāng tūn gù yǒu tóu zhì qín zhuō
抱畜恶。二习相吞，故有投掷擒捉，
jī shè pāo cuō zhū shì shì gù shí fāng yì qiè rú lái
击射抛撮诸事。是故十方一切如来，
sè mù yuàn jiā míng wéi hài guǐ pú sà jiàn yuàn rú
色目怨家，名违害鬼。菩萨见怨，如
yǐn zhèn jiǔ bā zhě jiàn xí jiāo míng rú sà jiā yē
饮鸩酒。八者、见习交明，如萨迦耶，
jiàn jiè jìn qǔ xié wù zhū yè fā yú wéi jù chū
见戒禁取，邪悟诸业，发於违拒，出
shēng xiāng fǎn rú shì gù yǒu wáng shǐ zhǔ lì zhèng zhí wén
生相反。如是故有王使主吏，证执文

jí rú xíng lù rén lái wǎng xiāng jiàn èr xí xiāng jiāo
籍。如行路人，来往相见。二习相交，
gù yǒu kān wèn quán zhà kǎo xùn tuī jū chá fǎng pī
故有勘问权诈、考讯推鞠、察访、披
jiū zhào míng shàn è tóng zǐ shǒu zhí wén bù cí biàn
究、照明、善恶童子，手执文簿辞辩
zhū shì shì gù shí fāng yì qiè rú lái sè mù è jiàn
诸事。是故十方一切如来，色目恶见，
tóng míng jiàn kēng pú sà jiàn zhū xū wàng biàn zhí rú lín
同名见坑。菩萨见诸虚妄遍执，如临
dú hè jiǔ zhě wǎng xí jiāo jiā fā yú wū bàng
毒壑。九者、枉习交加，发於诬谤。
rú shì gù yǒu hé shān hé shí niǎn wèi gēng mó rú chán
如是故有合山合石，碾磴耕磨。如谗
zéi rén bī wǎng liáng shàn èr xí xiāng pái gù yǒu yā
贼人，逼枉良善。二习相排，故有押
nà duī àn cù lù héng dù zhū shì shì gù shí fāng yì
捺搥按，蹙漉衡度诸事。是故十方一
qiè rú lái sè mù yuàn bàng tóng míng chán hǔ pú sà
切如来，色目怨谤，同名谗虎。菩萨
jiàn wǎng rú zāo pī lì shí zhě sòng xí jiāo xuān
见枉，如遭霹雳。十者、讼习交誼，
fā yú cáng fù rú shì gù yǒu jiān jiàn zhào zhú rú yū
发於藏覆。如是故有监见照烛。如於
rì zhōng bù néng cáng yǐng èr xí xiāng chén gù yǒu è
日中，不能藏影。二习相陈，故有恶
yǒu yè jìng huǒ zhū pī lù sù yè duì yàn zhū
友、业镜、火珠、披露宿业，对验诸

shì shì gù shí fāng yì qiè rú lái sè mù fù cáng
事。是故十方一切如来，色目覆藏，
tóng míng yīn zéi pú sà guān fù rú dài gāo shān lǚ
同名阴贼。菩萨观覆，如戴高山，履
yū jù hǎi
於巨海。

yún hé liù bào ā nán yì qiè zhòng shēng liù shí
云何六报。阿难。一切众生六识
zào yè suǒ zhāo è bào cóng liù gēn chū yún hé è
造业。所招恶报，从六根出。云何恶
bào cóng liù gēn chū yì zhě jiàn bào zhāo yīn è guǒ cǐ
报从六根出。一者见报招引恶果。此
jiàn yè jiāo zé lín zhōng shí xiān jiàn měng huǒ mǎn shí fāng
见业交，则临终时，先见猛火满十方
jiè wáng zhě shén shí fēi zhuì chéng yān rù wú jiàn yù
界。亡者神识，飞坠乘烟，入无间狱。
fā míng èr xiāng yì zhě míng jiàn zé néng biàn jiàn zhōng zhōng
发明二相。一者明见，则能遍见种种
è wù shēng wú liàng wèi èr zhě àn jiàn jì rán bù
恶物，生无量畏。二者暗见，寂然不
jiàn shēng wú liàng kǒng rú shì jiàn huǒ shāo tīng néng
见，生无量恐。如是见火。烧听，能
wéi huò tāng yáng tóng shāo xī néng wéi hēi yān zǐ yàn
为镬汤烱铜。烧息，能为黑烟紫焰。
shāo wèi néng wéi jiāo wán tiě mí shāo chù néng wéi rè
烧味，能为焦丸铁糜。烧触，能为热
huī lú tàn shāo xīn néng shēng xīng huǒ jìn xiǔ shān gǔ
灰炉炭。烧心，能生星火迸洒，煽鼓

kōng jiè èr zhě wén bào zhāo yǐn è guǒ cǐ wén yè
空界。二者、闻报招引恶果。此闻业
jiāo zé lín zhōng shí xiānjiàn bō tāo mò nì tiān dì
交，则临终时，先见波涛没溺天地。
wáng zhě shén shí jiàng zhù chéng liú rù wú jiàn yù fā
亡者神识，降注乘流，入无间狱。发
míng èr xiāng yì zhě kāi tīng tīngzhōngzhōng nào jīngshen
明二相。一者开听。听种种闹，精神
máo luàn èr zhě bì tīng jì wú suǒ wén yōu pò shēn
茅乱。二者闭听，寂无所闻，幽魄沈
méi rú shì wén bō zhù wén zé néng wéi zé wéi jié
没。如是闻波。注闻，则能为责为诘。
zhù jiàn zé néng wéi léi wéi hǒu wéi è dú qì zhù
注见，则能为雷为吼，为恶毒气。注
xī zé néng wéi yǔ wéi wù sǎ zhū dú chóngzhōu mǎn shēn
息，则能为雨为雾，洒诸毒虫周满身
tǐ zhù wèi zé néng wéi nóng wéi xuè zhōngzhōng zá huì
体。注味，则能为脓为血，种种杂秽。
zhù chù zé néng wéi chù wéi guǐ wéi fèn wéi niào zhù
注触，则能为畜为鬼，为粪为尿。注
yì zé néng wéi diàn wéi báo cuī suì xīn pò sān zhě
意，则能为电为雹，摧碎心魄。三者
xiù bào zhāo yǐn è guǒ cǐ xiù yè jiāo zé lín zhōng shí
嗅报招引恶果。此嗅业交，则临终时，
xiānjiàn dú qì chōng sè yuǎn jìn wáng zhě shén shí cóng dì
先见毒气充塞远近。亡者神识，从地
yǒng chū rù wú jiàn yù fā míng èr xiāng yì zhě tōng
踊出，入无间狱。发明二相。一者通

wén bèi zhū è qì xūn jí xīn rǎo èr zhě sāi wén
闻，被诸恶气熏极心扰。二者塞闻，
qì yǎn bù tōng mèn jué yú dì rú shì xiù qì chōng
气掩不通，闷绝於地。如是嗅气。冲
xī zé néng wéi zhì wéi lǚ chōng jiàn zé néng wéi huǒ wéi
息，则能为质为履冲见，则能为火为
jù chōng tīng zé néng wéi méi wéi nì wéi yáng wéi fèi
炬。冲听，则能为没为溺，为洋为沸。
chōng wèi zé néng wéi něi wéi shuǎng chōng chù zé néng
冲味，则能为馁为爽。冲触，则能
wéi zhàn wéi làn wéi dà ròu shān yǒu bǎi qiān yǎn wú
为绽为烂，为大肉山，有百千眼，无
liàng zā shí chōng sī zé néng wéi huī wéi zhàng wéi fēi
量啞食。冲思，则能为灰为瘴，为飞
shā lì jī suì shēn tǐ sì zhě wèi bào zhāo yīn è guǒ
砂沥击碎身体。四者味报招引恶果。
cǐ wèi yè jiāo zé lín zhōng shí xiān jiàn tiě wǎng měng yàn
此味业交，则临终时，先见铁网猛焰
chì liè zhōu fù shì jiè wáng zhě shén shí xià tòu guà
炽烈，周覆世界。亡者神识，下透挂
wǎng dào xuán qí tóu rù wú jiàn yù fā míng èr xiāng
网，倒悬其头，入无间狱。发明二相。
yì zhě xī qì jié chéng hán bīng dòng liè shēn ròu èr
一者吸气，结成寒冰，冻裂身肉。二
zhě tǔ qì fēi wéi měng huǒ jiāo làn gǔ suǐ rú shì
者吐气，飞为猛火，焦烂骨髓。如是
cháng wèi lì cháng zé néng wéi chéng wéi rěn lì jiàn
尝味。历尝，则能为承为忍。历见，

zé néng wéi rán jīn shí lì tīng zé néng wéi lì bīng rèn
则能为然金石。历听，则能为利兵刃。

lì xī zé néng wéi dà tiě lóng mí fù guó tǔ lì
历息，则能为大铁笼，弥覆国土。历

chù zé néng wéi gōng wéi jiàn wéi nǚ wéi shè lì sī
触，则能为弓为箭为弩为射。历思，

zé néng wéi fēi rè tiě cóng kōng yǔ xià wǔ zhě chù bào zhāo
则能为飞热铁从空雨下。五者触报招

yīn è guǒ cǐ chù yè jiāo zé lín zhōng shí xiān jiàn
引恶果。此触业交，则临终时，先见

dà shān sì miàn lái hé wú fù chū lù wáng zhě shén shí
大山四面来合，无复出路。亡者神识，

jiàn dà tiě chéng huǒ shé huǒ gǒu hǔ lán shī zǐ niú
见大铁城，火蛇火狗，虎狼狮子，牛

tóu yù zú mǎ tóu luó chà shǒu zhí qiāng máo qū rù
头狱卒，马头罗刹，手执枪茅，驱入

chéng mén xiàng wú jiàn yù fā míng èr xiāng yì zhě hé
城门，向无间狱。发明二相。一者合

chù hé shān bī tǐ gǔ ròu xuè kuì èr zhě lí chù
触，合山逼体，骨肉血溃。二者离触，

dāo jiàn chù shēn xīn gān tú liè rú shì hé chù lì
刀剑触身，心肝屠裂。如是合触。历

chù zé néng wéi dào wéi guān wéi tīng wéi àn lì jiàn
触，则能为道为观，为厅为案。历见，

zé néng wéi shāo wéi ruò lì tīng zé néng wéi zhuàng wéi
则能为烧为爇。历听，则能为撞为

jī wéi zì wéi shè lì xī zé néng wéi kuò wéi dài
击，为剽为射。历息，则能为括为袋，

wéi kǎo wéi fù lì cháng zé néng wéi gēng wéi qián wéi zhǎn
为考为缚。历尝则能为耕为钳，为斩
wéi jié lì sī zé néng wéi zhuì wéi fēi wéi jiān wéi zhì
为截。历思则能为坠为飞，为煎为炙。
liù zhě sī bào zhāo yǐn è guǒ cǐ sī yè jiāo zé lín
六者思报招引恶果。此思业交，则临
zhōng shí xiānjiàn è fēng chuī huài guó tǔ wáng zhě shén shí
终时，先见恶风吹坏国土。亡者神识，
bèi chuī shàng kōng xuán luò chéng fēng duò wú jiàn yù fā
被吹上空，旋落乘风，堕无间狱。发
míng èr xiāng yì zhě bù jué mí jí zé huāng bēn zǒu
明二相。一者不觉，迷极则荒，奔走
bù xī èr zhě bù mí jiào zhī zé kǔ wú liàng jiān
不息。二者不迷，觉知则苦，无量煎
shāo tòng shēn nán rěn rú shì xié sī jié sī zé
烧，痛深难忍。如是邪思。结思，则
néng wéi fāng wéi suǒ jié jiàn zé néng wéi jiàn wéi zhèng
能为方为所。结见，则能为鉴为证。
jié tīng zé néng wéi dà hé shí wéi bīng wéi shuāng wéi
结听，则能为大合石，为冰为霜，为
tǔ wéi wù jié xī zé néng wéi dà huǒ chē huǒ chuán
土为雾。结息，则能为大火车，火船
huǒ kǎn jié cháng zé néng wéi dà jiào huàn wéi huǐ wéi
火槛。结尝，则能为大叫唤，为悔为
qì jié chù zé néng wéi dà wéi xiǎo wéi yí rì zhōng
泣。结触，则能为大为小，为一日中
wàn shēng wàn sǐ wéi yǎn wéi yǎng
万生万死，为偃为仰。

ā nán shì míng dì yù shí yīn liù guǒ jiē shì
阿难。是名地狱十因六果。皆是
zhòngshēng mí wàng suǒ zào ruò zhū zhòngshēng è yè yuán
众生迷妄所造。若诸众生，恶业圆
zào rù ā bí yù shòu wú liàng kǔ jīng wú liàng jié
造。入阿鼻狱，受无量苦，经无量劫。
liù gēn gè zào jí bǐ suǒ zuò jiānjìngjiān gēn shì rén
六根各造。及彼所作兼境兼根，是人
zé rù bā wú jiàn yù shēnkǒu yì sān zuò shā dào yīn
则入八无间狱。身口意三，作杀盗淫。
shì rén zé rù shí bā dì yù sān yè bù jiān zhōngjiān
是人则入十八地狱。三业不兼，中间
huò wéi yì shā yí dào shì rén zé rù sān shí liù dì
或为一杀一盗，是人则入三十六地
yù jiànjiàn yì gēn dān fàn yì yè shì rén zé rù
狱。见见一根，单犯一业，是人则入
yì bǎi bā dì yù yóu shì zhòngshēng bié zuò bié zào yū
一百八地狱。由是众生别作别造。於
shì jiè zhōng rù tóng fēn dì wàngxiǎng fā shēng fēi běn lái
世界中入同分地。妄想发生，非本来
yǒu
有。

fù cì ā nán shì zhū zhòngshēng fēi pò lǜ
复次阿难。是诸众生，非破律
yí fàn pú sà jiè huǐ fó niè pán zhū yú zá yè
仪，犯菩萨戒，毁佛涅槃，诸余杂业，
lì jié shāo rán hòu hái zuì bì shòu zhū guǐ xíng ruò
历劫烧然，後还罪毕，受诸鬼形。若

yū běn yīn tān wù wéi zuì shì rén zuì bì yù wù chéng
於本因贪物为罪。是人罪毕，遇物成
xíng míng wéi guài guǐ tān sè wéi zuì shì rén zuì bì
形，名为怪鬼。贪色为罪。是人罪毕，
yù fēng chéng xíng míng wéi bá guǐ tān huò wéi zuì shì
遇风成形，名为魃鬼。贪惑为罪。是
rén zuì bì yù chù chéng xíng míng wéi mèi guǐ tān hèn
人罪毕，遇畜成形，名为魅鬼。贪恨
wéi zuì shì rén zuì bì yù chóng chéng xíng míng gǔ dú
为罪。是人罪毕，遇虫成形，名蛊毒
guǐ tān yì wéi zuì shì rén zuì bì yù shuāi chéng xíng
鬼。贪忆为罪。是人罪毕，遇衰成形，
míng wéi lì guǐ tān ào wéi zuì shì rén zuì bì yù
名为疠鬼。贪傲为罪。是人罪毕，遇
qì chéng xíng míng wéi è guǐ tān wǎng wéi zuì shì rén
气成形，名为饿鬼。贪罔为罪。是人
zuì bì yù yōu wéi xíng míng wéi yǎn guǐ tān míng wéi
罪毕，遇幽为形，名为魇鬼。贪明为
zuì shì rén zuì bì yù jīng wéi xíng míng wǎng liǎng guǐ
罪。是人罪毕，遇精为形，名魍魎鬼。
tān chéng wéi zuì shì rén zuì bì yù míng wéi xíng míng
贪成为罪。是人罪毕，遇明为形，名
yì shǐ guǐ tān dǎng wéi zuì shì rén zuì bì yù rén
役使鬼。贪党为罪。是人罪毕，遇人
wéi xíng míng chuán sòng guǐ ā nán shì rén jiē yǐ chún
为形，名传送鬼。阿难。是人皆以纯
qíng zhuì luò yè huǒ shāo qián shàng chū wéi guǐ cǐ děng
情坠落，业火烧乾，上出为鬼。此等

jiē shì zì wàngxiǎng yè zhī suǒ zhāo yǐn ruò wù pú tí
皆是自妄想业之所招引。若悟菩提，
zé miào yuán míng běn wú suǒ yǒu
则妙圆明本无所有。

fù cì ā nán guǐ yè jì jìn zé qíng yǔ xiǎng
复次阿难。鬼业既尽，则情与想
èr jù chéng kōng fāng yú shì jiān yǔ yuán fù rén yuàn duì
二俱成空。方於世间与元负人，怨对
xiāng zhí shēn wéi chù shēng chóu qí sù zhài wù guài zhī
相值。身为畜生，酬其宿债。物怪之
guǐ wù xiāo bào jìn shēng yú shì jiān duō wéi xiāo lèi
鬼，物销报尽，生於世间，多为枭类。
fēng bá zhī guǐ fēng xiāo bào jìn shēng yú shì jiān duō
风魃之鬼，风销报尽，生於世间，多
wéi jiù zhēng yì qiè yì lèi chù mèi zhī guǐ chù sǐ bào
为咎徵。一切异类畜魅之鬼，畜死报
jìn shēng yú shì jiān duō wéi hú lèi chóng gǔ zhī guǐ
尽，生於世间，多为狐类。虫蛊之鬼，
gǔ miè bào jìn shēng yú shì jiān duō wéi dú lèi shuāi
蛊灭报尽，生於世间，多为毒类。衰
lì zhī guǐ shuāi qióng bào jìn shēng yú shì jiān duō wéi
疠之鬼，衰穷报尽，生於世间，多为
huí lèi shòu qì zhī guǐ qì xiāo bào jìn shēng yú shì
蛔类。受气之鬼，气销报尽，生於世
jiān duō wéi shí lèi mián yōu zhī guǐ yōu xiāo bào jìn
间，多为食类。绵幽之鬼，幽销报尽，
shēng yú shì jiān duō wéi fú lèi hé jīng zhī guǐ hé
生於世间，多为服类。和精之鬼，和

xiāo bào jìn shēng yú shì jiān duō wéi yīng lèi míng líng
销报尽，生於世间，多为应类。明灵
zhī guǐ míng miè bào jìn shēng yú shì jiān duō wéi xiū
之鬼，明灭报尽，生於世间，多为休
zhēng yì qiè zhū lèi yī rén zhī guǐ rén wáng bào jìn
徵。一切诸类依人之鬼，人亡报尽，
shēng yú shì jiān duō wéi xún lèi ā nán shì děng jiē
生於世间，多为循类。阿难。是等皆
yǐ yè huǒ qián kū chóu qí sù zhài bàng wéi chù shēng
以业火乾枯，酬其宿债，傍为畜生。
cǐ děng yì jiē zì xū wàng yè zhī suǒ zhāo yǐn ruò wù pú
此等亦皆自虚妄业之所招引。若悟菩
tí zé cǐ wàng yuán běn wú suǒ yǒu rú rǔ suǒ yán bǎo
提，则此妄缘本无所有。如汝所言宝
lián xiāng děng jí liú lí wáng shàn xīng bǐ qiū rú shì
莲香等，及琉璃王，善星比丘。如是
è yè běn zì fā míng fēi cóng tiān jiàng yì fēi dì
恶业，本自发明。非从天降。亦非地
chū yì fēi rén yǔ zì wàng suǒ zhāo hái zì lái shòu
出。亦非人与。自妄所招，还自来受。
pú tí xīn zhōng jiē wéi fú xū wàng xiǎng níng jié
菩提心中，皆为浮虚妄想凝结。

fù cì ā nán cóng shì chù shēng chóu cháng xiān zhài
复次阿难。从是畜生酬偿先债。

ruò bǐ chóu zhě fēn yuè suǒ chóu cǐ děng zhòng shēng hái fù
若彼酬者分越所酬。此等众生，还复
wéi rén fǎn zhēng qí shèng rú bǐ yǒu lì jiān yǒu fú
为人，反徵其剩。如彼有力兼有福

dé zé yú rén zhōng bù shě rén shēn chóu hái bǐ lì
德。则於人中不舍人身，酬还彼力。
ruò wú fú zhě hái wéi chù shēng cháng bǐ yú zhí ā
若无福者，还为畜生，偿彼余直。阿
nán dāng zhī ruò yòng qián wù huò yì qí lì cháng zú
难当知。若用钱物，或役其力，偿足
zì tíng rú yú zhōng jiān shā bǐ shēn mìng huò shí qí
自停。如於中间，杀彼身命，或食其
ròu rú shì nǎi zhì jīng wēi chén jié xiāng shí xiāng zhū
肉。如是乃至经微尘劫，相食相诛。
yóu rú zhuǎn lún hù wéi gāo xià wú yǒu xiū xi chū
犹如转轮，互为高下，无有休息。除
shē mó tā jí fó chū shì bù kě tíng qǐn rǔ jīn yīng
奢摩他及佛出世，不可停寝。汝今应
zhī bǐ xiāo lún zhě chóu zú fù xíng shēng rén dào zhōng
知。彼枭伦者，酬足复形，生人道中，
cān hé wán lèi bǐ jiù zhēng zhě chóu zú fù xíng shēng
参合顽类。彼咎徵者，酬足复形，生
rén dào zhōng cān hé yì lèi bǐ hú lún zhě chóu zú
人道中，参合异类。彼狐伦者，酬足
fù xíng shēng rén dào zhōng cān yú yōng lèi bǐ dú lún
复形，生人道中，参於庸类。彼毒伦
zhě chóu zú fù xíng shēng rén dào zhōng cān hé hěn lèi
者，酬足复形，生人道中，参合很类。
bǐ huí lún zhě chóu zú fù xíng shēng rén dào zhōng cān
彼蛔伦者，酬足复形，生人道中，参
hé wēi lèi bǐ shí lún zhě chóu zú fù xíng shēng rén
合微类。彼食伦者，酬足复形，生人

dào zhōng cān hé róu lèi bǐ fú lún zhě chóu zú fù
道中，参合柔类。彼服伦者，酬足复
xíng shēng rén dào zhōng cān hé láo lèi bǐ yīng lún zhě
形，生人道中，参合劳类。彼应伦者，
chóu zú fù xíng shēng rén dào zhōng cān yú wén lèi bǐ
酬足复形，生人道中，参於文类。彼
xiū zhēng zhě chóu zú fù xíng shēng rén dào zhōng cān hé
休徵者，酬足复形，生人道中，参合
míng lèi bǐ zhū xún lún chóu zú fù xíng shēng rén dào
明类。彼诸循伦，酬足复形，生人道
zhōng cān yú dá lèi ā nán shì děng jiē yǐ sù zhài
中，参於达类。阿难。是等皆以宿债
bì chóu fù xíng rén dào jiē wú shǐ lái yè jì diān dǎo
毕酬，复形人道。皆无始来业计颠倒，
xiāng shēng xiāng shā bú yù rú lái bù wén zhèng fǎ
相生相杀。不遇如来，不闻正法，
yú chén láo zhōng fǎ ěr lún zhuǎn cǐ bèi míng wéi kě lián
於尘劳中法尔轮转。此辈名为可怜
mǐn zhě
愍者。

ā nán fù yǒu cóng rén bù yī zhèng jiào xiū sān
阿难。复有从人，不依正觉修三
mó dì bié xiū wàng niàn cún xiǎng gù xíng yóu yú shān
摩地。别修妄念，存想固形。游於山
lín rén bù jí chù yǒu shí zhǒng xiān ā nán bǐ zhū
林人不及处。有十种仙。阿难。彼诸
zhòng shēng jiān gù fú ěr ér bù xiū xi shí dào yuán
众生，坚固服饵而不休息，食道圆

chéng míng dì xíngxiān jiān gù cǎo mù ér bù xiū xi
成，名地行仙。坚固草木而不休息。

yào dào yuánchéng míng fēi xíngxiān jiān gù jīn shí ér bù
药道圆成，名飞行仙。坚固金石而不

xiū xi huà dào yuánchéng míng yóu xíngxiān jiān gù dòng
休息。化道圆成，名游行仙。坚固动

zhǐ ér bù xiū xi qì jīng yuánchéng míng kōng xíngxiān
止而不休息。气精圆成，名空行仙。

jiān gù jīn yè ér bù xiū xi rùn dé yuánchéng míng tiān
坚固津液而不休息。润德圆成，名天

xíngxiān jiān gù jīng sè ér bù xiū xi xī cuì yuánchéng
行仙。坚固精色而不休息。吸粹圆成，

míng tōng xíngxiān jiān gù zhòu jìn ér bù xiū xi shù fǎ
名通行仙。坚固咒禁而不休息。术法

yuánchéng míng dào héngxiān jiān gù sī niàn ér bù xiū xi
圆成，名道行仙。坚固思念而不休息。

sī yì yuánchéng míng zhào xíngxiān jiān gù jiāo gòu ér bù
思忆圆成，名照行仙。坚固交媾而不

xiū xi gǎn yìng yuánchéng míng jīng xíngxiān jiān gù biàn
休息。感应圆成，名精行仙。坚固变

huà ér bù xiū xi jué wù yuánchéng míng jué xíngxiān
化而不休息。觉悟圆成，名绝行仙。

ā nán shì děng jiē yú rén zhōng liàn xīn bù xiū zhèng
阿难。是等皆於人中链心，不修正

jiào bié dé shēng lǐ shòu qiān wàn suì xiū zhǐ shēn shān
觉。别得生理，寿千万岁。休止深山

huò dà hǎi dǎo jué yú rén jìng sī yì lún huí wàn xiǎng
或大海岛，绝於人境。斯亦轮回妄想

liú zhuǎn bù xiū sān mèi bào jìn hái lái sǎn rù zhū
流转。不修三昧。报尽还来，散入诸
qù ā nán zhū shì jiān rén bù qiú cháng zhù wèi
趣。阿难。诸世间人，不求常住。未
néng shě zhū qī qiè ēn ài yū xié yín zhōng xīn bù liú
能舍诸妻妾恩爱。於邪淫中，心不流
yì chéng yíng shēng míng mìng zhōng zhī hòu lín yū rì yuè
逸。澄莹生明。命终之後，邻於日月。
rú shì yí lèi míng sì tiān wáng tiān yū jǐ qī fáng
如是一类，名四天王天。於己妻房，
yín ài wēi bó yū jìng jū shí bù dé quán wèi mìng
淫爱微薄。於净居时，不得全味。命
zhōng zhī hòu chāo rì yuè míng jū rén jiān dǐng rú shì
终之後，超日月明，居人间顶。如是
yí lèi míng dāo lì tiān féng yù zàn jiāo qù wú sī
一类，名忉利天。逢欲暂交，去无思
yì yū rén jiān shì dòng shǎo jìng duō mìng zhōng zhī hòu
忆。於人间世，动少静多。命终之後，
yū xū kōng zhōng lǎng rán ān zhù rì yuè guāng míng shàng zhào
於虚空中朗然安住。日月光明，上照
bù jí shì zhū rén dēng zì yǒu guāng míng rú shì yí lèi
不及。是诸人等自有光明。如是一类，
míng xū yàn mó tiān yì qiè shí jìng yǒu yīng chù lái
名须焰摩天。一切时静。有应触来，
wèi néng wéi lì mìng zhōng zhī hòu shàng shēng jīng wēi bù
未能违戾。命终之後，上升精微，不
jiē xià jiè zhū rén tiān jìng nǎi zhì jié huài sān zāi bù
接下界诸人天境。乃至劫坏，三灾不

jí rú shì yí lèi míngdōu lǜ tuótiān wǒ wú yù
及。如是一类，名兜率陀天。我无欲
xīn yīng rǔ xíng shì yú héngchén shí wèi rú jiāo là
心，应汝行事。於横陈时，味如嚼蜡。
mìngzhōng zhī hòu shēng yuè huà dì rú shì yí lèi míng
命终之後，生越化地。如是一类，名
lè biàn huà tiān wú shì jiān xīn tóng shì xíng shì yú
乐变化天。无世间心，同世行事。於
xíng shì jiāo liǎo rán chāo yuè mìngzhōng zhī hòu biānnéng
行事交，了然超越。命终之後，遍能
chū chāo huà wú huà jìng rú shì yí lèi míng tā huà zì
出超化无化境。如是一类，名他化自
zài tiān ā nán rú shì liù tiān xíng suī chū dòng
在天。阿难。如是六天，形虽出动，
xīn jì shàng jiāo zì cǐ yǐ hái míng wéi yù jiè
心迹尚交。自此已还，名为欲界。

juǎn jiǔ

卷九

ā nán shì jiān yì qiè suǒ xiū xīn rén bù jiǎ
阿难。世间一切所修心人，不假
chán nà wú yǒu zhì huì dàn néng zhí shēn bù xíng yín yù
禅那，无有智慧。但能执身不行淫欲。
ruò xíng ruò zuò xiǎng niàn jù wú ài rǎn bù shēng wú
若行若坐，想念俱无。爱染不生，无
liú yù jiè shì rén yīng niàn shēn wéi fàn lǚ rú shì yí
留欲界。是人应念身为梵侣。如是一

lèi míng fàn zhòng tiān yù xí jì chú lí yù xīn xiàn
类，名梵众天。欲习既除，离欲心现。

yū zhū lǜ yí ài lè suí shùn shì rén yìng shí néng xíng
於诸律仪，爱乐随顺。是人应时能行

fàn dé rú shì yí lèi míng fàn fǔ tiān shēn xīn miào
梵德。如是一类，名梵辅天。身心妙

yuán wēi yí bù quē qīng jìng jìn jiè jiā yǐ míng wù
圆，威仪不缺。清净禁戒，加以明悟。

shì rén yìng shí néng tǒng fàn zhòng wéi dà fàn wáng rú shì
是人应时能统梵众，为大梵王。如是

yí lèi míng dà fàn tiān ā nán cǐ sān shèng liú
一类，名大梵天。阿难。此三胜流，

yì qiè kǔ nǎo suǒ bù néng bī suī fēi zhèng xiū zhēn sān mó
一切苦恼所不能逼。虽非正修真三摩

dì qīng jìng xīn zhōng zhū lòu bú dòng míng wéi chū chán
地。清净心中，诸漏不动。名为初禅。

ā nán qí cì fàn tiān tǒng shè fàn rén yuán
阿难。其次梵天，统摄梵人，圆

mǎn fàn xíng chéng xīn bú dòng jì zhàn shēng guāng rú shì
满梵行。澄心不动，寂湛生光。如是

yí lèi míng shǎo guāng tiān guāng guāng xiāng rán zhào yào
一类，名少光天。光光相然，照耀

wú jìn yìng shí fāng jiè biàn chéng liú lí rú shì yí
无尽，映十方界，遍成琉璃，如是一

lèi míng wú liàng guāng tiān xī chí yuán guāng chéng jiù
类，名无量光天。吸持圆光，成就

jiāo tǐ fā huà qīng jìng yìng yòng wú jìn rú shì yí
教体。发化清净，应用无尽。如是一

lèi míngguāng yīn tiān ā nán cǐ sān shèng liú yì
类，名光音天。阿难。此三胜流，一
qiè yōu xuán suǒ bù néng bī suī fēi zhèng xiū zhēn sān mó
切忧悬所不能逼。虽非正修真三摩
dì qīngjìng xīn zhōng cū lòu yǐ fú míng wéi èr chán
地。清净心中，麤漏已伏。名为二禅。

ā nán rú shì tiān rén yuán guāng chéng yīn pī
阿难。如是天人，圆光成音，披
yīn lù miào fā chéng jīng xíng tōng jì miè lè rú shì
音露妙，发成精行，通寂灭乐。如是
yí lèi míng shǎo jìng tiān jìng kōng xiàn qián yīn fā wú
一类，名少净天。净空现前，引发无

jì shēn xīn qīng ān chéng jì miè lè rú shì yí lèi
际，身心轻安，成寂灭乐。如是一类，
míng wú liàng jìng tiān shì jiè shēn xīn yì qiè yuán jìng
名无量净天。世界身心，一切圆净，
jìng dé chéng jiù shèng tuō xiàn qián guī jì miè lè rú
净德成就，胜托现前，归寂灭乐。如

shì yí lèi míng biàn jìng tiān ā nán cǐ sān shèng liú
是一类，名遍净天。阿难。此三胜流，
jù dà suí shùn shēn xīn ān yǐn dé wú liàng lè suī
具大随顺，身心安隐，得无量乐。虽
fēi zhèng dé zhēn sān mó dì ān yǐn xīn zhōng huān xǐ bì
非正得真三摩地。安隐心中，欢喜毕

jù míng wéi sān chán
具。名为三禅。

ā nán fù cì tiān rén bù bī shēn xīn kǔ
阿难。复次天人，不逼身心，苦

yīn yǐ jìn lè fēi cháng zhù jiǔ bì huàishēng kǔ lè
因已尽。乐非常住，久必坏生。苦乐
èr xīn jù shí dùn shě cū zhòng xiāng miè jìng fú xìng
二心，俱时顿舍。麤重相灭，净福性
shēng rú shì yí lèi míng fú shēng tiān shě xīn yuán róng
生。如是一类，名福生天。舍心圆融，
shèng jiě qīng jìng fú wú zhē zhōng dé miào suí shùn qióng
胜解清净。福无遮中，得妙随顺，穷
wèi lái jì rú shì yí lèi míng fú ài tiān ā nán
未来际。如是一类，名福爱天。阿难。
cóng shì tiān zhōng yǒu èr qī lù ruò yú xiān xīn wú
从是天中，有二歧路。若於先心，无
liàng jìng guāng fú dé yuán míng xiū zhèng ér zhù rú shì
量净光，福德圆明，修证而住。如是
yí lèi míng guǎng guǒ tiān ruò yú xiān xīn shuāng yàn kǔ
一类，名广果天。若於先心，双厌苦
lè jīng yán shě xīn xiāng xù bù duàn yuán qióng shě dào
乐，精研舍心，相续不断。圆穷舍道，
shēn xīn jù miè xīn lǜ huī níng jīng wǔ bǎi jié shì
身心俱灭。心虑灰凝，经五百劫。是
rén jì yǐ shēng miè wéi yīn bù néng fā míng bù shēng miè
人既以生灭为因。不能发明不生灭
xìng chū bàn jié miè hòu bàn jié shēng rú shì yí lèi
性。初半劫灭。後半劫生。如是一类，
míng wú xiǎng tiān ā nán cǐ sì shèng liú yì qiè shì
名无想天。阿难。此四胜流，一切世
jiān zhū kǔ lè jìng suǒ bù néng dòng suī fēi wú wéi zhēn bù
间诸苦乐境所不能动。虽非无为真不

dòng dì yǒu suǒ dé xīn gōngyòngchúnshú míngwéi sì
动地。有所得心，功用纯熟。名为四
chán
禅。

ā nán cǐ zhōng fù yǒu wǔ bù hái tiān yú xià
阿难。此中复有五不还天。於下
jiè zhōng jiǔ pǐn xí qì jù shí miè jìn kǔ lè shuāng
界中九品习气，俱时灭尽。苦乐双
wàng xià wú bǔ jū gù yú shě xīn zhòng tóng fēn zhōng
忘。下无卜居。故於舍心众同分中，
ān lì jū chù ā nán kǔ lè liǎng miè dòu xīn bù
安立居处。阿难。苦乐两灭，斗心不
jiāo rú shì yí lèi míng wú fán tiān jī kuò dú xíng
交。如是一类，名无烦天。机括独行，
yán jiāo wú dì rú shì yí lèi míng wú rè tiān shí
研交无地。如是一类，名无热天。十
fāng shì jiè miào jiàn yuán chéng gèng wú chén xiàng yì qiè shēn
方世界，妙见圆澄，更无尘象一切沈
gòu rú shì yí lèi míng shàn jiàn tiān jīng jiàn xiàn qián
垢。如是一类，名善见天。精见现前，
táo zhù wú ài rú shì yí lèi míng shàn xiàn tiān jiū
陶铸无碍。如是一类，名善现天。究
jìng qún jǐ qióng sè xìng xìng rù wú biān jì rú shì
竟群几，穷色性性，入无边际。如是
yí lèi míng sè jiū jìng tiān
一类，名色究竟天。

ā nán cǐ bù hái tiān bǐ zhū sì chán sì wèi
阿难。此不还天，彼诸四禅四位

tiānwáng dú yǒu qīn wén bù néng zhī jiàn rú jīn shì
天王，独有钦闻，不能知见。如今世
jiānkuàng yě shēnshān shèng dào chǎng dì jiē ā luó hàn suǒ
间旷野深山，圣道场地，皆阿罗汉所
zhù chí gù shì jiān cū rén suǒ bù néng jiàn
住持故，世间麤人所不能见。

ā nán shì shí bā tiān dú xíng wú jiāo wèi
阿难。是十八天，独行无交，未
jìn xíng lèi zì cǐ yǐ hái míng wéi sè jiè fù cì
尽形累。自此已还，名为色界。复次
ā nán cóng shì yǒu dǐng sè biān jì zhōng qí jiān fù yǒu
阿难。从是有顶色边际中，其间复有
èr zhǒng qí lù ruò yú shě xīn fā míng zhì huì huì guāng
二种歧路。若於舍心发明智慧，慧光
yuántōng biàn chū chén jiè chéng ā luó hàn rù pú sà
圆通，便出尘界，成阿罗汉，入菩萨
chéng rú shì yí lèi míng wéi huí xīn dà ā luó hàn
乘。如是一类，名为回心大阿罗汉。
ruò zài shě xīn shě yàn chéng jiù jiào shēn wéi ài xiǎo
若在舍心，舍厌成就。觉身为碍，销
ài rù kōng rú shì yí lèi míng wéi kōng chù zhū ài
碍入空。如是一类，名为空处。诸碍
jì xiǎo wú ài wú miè qí zhōng wéi liú ā lài yē shí
既销，无碍无灭。其中唯留阿赖耶识。
quán yú mò nà bàn fēn wēi xì rú shì yí lèi míng wéi
全於末那半分微细。如是一类，名为
shí chù kōng sè jì wáng shí xīn dōu miè shí fāng jì
识处。空色既亡，识心都灭。十方寂

rán huí wú yōu wǎng rú shì yí lèi míng wú suǒ yǒu
然，回无攸往。如是一类，名无所有
chù shí xìng bú dòng yǐ miè qióng yán yū wú jìn zhōng
处。识性不动，以灭穷研，於无尽中
fā xuān jìn xìng rú cún bù cún ruò jìn fēi jìn rú
发宣尽性。如存不存。若尽非尽。如
shì yí lèi míng wéi fēi xiǎng fēi fēi xiǎng chù cǐ děng qióng
是一类，名为非想非非想处。此等穷
kōng bú jìn kōng lǐ cóng bù hái tiān shèng dào qióng zhě
空，不尽空理。从不还天圣道穷者，
rú shì yí lèi míng bù huí xīn dùn ā luó hàn ruò cóng
如是一类，名不回心钝阿罗汉。若从
wú xiǎng zhū wài dào tiān qióng kōng bù guī mí lòu wú
无想诸外道天，穷空不归，迷漏无
wén biàn rù lún zhuǎn
闻，便入轮转。

ā nán shì zhū tiān shàng gè gè tiān rén zé shì
阿难。是诸天上各各天人，则是
fán fū yè guǒ chóu dá dá jìn rù lún bǐ zhī tiān wáng
凡夫业果酬答，答尽入轮。彼之天王，
jí shì pú sà yóu sān mó tí jiàn cì zēng jìn huí xiàng
即是菩萨游三摩提，渐次增进，回向
shèng lún suǒ xiū xíng lù ā nán shì sì kōng tiān shēn
圣伦所修行路。阿难。是四空天，身
xīn miè jìn dìng xìng xiàn qián wú yè guǒ sè cóng cǐ
心灭尽，定性现前，无业果色。从此
dǎi zhōng míng wú sè jiè cǐ jiē bù liǎo miào jiào míng xīn
逮终，名无色界。此皆不了妙觉明心。

jī wànɡ fā shēnɡ wànɡ yǒu sān jiè zhōnɡjiānwànɡ suí qī qù
积妄发生，妄有三界。中间妄随七趣
shěn nì bǔ tè gā luó gè cónɡ qí lèi fù cì ā nán
沈溺。补特伽罗各从其类。复次阿难。
shì sān jiè zhōnɡ fù yǒu sì zhǒnɡ ā xiū luó lèi ruò yū
是三界中，复有四种阿修罗类。若於
ɡuǐ dào yǐ hù fǎ lì chéngtōnɡ rù kōnɡ cǐ ā xiū luó
鬼道以护法力，乘通入空。此阿修罗
cónɡluǎn ér shēnɡ ɡuǐ qù suǒ shè ruò yū tiānzhōnɡjiànɡ dé
从卵而生，鬼趣所摄。若於天中降德
biǎnzhuì qí suǒ bǔ jū lín yū rì yuè cǐ ā xiū luó
贬坠，其所卜居邻於日月。此阿修罗
cónɡ tāi ér chū rén qù suǒ shè yǒu xiū luó wánɡ zhí chí
从胎而出，人趣所摄。有修罗王执持
shì jiè lì dòng wú wèi nénɡ yǔ fàn wánɡ jí tiān dì shì
世界，力洞无畏，能与梵王及天帝释
sì tiānzhēnɡquán cǐ ā xiū luó yīn biàn huà yǒu tiān qù
四天争权。此阿修罗因变化有，天趣
suǒ shè ā nán bié yǒu yī fēn xià liè xiū luó shēnɡ
所摄。阿难。别有一分下劣修罗。生
dà hǎi xīn shěnshuǐ xué kǒu dàn yóu xū kōnɡ mù ɡuī
大海心，沈水穴口，旦游虚空，暮归
shuǐ sù cǐ ā xiū luó yīn shī qì yǒu chù shēnɡ qù shè
水宿，此阿修罗因湿气有，畜生趣摄。
ā nán rú shì dì yù è ɡuǐ chù shēnɡ
阿难。如是地狱、饿鬼、畜生、
rén jí shénxiān tiān jì xiū luó jīnɡ yán qī qù jiē
人及神仙、天洎修罗。精研七趣，皆

shì hūn shěn zhū yǒu wéi xiāng wànxiǎngshòushēng wànxiǎng
是昏沈诸有为相。妄想受生。妄想
suí yè yū miào yuán míng wú zuò běn xīn jiē rú kōng huá
随业。於妙圆明无作本心，皆如空华，
yuán wú suǒ zhù dàn yì xū wàng gèng wú gēn xù
元无所著。但一虚妄，更无根绪。

ā nán cǐ děng zhòng shēng bù shí běn xīn shòu
阿难。此等众生，不识本心，受
cǐ lún huí jīng wú liàng jié bù dé zhēn jìng jiē yóu
此轮回，经无量劫，不得真净，皆由
suí shùn shā dào yín gù fǎn cǐ sān zhǒng yòu zé chū shēng
随顺杀盗淫故。反此三种。又则出生
wú shā dào yín yǒu míng guǐ lún wú míng tiān qù yǒu
无杀盗淫。有名鬼伦。无名天趣。有
wú xiāng qīng qǐ lún huí xìng ruò dé miào fā sān mó tí
无相倾，起轮回性。若得妙发三摩提
zhě zé miào cháng jì yǒu wú èr wú wú èr yì miè
者，则妙常寂。有无二无，无二亦灭。
shàng wú bù shā bù tōu bù yín yún hé gèng suí shā dào yín
尚无不杀不偷不淫。云何更随杀盗淫
shì
事。

ā nán bú duàn sān yè gè gè yǒu sī yīn
阿难。不断三业，各各有私。因
gè gè sī zhòng sī tóng fēn fēi wú dìng chù zì wàng
各各私。众私同分，非无定处。自妄
fā shēng shēng wàng wú yīn wú kě xún jiū rǔ xù xiū
发生，生妄无因，无可寻究。汝勸修

xíng yù dé pú tí yào chú sān huò bú jìn sān huò
行，欲得菩提，要除三惑。不尽三惑，
zòng dé shéntōng jiē shì shì jiān yǒu wéi gōng yòng xí qì
纵得神通，皆是世间有为功用。习气
bú miè luò yū mó dào suī yù chú wàng bèi jiā xū
不灭，落於魔道。虽欲除妄，倍加虚
wěi rú lái shuō wéi kě āi lián zhě rǔ wàng zì zào
伪。如来说为可哀怜者。汝妄自造。
fēi pú tí jiù zuò shì shuō zhě míng wéi zhèng shuō ruò
非菩提咎。作是说者，名为正说。若
tā shuō zhě jí mó wáng shuō jí shí rú lái jiāng bà fǎ
他说者，即魔王说。即时如来将罢法
zuò yū shī zǐ chuáng lǎn qī bǎo jǐ huí zǐ jīn shān
座。於师子床，揽七宝几，回紫金山，
zài lái fū yī pǔ gào dà zhòng jí ā nán yán rǔ děng
再来伛倚。普告大众及阿难言：汝等
yǒu xué yuán jiào shēng wén jīn rì huí xīn qù dà pú tí wú
有学缘觉声闻，今日回心趣大菩提无
shàng miào jiào wú jīn yǐ shuō zhēn xiū xíng fǎ rǔ yóu wèi
上妙觉。吾今已说真修行法。汝犹未
shí xiū shē mó tā pí pó shě nà wēi xì mó shì mó jìng
识修奢摩他毗婆舍那微细魔事。魔境
xiàn qián rǔ bù néng shí xǐ xīn fēi zhèng luò yū xié
现前，汝不能识。洗心非正，落於邪
jiàn huò rǔ yīn mó huò fù tiān mó huò zhù guǐ shén
见。或汝阴魔。或复天魔。或著鬼神。
huò zāo chí mèi xīn zhōng bù míng rèn zéi wéi zǐ yòu
或遭魑魅。心中不明，认贼为子。又

fù yú zhōng dé shǎo wéi zú rú dì sì chán wú wén bǐ
复於中得少为足。如第四禅无闻比
qiū wàng yán zhèngshèng tiān bào yǐ bì shuāixiānxiàn
丘，妄言证圣。天报已毕，衰相现
qián bàn ā luó hàn shēn zāo hòu yǒu duò ā bí yù
前。谤阿罗汉身遭後有，堕阿鼻狱。
rǔ yīng dì tīng wú jīn wéi rǔ zǐ xì fēn bié
汝应谛听。吾今为汝子细分别。

ā nán qǐ lì bìng qí huì zhōngtóng yǒu xué zhě
阿难起立，并其会中同有学者，
huān xǐ dǐng lǐ fú tīng cí huì
欢喜顶礼，伏听慈诲。

fó gào ā nán jí zhū dà zhòng rǔ děngdāng zhī
佛告阿难及诸大众。汝等当知。
yǒu lòu shì jiè shí èr lèi shēng běn jiào miào míng jiào yuán xīn
有漏世界十二类生，本觉妙明觉圆心
tǐ yǔ shí fāng fó wú èr wú bié yóu rǔ wàng xiǎng mí
体，与十方佛无二无别。由汝妄想迷
lǐ wéi jiù chī ài fā shēng shēng fā biàn mí gù yǒu
理为咎，痴爱发生。生发遍迷，故有
kōng xìng huà mí bù xī yǒu shì jiè shēng zé cǐ shí
空性。化迷不息，有世界生。则此十
fāng wēi chén guó tǔ fēi wú lòu zhě jiē shì mí wán wàng
方微尘国土，非无漏者，皆是迷顽妄
xiǎng ān lì dāng zhī xū kōng shēng rǔ xīn nèi yóu rú piàn
想安立。当知虚空生汝心内，犹如片
yún diǎn tài qīng lǐ kuàng zhū shì jiè zài xū kōng yē rǔ
云点太清里。况诸世界在虚空耶。汝

děng yì rén fā zhēn guī yuán cǐ shí fāng kōng jiē xī xiāo
等一人发真归元，此十方空皆悉销
yǔn yún hé kōng zhōng suǒ yǒu guó tǔ ér bú zhèn liè rǔ
殒。云何空中所有国土而不振裂。汝
bèi xiū chán shì sān mó dì shí fāng pú sà jí zhū wú
辈修禅饰三摩地。十方菩萨，及诸无
lòu dà ā luó hàn xīn jīng tōng wěn dāng chù zhàn rán
漏大阿罗汉，心精通吻，当处湛然。
yì qiè mó wáng jí yǔ guǐ shén zhū fán fū tiān jiàn qí gōng
一切魔王及与鬼神诸凡夫天，见其宫
diàn wú gù bēng liè dà dì zhèn chē shuǐ lù fēi téng wú
殿无故崩裂。大地振坼水陆飞腾，无
bù jīng shè fán fū hūn àn bù jué qiān é ?bǐ dèng
不惊愕。凡夫昏暗，不觉迁讹。彼等
xián dé wǔ zhǒng shéng tōng wéi chú lòu jìn liàn cǐ chén láo
咸得五种神通，唯除漏尽，恋此尘劳。
rú hé lìng rǔ cuī liè qí chù shì gù guǐ shén jí zhū
如何令汝摧裂其处。是故鬼神，及诸
tiān mó wǎng liǎng yāo jīng yú sān mèi shí qiān lái nǎo
天魔，魍魉妖精，於三昧时，佥来恼
rǔ rán bǐ zhū mó suī yǒu dà nù bǐ chén láo nèi
汝。然彼诸魔虽有大怒。彼尘劳内。
rǔ miào jiào zhōng rú fēng chuī guāng rú dāo duàn shuǐ le
汝妙觉中。如风吹光，如刀断水，了
bù xiāng chù rǔ rú fèi tāng bǐ rú jiān bīng xuǎn qì
不相触。汝如沸汤，彼如坚冰，暖气
jiàn lín bú rì xiāo yǔn tú shì shén lì dàn wéi qí
渐邻，不日销殒。徒恃神力，但为其

kè chéngjiù pò luàn yóu rǔ xīnzhōng wǔ yīn zhǔ rén
客。成就破乱，由汝心中五阴主人。
zhǔ rén ruò mí kè dé qí biàn dāng chù chán nà jué
主人若迷，客得其便。当处禅那，觉
wù wú huò zé bǐ mó shì wú nài rǔ hé yīn xiāo rù
悟无惑，则彼魔事无奈汝何。阴销入
míng zé bǐ qún xié xiánshòu yōu qì míngnéng pò àn
明，则彼群邪咸受幽气。明能破暗，
jìn zì xiāo yǔn rú hé qǔ liú rǎo luànchándìng ruò
近自销殒。如何取留，扰乱禅定。若
bù míng wù bèi yīn suǒ mí zé rǔ ā nán bì wéi mó
不明悟，被阴所迷。则汝阿难必为魔
zǐ chéngjiù mó rén rú mó dēng gā shū wéi miǎo liè
子，成就魔人。如摩登伽，殊为眇劣。
bǐ wéi zhòu rǔ pò fó lǜ yí bá wàn hángzhōng zhī
彼唯咒汝，破佛律仪。八万行中，祇
huǐ yí jiè xīn qīngjìng gù shàng wèi lún nì cǐ nǎi
毁一戒。心清净故，尚未沦溺。此乃
huī rǔ bǎo jiàoquánshēn rú zǎi chén jiā hū féng jí méi
隳汝宝觉全身。如宰臣家，忽逢籍没。
wǎn zhuǎnlíng luò wú kě āi jiù
宛转零落，无可哀救。

ā nán dāng zhī rǔ zuò dào chǎng xiāo luò zhū niàn
阿难当知。汝坐道场，销落诸念。
qí niàn ruò jìn zé zhū lí niàn yì qiè jīngmíng dòngjìng
其念若尽，则诸离念一切精明。动静
bù yí yì wàng rú yī dāng zhù cǐ chù rù sān mó tí
不移。忆忘如一。当住此处入三摩提。

rú míng mù rén chù dà yōu àn jīngxìngmiào jìng xīn
如明目人，处大幽暗，精性妙净，心
wèi fā guāng cǐ zé míng wéi sè yīn qū yǔ ruò mù míng
未发光。此则名为色阴区宇。若目明
lǎng shí fāng dòng kāi wú fù yōu àn míng sè yīn jìn
朗，十方洞开，无复幽黯，名色阴尽。
shì rén zé néng chāo yuè jié zhuó guān qí suǒ yóu jiān gù
是人则能超越劫浊。观其所由，坚固
wàng xiǎng yǐ wéi qí běn ā nán dāng zài cǐ zhōng jīng yán
妄想以为其本。阿难。当在此中精研
miào míng sì dà bù zhī shǎo xuǎn zhī jiān shēn néng chū
妙明，四大不织，少选之间，身能出
ài cǐ míng jīng míng liú yì qián jìng sī dàn gōng yòng zàn
碍。此名精明流溢前境。斯但功用暂
dé rú shì fēi wéi shèng zhèng bú zuò shèng xīn míng shàn
得如是，非为圣证。不作圣心，名善
jìng jiè ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié ā nán
境界。若作圣解，即受群邪。阿难。
fù yǐ cǐ xīn jīng yán miào míng qí shēn nèi chè shì rén
复以此心精研妙明，其身内彻。是人
hū rán yú qí shēn nèi shí chū náo huí shēn xiāng wǎn rán
忽然於其身内，拾出蛲蛔。身相宛然，
yì wú shāng huǐ cǐ míng jīng míng liú yì xíng tǐ sī dàn
亦无伤毁。此名精明流溢形体。斯但
jīng xíng zàn dé rú shì fēi wéi shèng zhèng bú zuò shèng
精行暂得如是，非为圣证。不作圣
xīn míng shàn jìng jiè ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié
心，名善境界。若作圣解，即受群邪。

yòu yǐ cǐ xīn nèi wài jīng yán qí shí hún pò yì zhì jīng
又以此心内外精研。其时魂魄意志精
shén chú zhí shòu shēn yú jiē shè rù hù wéi bīn zhǔ
神，除执受身，余皆涉入，互为宾主。
hū yū kōng zhōng wén shuō fǎ shēng huò wén shí fāng tóng fū
忽於空中闻说法声。或闻十方同敷
mì yì cǐ míng jīng pò dì xiāng lí hé chéng jiù shàn
密义。此名精魄递相离合，成就善
zhǒng zàn dé rú shì fēi wéi shèng zhèng bú zuò shèng
种。暂得如是，非为圣证。不作圣
xīn míng shàn jìng jiè ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié
心，名善境界。若作圣解，即受群邪。
yòu yǐ cǐ xīn chéng lù jiǎo chè nèi guāng fā míng shí fāng
又以此心澄露皎彻，内光发明。十方
biàn zuò yán fú tán sè yì qiè zhǒng lèi huà wéi rú lái
遍作阎浮檀色。一切种类化为如来。
yú shí hū jiàn pí lú zhē nà jù tiān guāng tái qiān fó
於时忽见毗卢遮那，踞天光台，千佛
wéi rào bǎi yì guó tǔ jí yǔ lián huá jù shí chū xiàn
围绕，百亿国土及与莲华，俱时出现。
cǐ míng xīn hún líng wù suǒ rǎn xīn guāng yán míng zhào zhū
此名心魂灵悟所染，心光研明，照诸
shì jiè zàn dé rú shì fēi wéi shèng zhèng bú zuò shèng
世界。暂得如是，非为圣证。不作圣
xīn míng shàn jìng jiè ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié
心，名善境界。若作圣解，即受群邪。
yòu yǐ cǐ xīn jīng yán miào míng guān chá bù tíng yì àn
又以此心精研妙明，观察不停，抑按

xiáng fú zhì zhǐ chāo yuè yú shí hū rán shí fāng xū kōng
降伏，制止超越。於时忽然十方虚空，
chéng qī bǎo sè huò bǎi bǎo sè tóng shí biàn mǎn bù
成七宝色，或百宝色。同时遍满，不
xiāng liú ài qīng huáng chì bái gè gè chún xiàn cǐ míng
相留碍。青黄赤白，各各纯现。此名
yì àn gōng lì yú fēn zàn dé rú shì fēi wéi shèng
抑按功力逾分。暂得如是，非为圣
zhèng bú zuò shèng xīn míng shàn jìng jiè ruò zuò shèng jiě
证。不作圣心，名善境界。若作圣解，
jí shòu qún xié yòu yǐ cǐ xīn yán jiū chéng chè jīng guāng
即受群邪。又以此心研究澄彻，精光
bú luàn hū yú yè bàn zài àn shì nèi jiàn zhǒng zhǒng
不乱。忽於夜半，在暗室内，见种种
wù bù shū bái zhòu ér àn shì wù yì bù chú miè
物，不殊白昼。而暗室物，亦不除灭。
cǐ míng xīn xì mì chéng qí jiàn suǒ shì dòng yōu zàn
此名心细，密澄其见，所视洞幽。暂
dé rú shì fēi wéi shèng zhèng bú zuò shèng xīn míng shàn
得如是，非为圣证。不作圣心，名善
jìng jiè ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié yòu yǐ cǐ
境界。若作圣解，即受群邪。又以此
xīn yuán rù xū róng sì tǐ hū rán tóng yú cǎo mù huǒ
心圆入虚融，四体忽然同於草木，火
shāo dāo zhuó céng wú suǒ jiào yòu zé huǒ guāng bù néng shāo
烧刀斫，曾无所觉。又则火光不能烧
ruò zòng gē qí ròu yóu rú xuē mù cǐ míng chén bìng
爇。纵割其肉，犹如削木。此名尘并，

pái sì dà xìng yí xiàng rù chún zàn dé rú shì fēi
排四大性，一向入纯。暂得如是，非
wéi shèngzhèng bú zuò shèng xīn míngshànjìng jiè ruò zuò
为圣证。不作圣心，名善境界。若作
shèng jiě jí shòu qún xié yòu yǐ cǐ xīn chéng jiù qīng
圣解，即受群邪。又以此心成就清
jìng jìng xīn gōng jí hū jiàn dà dì shí fāng shān hé jiē
净，净心功极，忽见大地十方山河皆
chéng fó guó jù zú qī bǎo guāngmíngbiàn mǎn yòu jiàn
成佛国，具足七宝，光明遍满。又见
héng shā zhū fó rú lái biàn mǎn kōng jiè lóu diàn huá lì
恒沙诸佛如来遍满空界，楼殿华丽。
xià jiàn dì yù shàngguāntiāngōng dé wú zhàng ài cǐ
下见地狱，上观天宫，得无障碍。此
míng xīn yàn níngxiǎng rì shēn xiǎng jiǔ huà chéng fēi wéi
名欣厌凝想日深，想久化成。非为
shèngzhèng bú zuò shèng xīn míngshànjìng jiè ruò zuò shèng
圣证。不作圣心，名善境界。若作圣
jiě jí shòu qún xié yòu yǐ cǐ xīn yán jiū shēnyuǎn
解，即受群邪。又以此心研究深远。
hū yú zhōng yè yáo jiànyuǎnfāng shì jǐng jiē xiàng qīn zú
忽於中夜，遥见远方市井街巷，亲族
juàn shǔ huò wén qí yǔ cǐ míng pò xīn bì jí fēi chū
眷属，或闻其语。此名迫心逼极飞出，
gù duō gé jiàn fēi wéi shèngzhèng bú zuò shèng xīn míng
故多隔见。非为圣证。不作圣心，名
shànjìng jiè ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié yòu yǐ
善境界。若作圣解，即受群邪。又以

cǐ xīn yán jiū jīng jí jiànshàn zhī shí xíng tǐ biàn yí
此心研究精极。见善知识，形体变移。
shǎo xuǎn wú duānzhōngzhǒngqiān gǎi cǐ míng xié xīn hán shòu
少选无端种种迁改。此名邪心含受
chī mèi huò zāo tiān mó rù qí xīn fù wú duānshuō fǎ
魑魅。或遭天魔入其心腹。无端说法，
tōng dá miào yì fēi wéi shèngzhèng bú zuò shèng xīn mó
通达妙义。非为圣证。不作圣心，魔
shì xiāo xiē ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié
事销歇。若作圣解，即受群邪。

ā nán rú shì shí zhǒngchán nà xiànjìng jiē shì
阿难。如是十种禅那现境，皆是
sè yīn yòng xīn jiāo hù gù xiàn sī shì zhòngshēng wán
色阴用心交互，故现斯事。众生顽
mí bú zì cǔn liàng féng cǐ yīn yuán mí bú zì shí
迷，不自忖量。逢此因缘，迷不自识，
wèi yán dēngshèng dà wàng yǔ chéng duò wú jiàn yù rǔ
谓言登圣。大妄语成，堕无间狱。汝
děngdāng yī rú lái miè hòu yú mò fǎ zhōng xuān shì sī
等当依如来灭后，於末法中宣示斯
yì wú lìngtiān mó dé qí fāngbiàn bǎo chí fù hù
义。无令天魔得其方便。保持覆护，
chéng wú shàng dào
成无上道。

ā nán bǐ shàn nán zǐ xiū sān mó tí shē mó
阿难。彼善男子，修三摩提奢摩
tā zhōng sè yīn jìn zhě jiàn zhū fó xīn rú míngjìng zhōng
他中色阴尽者，见诸佛心，如明镜中

xiǎnxiàn qí xiàng ruò yǒu suǒ dé ér wèi néng yòng yóu rú
显现其像。若有所得而未能用。犹如
yǎn rén shǒu zú wǎn rán jiàn wén bú huò xīn chù kè
魔人，手足宛然，见闻不惑，心触客
xié ér bù néng dòng cǐ zé míng wéi shòu yīn qū yǔ ruò
邪而不能动。此则名为受阴区宇。若
yǎn jiù xiè qí xīn lí shēn fǎn guān qí miàn qù zhù
魔咎歇，其心离身，返观其面，去住
zì yóu wú fù liú ài míng shòu yīn jìn shì rén zé
自由，无复留碍，名受阴尽。是人则
néng chāo yuè jiàn zhuó guān qí suǒ yóu xū míng wàn xiǎng yǐ
能超越见浊。观其所由，虚明妄想以
wéi qí běn
为其本。

ā nán bǐ shàn nán zǐ dāng zài cǐ zhōng dé dà
阿难。彼善男子，当在此中得大
guāng yào qí xīn fā míng nèi yì guò fēn hū yú qí
光耀。其心发明，内抑过分。忽於其
chù fā wú qióng bēi rú shì nǎi zhì guān jiàn wén chóng yóu
处发无穷悲。如是乃至观见蚊虫，犹
rú chì zǐ xīn shēng lián mǐn bù jué liú lèi cǐ míng
如赤子，心生怜愍，不觉流泪。此名
gōng yòng yì cuī guò yuè wù zé wú jiù fēi wéi shèng
功用抑摧过越。悟则无咎，非为圣
zhèng jiào le bù mí jiǔ zì xiāo xiè ruò zuò shèng jiě
证。觉了不迷，久自销歇。若作圣解，
zé yǒu bēi mó rù qí xīn fǔ jiàn rén zé bēi tí qì
则有悲魔入其心腑。见人则悲，啼泣

wú xiàn shī yū zhèngshòu dāngcóng lún zhuì
无限。失於正受，当从沦坠。

ā nán yòu bǐ dìngzhōng zhū shàn nán zǐ jiàn sè
阿难。又彼定中诸善男子，见色
yīn xiāo shòu yīn míng bái shèngxiānxiànqián gǎn jī guò
阴销，受阴明白。胜相现前，感激过
fèn hū yū qí zhōngshēng wú xiànyǒng qí xīnměng lì
分。忽於其中生无限勇。其心猛利，
zhì qí zhū fó wèi sān sēng zhǐ yí niànnén yuè cǐ
志齐诸佛。谓三僧只，一念能越。此
mínggōngyònglǐng lǚ guò yuè wù zé wú jiù fēi wéi shèng
名功用陵率过越。悟则无咎，非为圣
zhèng jiào le bù mí jiǔ zì xiāo xiē ruò zuò shèng jiě
证。觉了不迷，久自销歇。若作圣解，
zé yǒu kuáng mó rù qí xīn fǔ jiàn rén zé kuā wǒ màn
则有狂魔入其心腑。见人则夸，我慢
wú bǐ qí xīn nǎi zhì shàng bú jiàn fó xià bú jiàn rén
无比。其心乃至上不见佛，下不见人。
shī yū zhèngshòu dāngcóng lún zhuì
失於正受，当从沦坠。

yòu bǐ dìngzhōng zhū shàn nán zǐ jiàn sè yīn xiāo
又彼定中诸善男子，见色阴销，
shòu yīn míng bái qián wú xīn zhèng guī shī gù jū zhì
受阴明白。前无新证，归失故居。智
lì shuāi wēi rù zhōng huī dì huí wú suǒ jiàn xīn zhōng
力衰微，入中隳地，回无所见。心中
hū rán shēng dà kū kě yū yì qiè shí shěn yì bú sǎn
忽然生大枯渴。於一切时沈忆不散。

jiāng cǐ yǐ wéi qín jīng jìn xiāng cǐ míng xiū xīn wú huì
将此以为勤精进相。此名修心无慧
zì shī wù zé wú jiù fēi wéi shèngzhèng ruò zuò shèng
自失。悟则无咎，非为圣证。若作圣
jiě zé yǒu yì mó rù qí xīn fǔ dàn xī cuō xīn
解，则有忆魔入其心腑。旦夕撮心，
xuán zài yí chù shī yū zhèngshòu dāngcóng lún zhuì
悬在一处。失於正受，当从沦坠。

yòu bǐ dìngzhōng zhū shàn nán zǐ jiàn sè yīn xiāo
又彼定中诸善男子，见色阴销，
shòu yīn míng bái huì lì guò dìng shī yū měng lì yǐ
受阴明白。慧力过定，失於猛利。以
zhū shèng xìng huái yú xīn zhōng zì xīn yǐ yí shì lú shě
诸胜性怀於心中，自心已疑是卢舍
nà dé shǎo wéi zú cǐ míng yòng xīn wáng shī héngshěn
那，得少为足。此名用心亡失恒审，
nì yū zhī jiàn wù zé wú jiù fēi wéi shèngzhèng ruò
溺於知见。悟则无咎，非为圣证。若
zuò shèng jiě zé yǒu xià liè yì zhī zú mó rù qí xīn
作圣解，则有下劣易知足魔，入其心
fǔ jiàn rén zì yán wǒ dé wú shàng dì yī yì dì shī
腑。见人自言我得无上第一义谛。失
yū zhèngshòu dāngcóng lún zhuì
於正受，当从沦坠。

yòu bǐ dìngzhōng zhū shàn nán zǐ jiàn sè yīn xiāo
又彼定中诸善男子，见色阴销，
shòu yīn míng bái xīn zhèng wèi huò gù xīn yǐ wáng lì
受阴明白。新证未获，故心已亡。历

lǎn èr jì zì shēngjiǎnxiǎn yú xīn hū rán shēng wú jìn
览二际，自生艰险。於心忽然生无尽
yōu rú zuò tiě chuáng rú yǐn dú yào xīn bú yù huó
忧。如坐铁床，如饮毒药，心不欲活。
cháng qiú yú rén lìng hài qí mìng zǎo qǔ jiě tuō cǐ míng
常求於人令害其命，早取解脱。此名
xiū xíng shī yú fāngbiàn wù zé wú jiù fēi wéi shèng
修行失於方便。悟则无咎，非为圣
zhèng ruò zuò shèng jiě zé yǒu yì fēn cháng yōu chóu mó
证。若作圣解，则有一分常忧愁魔，
rù qí xīn fǔ shǒu zhí dāo jiàn zì gē qí ròu xīn
入其心腑。手执刀剑，自割其肉，欣
qí shě shòu huò cháng yōu chóu zǒu rù shān lín bú nài
其舍寿。或常忧愁，走入山林，不耐
jiàn rén shī yú zhèngshòu dāng cóng lún zhuì
见人。失於正受，当从沦坠。

yòu bǐ dìngzhōng zhū shàn nán zǐ jiàn sè yīn xiāo
又彼定中诸善男子，见色阴销，
shòu yīn míng bái chù qīngjìngzhōng xīn ān yīn hòu hū
受阴明白。处清净中，心安隐後，忽
rán zì yǒu wú xiàn xǐ shēng xīn zhōnghuān yuè bù néng zì
然自有无限喜生。心中欢悦，不能自
zhǐ cǐ míngqīng ān wú huì zì jìn wù zé wú jiù
止。此名轻安无慧自禁。悟则无咎，
fēi wéi shèngzhèng ruò zuò shèng jiě zé yǒu yì fēn hǎo xǐ
非为圣证。若作圣解，则有一分好喜
lè mó rù qí xīn fǔ jiàn rén zé xiào yú qú lù
乐魔，入其心腑。见人则笑。於衢路

bàng zì gē zì wǔ zì wèi yǐ dé wú ài jiě tuō shī
傍自歌自舞。自谓已得无碍解脱。失
yū zhèngshòu dāng cóng lún zhuì
於正受，当从沦坠。

yòu bǐ dìngzhōng zhū shàn nán zǐ jiàn sè yīn xiāo
又彼定中诸善男子，见色阴销，
shòu yīn míng bái zì wèi yǐ zú hū yǒu wú duān dà wǒ
受阴明白。自谓已足，忽有无端大我
màn qǐ rú shì nǎi zhì màn yǔ guò màn jí màn guò màn
慢起。如是乃至慢与过慢，及慢过慢，
huò zēngshàng màn huò bēi liè màn yì shí jù fā xīn
或增上慢，或卑劣慢，一时俱发。心
zhōngshàngqīng shí fāng rú lái hé kuàng xià wèi shēng wén yuán
中尚轻十方如来。何况下位声闻缘
jiào cǐ míng jiàn shèng wú huì zì jiù wù zé wú jiù
觉。此名见胜无慧自救。悟则无咎，
fēi wéi shèngzhèng ruò zuò shèng jiě zé yǒu yì fēn dà wǒ
非为圣证。若作圣解，则有一分大我
màn mó rù qí xīn fǔ bù lǐ tǎ miào cuī huǐ jīng
慢魔，入其心腑。不礼塔庙，摧毁经
xiàng wèi tán yuè yán cǐ shì jīn tóng huò shì tǔ mù
像。谓檀越言，此是金铜，或是土木。
jīng shì shù yè huò shì dié máo huá ròu shēnzhēncháng
经是树叶，或是(叠毛)华。肉身真常，
bú zì gōngjìng què chónɡ tǔ mù shí wéi diān dǎo qí
不自恭敬，却崇土木，实为颠倒。其
shēn xìn zhě cóng qí huǐ suì mái qì dì zhōng yí wù
深信者，从其毁碎，埋弃地中。疑误

zhòngshēng rù wú jiàn yù shī yú zhèngshòu dāngcóng lún
众生入无间狱。失於正受，当从沦
zhuì
坠。

yòu bǐ dìngzhōng zhū shàn nán zǐ jiàn sè yīn xiāo
又彼定中诸善男子，见色阴销，
shòu yīn míng bái yú jīng míng zhōng yuán wù jīng lǐ dé
受阴明白。於精明中，圆悟精理，得
dà suí shùn qí xīn hū shēng wú liàng qīng ān yǐ yán chéng
大随顺。其心忽生无量轻安。已言成
shèng dé dà zì zài cǐ míng yīn huì huò zhū qīng qīng wù
圣得大自在。此名因慧获诸轻清。悟
zé wú jiù fēi wéi shèng zhèng ruò zuò shèng jiě zé yǒu
则无咎，非为圣证。若作圣解，则有
yī fēn hǎo qīng qīng mó rù qí xīn fǔ zì wèi mǎn zú
一分好轻清魔，入其心腑。自谓满足，
gèng bù qiú jìn cǐ děng duō zuò wú wén bǐ qiū yí wù
更不求进。此等多作无闻比丘。疑误
zhòngshēng duò ā bí yù shī yú zhèngshòu dāngcóng lún
众生，堕阿鼻狱。失於正受，当从沦
zhuì
坠。

yòu bǐ dìngzhōng zhū shàn nán zǐ jiàn sè yīn xiāo
又彼定中诸善男子，见色阴销，
shòu yīn míng bái yú míng wù zhōng dé xū míng xìng qí zhōng
受阴明白。於明悟中得虚明性。其中
hū rán guī xiàng yǒng miè bō wú yīn guǒ yí xiàng rù
忽然归向永灭。拨无因果，一向入

kōng kōng xīn xiànrqián nǎi zhì xīn shēngzhǎngduàn miè jiě
空。空心现前，乃至心生长断灭解。
wù zé wú jiù fēi wéi shèngzhèng ruò zuò shèng jiě zé
悟则无咎，非为圣证。若作圣解，则
yǒu kōng mó rù qí xīn fǔ nǎi dì chí jiè míng wéi xiǎo
有空魔入其心腑。乃谛持戒，名为小
chéng pú sà wù kōng yǒu hé chí fàn qí rén cháng yū
乘。菩萨悟空，有何持犯。其人常於
xìn xīn tán yuè yǐn jiǔ dàn ròu guǎngxíng yín huì yīn
信心檀越，饮酒噉肉，广行婬秽。因
mó lì gù shè qí qián rén bù shēng yí dì guǐ xīn jiǔ
魔力故，摄其前人不生疑谛。鬼心久
rù huò shí shǐ niào yǔ jiǔ ròu dèng yì zhǒng jù kōng
入，或食屎尿与酒肉等。一种俱空，
pò fó lǜ yí wù rù rén zuì shī yū zhèngshòu dāng
破佛律仪，误入人罪。失於正受，当
cóng lún zhuì
从沦坠。

yòu bǐ dìngzhōng zhū shàn nán zǐ jiàn sè yīn xiāo
又彼定中诸善男子，见色阴销，
shòu yīn míng bái wèi qí xū míngshēn rù xīn gǔ qí xīn
受阴明白。味其虚明深入心骨。其心
hū yǒu wú xiàn ài shēng ài jí fā kuáng biàn wéi tān
忽有无限爱生。爱极发狂，便为贪
yù cǐ míngdìngjìng ān shùn rù xīn wú huì zì chí
欲。此名定境安顺入心，无慧自持，
wù rù zhū yù wù zé wú jiù fēi wéi shèngzhèng ruò
误入诸欲。悟则无咎，非为圣证。若

zuò shèng jiě zé yǒu yù mó rù qí xīn fǔ yí xiàng shuō
作圣解，则有欲魔入其心腑。一向说
yù wéi pú tí dào huà zhū bái yī píngděngxíng yù qí
欲为菩提道。化诸白衣平等行欲。其
xíng yín zhě míng chí fǎ zǐ shén guǐ lì gù yū mò
行淫者，名持法子。神鬼力故，於末
shì zhōng shè qí fán yú qí shù zhì bǎi rú shì nǎi zhì
世中摄其凡愚，其数至百。如是乃至
yì bǎi èr bǎi huò wǔ liù bǎi duō mǎn qiān wàn mó xīn
一百二百，或五六百多满千万。魔心
shēng yàn lí qí shēn tǐ wēi dé jì wú xiàn yú wáng
生厌，离其身体。威德既无，陷於王
nán yí wù zhòngshēng rù wú jiàn yù shī yú zhèngshòu
难。疑误众生，入无间狱。失於正受，
dāng cóng lún zhuì
当从沦坠。

ā nán rú shì shí zhǒngchán nà xiànjìng jiē shì
阿难。如是十种禅那现境，皆是
shòu yīn yòng xīn jiāo hù gù xiàn sī shì zhòngshēng wán
受阴用心交互，故现斯事。众生顽
mí bú zì cǔn liàng féng cǐ yīn yuán mí bú zì shí
迷，不自忖量。逢此因缘，迷不自识，
wèi yán dēngshèng dà wàng yǔ chéng duò wú jiàn yù rǔ
谓言登圣。大妄语成，堕无间狱。汝
děng yì dāngjiāng rú lái yǔ yú wǒ miè hòu chuán shì mò
等亦当将如来语，於我灭後传示末
fǎ biàn lìng zhòngshēng kāi wù sī yì wú lìng tiān mó dé
法。遍令众生开悟斯义。无令天魔得

qí fāngbiàn bǎo chí fù hù chéng wú shàng dào
其方便。保持覆护，成无上道。

ā nán bǐ shàn nán zǐ xiū sān mó tí shòu yīn jìn
阿难。彼善男子修三摩提受阴尽
zhě suī wèi lòu jìn xīn lí qí xíng rú niǎo chū lóng
者，虽未漏尽，心离其形，如鸟出笼，
yǐ néng chéng jiù cóng shì fán shēn shàng lì pú sà liù shí
已能成就，从是凡身上历菩萨六十
shèng wèi dé yì shēng shēn suí wǎng wú ài pì rú yǒu
圣位。得意生身，随往无碍。譬如有
rén shú mèi yì yán shì rén suī zé wú bié suǒ zhī
人，熟寐寤言。是人虽则无别所知。
qí yán yǐ chéng yīn yùn lún cì lìng bú mèi zhě xián wù
其言已成音韵伦次。令不寐者，咸悟
qí yǔ cǐ zé míng wéi xiǎng yīn qū yǔ ruò dòng niàn jìn
其语。此则名为想阴区宇。若动念尽，
fú xiǎng xiāo chú yú jiào míng xīn rú qù chén gòu yì
浮想消除。於觉明心，如去尘垢。一
lún shēng sǐ shǒu wěi yuán zhào míng xiǎng yīn jìn shì rén
伦生死，首尾圆照，名想阴尽。是人
zé néng chāo fán nǎo zhuó guān qí suǒ yóu róng tōng wàn xiǎng
则能超烦恼浊。观其所由，融通妄想
yǐ wéi qí běn
以为其本。

ā nán bǐ shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo
阿难。彼善男子受阴虚妙，不遭
xié lǜ yuán dìng fā míng sān mó dì zhōng xīn ài yuán
邪处，圆定发明。三摩地中，心爱圆

míng ruì qí jīng sī tān qiú shàn qiǎo ěr shí tiān mó hòu
明，锐其精思贪求善巧。尔时天魔候
dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒu shuō jīng fǎ qí rén
得其便，飞精附人，口说经法。其人
bù jué shì qí mó zhù zì yán wèi dé wú shàng niè pán
不觉是其魔著，自言谓得无上涅槃。
lái bǐ qiú qiǎo shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ qí xíng
来彼求巧善男子处，敷座说法。其形
sī xū huò zuò bǐ qiū lìng bǐ rén jiàn huò wéi dì
斯须，或作比丘，令彼人见。或为帝
shì huò wéi fù nǚ huò bǐ qiū ní huò qǐn àn shì
释。或为妇女。或比丘尼。或寝暗室
shēn yǒu guāng míng shì rén yú mí huò wéi pú sà xìn
身有光明。是人愚迷，惑为菩萨。信
qí jiào huà yáo dòng qí xīn pò fó lǜ yí qián xíng
其教化，摇荡其心。破佛律仪，潜行
tān yù kǒu zhōng hǎo yán zāi xiáng biàn yì huò yán rú lái
贪欲。口中好言灾祥变异。或言如来
mǒu chù chū shì huò yán jié huǒ huò shuō dāo bīng kǒng
某处出世。或言劫火。或说刀兵。恐
bù yū rén lìng qí jiā zī wú gù hào sǎn cǐ míng
怖於人。令其家资，无故耗散。此名
guài guǐ nián lǎo chéng mó nǎo luàn shì rén yàn zú xīn
怪鬼年老成魔，恼乱是人。厌足心
shēng qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī jù xiàn wáng nán
生，去彼人体。弟子与师，俱陷王难。
rǔ dāng xiān jiào bú rù lún huí mí huò bù zhī duò
汝当先觉，不入轮回。迷惑不知，堕

wú jiàn yù

无间狱。

ā nán yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù
阿难。又善男子，受阴虚妙，不

zāo xié lǜ yuándìng fā míng sān mó dì zhōng xīn ài
遭邪虑，圆定发明。三摩地中心爱，

yóu dàng fēi qí jīng sī tān qiú jīng lì ěr shí tiān
游荡，飞其精思，贪求经历。尔时天

mó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒu shuō jīng fǎ
魔候得其便，飞精附人，口说经法。

qí rén yì bù jué zhī mó zhù yì yán zì dé wú shàng niè
其人亦不觉知魔著，亦言自得无上涅

pán lái bǐ qiú yóu shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ
盘。来彼求游善男子处，敷座说法。

zì xíng wú biàn qí tīng fǎ zhě hū zì jiàn shēn zuò bǎo
自形无变。其听法者，忽自见身坐宝

lián huá quán tǐ huà chéng zǐ jīn guāng jù yī zhòng tīng
莲华，全体化成紫金光聚。一众听

rén gè gè rú shì dé wèi céng yǒu shì rén yú mí
人，各各如是，得未曾有。是人愚迷，

huò wéi pú sà yín yì qí xīn pò fó lǜ yí qián
惑为菩萨。婬逸其心，破佛律仪，潜

xíng tān yù kǒu zhōng hǎo yán zhū fó yīng shì mǒu chù mǒu
行贪欲。口中好言诸佛应世。某处某

rén dāng shì mǒu fó huà shēn lái cǐ mǒu rén jí shì mǒu
人，当是某佛化身来此。某人即是某

pú sà děng lái huà rén jiān qí rén jiàn gù xīn shēng
菩萨等，来化人间。其人见故，心生

qīng kě xié jiàn mì xìng zhǒng zhì xiāo miè cǐ míng mèi
倾渴，邪见密兴，种智销灭。此名魅
guǐ nián lǎo chéng mó nǎo luàn shì rén yàn zú xīn shēng
鬼年老成魔，恼乱是人。厌足心生，
qù bǐ rén tǐ dì zǐ yù shī jù xiànwáng nán rǔ
去彼人体。弟子与师。俱陷王难。汝
dāng xiānjiào bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú
当先觉，不入轮回。迷惑不知，堕无
jiàn yù
间狱。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ
又善男子，受阴虚妙，不遭邪虑，
yuándìng fā míng sān mó dì zhōng xīn ài mián hé chéng
圆定发明。三摩地中，心爱绵合，澄
qí jīng sī tān qiú qì hé ěr shí tiān mó hòu dé qí
其精思，贪求契合。尔时天魔候得其
biàn fēi jīng fù rén kǒu shuō jīng fǎ qí rén shí bù
便，飞精附人，口说经法。其人实不
jué zhī mó zhù yì yán zì dé wú shàng niè pán lái bǐ
觉知魔著，亦言自得无上涅槃。来彼
qiú hé shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ qí xíng jí bǐ
求合善男子处，敷座说法。其形及彼
tīng fǎ zhī rén wài wú qiān biàn lìng qí tīng zhě wèi
听法之人，外无迁变。令其听者，未
wén fǎ qián xīn zì kāi wù niànniàn yí yì huò dé
闻法前，心自开悟。念念移易。或得
sù mìng huò yǒu tā xīn huò jiàn dì yù huò zhī rén
宿命。或有他心。或见地狱。或知人

jiān hǎo wù zhū shì huò kǒu shuō jì huò zì sòng jīng
间好恶诸事。或口说偈。或自诵经。
gè gè huān yú dé wèi céng yǒu shì rén yú mí huò
各各欢娱，得未曾有。是人愚迷，惑
wéi pú sà mián ài qí xīn pò fó lǜ yí qián xíng
为菩萨。绵爱其心，破佛律仪，潜行
tān yù kǒu zhōng hǎo yán fó yǒu dà xiǎo mǒu fó xiān fó
贪欲。口中好言佛有大小。某佛先佛。
mǒu fó hòu fó qí zhōng yì yǒu zhēn fó jiǎ fó nán fó
某佛後佛。其中亦有真佛假佛。男佛
nǚ fó pú sà yì rán qí rén jiàn gù xǐ dí běn
女佛。菩萨亦然。其人见故，洗涤本
xīn yì rù xié wù cǐ míng mèi guǐ nián lǎo chéng mó
心，易入邪悟。此名魅鬼年老成魔，
nǎo luàn shì rén yàn zú xīn shēng qù bǐ rén tǐ dì
恼乱是人。厌足心生，去彼人体。弟
zǐ yǔ shī jù xiàn wáng nán rǔ dāng xiān jiào bú rù
子与师，俱陷王难。汝当先觉，不入
lún huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
轮回。迷惑不知，堕无间狱。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ
又善男子，受阴虚妙，不遭邪虑，
yuándìng fā míng sān mó dì zhōng xīn ài gēn běn qióng
圆定发明。三摩地中，心爱根本，穷
lǎn wù huà xìng zhī zhōng shǐ jīng shuǎng qí xīn tān qiú biàn
览物化性之终始，精爽其心，贪求辨
xī ěr shí tiān mó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén
析。尔时天魔候得其便，飞精附人，

kǒu shuō jīng fǎ qí rén xiān bù jué zhī mó zhù yì yán
口说经法。其人先不觉知魔著，亦言
zì dé wú shàng niè pán lái bǐ qiú yuán shàn nán zǐ chù
自得无上涅槃。来彼求元善男子处，
fū zuò shuō fǎ shēn yǒu wēi shén cuī fú qiú zhě lìng
敷座说法。身有威神，摧伏求者。令
qí zuò xià suī wèi wén fǎ zì rán xīn fú shì zhū
其座下，虽未闻法，自然心伏。是诸
rén děng jiāng fó niè pán pú tí fǎ shēn jí shì xiànrán
人等，将佛涅槃菩提法身，即是现前
wǒ ròu shēn shàng fù fù zǐ zǐ dì dài xiāng shēng jí
我肉身上。父父子子，递代相生，即
shì fǎ shēn cháng zhù bù jué dōu zhǐ xiàn zài jí wéi fó
是法身常住不绝。都指现在即为佛
guó wú bié jìng jū jí jīn sè xiāng qí rén xìn shòu
国。无别净居及金色相。其人信受，
wáng shī xiān xīn shēn mìng guī yī dé wèi céng yǒu shì
亡失先心。身命归依，得未曾有。是
děng yú mí huò wéi pú sà tuī jiū qí xīn pò fó
等愚迷，惑为菩萨。推究其心，破佛
lǜ yí qián xíng tān yù kǒu zhōng hǎo yán yǎn ěr bí shé
律仪，潜行贪欲。口中好言眼耳鼻舌，
jiē wéi jìng tǔ nán nǚ èr gēn jí shì pú tí niè pán
皆为净土。男女二根，即是菩提涅槃
zhēn chù bǐ wú zhī zhě xìn shì huì yán cǐ míng gǔ
真处。彼无知者，信是秽言。此名蛊
dú yǎn shèng è guǐ nián lǎo chéng mó nǎo luàn shì rén yàn
毒魔胜恶鬼年老成魔，恼乱是人。厌

zú xīn shēng qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī jù xiàn
足心生，去彼人体。弟子与师，俱陷
wáng nán rǔ dāng xiān jiào bú rù lún huí mí huò bù
王难。汝当先觉，不入轮回。迷惑不
zhī duò wú jiàn yù
知，堕无间狱。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ
又善男子，受阴虚妙，不遭邪虑，
yuándìng fā míng sān mó dì zhōng xīn ài xuányīng zhōu
圆定发明。三摩地中，心爱悬应，周
liú jīng yán tān qiú míng gǎn ěr shí tiān mó hòu dé qí
流精研，贪求冥感。尔时天魔候得其
biàn fēi jīng fù rén kǒu shuō jīng fǎ qí rén yuán bù
便，飞精附人，口说经法。其人元不
jué zhī mó zhù yì yán zì dé wú shàng niè pán lái bǐ
觉知魔著，亦言自得无上涅槃。来彼
qiú yīng shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ néng lìng tīng zhòng
求应善男子处，敷座说法。能令听众，
zàn jiàn qí shēn rú bǎi qiān suì xīn shēng ài rǎn bù néng
暂见其身如百千岁。心生爱染，不能
shě lí shēn wéi nú pú sì shì gòng yǎng bù jué pí
舍离。身为奴仆，四事供养，不觉疲
láo gè gè lìng qí zuò xià rén xīn zhī shì xiān shī běn
劳。各各令其座下人心，知是先师本
shàn zhī shí bié shēng fǎ ài nián rú jiāo qī dé wèi
善知识，别生法爱，黏如胶漆，得未
céng yǒu shì rén yú mí huò wéi pú sà qīn jìn qí
曾有。是人愚迷，惑为菩萨。亲近其

xīn pò fó lǜ yí qiánxíng tān yù kǒu zhōng hǎo yán
心，破佛律仪，潜行贪欲。口中好言，
wǒ yú qián shì yú mǒu shēngzhōng xiān dù mǒu rén dāng shí
我於前世於某生中，先度某人。当时
shì wǒ qī qiè xiōng dì jīn lái xiāng dù yǔ nǚ xiāng suí
是我妻妾兄弟，今来相度。与汝相随
guī mǒu shì jiè gòngyǎng mǒu fó huò yán bié yǒu dà guāng
归某世界，供养某佛。或言别有大光
míngtiān fó yú zhōng zhù yì qiè rú lái suǒ xiū jū dì
明天，佛於中住，一切如来所休居地。
bǐ wú zhī zhě xìn shì xū kuáng yí shī běn xīn cǐ
彼无知者，信是虚逛，遗失本心。此
míng lì guǐ nián lǎo chéng mó nǎo luàn shì rén yàn zú xīn
名疔鬼年老成魔，恼乱是人。厌足心
shēng qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī jù xiànwáng nán
生，去彼人体。弟子与师，俱陷王难。
rǔ dāng xiānjiào bú rù lún huí mí huò bù zhī duò
汝当先觉，不入轮回。迷惑不知，堕
wú jiàn yù
无间狱。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ
又善男子，受阴虚妙，不遭邪虑，
yuándìng fā míng sān mó dì zhōng xīn ài shēn rù kè
圆定发明。三摩地中，心爱深入。克
jǐ xīn qín lè chù yīn jì tān qiú jìng mì ěr shí
己辛勤，乐处阴寂，贪求静谧。尔时
tiān mó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒu shuō jīng fǎ
天魔候得其便，飞精附人，口说经法。

qí rén běn bù jué zhī mó zhù yì yán zì dé wú shàng niè
其人本不觉知魔著，亦言自得无上涅槃。
pán lái bǐ qiú yīn shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ
盘。来彼求阴善男子处，敷座说法。
lìng qí tīng rén gè zhī běn yè huò yū qí chù yǔ yì
令其听人，各知本业。或於其处语一
rén yán rǔ jīn wèi sǐ yǐ zuò chù shēng chī shǐ yì
人言，汝今未死，已作畜生。敕使一
rén yū hòu tà wěi dùn lìng qí rén qǐ bù néng dé yū shì
人於後蹋尾顿令其人起不能得。於是
yì zhòng qīn xīn liǎn fú yǒu rén qǐ xīn yǐ zhī qí zhào
一众倾心敛伏。有人起心，已知其肇。
fó lǜ yí wài zhòng jiā jīng kǔ fěi dì bǐ qiū mà
佛律仪外，重加精苦。诽谤比丘，骂
lì tú zhòng jié lù rén shì bú bì jī xián kǒu zhōng
詈徒众。讦露人事，不避讥嫌。口中
hǎo yán wèi rán huò fú jí zhì qí shí háo fā wú shī
好言未然祸福。及至其时，毫发无失。
cǐ dà lì guǐ nián lǎo chén mó nǎo luàn shì rén yàn zú
此大力鬼年老成魔，恼乱是人。厌足
xīn shēng qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī jù xiàn wáng
心生，去彼人体。弟子与师，俱陷王
nán rǔ dāng xiān jiào bú rù lún huí mí huò bù zhī
难。汝当先觉，不入轮回。迷惑不知，
duò wú jiàn yù
堕无间狱。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ
又善男子，受阴虚妙，不遭邪虑，

yuándìng fā míng sān mó dì zhōng xīn ài zhī jiàn qín
圆定发明。三摩地中，心爱知见，勤
kǔ yán xún tān qiú sù mìng ěr shí tiān mó hòu dé qí
苦研寻，贪求宿命。尔时天魔候得其
biàn fēi jīng fù rén kǒu shuō jīng fǎ qí rén shū bù
便，飞精附人，口说经法。其人殊不
jué zhī mó zhù yì yán zì dé wú shàng niè pán lái bǐ
觉知魔著，亦言自得无上涅槃。来彼
qiú zhī shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ shì rén wú duān
求知善男子处，敷座说法。是人无端
yú shuō fǎ chù dé dà bǎo zhū qí mó huò shí huà wéi
於说法处，得大宝珠，其魔或时化为
chù shēng kǒu xián qí zhū jí zá zhēn bǎo jiǎn cè fú dú
畜生，口衔其珠，及杂珍宝简册符牒
zhū qí yì wù xiānshòu bǐ rén hòu zhù qí tǐ huò
诸奇异物，先授彼人，後著其体。或
yòu tīng rén cáng yú dì xià yǒu míng yuè zhū zhào yào qí
诱听人藏於地下，有明月珠照耀其
chù shì zhū tīng zhě dé wèi céng yǒu duō shí yào cǎo
处。是诸听者，得未曾有。多食药草，
bù cān jiā zhuàn huò shí rì cān yì má yí mài qí xíng
不餐嘉饌。或时日餐一麻一麦，其形
féi chōng mó lì chí gù fěi dì bǐ qiū mà lì tú
肥充，魔力持故。诽谤比丘，骂詈徒
zhòng bú bì jī xián kǒu zhōng hǎo yán tā fāng bǎo zàng
众，不避讥嫌。口中好言他方宝藏，
shí fāng shèng xián qián nì zhī chù suí qí hòu zhě wǎng wǎng
十方圣贤潜匿之处。随其後者，往往

jiàn yǒu qí yì zhī rén cǐ míngshān lín tǔ dì chéng huáng
见有奇异之人。此名山林土地城隍
chuān yuè guǐ shén nián lǎo chéng mó huò yǒu xuān yín pò fó
川岳鬼神，年老成魔。或有宣淫破佛
jiè lǜ yǔ chéng shì zhě qián xíng wǔ yù huò yǒu jīng jìn
戒律，与承事者潜行五欲。或有精进
chún shí cǎo mù wú dìng xíng shì nǎo luàn shì rén yàn
纯食草木。无定行事，恼乱是人。厌
zú xīn shēng qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī jù xiàn
足心生，去彼人体。弟子与师，俱陷
wáng nán rǔ dāng xiān jiào bú rù lún huí mí huò bù
王难。汝当先觉，不入轮回。迷惑不
zhī duò wú jiàn yù
知，堕无间狱。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ
又善男子，受阴虚妙，不遭邪虑，
yuándìng fā míng sān mó dì zhōng xīn ài shéntōng zhōng
圆定发明。三摩地中，心爱神通，种
zhǒng biàn huà yán jiū huà yuán tān qǔ shén lì ěr shí
种变化，研究化元，贪取神力。尔时
tiān mó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒu shuō jīng fǎ
天魔候得其便，飞精附人，口说经法。
qí rén chéng bù jué zhī mó zhù yì yán zì dé wú shàng
其人诚不觉知魔著，亦言自得无上
niè pán lái bǐ qiú tōng shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ
涅槃。来彼求通善男子处，敷座说法。
shì rén huò fù shǒu zhí huǒ guāng shǒu cuō qí guāng fēn yū
是人或复手执火光，手撮其光，分於

suǒ tīng sì zhòng tóu shàng shì zhū tīng rén dǐng shàng huǒ
所听四众头上。是诸听人顶上火
guāng jiē cháng shù chǐ yì wú rè xìng céng bù fén shāo
光，皆长数尺，亦无热性，曾不焚烧。
huò shuǐ shàng xíng rú lǚ píng dì huò yú kōng zhōng ān zuò
或水上行，如履平地。或於空中安坐
bú dòng huò rù píng nèi huò chù náng zhōng yuè yǒu tòu
不动。或入罍内。或处囊中。越牖透
yuán céng wú zhàng ài wéi yú dāo bīng bù dé zì zài
垣，曾无障碍。唯於刀兵不得自在。
zì yán shì fó shēn zhù bái yī shòu bǐ qiū lǐ fěi
自言是佛。身著白衣，受比丘礼。诽
dì chán lǜ mà lì tú zhòng jié lù rén shì bú bì
谛禅律，骂詈徒众。讪露人事，不避
jī xián kǒu zhōng cháng shuō shéng tōng zì zài huò fù lìng rén
讥嫌。口中常说神通自在。或复令人
bàng jiàn fó tǔ guǐ lì huò rén fēi yǒu zhēn shí zàn
傍见佛土。鬼力惑人，非有真实。赞
tàn xíng yīn bù huǐ cū xíng jiāng zhū wěi xiè yǐ wéi
叹行淫，不毁麤行。将诸猥媠，以为
chuán fǎ cǐ míng tiān dì dà lì shān jīng hǎi jīng fēng jīng
传法。此名天地大力山精，海精风精
hé jīng tǔ jīng yì qiè cǎo mù jī jié jīng mèi huò fù
河精土精，一切草木积劫精魅。或复
lóng mèi huò shòu zhōng xiān zài huó wéi mèi huò xiān qī
龙魅。或寿终仙，再活为魅，或仙期
zhōng jì nián yīng sǐ qí xíng bú huà tā guài suǒ fù
终，计年应死，其形不化，他怪所附。

nián lǎo chéng mó nǎo luàn shì rén yàn zú xīn shēng qù
年老成魔，恼乱是人。厌足心生，去
bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī duō xiàn wáng nán rǔ dāng
彼人体。弟子与师，多陷王难。汝当
xiānjiào bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú jiàn
先觉，不入轮回。迷惑不知，堕无间
yù
狱。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ
又善男子，受阴虚妙，不遭邪虑，
yuándìng fā míng sān mó dì zhōng xīn ài rù miè yán
圆定发明。三摩地中，心爱入灭，研
jiū huà xìng tān qiú shēnkōng ěr shí tiān mó hòu dé qí
究化性，贪求深空。尔时天魔候得其
biàn fēi jīng fù rén kǒu shuō jīng fǎ qí rén zhōng bù
便，飞精附人，口说经法。其人终不
jué zhī mó zhù yì yán zì dé wú shàng niè pán lái bǐ
觉知魔著，亦言自得无上涅槃。来彼
qiú kōng shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ yú dà zhòng nèi
求空善男子处，敷座说法。於大众内，
qí xíng hū kōng zhòng wú suǒ jiàn hái cóng xū kōng tū rán
其形忽空，众无所见。还从虚空突然
ér chū cún méi zì zài huò xiàn qí shēn dòng rú liú lí
而出，存没自在。或现其身洞如琉璃。
huò chuí shǒu zú zuò zhān tán qì huò dà xiǎo biàn rú hòu shí
或垂手足作旃檀气。或大小便如厚石
mì fěi huǐ jiè lǜ qīng jiàn chū jiā kǒu zhōng cháng shuō
蜜。诽谤戒律，轻贱出家。口中常说

wú yīn wú guǒ yì sǐ yǒng miè wú fù hòu shēn jí
无因无果。一死永灭，无复後身，及
zhū fán shèng suī dé kōng jì qiánxíng tān yù shòu qí
诸凡圣。虽得空寂，潜行贪欲。受其
yù zhě yì dé kōng xīn bō wú yīn guǒ cǐ míng rì
欲者，亦得空心，拨无因果。此名日
yuè báo shí jīng qì jīn yù zhī cǎo lín fènɡ guī hè
月薄蚀精气，金玉芝草，麟凤龟鹤，
jīng qiān wàn nián bù sǐ wéi líng chū shēng guó tǔ nián lǎo
经千万年不死为灵，出生国土。年老
chéng mó nǎo luàn shì rén yàn zú xīn shēng qù bǐ rén
成魔，恼乱是人。厌足心生，去彼人
tǐ dì zǐ yù shī duō xiàn wáng nán rǔ dān xiān jiào
体。弟子与师，多陷王难。汝当先觉，
bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
不入轮回。迷惑不知，堕无间狱。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ
又善男子，受阴虚妙，不遭邪虑，
yuándìng fā míng sān mó dì zhōng xīn ài chángshòu xīn
圆定发明。三摩地中，心爱长寿，辛
kǔ yán jǐ tān qiú yǒng suì qì fēn duànshēng dùn xī
苦研几，贪求永岁，弃分段生，顿希
biàn yì xì xiāngcháng zhù ěr shí tiān mó hòu dé qí biàn
变易细相常住。尔时天魔候得其便，
fēi jīng fù rén kǒu shuō jīng fǎ qí rén jìng bù jué zhī
飞精附人，口说经法。其人竟不觉知
mó zhù yì yán zì dé wú shàng niè pán lái bǐ qiú shēng
魔著，亦言自得无上涅槃。来彼求生

shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ hǎo yán tā fāng wǎng hái
善男子处，敷座说法。好言他方往还
wú zhì huò jīng wàn lǐ shùn xī zài lái jiē yú bǐ
无滞。或经万里，瞬息再来。皆於彼
fāng qǔ dé qí wù huò yú yí chù zài yì zhái zhōng
方取得其物。或於一处，在一宅中，
shù bù zhī jiān lìng qí cóng dōng yì zhì xī bì shì rén jí
数步之间，令其从东诣至西壁是人急
xíng lěi nián bú dào yīn cǐ xīn xìn yí fó xiàn qián
行，累年不到。因此心信，疑佛现前。
kǒu zhōng cháng shuō shí fāng zhòng shēng jiē shì wú zǐ wǒ
口中常说，十方众生皆是吾子。我
shēng zhū fó wǒ chū shì jiè wǒ shì yuán fó chū shì
生诸佛。我出世界。我是元佛，出世
zì rán bù yīn xiū dé cǐ míng zhù shì zì zài tiān mó
自然，不因修得。此名住世自在天魔，
shǐ qí juàn shǔ rú zhē wén chá jí sì tiān wáng pí shě
使其眷属，如遮文荼，及四天王毗舍
tóng zǐ wèi fā xīn zhě lì qí xū míng shí bǐ jīng
童子，未发心者，利其虚明，食彼精
qì huò bù yīn shī qí xiū xíng rén qīn zì guān jiàn
气。或不因师，其修行人亲自观见，
chēng zhí jīn gāng yǔ rǔ cháng mìng xiàn měi nǚ shēn shèng xíng
称执金刚与汝长命。现美女身，盛行
tān yù wèi yú nián suì gān nǎo kū jié kǒu jiān dú
贪欲。未逾年岁，肝脑枯竭。口兼独
yán tīng ruò yāo mèi qián rén wèi xiáng duō xiàn wáng nán
言，听若妖魅。前人未详，多陷王难。

wèi jí yù xíng xiān yǐ qián sǐ nǎo luàn bǐ rén yǐ
未及遇刑，先已乾死。恼乱彼人，以
zhì cú yǔn rǔ dāng xiān jiào bú rù lún huí mí huò
至殒殒。汝当先觉，不入轮回。迷惑
bù zhī duò wú jiàn yù
不知，堕无间狱。

ā nán dāng zhī shì shí zhǒng mó yū mò shì shí
阿难当知。是十种魔，於末世时，
zài wǒ fǎ zhōng chū jiā xiū dào huò fù rén tǐ huò zì
在我法中出家修道。或附人体。或自
xiànxíng jiē yán yǐ chéngzhèngbiàn zhī jué zàn tàn yín
现形。皆言已成正遍知觉。赞叹婬
yù pò fó lǜ yí xiān è mó shī yǔ mó dì zǐ
欲，破佛律仪。先恶魔师，与魔弟子，
yín yín xiāng chuán rú shì xié jīng mèi qí xīn fǔ jìn zé
婬婬相传。如是邪精魅其心腑。近则
jiǔ shēng duō yú bǎi shì lìng zhēn xiū xíng zǒng wéi mó
九生。多踰百世。令真修行，总为魔
juàn mìng zhōng zhī hòu bì wéi mó mín shī zhèngbiàn zhī
眷。命终之後，必为魔民。失正遍知，
duò wú jiàn yù rǔ jīn wèi xū xiān qǔ jì miè zòng dé
堕无间狱。汝今未须先取寂灭。纵得
wú xué liúyuàn rù bǐ mò fǎ zhī zhōng qǐ dà cí bēi
无学，留愿入彼末法之中，起大慈悲，
jiù dù zhèng xīn shēn xìn zhòng shēng lìng bú zhù mó dé
救度正心深信众生，令不著魔，得
zhèng zhī jiàn wǒ jīn dù rǔ yǐ chū shēng sǐ rǔ zūn fó
正知见。我今度汝已出生死。汝遵佛

yǔ míng bào fó ēn ā nán rú shì shí zhǒng chán nà
语，名报佛恩。阿难。如是十种禅那
xiànjìng jiē shì xiǎng yīn yòng xīn jiāo hù gù xiàn sī
现境，皆是想阴。用心交互，故现斯
shì zhòngshēng wán mí bú zì cǔn liàng féng cǐ yīn yuán
事。众生顽迷，不自忖量。逢此因缘，
mí bú zì shí wèi yán dēng shèng dà wàng yǔ chéng duò
迷不自识，谓言登圣。大妄语成，堕
wú jiàn yù rǔ dēng bì xū jiāng rú lái yǔ yú wǒ miè
无间狱。汝等必须将如来语，於我灭
hòu chuán shì mò fǎ biàn lìng zhòngshēng kāi wù sī yì
後，传示末法。遍令众生，开悟斯义。
wú lìng tiān mó dé qí fāng biàn bǎo chí fù hù chéng wú
无令天魔得其方便。保持覆护，成无
shàng dào
上道。

juǎn shí

卷十

ā nán bǐ shàn nán zǐ xiū sān mó tí xiǎng yīn
阿难。彼善男子，修三摩提想阴
jìn zhě shì rén píng cháng mèng xiǎng xiāo miè wù mèi héng
尽者。是人平常梦想销灭，寤寐恒
yī jiào míng xū jìng yóu rú qíng kōng wú fù cū zhòng
一。觉明虚静，犹如晴空。无复麤重
qián chén yǐng shì guān zhū shì jiān dà dì shān hé rú jìng
前尘影事。观诸世间大地山河，如镜

jiānmíng lái wú suǒ nián guò wú zōng jì xū shòuzhào
监明，来无所黏，过无踪迹。虚受照
yìng le wǎngchén xí wéi yī jīngzhēn shēng miè gēn yuán
应，了罔陈习，唯一精真。生灭根元，
cóng cǐ pī lù jiàn zhū shí fāng shí èr zhòngshēng bì dān
从此披露。见诸十方十二众生，毕殫
qí lèi suī wèi tōng qí gè mìng yóu xù jiàntóngshēng jī
其类。虽未通其各命由绪。见同生基。
yóu rú yě mǎ yì yì qīng rǎo wéi fú gēn chén jiū jìng shū
犹如野马熠熠清扰。为浮根尘究竟枢
xué cǐ zé míng wéi xíng yīn qū yǔ ruò cǐ qīng rǎo yì
穴。此则名为行阴区宇。若此清扰熠
yì yuánxìng xìng rù yuánchéng yì chényuán xí rú bō
熠元性。性入元澄，一澄元习。如波
lán miè huà wéi chéngshuǐ míngxíng yīn jìn shì rén zé
澜灭，化为澄水，名行阴尽。是人则
néngchāozhòngshēngzhuó guān qí suǒ yóu yōu yǐn wàngxiǎng yǐ
能超众 生浊。观其所由，幽隐妄想以
wéi qí běn
为其本。

ā nán dāng zhī shì dé zhèng zhī shē mó tā zhōng
阿难当知。是得正知奢摩他中
zhū shàn nán zǐ níngmíngzhèng xīn shí lèi tiān mó bù dé
诸善男子，凝明正心，十类天魔不得
qí biàn fāng dé jīng yán qióngshēng lèi běn yū běn lèi zhōng
其便。方得精研穷 生类本。於本类中
shēngyuán lù zhě guān bǐ yōu qīngyuán rǎo dòngyuán yū yuán
生元露者，观彼幽清圆扰动元。於圆

yuánzhōng qǐ jì dù zhě shì rén zhuì rù èr wú yīn lùn
元中起计度者，是人坠入二无因论。
yì zhě shì rén jiàn běn wú yīn hé yǐ gù shì rén
一者、是人见本无因。何以故？是人
jì dé shēng jī quán pò chéng yú yǎn gēn bā bǎi gōng dé
既得生机全破。乘於眼根八百功德，
jiàn bā wàn jié suǒ yǒu zhòngshēng yè liú wān huán sǐ cǐ
见八万劫所有众生，业流湾环，死此
shēng bǐ zhǐ jiàn zhòngshēng lún huí qí chù bā wàn jié
生彼。只见众生轮回其处。八万劫
wài míng wú suǒ guān biàn zuò shì jiě cǐ děng shì jiān
外，冥无所观。便作是解，此等世间
shí fāng zhòngshēng bā wàn jié lái wú yīn zì yǒu yóu
十方众生，八万劫来，无因自有。由
cǐ jì dù wángzhèng biàn zhī duò luò wài dào huò pú
此计度，亡正遍知，堕落外道，惑菩
tí xìng èr zhě shì rén jiàn mò wú yīn hé yǐ gù
提性。二者、是人见末无因。何以故？
shì rén yú shēng jì jiàn qí gēn zhī rén shēng rén wù niǎo
是人於生既见其根。知人生人。悟鸟
shēng niǎo wū cóng lái hēi hú cóng lái bái rén tiān běn
生鸟。乌从来黑。鹄从来白。人天本
shù chù shēng běn héng bái fēi xǐ chéng hēi fēi rǎn zào
竖。畜生本横。白非洗成。黑非染造。
cóng bā wàn jié wú fù gǎi yí jīn jìn cǐ xíng yì fù
从八万劫无复改移。今尽此形，亦复
rú shì ér wǒ běn lái bú jiàn pú tí yún hé gèng yǒu
如是。而我本来不见菩提。云何更有

chéng pú tí shì dāng zhī jīn rì yì qiè wù xiàng jiē běn
成菩提事。当知今日一切物象，皆本
wú yīn yóu cǐ jì dù wángzhèngbiàn zhī duò luò wài
无因。由此计度，亡正遍知，堕落外
dào huò pú tí xìng shì zé míng wéi dì yī wài dào
道，惑菩提性。是则名为第一外道，
lì wú yīn lùn
立无因论。

ā nán shì sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ níng míng
阿难。是三摩中诸善男子，凝明
zhèng xīn mó bù dé biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōu
正心，魔不得便，穷生类本，观彼幽
qīngcháng rǎo dòng yuán yú yuánchángzhōng qǐ jì dù zhě shì
清常扰动元。於圆常中起计度者，是
rén zhuì rù sì biàncháng lùn yì zhě shì rén qióng xīn jìng
人坠入四遍常论。一者、是人穷心境
xìng èr chù wú yīn xiū xí néng zhī èr wàn jié zhōng
性，二处无因。修习能知二万劫中，
shí fāngzhòngshēng suǒ yǒu shēng miè xián jiē xún huán bù
十方众生，所有生灭，咸皆循环，不
cén sǎn shī jì yǐ wéi cháng èr zhě shì rén qióng sì
曾散失，计以为常。二者、是人穷四
dà yuán sì xìngcháng zhù xiū xí néng zhī sì wàn jié
大元，四性常住。修习能知四万劫
zhōng shí fāngzhòngshēng suǒ yǒu shēng miè xián jiē tǐ
中，十方众生，所有生灭，咸皆体
héng bù cén sǎn shī jì yǐ wéi cháng sān zhě shì
恒，不曾散失，计以为常。三者、是

rén qióng jìn liù gēn mò nà zhí shòu xīn yì shí zhōng běn
人穷尽六根末那执受，心意识中本
yuán yóu chù xìngcháng héng gù xiū xí néng zhī bā wàn jié
元由处，性常恒故。修习能知八万劫
zhōng yì qiè zhòngshēng xún huán bù shī běn lái cháng
中，一切众生，循环不失，本来常
zhù qióng bù shī xìng jì yǐ wéi cháng sì zhě shì
住。穷不失性，计以为常。四者、是
rén jì jìn xiǎng yuán shēng lǐ gèng wú liú zhǐ yùn zhuǎn
人既尽想元，生理更无流止运转，
shēng miè xiǎng xīn jīn yǐ yǒng miè lǐ zhōng zì rán chéng
生灭想心，今已永灭。理中自然成
bù shēng miè yīn xīn suǒ dù jì yǐ wéi cháng yóu cǐ
不生灭。因心所度，计以为常。由此
jì cháng wángzhèngbiàn zhī duò luò wài dào huò pú tí
计常，亡正遍知，堕落外道，惑菩提
xìng shì zé míng wéi dì èr wài dào lì yuáncháng lùn
性。是则名为第二外道，立圆常论。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiānníngzhèng xīn
又三摩中诸善男子，坚凝正心，
mó bù dé biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōu qīngcháng rǎo
魔不得便，穷生类本，观彼幽清常扰
dòngyuán yū zì tā zhōng qǐ jì dù zhě shì rén zhuì rù
动元。於自他中起计度者，是人坠入
sì diān dǎo jiàn yì fēn wú cháng yì fēn cháng lùn yì
四颠倒见，一分无常，一分常论。一
zhě shì rén guānmiào míng xīn biàn shí fāng jiè zhàn rán yǐ
者、是人观妙明心遍十方界，湛然以

wéi jiū jìnɡshén wǒ cónɡ shì zé jì wǒ biàn shí fānɡ níng
为究竟神我。从是则计我遍十方，凝
mínɡ bú dòng yì qiè zhònɡshēnɡ yū wǒ xīn zhōnɡ zì shēnɡ
明不动。一切众生，於我心中自生
zì sǐ zé wǒ xīn xìnɡmínɡ zhī wéi chánɡ bǐ shēnɡ miè
自死。则我心性名之为常。彼生灭
zhě zhēn wú chánɡxìnɡ èr zhě shì rén bù guān qí xīn
者，真无常性。二者、是人 不观其心，
biànɡuān shí fānɡhénɡ shā guó tǔ jiàn jié huài chū mínɡ wéi
遍观十方恒沙国土。见劫坏处，名为
jiū jìnɡ wú chánɡzhònɡxìnɡ jié bú huài chū mínɡ jiū jìnɡ
究竟无常种性。劫不坏处，名究竟
chánɡ sān zhě shì rén bié guān wǒ xīn jīnɡ xì wēi mì
常。三者、是人 别观我心，精细微密，
yóu rú wēi chén liú zhuǎn shí fānɡ xìnɡ wú yí gǎi néng
犹如微尘。流转十方，性无移改。能
lìnɡ cǐ shēn jí shēnɡ jí miè qí bú huàixìnɡ mínɡ wǒ xìnɡ
令此身即生即灭。其不坏性，名我性
chánɡ yì qiè sǐ shēnɡcónɡ wǒ liú chūmínɡ wú chánɡxìnɡ sì
常。一切死生从我流出名无常性。四
zhě shì rén zhī xiǎnɡ yīn jìn jiàn xīnɡ yīn liú xīnɡ yīn
者、是人 知想阴尽，见行阴流。行阴
chánɡ liú jì wéi chánɡxìnɡ sè shòuxiǎnɡděnɡ jīn yǐ miè
常流，计为常性。色受想等，今已灭
jìn mínɡ wéi wú chánɡ yóu cǐ jì dù yì fēn wú chánɡ yì
尽，名为无常。由此计度一分无常一
fēn chánɡ gù duò luò wài dào huò pú tí xìnɡ shì zé
分常故，堕落外道，惑菩提性。是则

míng wéi dì sān wài dào yì fēn cháng lùn

名为第三外道，一分常论。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiānníngzhèng xīn

又三摩中诸善男子，坚凝正心，

mó bù dé biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōu qīngcháng rǎo

魔不得便，穷生类本，观彼幽清常扰

dòngyuán yú fēn wèi zhōngshēng jì dù zhě shì rén zhuì rù

动元。於分位中生计度者，是人坠入

sì yǒu biān lùn yì zhě shì rén xīn jì shēngyuán liú

四有边论。一者、是人心计生元，流

yòng bù xī jì guò wèi zhě míng wéi yǒu biān jì xiāng

用不息。计过未者，名为有边。计相

xù xīn míng wéi wú biān èr zhě shì rén guān bā wàn

续心，名为无边。二者、是人观八万

jié zé jiànzhòngshēng bā wàn jié qián jì wú wén jiàn

劫，则见众生。八万劫前，寂无闻见。

wú wén jiàn chù míng wéi wú biān yǒu zhòngshēng chù míng

无闻见处，名为无边。有众生处，名

wéi yǒu biān sān zhě shì rén jì wǒ biàn zhī dé wú

为有边。三者、是人计我遍知，得天

biānxìng bǐ yì qiè rén xiàn wǒ zhī zhōng wǒ céng bù zhī

边性。彼一切人现我知中。我曾不知

bǐ zhī zhī xìng míng bǐ bù dé wú biān zhī xīn dàn yǒu

彼之知性。名彼不得无边之心。但有

biānxìng sì zhě shì rén qióngxíng yīn kōng yǐ qí suǒ

边性。四者、是人穷行阴空。以其所

jiàn xīn lù chóu dù yì qiè zhòngshēng yì shēn zhī zhōng jì

见心路筹度一切众生一身之中，计

qí xián jiē bàn shēng bàn miè míng qí shì jiè yì qiè suǒ
其咸皆半生半灭。明其世界一切所
yǒu yí bàn yǒu biān yí bàn wú biān yóu cǐ jì dù
有，一半有边，一半无边。由此计度
yǒu biān wú biān duò luò wài dào huò pú tí xìng shì
有边无边，堕落外道，惑菩提性。是
zé míng wéi dì sì wài dào lì yǒu biān lùn
则名为第四外道，立有边论。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiānníngzhènxīn
又三摩中诸善男子，坚凝正心，
mó bù dé biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōu qīngcháng rǎo
魔不得便，穷生类本，观彼幽清常扰
dòngyuán yú zhī jiànzhōngshēng jì dù zhě shì rén zhuì rù
动元。於知见中生计度者，是人坠入
sì zhǒng diān dǎo bù sǐ jiǎo luàn biàn jì xū lùn yì
四种颠倒，不死矫乱，遍计虚论。一
zhě shì rén guān biàn huà yuán jiàn qiān liú chù míng zhī
者、是人观变化元。见迁流处，名之
wéi biàn jiàn xiāng xù chù míng zhī wéi héng jiàn suǒ jiàn
为变。见相续处，名之为恒。见所见
chù míng zhī wéi shēng bú jiàn jiàn chù míng zhī wéi miè
处，名之为生。不见见处，名之为灭。
xiāng xù zhī yīn xìng bú duàn chù míng zhī wéi zēng zhèng
相续之因，性不断处，名之为增。正
xiāng xù zhōng zhōng suǒ lí chù míng zhī wéi jiǎn gè gè
相续中，中所离处，名之为减。各各
shēng chù míng zhī wéi yǒu hù hù wáng chù míng zhī wéi
生处，名之为有。互互亡处，名之为

wú yǐ lǐ dōu guān yòng xīn bié jiàn yǒu qiú fǎ rén
无。以理都观，用心别见。有求法人，
lái wèn qí yì dā yán wǒ jīn yì shēng yì miè yì
来问其义。答言：我今亦生亦灭。亦
yǒu yì wú yì zēng yì jiǎn yū yì qiè shí jiē luàn qí
有亦无。亦增亦减。於一切时皆乱其
yǔ lìng bǐ qián rén yí shī zhāng jù èr zhě shì rén
语。令彼前人遗失章句。二者、是人
dì guān qí xīn hù hù wú chù yīn wú dé zhèng yǒu
谛观其心，互互无处，因无得证。有
rén lái wèn wéi dá yí zì dàn yán qí wú chú wú
人来问，唯答一字，但言其无。除无
zhī yú wú suǒ yán shuō sān zhě shì rén dì guān qí
之余，无所言说。三者、是人谛观其
xīn gè gè yǒu chù yīn yǒu dé zhèng yǒu rén lái wèn
心，各各有处，因有得证。有人来问，
wéi dá yí zì dàn yán qí shì chú shì zhī yú wú
唯答一字，但言其是。除是之余，无
suǒ yán shuō sì zhě shì rén yǒu wú jù jiàn qí jìng
所言说。四者、是人有无俱见，其境
zhī gù qí xīn yì luàn yǒu rén lái wèn dā yán
枝故，其心亦乱。有人来问，答言：
yì yǒu jí shì yì wú yì wú zhī zhōng bú shì yì yǒu
亦有即是亦无，亦无之中，不是亦有，
yì qiè jiǎo luàn wú róng qióng jié yóu cǐ jì dù jiǎo luàn
一切矫乱，无容穷诘。由此计度矫乱
xū wú duò luò wài dào huò pú tí xìng shì zé míng
虚无，堕落外道，惑菩提性。是则名

wéi dì wǔ wài dào sì diān dǎo xìng bù sǐ jiǎo luàn
为第五外道。四颠倒性，不死矫乱，
biàn jì xū lùn
遍计虚论。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiānníngzhèng xīn
又三摩中诸善男子，坚凝正心，
mó bù dé biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōu qīngcháng rǎo
魔不得便，穷生类本，观彼幽清常扰
dòngyuán yú wú jìn liúshēng jì dù zhě shì rén zhuì rù
动元。於无尽流生计度者，是人坠入
sǐ hòu yǒu xiāng fā xīn diān dǎo huò zì gù shēn yún sè
死後有相发心颠倒。或自固身，云色
shì wǒ huò jiàn wǒ yuán hán biàn guó tǔ yún wǒ yǒu
是我。或见我圆，含遍国土，云我有
sè huò bǐ qiányuán suí wǒ huí fù yún sè shǔ wǒ
色。或彼前缘随我回复，云色属我。
huò fù wǒ yī xíngzhōngxiāng xù yún wǒ zài sè jiē jì
或复我依行中相续，云我在色。皆计
dù yán sǐ hòu yǒu xiāng rú shì xún huán yǒu shí liù
度言死後有相。如是循环，有十六
xiāng cóng cǐ huò jì bì jìngfán nǎo bì jìng pú tí
相。从此或计毕竟烦恼，毕竟菩提，
liǎngxìngbìng qū gè bù xiāng chù yóu cǐ jì dù sǐ hòu
两性并驱，各不相触。由此计度死後
yǒu gù duò luò wài dào huò pú tí xìng shì zé míng
有故，墮落外道，惑菩提性。是则名
wéi dì liù wài dào lì wǔ yīnzhōng sǐ hòu yǒu xiāng xīn
为第六外道，立五阴中死後有相，心

diān dǎo lùn

颠倒论。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiānníngzhèng xīn
又三摩中诸善男子，坚凝正心，
mó bù dé biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōu qīngcháng rǎo
魔不得便，穷生类本，观彼幽清常扰
dòngyuán yū xiān chú miè sè shòuxiǎngzhōng shēng jì dù
劫元。於先除灭色受想中，生计度
zhě shì rén zhuì rù sǐ hòu wú xiāng fā xīn diān dǎo
者，是人坠入死後无相，发心颠倒。
jiàn qí sè miè xíng wú suǒ yīn guān qí xiǎng miè xīn
见其色灭，形无所因。观其想灭，心
wú suǒ xì zhī qí shòu miè wú fù liánzhuì yīn xìng
无所系。知其受灭，无复连缀。阴性
xiāo sǎn zòng yǒu shēng lǐ ér wú shòuxiǎng yǔ cǎo mù
销散，纵有生理，而无受想，与草木
tóng cǐ zhì xiànrán yóu bù kě dé sǐ hòu yún hé gèng
同。此质现前犹不可得。死後云何更
yǒu zhū xiāng yīn zhī kān jiào sǐ hòu xiāng wú rú shì xún
有诸相。因之勘校死後相无。如是循
huán yǒu bā wú xiāng cóng cǐ huò jì niè pán yīn guǒ
环，有八无相。从此或计涅槃因果，
yì qiè jiē kōng tú yǒu míng zì jiū jìng duàn miè yóu
一切皆空。徒有名字，究竟断灭。由
cǐ jì dù sǐ hòu wú gù duò luò wài dào huò pú tí
此计度死後无故，堕落外道，惑菩提
xìng shì zé míng wéi dì qī wài dào lì wǔ yīn zhōng sǐ
性。是则名为第七外道，立五阴中死

hòu wú xiāng xīn diān dǎo lùn

後天相，心颠倒论。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiānníngzhènxīn

又三摩中诸善男子，坚凝正心，

mó bù dé biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōu qīngcháng rǎo

dòngyuán yū xíng cún zhōng jiānshòuxiǎng miè shuāng jì

yǒu wú zì tǐ xiàng pò shì rén zhuì rù sǐ hòu jù fēi

qǐ diān dǎo lùn sè shòuxiǎngzhōng jiàn yǒu fēi yǒu xíng

qiān liú nèi guān wú bù wú rú shì xún huán qióng jìn

yīn jiè bā jù fēi xiāng suí dé yì yuán jiē yán sǐ

hòu yǒu xiāng wú xiāng yòu jì zhū xíng xìng qiān é gù xīn

fā tōng wù yǒu wú jù fēi xū shí shī cuò yóu cǐ

jì dù sǐ hòu jù fēi hòu jì hūn mén wú kě dào gù

duò luò wài dào huò pú tí xìng shì zé míng wéi dì bā

wài dào lì wǔ yīn zhōng sǐ hòu jù fēi xīn diān dǎo lùn

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiānníngzhènxīn

又三摩中诸善男子，坚凝正心，

mó bù dé biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōu qīngcháng rǎo
魔不得便，穷生类本，观彼幽清常扰
dòngyuán yū hòu hòu wú shēng jì dù zhě shì rén zhuì rù
动元。於後後无生计度者，是人坠入
qí duàn miè lùn huò jì shēn miè huò yù jìn miè huò
七断灭论。或计身灭。或欲尽灭。或
kǔ jìn miè huò jí lè miè huò jí shě miè rú shì
苦尽灭。或极乐灭。或极舍灭。如是
xún huán qióng jìn qí jì xiànciánxiāo miè miè yǐ wú
循环，穷尽七际，现前销灭，灭已无
fù yóu cǐ jì dù sǐ hòu duàn miè duò luò wài dào
复。由此计度死後断灭，堕落外道，
huò pú tí xìng shì zé míng wéi dì jiǔ wài dào lì wǔ
惑菩提性。是则名为第九外道，立五
yīn zhōng sǐ hòu duàn miè xīn diān dǎo lùn
阴中死後断灭，心颠倒论。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiānníngzhèng xīn
又三摩中诸善男子，坚凝正心，

mó bù dé biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōu qīngcháng rǎo
魔不得便，穷生类本，观彼幽清常扰
dòngyuán yū hòu hòu yǒu shēng jì dù zhě shì rén zhuì rù
动元。於後後有生计度者，是人坠入
wǔ niè pán lùn huò yǐ yù jiè wéi zhèngzhuǎn yī guānjiàn
五涅盘论。或以欲界为正转依，观见
yuánmíngshēng ài mù gù huò yǐ chū chán xìng wú yōu gù
圆明生爱慕故。或以初禅，性无忧故。
huò yǐ èr chán xīn wú kǔ gù huò yǐ sān chán jí
或以二禅，心无苦故，或以三禅，极

yuè suí gù huò yǐ sì chán kǔ lè èr wáng bú shòu
悦随故。或以四禅，苦乐二亡，不受
lún huí shēng miè xìng gù mí yǒu lòu tiān zuò wú wéi jiě
轮回生灭性故。迷有漏天，作无为解。
wǔ chù ān yǐn wéi shèng jìng yī rú shì xún huán wǔ chù
五处安隐为胜净依。如是循环，五处
jiū jìng yóu cǐ jì dù wǔ xiàn niè pán duò luò wài dào
究竟。由此计度五现涅槃，堕落外道，
huò pú tí xìng shì zé míng wéi dì shí wài dào lì wǔ
惑菩提性。是则名为第十外道，立五
yīn zhōng wǔ xiàn niè pán xīn diān dǎo lùn
阴中五现涅槃，心颠倒论。

ā nán rú shì shí zhǒng chán nà kuáng jiě jiē shì
阿难。如是十种禅那狂解，皆是
xíng yīn yòng xīn jiāo hù gù xiàn sī wù zhòng shēng wán
行阴用心交互，故现斯悟。众生顽
mí bú zì cǔn liàng féng cǐ xiàn qián yǐ mí wéi jiě
迷，不自忖量。逢此现前，以迷为解，
zì yán dēng shèng dà wàng yǔ chéng duò wú jiàn yù rǔ
自言登圣。大妄语成，堕无间狱。汝
děng bì xū jiāng rú lái yǔ yú wǒ miè hòu chuán shì mò
等必须将如来语，於我灭後，传示末
fǎ biàn lìng zhòng shēng jiào le sī yì wú lìng xīn mó zì
法。遍令众生觉了斯义。无令心魔自
qǐ shēn niè bǎo chí fù hù xiāo xī xié jiàn jiāo qí
起深孽。保持覆护，销息邪见。教其
shēn xīn kāi jiào zhēn yì yú wú shàng dào bù zāo zhī qí
身心，开觉真义。於无上道不遭枝歧。

wù lìng xīn qí dé shǎo wéi zú zuò dà jiào wáng qīng jìng biāo
勿令心祈得少为足。作大觉王清净标
zhǐ
指。

ā nán bǐ shàn nán zǐ xiū sān mó tí hán yīn jìn
阿难。彼善男子修三摩提行阴尽
zhě zhū shì jiān xìng yōu qīng rǎo dòng tóng fēn shēng jī
者。诸世间性，幽清扰动同分生机，
tāo rán huī liè shēn xì gān niǔ bǔ tè gā luó chóu yè
缘然隳裂沈细纲纽。补特伽罗，酬业
shēn mài gǎn yìng xuán jué yú niè pán tiān jiāng dà míng wù
深脉，感应悬绝。於涅槃天将大明悟。
rú jī hòu míng zhān gù dōng fāng yǐ yǒu jīng sè liù
如鸡後鸣，瞻顾东方，已有精色。六
gēn xū jìng wú fù chí yì nèi wài zhàn míng rù wú
根虚静，无复驰逸。内外湛明，入无
suǒ rù shēn dá shí fāng shí èr zhǒng lèi shòu mìng yuán yóu
所入。深达十方十二种类，受命元由。
guān yóu zhí yuán zhū lèi bù zhào yú shí fāng jiè yǐ
观由执元，诸类不召。於十方界，已
huò qí tóng jīng sè bù shēn fā xiàn yōu mì cǐ zé míng
获其同。精色不沈发现幽秘。此则名
wéi shí yīn qū yǔ ruò yú qún zhào yǐ huò tóng zhōng xiāo
为识阴区宇。若於群召，已获同中销
mó liù mén hé kāi chéng jiù jiàn wén tōng lín hù yòng
磨六门，合开成就。见闻通邻，互用
qīng jìng shí fāng shì jiè jí yǔ shēn xīn rú fèi liú lí
清净。十方世界及与身心，如吠琉璃，

nèi wài míng chè míng shí yīn jìn shì rén zé néng chāo yuè
内外明彻，名识阴尽。是人则能超越
mìng zhuó guān qí suǒ yóu wǎng xiàng xū wú diān dǎo wàng
命浊。观其所由，罔象虚无，颠倒妄
xiǎng yǐ wéi qí běn
想，以为其本。

ā nán dāng zhī shì shàn nán zǐ qióng zhū xíng kōng
阿难当知。是善男子穷诸行空，
yú shí hái yuán yǐ miè shēng miè ér yú jì miè jīng miào
於识还元，已灭生灭，而於寂灭精妙
wèi yuán néng lìng jǐ shēn gēn gé hé kāi yì yǔ shí fāng
未圆。能令己身根离合开，亦与十方
zhū lèi tōng jiào jiào zhī tōng hū néng rù yuányuán ruò
诸类通觉，觉知通徧，能入圆元。若
yú suǒ guī lì zhēn cháng yīn shēng shèng jiě zhě shì rén
於所归，立真常因，生胜解者，是人
zé duò yīn suǒ yīn zhí suǒ pí jiā luó suǒ guī míng dì
则堕因所因执。娑毗迦罗所归冥谛，
chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì
成其伴侣。迷佛菩提，亡失知见。是
míng dì yī lì suǒ dé xīn chéng suǒ guī guǒ wéi yuǎn yuán
名第一立所得心，成所归果。违远圆
tōng bèi niè pán chéng shēng wài dào zhǒng ā nán yòu
通，背涅槃城，生外道种。阿难。又
shàn nán zǐ qióng zhū xíng kōng yǐ miè shēng miè ér yú jì
善男子穷诸行空，已灭生灭，而於寂
miè jīng miào wèi yuán ruò yú suǒ guī lǎn wéi zì tǐ jìn
灭精妙未圆。若於所归览为自体，尽

xū kōng jiè shí èr lèi nèi suǒ yǒu zhòngshēng jiē wǒ shēn
虚空界十二类内所有众生，皆我身
zhōng yī lèi liú chū shēngshèng jiě zhě shì rén zé duò néng
中一类流出，生胜解者，是人则堕能
fēi néng zhí mó xī shǒu luó xiàn wú biānshēn chéng qí
非能执。摩醯首罗，现无边身，成其
bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì míng dì
伴侣。迷佛菩提，亡失知见。是名第
èr lì néng wéi xīn chéng néng shì guǒ wéi yuǎnyuántōng
二立能为心，成能事果。违远圆通，
bèi niè pán chéng shēng dà màn tiān wǒ biànyuánzhǒng
背涅槃城，生大慢天我遍圆种。

yòu shàn nán zǐ qióng zhū xíngkōng yǐ miè shēng miè
又善男子穷诸行空，已灭生灭，
ér yú jì miè jīngmiào wèi yuán ruò yú suǒ guī yǒu suǒ guī
而於寂灭精妙未圆。若於所归有所归
yī zì yí shēn xīn cóng bǐ liú chū shí fāng xū kōng
依，自疑身心从彼流出。十方虚空，
xián qí shēng qǐ jí yú dōu qǐ suǒ xuān liú dì zuò zhēn
咸其生起。即於都起所宣流地，作真
chángshēn wú shēng miè jiě zài shēng miè zhōng zǎo jì cháng
常身无生灭解。在生灭中，早计常
zhù jì huò bù shēng yì mí shēng miè ān zhù shěn mí
住。既惑不生，亦迷生灭。安住沈迷
shēngshèng jiě zhě shì rén zé duò cháng fēi cháng zhí jì
生胜解者，是人则堕常非常执。计
zì zài tiān chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī
自在天，成其伴侣。迷佛菩提，亡失

zhī jiàn shì míng dì sān lì yīn yī xīn chéng wàng jì guǒ
知见。是名第三立因依心，成妄计果。

wéi yuǎnyuántōng bèi niè pán chéng shēng dǎo yuánzhǒng
违远圆通，背涅槃城，生倒圆种。

yòu shàn nán zǐ qióng zhū xíngkōng yǐ miè shēng miè
又善男子穷诸行空，已灭生灭，

ér yú jì miè jīngmiào wèi yuán ruò yú suǒ zhī zhī biàn
而於寂灭精妙未圆。若於所知，知遍

yuán gù yīn zhī lì jiě shí fāng cǎo mù jiē chēng yǒu qíng
圆故，因知立解。十方草木皆称有情，

yǔ rén wú yì cǎo mù wéi rén rén sǐ hái chéng shí fāng
与人无异。草木为人，人死还成十方

cǎo shù wú zé biàn zhī shēng shèng jiě zhě shì rén zé
草树。无择遍知，生胜解者，是人则

duò zhī wú zhī zhí pó zhā xiàn ní zhí yì qiè jiào
堕知无知执。婆吒霰尼，执一切觉，

chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì
成其伴侣。迷佛菩提，亡失知见。是

míng dì sì jì yuán zhī xīn chéng xū miù guǒ wéi yuǎnyuán
名第四计圆知心，成虚谬果。违远圆

tōng bèi niè pán chéng shēng dǎo zhī zhǒng
通，背涅槃城，生倒知种。

yòu shàn nán zǐ qióng zhū xíngkōng yǐ miè shēng miè
又善男子穷诸行空，已灭生灭，

ér yú jì miè jīngmiào wèi yuán ruò yú yuánróng gēn hù yòng
而於寂灭精妙未圆。若於圆融根互用

zhōng yǐ dé suí shùn biàn yú yuán huà yì qiè fā shēng
中，已得随顺。便於圆化一切发生，

qiú huǒ guāng míng lè shuǐ qīng jìng ài fēng zhōu liú guān
求火光明，乐水清静，爱风周流，观
chén chéng jiù gè gè chóng shì yǐ cǐ qún chén fā zuò
尘成就，各各崇事。以此群尘，发作
běn yīn lì cháng zhù jiě shì rén zé duò shēng wú shēng
本因，立常住解。是人则堕生无生
zhí zhū jiā yè bō bìng pó luó mén qín xīn yì shēn
执。诸迦叶波并婆罗门，勤心役身，
shì huǒ chóng shuǐ qiú chū shēng sǐ chéng qí bàn lǚ mí
事火崇水，求出生死，成其伴侣。迷
fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì míng dì wǔ jì zhù chóng
佛菩提，亡失知见。是名第五计著崇
shì mí xīn cóng wù lì wàng qiú yīn qiú wàng jì guǒ
事，迷心从物，立妄求因，求妄冀果。
wéi yuǎnyuántōng bèi niè pán chéng shēng diān huà zhǒng
违远圆通，背涅槃城，生颠化种。

yòu shàn nán zǐ qióng zhū xíng kōng yǐ miè shēng miè
又善男子穷诸行空，已灭生灭，
ér yú jì miè jīng miào wèi yuán ruò yú yuán míng jì míng
而於寂灭精妙未圆。若於圆明，计明
zhōng xū fēi miè qún huà yǐ yǒng miè yī wéi suǒ guī
中虚，非灭群化，以永灭依，为所归
yī shēng shèng jiě zhě shì rén zé duò guī wú guī zhí wú
依生胜解者，是人则堕归无归执。无
xiǎng tiān zhōng zhū sǐ ruò duō chéng qí bàn lǚ mí fó pú
想天中诸舜若多，成其伴侣。迷佛菩
tí wáng shī zhī jiàn shì míng dì liù yuán xū wú xīn
提，亡失知见。是名第六圆虚无心，

chéngkōngwán guǒ wéi yuǎnyuántōng bèi niè pán chéng shēng
成空亡果。违远圆通，背涅盘城，生
duàn miè zhǒng
断灭种。

yòu shàn nán zǐ qióng zhū xíngkōng yǐ miè shēng miè
又善男子穷诸行空，已灭生灭，
ér yú jì miè jīngmiào wèi yuán ruò yú yuáncháng gù shēn
而於寂灭精妙未圆。若於圆常，固身
cháng zhù tóng yú jīngyuán cháng bù qīng shì shēngshèng
常住。同於精圆，长不倾逝，生胜
jiě zhě shì rén zé duò tān fēi tān zhí zhū ā sī tuó
解者，是人则堕贪非贪执。诸阿斯陀
qiú cháng mìng zhě chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng
求长命者，成其伴侣。迷佛菩提，亡
shī zhī jiàn shì míng dì qī zhí zhù mìngyuán lì gù wàng
失知见。是名第七执著命元，立固妄
yīn qù cháng láo guǒ wéi yuǎnyuántōng bèi niè pán chéng
因，趣长劳果。违远圆通，背涅盘城，
shēngwàng yán zhǒng
生妄延种。

yòu shàn nán zǐ qióng zhū xíngkōng yǐ miè shēng miè
又善男子穷诸行空，已灭生灭，
ér yú jì miè jīngmiào wèi yuán guānmìng hù tōng què liú
而於寂灭精妙未圆。观命互通，却留
chén láo kǒng qí xiāo jìn biàn yú cǐ jì zuò lián huá gōng
尘劳，恐其销尽。便於此际坐莲华宫，
guǎng huà qī zhēn duō zēng bǎo yuán zì zòng qí xīn shēngshèng
广化七珍，多增宝媛。恣纵其心生胜

jiě zhě shì rén zé duò zhen wú zhen zhí zhā zhī jiā luó
解者，是人则堕真无真执。吒枳迦罗
chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì
成其伴侣。迷佛菩提，亡失知见。是
míng dì bā fā xié sī yīn lì chì chén guǒ wéi yuǎnyuán
名第八发邪思因，立炽尘果。违远圆
tōng bèi niè pán chéng shēngtiān mó zhǒng
通，背涅槃城，生天魔种。

yòu shàn nán zǐ qióng zhū xíngkōng yǐ miè shēng miè
又善男子穷诸行空，已灭生灭，
ér yú jì miè jīngmiào wèi yuán yú mìng míng zhōng fēn bié jīng
而於寂灭精妙未圆。於命明中分别精
cū shū jué zhēn wěi yīn guǒ xiāngchóu wéi qiú gǎn yīng
麤，疏决真伪，因果相酬，唯求感应，
bèi qīngjìng dào suǒ wèi jiàn kǔ duàn jí zhèng miè xiū dào
背清净道。所谓见苦断集，证灭修道。
jū miè yǐ xiū gèng bù qián jìn shēngshèng jiě zhě shì
居灭已休，更不前进，生胜解者，是
rén zé duò dìng xìng shēng wén zhū wú wén sēng zēng shàng màn
人则堕定性声闻。诸无闻僧，增上慢
zhě chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn
者，成其伴侣。迷佛菩提，亡失知见。
shì míng dì jiǔ yuán jīng yīng xīn chéng qù jì guǒ wéi yuǎn
是名第九圆精应心，成趣寂果。违远
yuántōng bèi niè pán chéng shēngchánkōngzhǒng
圆通，背涅槃城，生缠空种。

yòu shàn nán zǐ qióng zhū xíngkōng yǐ miè shēng miè
又善男子穷诸行空，已灭生灭，

ér yū jì miè jīngmiào wèi yuán ruò yū yuánróngqīngjìnjìngjiào
而於寂灭精妙未圆。若於圆融清净觉
míng fā yán shēnmiào jí lì niè pán ér bù qián jìn
明，发研深妙，即立涅槃盘而不前进，
shēngshèng jiě zhě shì rén zé duò dìngxìng pì zhī zhū yuán
生胜解者，是人则堕定性辟支。诸缘
dú lún bù huí xīn zhě chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí
独伦不回心者，成其伴侣。迷佛菩提，
wáng shī zhī jiàn shì míng dì shí yuánjiào hū xīn chéngzhàn
亡失知见。是名第十圆觉初心，成湛
míng guǒ wéi yuǎnyuántōng bèi niè pán chéng shēngjiàoyuán
明果。违远圆通，背涅槃城，生觉圆
míng bú huà yuánzhǒng
明不化圆种。

ā nán rú shì shí zhǒngchán nà zhōng tú chéng
阿难。如是十种禅那，中涂成
kuáng yīn yī mí huò yū wèi zú zhōngshēng mǎn zú zhèng
狂，因依迷惑，於未足中生满足证
jiē shì shí yīnyòng xīnjiāo hù gù shēng sī wèi zhòngshēng
皆是识阴用心交互，故生斯位。众生
wán mí bú zì cǔnliàng féng cǐ xiànrán gè yǐ suǒ
顽迷，不自忖量。逢此现前，各以所
ài xiān xí mí xīn ér zì xiū xi jiāng wéi bì jìng suǒ
爱先习迷心，而自休息。将为毕竟所
guī níng dì zì yán mǎn zú wú shàng pú tí dà wàng yǔ
归宁地。自言满足无上菩提。大妄语
chéng wài dào xié mó suǒ gǎn yè zhōng duò wú jiàn yù
成，外道邪魔所感业终，堕无间狱。

shēng wén yuánjiào bù chéngzēng jìn rǔ děng cún xīnbǐng rú
声闻缘觉，不成增进。汝等存心秉如
lái dào jiāng cǐ fǎ mén yú wǒ miè hòu chuán shì mò
来道。将此法门，於我灭後，传示末
shì pǔ lìngzhòngshēng jiào le sī yì wú lìngjiàn mó
世。普令众生，觉了斯义。无令见魔
zì zuò shēnniè bǎo suí āi jiù xiāo xī xié yuán lìng qí
自作沈孽保绥哀救，销息邪缘。令其
shēn xīn rù fó zhī jiàn cóng shǐ chéng jiù bù zāo qí lù
身心入佛知见。从始成就，不遭歧路。
rú shì fǎ mén xiān guò qù shì héng shā jié zhōng wēi chén
如是法门，先过去世恒沙劫中，微尘
rú lái chéng cǐ xīn kāi dé wú shàng dào shí yīn ruò
如来，乘此心开，得无上道。识阴若
jìn zé rǔ xiànrán zhū gēn hù yòng cóng hù yòngzhōng
尽，则汝现前诸根互用。从互用中，
néng rù pú sà jīn gāngqián huì yuánmíngjīng xīn yú zhōng
能入菩萨金刚乾慧。圆明精心，於中
fā huà rú jìng liú lí nèi hán bǎo yuè rú shì nǎi
发化。如净琉璃，内含宝月。如是乃
chāo shí xìn shí zhù shí háng shí huí xiàng sì jiā
超十信、十住、十行、十回向、四加
xíng xīn pú sà suǒ xíng jīn gāng shí dì děngjiàoyuánmíng
行心，菩萨所行金刚十地，等觉圆明，
rù yú rú lái miào zhuāng yán hǎi yuán mǎn pú tí guī wú
入於如来妙庄严海。圆满菩提，归无
suǒ dé cǐ shì guò qù xiān fó shì zūn shē mó tā zhōng
所得。此是过去先佛世尊，奢摩他中，

pí pó shě nà jiàomíng fēn xī wēi xì mó shì mó jìng
毗婆舍那，觉明分析微细魔事。魔境
xiàndiǎn rǔ néng ān shí xīn gòu xǐ chú bú luò xié
现前，汝能谕识，心垢洗除，不落邪
jiàn yīn mó xiāomiè tiān mó cuī suì dà lì guǐ shén
见。阴魔消灭。天魔摧碎。大力鬼神，
chǐ pò táo shì chī mèi wǎngliǎng wú fù chū shēng zhí
褫魄逃逝。魑魅魍魉，无复出生。直
zhì pú tí wú zhū shǎo fá xià liè zēng jìn yú dà
至菩提，无诸少乏。下劣增进，於大
niè pán xīn bù mí mèn ruò zhū mò shì yú dùn zhòngshēng
涅槃心不迷闷。若诸末世愚钝众生，
wèi shí chán nà bù zhī shuō fǎ lè xiū sān mèi rǔ
未识禅那，不知说法，乐修三昧，汝
kǒngtóng xié yì xīn quàn lìng chí wǒ fó dǐng tuó luó ní
恐同邪，一心劝令持我佛顶陀罗尼
zhòu ruò wèi néng sòng xiě yú chán táng huò dài shēn shàng
咒。若未能诵，写於禅堂，或带身上，
yì qiè zhū mó suǒ bù néng dòng rǔ dāng gōng qīn shí fāng
一切诸魔，所不能动。汝当恭敬十方
rú lái jiū jìn xiū jìn zuì hòu chuí fàn
如来，究竟修进最後垂范。

ā nán jí cóng zuò qǐ wén fó shì huì dǐng lǐ
阿难即从座起。闻佛示诲，顶礼
qīn fèng yì chí wú shī yú dà zhòngzhōng chóng fù bái
钦奉，忆持无失。於大众中重复白
fó rú fó suǒ yán wǔ yīn xiàng zhōng wǔ zhǒng xū wàng wéi
佛。如佛所言五阴相中，五种虚妄为

běn xiǎng xīn wǒ děng píng cháng wèi méng rú lái wēi xì kāi
本想心。我等平常，未蒙如来微细开
shì yòu cǐ wǔ yīn wéi bìng xiāo chú wéi cì dì jìn
示。又此五阴，为并销除，为次第尽。
rú shì wǔ zhòng yì hé wéi jiè wéi yuàn rú lái fā xuān
如是五重，诣何为界。惟愿如来发宣
dà cí wéi cǐ dà zhòng qīng jìng xīn mù yǐ wéi mò shì
大慈。为此大众清净心目。以为末世
yì qiè zhòng shēng zuò jiāng lái yǎn
一切众生，作将来眼。

fó gào ā nán jīng zhēn miào míng běn jiào yuán jìng
佛告阿难。精真妙明本觉圆净，
fēi liú sǐ shēng jí zhū chén gòu nǎi zhì xū kōng jiē yīn
非留死生及诸尘垢。乃至虚空，皆因
wàn xiǎng zhī suǒ shēng qǐ sī yuán běn jiào míng zhēn jīng
妄想之所生起。斯元本觉妙明真精，
wàn yǐ fā shēng zhū qì shì jiān rú yǎn ruò duō mí tóu
妄以发生诸器世间。如演若多，迷头
rèn yǐng wàn yuán wú yīn yū wàn xiǎng zhōng lì yīn yuán
认影。妄元无因。於妄想中立因缘
xìng mí yīn yuán zhě chēng wéi zì rán bǐ xū kōng xìng
性。迷因缘者，称为自然。彼虚空性，
yóu shí huàn shēng yīn yuán zì rán jiē shì zhòng shēng wàn xīn
犹实幻生。因缘自然，皆是众生妄心
jì dù
计度。

ā nán zhī wàn suǒ qǐ shuō wàn yīn yuán ruò
阿难。知妄所起，说妄因缘。若

wàngyuán wú shuōwàng yīn yuányuán wú suǒ yǒu hé kuàng bù
妄元无，说妄因缘元无所有。何况不
zhī tuī zì rán zhě shì gù rú lái yǔ rǔ fā míng
知，推自然者。是故如来与汝发明，
wǔ yīn běn yīn tóng shì wàngxiǎng rǔ tǐ xiān yīn fù mǔ
五阴本因，同是妄想。汝体先因父母
xiǎngshēng rǔ xīn fēi xiǎng zé bù néng lái xiǎngzhōng chuán
想生。汝心非想，则不能来想中传
mìng rú wǒ xiān yán xīn xiǎng cù wèi kǒu zhōng xiǎnshēng
命。如我先言心想醋味，口中诞生。
xīn xiǎng dēng gāo zú xīn suān qǐ xuán yá bù yǒu cù
心想登高，足心酸起。悬崖不有。醋
wù wèi lái rǔ tǐ bì fēi xū wàngtōng lún kǒu shuǐ rú
物未来。汝体必非虚妄通伦。口水如
hé yīn tán cù chū shì gù dāng zhī rǔ xiàn sè shēn
何因谈醋出。是故当知，汝现色身，
míng wéi jiān gù dì yī wàngxiǎng jí cǐ suǒ shuō lín gāo
名为坚固第一妄想。即此所说临高
xiǎng xīn néng lìng rǔ xíng zhēn shòu suān sè yóu yīn shòu
想心，能令汝形真受酸涩。由因受
shēng néng dòng sè tǐ rǔ jīn xiàn qián shùn yì wéi sǔn
生，能动色体。汝今现前顺益违损，
èr xiàn qū chí míng wéi xū míng dì èr wàngxiǎng yóu rǔ
二现驱驰，名为虚明第二妄想。由汝
niàn lǜ shǐ rǔ sè shēn shēn fēi niàn lún rǔ shēn hé
念虑，使汝色身。身非念伦，汝身何
yīn suí niàn suǒ shǐ zhǒng zhǒng qǔ xiàng xīn shēng xíng qǔ
因随念所使。种种取像。心生形取，

yǔ niànxiāngyīng wù jí xiǎngxīn mèi wéi zhūmèng zé
与念相应。寤即想心。寐为诸梦。则

rǔ xiǎngniàn yáo dòngwàngqíng míng wéi róngtōng dì sān wàng
汝想念摇动妄情，名为融通第三妄

xiǎng huà lǐ bú zhù yùn yùn mì yí jiǎ cháng fā shēng
想。化理不住，运运密移。甲长发生，

qì xiāoróngzhòu rì yè xiāngdài céng wú jué wù
气销容皱。日夜相代，曾无觉悟。

ā nán cǐ ruò fēi rǔ yún hé tǐ qiān rú
阿难。此若非汝，云何体迁。如

bì shì zhēn rǔ hé wú jiào zé rǔ zhū xíngniànniàn bù
必是真，汝何无觉。则汝诸行念念不

tíng míng wéi yōu yǐn dì sì wàngxiǎng yòu rǔ jīngmíngzhàn
停，名为幽隐第四妄想。又汝精明湛

bù yáo chù míng héng cháng zhě yū shēn bù chū jiàn wén jiào
不摇处，名恒常者。於身不出见闻觉

zhī ruò shí jīngzhēn bù róng xí wàng hé yīn rǔ děng
知。若实精真，不容习妄。何因汝等，

céng yú xī nián dǔ yì qí wù jīng lì nián suì yì wàng
曾於昔年睹一奇物。经历年岁，忆妄

jù wú yú hòu hū rán fù dǔ qián yì jì yì wǎn rán
俱无，於後忽然覆睹前异，记忆宛然，

céng bù yí shī zé cǐ jīng le zhàn bù yáo zhōng niànniàn
曾不遗失。则此精了湛不摇中，念念

shòu xūn yǒu hé chóusuàn
受熏，有何筹算。

ā nán dāng zhī cǐ zhàn fēi zhēn rú jí liú shuǐ
阿难当知。此湛非真。如急流水，

wàng rú tiánjìng liú jí bú jiàn fēi shì wú liú ruò
望如恬静，流急不见，非是无流。若
fēi xiǎngyuán níngshòuwàng xí fēi rǔ liù gēn hù yòng kāi
非想元，宁受妄习。非汝六根互用开
hé cǐ zhī wàngxiǎng wú shí dé miè gù rǔ xiànzài jiàn
合，此之妄想无时得灭。故汝现在见
wén jiào zhī zhōngchuàn xí jǐ zé zhàn le nèi wǎngxiàng xū
闻觉知中串习几，则湛了内网象虚
wú dì wǔ diāndǎo wēi xì jīngxiǎng
无，第五颠倒微细精想。

ā nán shì wǔ shòu yīn wǔ wàngxiǎngchéng rǔ
阿难。是五受阴，五妄想成。汝
jīn yù zhī yīn jiè qiǎnshēn wéi sè yǔ kōng shì sè biān
今欲知因界浅深。唯色与空，是色边
jì wéi chù jí lí shì shòubiān jì wéi jì yǔ wàng
际。唯触及离，是受边际。唯记与妄，
shì xiǎngbiān jì wéi miè yǔ shēng shì xíngbiān jì zhàn
是想边际。唯灭与生，是行边际。湛
rù hé zhàn guī shíbiān jì cǐ wǔ yīn yuán chóng dié
入合湛，归识边际。此五阴元，重叠
shēng qǐ shēng yīn shí yǒu miè cóng sè chú lǐ zé dùn
生起。生因识有，灭从色除。理则顿
wù chéng wù bìngxiāo shì fēi dùn chú yīn cì dì jìn
悟，乘悟并销。事非顿除，因次第尽。
wǒ yǐ shì rǔ jié bō jīn jié hé suǒ bù míng zài cǐ
我已示汝劫波巾结，何所不明，再此
yì wèn rǔ yīngjiāng cǐ wàngxiǎng gēn yuán xīn dé kāi
诣问。汝应将此妄想根元，心得开

tōng chuán shì jiāng lái mò fǎ zhī zhōng zhū xiū xíng zhě lìng
通，传示将来末法之中诸修行者。令
shí xū wàng shēn yàn zì shēng zhī yǒu niè pán bú liàn
识虚妄。深厌自生，知有涅槃，不恋
sān jiè
三界。

ā nán ruò fù yǒu rén biàn mǎn shí fāng suǒ yǒu
阿难。若复有人，遍满十方所有
xū kōng yíng mǎn qī bǎo chí yǐ fèng shàng wēi chén zhū fó
虚空，盈满七宝。持以奉上微尘诸佛，
chéng shì gòng yǎng xīn wú xū dù yú yì yún hé shì
承事供养，心无虚度。於意云何。是
rén yǐ cǐ shī fó yīn yuán dé fú duō bú
人以此施佛因缘，得福多不。

ā nán dā yán xū kōng wú jìn zhēn bǎo wú biān
阿难答言：虚空无尽，珍宝无边。
xī yǒu zhòng shēng shī fó qī qián shě shēn yóu huò zhuǎn lún
昔有众生施佛七钱，舍身犹获转轮
wáng wèi kuàng fù xiàn qián xū kōng jì qióng fó tǔ chōng
王位。况复现前虚空既穷，佛土充
biàn jiē shī zhēn bǎo qióng jié sī yì shàng bù néng jí
遍，皆施珍宝。穷劫思议，尚不能及。
shì fú yún hé gèng yǒu biān jì
是福云何更有边际。

fó gào ā nán zhū fó rú lái yǔ wú xū wàng
佛告阿难。诸佛如来，语无虚妄。
ruò fù yǒu rén shēn jù sì zhòng shí bō luó yí shùn xī
若复有人，身具四重十波罗夷，瞬息

jí jīng cǐ fāng tā fāng ā bí dì yù nǎi zhì qióng jìn shí
即经此方他方阿鼻地狱，乃至穷尽十
fāng wú jiàn mí bù jīng lì néng yǐ yí niàn jiāng cǐ fǎ
方无间，靡不经历。能以一念将此法
mén yū mò jié zhōng kāi shì wèi xué shì rén zuì zhàng
门，於末劫中开示未学。是人罪障，
yīng niàn xiāo miè biàn qí suǒ shòu dì yù kǔ yīn chéng ān
应念销灭。变其所受地狱苦因，成安
lè guó dé fú chāo yuè qián zhī shī rén bǎi bèi qiān bèi
乐国。得福超越前之施人，百倍千倍
qiān wàn yì bèi rú shì nǎi zhì suàn shù pì yù suǒ bù néng
千万亿倍，如是乃至算数譬喻所不能
jí
及。

ā nán ruò yǒu zhòng shēng néng sòng cǐ jīng néng
阿难。若有众生，能诵此经，能
chí cǐ zhòu rú wǒ guǎng shuō qióng jié bù jìn yī wǒ
持此咒，如我广说，穷劫不尽。依我
jiào yán rú jiāo xíng dào zhí chéng pú tí wú fù mó
教言，如教行道，直成菩提，无复魔
yè fó shuō cǐ jīng yǐ bǐ qiū bǐ qiū ní yōu
业。佛说此经已。比丘、比丘尼、优
pó sāi yōu pó yí yì qiè shì jiān tiān rén ā xiū luó
婆塞、优婆夷。一切世间天人阿修罗，
jí zhū tā fāng pú sà èr chéng shèng xiān tóng zǐ bìng chū
及诸他方菩萨二乘，圣仙童子，并初
fā xīn dà lì guǐ shén jiē dà huān xǐ zuò lǐ ér qù
发心大力鬼神，皆大欢喜，作礼而去。

